



02.05.2022

Kokousaika 02.05.2022 16:00 - 17:07

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali/sähköinen kokous

Läsnä

Jäsenet

Vartiainen, Juhana	pormestari
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Razmyar, Nasima	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
Arhinmäki, Paavo	apulaispormestari
Gebhard, Elisa	
Halla-aho, Jussi (etänä)	
Iskanius, Anniina	
Nuorteva, Johanna	
Rantala, Marcus	
Rantanen, Tuomas	esteellinen 333 §
Sarkomaa, Sari (etänä)	
Sazonov, Daniel	apulaispormestari
Vanhanen, Reetta	
Hiltunen, Titta (etänä)	varajäsen
Meri, Otto	varajäsen

Muut

Diarra, Fatim (etänä)	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Rydman, Wille (etänä)	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Torsti, Pilvi	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
Aalto, Laura (etänä)	vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Pudas, Kari (etänä)	vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Salo, Outi (etänä)	vs. kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja



02.05.2022

---

	Gros, Nina (etänä) Kivelä, Liisa Kühn, Markus (etänä) Menna, Lauri (etänä)	henkilöstöjohtaja viestintäjohtaja strategiajohtaja johtava asiantuntija poistui 16:55, poissa 329 - 341 § vs. rahoitusjohtaja va. hallintojohtaja
	Mäkinen Tuomo (etänä) Peltonen, Antti Rinkineva, Marja-Leena (etänä) Rope, Jenni (etänä) Nirkko, Saara (etänä) Selkiahho, Sanna	elinkeinojohtaja kaupunginlakimies hallintoasiantuntija hallintosuunnittelija
Puheenjohtaja	Juhana Vartiainen	pormestari 304-341 §
Esittelijät	Juhana Vartiainen Sami Sarvilinna	pormestari 304-305 § kansliapäällikkö 306-341 §
Pöytäkirjanpitäjä	Saara Nirkko	hallintoasiantuntija 304-341 §



02.05.2022

---

§	Asia	
304	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
305	Asia/2	V 18.5.2022, Hallintosäännön muuttaminen, liikelaitosten toimitusjohtajien määräaikaisuus sekä toimivaltuuksien siirto kansliapäälliköltä ja toimialajohtajalta liikelaitosten johtokunnille
306	Asia/3	V 18.5.2022, Helsingin kaupungin työterveyshuollon kilpailuttaminen
307	Asia/4	V 18.5.2022, Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon jonojen purkamisesta
308	Asia/5	V 18.5.2022, Valtuutettu Coel Thomasin aloite simultaanitulkkauksesta kaupunginvaltuuston kokouksissa
309	Asia/6	V 18.5.2022, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite laatutekijöiden huomioimisesta päiväkotien ja koulujen pihojen huoltosopimusten kilpailutuksessa
310	Asia/7	V 18.5.2022, Valtuutettu Matias Pajulan aloite kierrätyspisteiden lisäämisestä pientaloalueille
311	Asia/8	V 18.5.2022, Valtuutettu Seida Sohrabin aloite roska-astioiden lisäämisestä vilkkaisiin vapaa-ajanviettopaikkoihin
312	Asia/9	V 18.5.2022, Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite kaupallispainotteisen lukion perustamisesta
313	Asia/10	V 18.5.2022, Valtuutettu Björn Månssonin aloite liikenneturvallisuudesta linja-autopysäkkejä sivuavien pyöräkaistojen läheisyydessä
314	Asia/11	V 18.5.2022, Valtuutettu Nina Miettisen aloite yhteiskäyttöisten kuormapyörien käytön edistämisestä
315	Asia/12	V 18.5.2022, Valtuutettu Erkki Karinon aloite Malmin lentokenttäalueen lentotoiminnan mahdollistamisesta kaavoitus- ja esirakentamiskana
316	Asia/13	V 18.5.2022, Valtuutettu Laura Korpisen aloite Malmin lentokentän kiitoradan avaamisesta lentotoiminnalle
317	Asia/14	V 18.5.2022, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite Kruunusiltojen raitiovaukonaluston uudelleenarvioinnista
318	Asia/15	V 18.5.2022, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite fysioterapeuttien palkkaamisesta osaksi kouluterveydenhuoltoa



02.05.2022

- 
- |     |         |  |
|-----|---------|--|
| 319 | Asia/16 | V 18.5.2022, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite Seurasaaren uimalan saunahankkeen perumisesta   |
| 320 | Asia/17 | V 18.5.2022, Valtuutettu Jukka Järvisen aloite ulkoliikuntapaikasta Akseli Toivosen kentälle   |
| 321 | Asia/18 | V 18.5.2022, Valtuutettu Pia Kopran aloite Talin puistotien varrella sijaitsevan kentän jäädyttämisestä  |
| 322 | Asia/19 | V 18.5.2022, Valtuutettu Teija Makkosen aloite jalkapallohallista Tapuli kaupungin liikuntapuistoon  |
| 323 | Asia/20 | V 18.5.2022, Valtuutettu Laura Kolben aloite kiinnostavasta rakennushistoriasta kertovista seinälaatoista  |
| 324 | Asia/21 | V 18.5.2022, Valtuutettu Vesa Korkkulan aloite skeittipuistojen kunnostuksesta   |
| 325 | Asia/22 | V 18.5.2022, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite pienveneilymahdollisuuksien kehittämisestä   |
| 326 | Asia/23 | V 18.5.2022, Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite luopumiseksi ehdottomasta määräyksestä tarjoilla vain kasvisruokia kaupungin tilaisuuksissa                 |
| 327 | Asia/24 | V 18.5.2022, Valtuutettu Hilka Ahteen aloite rintasyöpäseulonnan ulottamisesta 74 ikävuoteen asti  |
| 328 | Asia/25 | V 18.5.2022, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite mielenterveysambulanssista   |
| 329 | Asia/26 | Ajoneuvojen ja kuljetuspalveluiden ympäristökriteerien vahvistaminen   |
| 330 | Asia/27 | Lausunto Väylävirastolle luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023–2030   |
| 331 | Asia/28 | Alueen varaaminen Vartiokylästä Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö sr:lle asuntohankkeiden suunnittelua varten (tontit 45052/4 ja 45055/1)                   |
| 332 | Asia/29 | Alueen varaaminen Meri-Rastilasta Varte Oy:lle asumisoikeusasuntojen ja sääntelemättömien vapaarahoitteisten omistusasuntojen suunnittelua varten (tontti 54246/1) |
| 333 | Asia/30 | Helsingin kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välinen yhteistyösopimus  |
| 334 | Asia/31 | Valtuutettu Björn Månssonin toivomusponsi mahdollisuudesta lisätä koululaisten suoria vaikutusmahdollisuuksia oman koulunsa ruokai-                                |



02.05.2022

---

		luun
335	Asia/32	Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponsi kouluruuan hävikistä ja laadun parantamisesta toiveruokia lisäämällä
336	Asia/33	Valtuutettu Seida Sohrabin aloite Kalastajankadun saamisesta Helsingin katunimistöön
337	Asia/34	Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite lelulaatikoiden hankkimisesta leikkipuistoihin
338	Asia/35	Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite Vuosaaren Kartanon kentän kiihdytysajoista aiheutuvien meluhaittojen vähentämisestä
339	Asia/36	Asuntotonttien sekä asumista palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleisten periaatteiden voimaantulo ja siirtymäajat (kaupunginvaltuuston 2.2.2022 § 22 tekemän päätöksen täytäntöönpano)
340	Asia/37	Kaupunginvaltuuston 27.4.2022 tekemien päätösten täytäntöönpano
341	Asia/38	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen



02.05.2022

Asia/1

## § 304

### Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Johanna Nuortevan ja Paavo Arhinmäen sekä varatarkastajiksi Daniel Sazonovin ja Nasima Razmyarin.

Esittelijä

pormestari  
Juhana Vartiainen

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

pormestari  
Juhana Vartiainen

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



02.05.2022

Asia/2

## § 305

### V 18.5.2022, Hallintosäännön muuttaminen, liikelaitosten toimitusjohtajien määräaikaisuus sekä toimivaltuuksien siirto kansliapäälliköltä ja toimialajohtajalta liikelaitosten johtokunnille

HEL 2022-005324 T 00 01 00

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

#### Esittelijä

pormestari  
Juhana Vartiainen

#### Lisätiedot

Mikko Kiesiläinen, pääekonomisti, puhelin: 044 5051396  
mikko.kiesilainen(a)hel.fi  
Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027  
henri.kahonen(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö 1.6.2022
- 2 Hallintosäännön rinnakkaistekstit muutettujen kohtien osalta

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin kaupungin hallintosäännön liitteen 1 mukaisesti 1.6.2022 lukien.

#### Esittelijän perustelut

Hallintosääntöön tehtävä muutos koskisi keskushallintoon kuuluvien liikelaitosten johtavia viranhaltijoita 5 luvun 4 §:ssä, kaupunkiympäristön toimialan johtavia viranhaltijoita 5 luvun 7 §:ssä, liikelaitoksen johtokunnan yleistä toimivaltaa 11 luvun 1 §:ssä ja kansliapäällikön toimivaltaa 12 luvun 1 §:ssä.



Muutosten myötä liikelaitosten toimitusjohtajat nimitettäisiin jatkossa enintään seitsemän vuoden määräajaksi. Lisäksi liikelaitosten toimitusjohtajiin kuuluvia toimivaltuuksia tuloksiin tai suoritukseen perustuvaan palkitsemiseen ja virkasuhteisiin liittyen siirrettäisiin kansliapäälliköltä ja liikenneliikelaitoksen osalta kaupunkiympäristön toimialan toimialajohtajalta liikelaitosten johtokunnille. Muutetut kohdat on koottu liitteeseen 2.

Virkasuhteesta säädetään kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003, viranhaltijalaki). Lisäksi Helsingin kaupungin hallintosäännössä on määrätty kansliapäällikön sekä toimialajohtajien määräaikaisista virkasuhteista.

Pääsääntönä on viranhaltijan ottaminen virkasuhteeseen toistaiseksi. Niissä tapauksissa, joissa on olemassa laissa tai asetuksessa erikseen säädetty peruste, viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi. Viranhaltijalain 3 §:n 2 momentissa säädetään niistä perusteista, joiden nojalla viranhaltija voidaan ottaa virkasuhteeseen määräajaksi. Yhtenä määräaikaisuuden perusteena viranhaltijalain 3 §:ssä mainitaan tehtävän luonne.

Viranhaltijalakia koskevan hallituksen esityksen (HE 196/2002 vp, s. 28–29) mukaan peruste liittyy yleensä tilanteisiin, joissa on kysymys tietystä ajallisesti tai sisällöllisesti rajatusta tehtäväkokonaisuudesta, esimerkiksi tietystä projektista. Esimerkkinä mainitaan apulaiskunnanjohtajan virka.

Helsingin kaupungin liikelaitosten toimitusjohtajien tehtävät ovat vastuultaan ja vaikuttavuudeltaan verrattavissa apulaiskaupunginjohtajan tehtävään. Liikelaitosten toimitusjohtajat toimivat kaikkien liikelaitosten ylimpinä viranhaltijoina ja liikelaitosten johtokuntien esittelijöinä.

Pitkällä, seitsemän vuoden määräaikaisuudella yhtäältä turvataan jatkuvuus liikelaitoksen toiminnassa ja toisaalta mahdollistetaan sellainen ylimmän johdon uudistuminen, jota on pidettävä perusteltuna liikelaitoksen toimintaympäristön muutokseen vastaamisen, kilpailukyvyyn ylläpitämisen ja toiminnan kehittämisen kannalta. Liikelaitoksen toimitusjohtajan määräaikainen virkasuhde on mahdollista perustella viranhaltijalain mukaan viran erityisellä luonteella.

Liikelaitosten toimitusjohtajiin kuuluvan toimivallan siirrolla kansliapäälliköltä ja liikenneliikelaitoksen osalta kaupunkiympäristön toimialan toimialajohtajalta liikelaitosten johtokunnille varmistetaan johtokuntien puheenjohtajien nykyistä merkittävämpi rooli toimitusjohtajien työnohjauksessa ja aktiivisina keskustelukumppaneina. Muutoksella pyritään osaltaan ohjaamaan liikelaitosten toimintakulttuuria osakeyhtiömäisempään suuntaan.





Hallintosäännön muutokset koskevat myös liikelaitosten nykyisiä toimitusjohtajia, pois lukien virkasuhteiden määräaikaisuus, johon liittyvää muutosta ei sovelleta nykyisten toimitusjohtajien toistaiseksi voimassa oleviin virkasuhteisiin.

Pormestari on 26.4.2022 (§ 57) ottanut asian esittelynsä.

Esittelijä

pormestari  
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Mikko Kiesiläinen, pääekonomisti, puhelin: 044 5051396  
mikko.kiesilainen(a)hel.fi  
Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027  
henri.kahonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö 1.6.2022
- 2 Hallintosäännön rinnakkaistekstit muutettujen kohtien osalta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



## § 306

### V 18.5.2022, Helsingin kaupungin työterveyshuollon kilpailuttaminen

HEL 2022-003116 T 01 04 02 00

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Elisa Gebhardin ehdotuksesta.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Sanna-Mari Myllynen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 27968  
sanna-mari.myllynen(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 AHJO\_liite työterveyden kilpailutus selvitys
- 2 Kaupungin henkilöstötoimikunnan pöytäkirja 25.4.2022 henkilötiedot poistettu
- 3 Kaupungin henkilöstötoimikunnan pöytäkirjan liite 1, työterveyspalveluiden laatukilpailutus, lausunto kh henkilötiedot poistettu

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy, että Helsingin kaupungin omana toimintana tuottamat työterveyspalvelut voidaan saattaa kilpailuttamisen piiriin. Kilpailutus tulee järjestää niin, että työterveysliikelaitoksen henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella kilpailun voittaneen toimijan palvelukseen.

#### Esittelijän perustelut

##### Tausta

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 8.12.2021 (§ 385) Helsingin kaupungin talousarvion vuodeksi 2022 ja taloussuunnitelman vuosille 2022–2024.



Talousarviossa todetaan, että työterveyspalveluista tullaan järjestämään laatukilpailutus, jolla parannetaan työterveyspalveluiden saatavuutta.

## Selvitykset

Kaupungin oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteet (kaupunginhallitus 11.2.2008,170 §) edellyttävät, että ennen kaupunginvaltuuston päätöksentekoa kilpailutettavaksi aiotun yksikön osalta on selvitetty päätöksenteon kannalta oleellisia seikkoja. Näitä ovat alustava selvitys kyseisen toimialan markkinoiden toimivuudesta, arvio kilpailuttamisen kohteeksi joutuvan kaupungin yksikön kilpailukyvyistä, arvio kilpailuttamisen avulla saavutettavista hyödyistä ja kilpailuttamisen kustannuksista.

Valmistelutyönä Työterveys Helsingin kilpailukykyä on arvioitu ulkoisen konsulttiyhtiön toimesta. Yksityisten palveluntoimittajien palveluista sekä palvelujen saatavuudesta ja kustannuksista on tehty alustavaa arviota.

## Selvitys työterveystoimialan markkinoiden toimivuudesta

Työterveyshuollon toimintaa ohjaa sitä koskeva lainsäädäntö ja sen soveltamisala on sidottu työturvallisuuslakiin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kaupunki työnantajana noudattaessaan työturvallisuuslakia, on velvollinen järjestämään työntekijöilleen lakisääteisen työterveyspalvelun. Sairaanhoidon palveluiden sisällyttäminen työterveystoimintaan on työnantajalle vapaaehtoista. Sairaanhoidon palvelun toteuttaminen työnantajan toimesta on Suomessa tavanomaista, koska sen hyöty nähdään työkykyisyyden varmistamisessa sekä työkykyrisien hallinnassa.

Vuonna 2019 työnantajan järjestämän työterveyshuollon piirissä oli 1 936 900 työntekijää ja työnantajan järjestämän työterveyshuollon hyväksytyt kustannukset olivat 875 miljoonaa euroa. (Kelan työterveyshuoltotilasto 2019 helda.helsinki.fi). Yksityisen sektorin lääkärikeskukset ovat selvästi merkittävin työterveyspalvelujen tuottaja. Vuonna 2019 ne tarjosivat työterveyshuoltopalvelut 1,7 miljoonalle henkilölle eli 85 %:lle työterveyshuollon piiriin kuuluvista. Terveyskeskukset tarjosivat palvelut 115 000 henkilölle. Työnantajien omilta ja/tai heidän yhdessä muiden työnantajien kanssa omistamiltaan työterveysasemilta pääasialliset palvelut sai 154 000 henkilöä (Kelan työterveyshuoltotilasto 2019 helda.helsinki.fi).

Viime vuosien työterveyden toimialan yrityskaupoissa on näkynyt se, että kunnat ovat myyneet omia työterveyshuoltoyhtiöitään yksityiselle sektorille. Ajureina on kuvattu olleen muun muassa vähäisyys työter-



veyspalveluiden osaamisessa tai palveluiden tuottaminen tehokkaasti sekä haasteet osaavan työvoiman saamisessa palveluiden tuottamiseen.

### Työterveys Helsingin palvelukuvaus

Työterveys Helsinki on vastannut vuodesta 1964 alkaen työterveyshuollosta Helsingin kaupungin noin 39 000 työntekijälle ja noin 3500 työryhteyksien työntekijälle. Liikelaitoksen liikevaihto vuonna 2021 oli 19,0 miljoonaa euroa ja liikeylijäämä 2 prosenttia liikevaihdosta. Covid-19 -pandemia lisäsi myyntiä 3,4 miljoonalla eurolla ja kustannuksia 3,7 miljoonalla eurolla vuosien 2019-2020 välisenä aikana. Nousu johtui suurilta osin koronatesteistä.

Työterveys Helsingin toimipiste on Helsingin Kalliossa, jossa sijaitsee myös laboratoriopalvelut ja ulkoistetut röntgenpalvelut. Palveluita tuotetaan vain yhdessä toimipisteessä, mutta myös etäpalveluilla. Työterveys Helsinki tuottaa monipuolisesti eri työterveyshuollon palveluita aina lakisääteisistä palveluista työterveyspainotteiseen sairaanhoitoon tutkimuksineen.

### Arvio Työterveys Helsingin kilpailukyvästä

Selvitystyössä Työterveys Helsingin kilpailukykyä arvioitiin vertaamalla nykyistä kustannus- ja asiointitasoa yksityisten työterveystoimijoiden indikaatiivisiin eli suuntaa-antaviin palveluehdotuksiin. Suuntaa-antavaa vertailua suoritettiin yhteistyössä neljän suuren suomalaisen työterveyspalveluita tarjoavan lääkärikeskuksen kanssa, joilla olisi realistiset mahdollisuudet tuottaa Helsingin kaupungin työntekijöiden työterveyshuolto. Yksityiset toimijat tuottivat alustavat palveluehdotukset heille annetuilla reunaehdoilla siitä, miten ne järjestäisivät työterveyshuollon palvelut Helsingin kaupungille.

Valmistelevan selvitystyön mukaan ulkoistamalla työterveyspalvelut pystyttäisiin parantamaan työterveyspalveluiden laatua erityisesti sairaanhoidon palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sekä asiakaskokemuksen kautta. Edellisten lisäksi yksityiset toimijat pystyvät tarjoamaan merkittävästi laajemmat digitaaliset palvelut ja tiedolla johtamisen työkalut verrattuna nykyiseen Työterveys Helsinkiin.

Yksityiset toimijat pystyvät parantamaan palveluiden saatavuutta tarjoamalla enimmillään jopa kymmenien toimipaikkojen verkoston jo pääkaupunkiseudun alueella. Myös saavutettavuus on parempaa liittyen toimipisteiden tai erilaisten etäpalveluiden laajempiin aukioloaikoihin. Esimerkiksi puhelin- ja chatpalvelut ovat yksityisellä toimijalla avoinna vuorokauden ympäri kaikkina viikon päivinä, kun Työterveys Helsingin palvelu on auki arkipäivinä klo 7.30-16.00. Vaste-aika chat-palveluun



Työterveys Helsingillä on 10-30 min ja yksityisillä palveluntuottajilla sekunteja tai minuutteja.

Helsingin kaupungin työterveyskustannukset vuonna 2019 olivat 434 euroa työntekijää kohden. Kustannuksiltaan Työterveys Helsingin toiminta on noin 2 prosenttia alhaisempi kuin isojen, yli 1500 henkilöä työllistävien organisaatioiden työterveyshuollon keskimääräiset kustannukset. Kustannustaso ennaltaehkäisevien ja lakisääteisten työterveyspalveluiden (KL1) osalta on lähes samalla tasolla. Erityisesti sairaanhoidollisten palveluiden (KL2) kustannukset ovat Työterveys Helsingin toteuttamana selkeästi alhaisemmat. Alhaisempaan kustannustasoon liittyy Työterveys Helsingin sairaanhoidollisten palveluiden rajoittuneisuus saatavuudessa ja saavutettavuudessa.

Yksityiset toimijat toteuttivat suuntaa antavat palveluehdotukset Helsingin kaupungin talousarviossa määritellyn työterveyden kustannusten raameissa. Ehdotukset sisältävät pääsääntöisesti vastaavan tyyppiset ennaltaehkäisevät tai sairaanhoidolliset palvelut kuin mitä Työterveys Helsinki on toteuttanut. Osa Työterveys Helsingin muun toiminnan (KL0) nykyisistä palveluista on kuvattu yksityisten toimijoiden palveluissa lisähinnoiteltaviksi palveluiksi. Lisähinnoiteltavia palveluja ovat muun muassa Työterveys Helsingin toteuttama esihenkilötyön ja työyhteisötyön konsultaatiopalvelu.

#### Ulkoistamiseen liittyvä riskit

Selvityksen perusteella Työterveys Helsingin vahvuuksina on Helsingin kaupungin henkilöstön ja työn hyvä tuntemus. Integroidun toimijan mahdollisuus vaikuttaa tai reagoida nopeasti organisaation toimintaan sisältäpäin on yleensä hyvä. Työterveys Helsingin palvelu on kuitenkin ollut hyvin haavoittuvaista työterveydenhuollon ammattihenkilöiden saatavuushaasteiden ja resurssitilanteen sekä toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten (koronaepidemia) takia.

Nykyisessä toiminnassa sairaanhoidon rajallisuus on pitänyt yksikkökustannuksia maltillisina. Se ei ole kuitenkaan tukenut työkykyjohtamista tai asiakaskokemusta parhaalla mahdollisella tavalla. Sairaanhoidon palvelun saatavuuden parantuessa saattaa ilmentyä hetkellistä patoutunutta palvelukysyntää, johon tulee varautua hyvällä kumppaninyhteistyöllä ja sen ohjaamisella.

Yksityisillä toimijoilla on kattava palvelukirjo, mutta mahdollisessa ulkoistuksessa kaupungin nykyisen työterveyskustannusten mukaisesti voidaan nykyistä palvelusisältöä joutua karsimaan KL0 palveluissa (esihenkilötyön ja työyhteisöjen konsultaatiopalvelut). Näitä esihenkilöi-



den konsultaatiopalveluita toteutetaan yleensä HR-organisaatiossa työterveystoiminnan sijaan.

Ennen kilpailutusta arvioidaan mitä palveluita työterveyshuollossa toteutetaan. Toimintamallien ja kustannusten suhteen toimijan kanssa on määriteltävä tietty taso ja asetettava selkeät tavoitteet yhteistyölle. Kilpailutuksessa on myös varmistettava hyvä liikkeenluovutuksen integraatio sekä toiminnan jatkuvuus.

### Työterveyspalvelujen ulkoistamisen hyödyt

Alustava selvitys tukee päätösehdotusta laatukilpailutuksen järjestämisestä, kun tavoitteena on parantaa sairaanhoidonpalveluiden saatavuutta, saavutettavuutta, palvelukokemusta sekä työkykyjohtamisen työkaluja.

#### Parempi palvelujen saatavuus

Kilpailutuksessa saavutettavuudella tarkoitetaan palvelun sijaintia, palvelun aukiolo- ja asiointiaikaa sekä monipuolisia palvelukanavia. Kilpailutuksen avulla halutaan parempaan palvelun saavutettavuutta kaikilla edellä mainituilla palvelun osa-alueilla.

#### Parempi työnantajan tiedolla johtaminen ja työkykyriskien ennakointi

Yksityisten toimijoiden digitaaliset työkykyjohtamisen työkalut ja populaation hallinta sekä näiden tuottama lisäarvo työkykyjohtamiseen ovat merkittävä tekijä. Työkykyriskien ennakointi vaatii kehittyneitä tieto- ja raportointijärjestelmiä, joiden avulla työkykyjohtamiseen saadaan vaikuttavuutta. Nämä palvelut ovat yksityisillä toimijoilla huomattavasti kehittyneempiä kuin Työterveys Helsingillä tällä hetkellä.

### Työterveyspalvelujen ulkoistamisen vaikutukset

Kaupungin ulkopuolisen yrityksen voittaessa tarjouskilpailun sovelletaan liikkeen luovutusta koskevaa säännöstöä. Tällöin kilpailun kohteena olleen toiminnon henkilöstö siirtyy tarjouskilpailun voittaneen yrityksen palvelukseen.

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 109 §:n mukaan terveystoimintojen hankintailmoituksessa on kuvattava käytettävä hankintamenettely. Tässä hankinnassa erityispiirteinä on liikkeen luovutus, jonka vuoksi hankinnassa on tarpeen jakaa tarjoajille myös salassapitositoumuksen piiriin kuuluvia tietoja (mm. siirtyvää henkilöstöä koskevien tietojen suojaaminen). Monet hankinnan ehdot on voitava kirjoittaa yhteistyössä tarjoajien kanssa. Lisäksi liiketoiminnan luovuttamiseen liittyvä kaupan kohteen tarkastaminen (due diligence) kannattaa sisällyttää osaksi hankintapäätöksentekoa edeltävää



hankintamenettelyä. Kilpailullista neuvottelumenettelyä mukaileva hankintamenettely mahdollistaa edellä sanottujen sisällyttämisen kuvattavaan hankintamenettelyyn. Valmisteluryhmä ottaa edellä sanotun huomioon kirjatessaan hankintailmoitukseen käytettävän menettelytavan tiedot.

Liikkeen luovutuksella tarkoitetaan yrityksen, yhteisön tai säätiön tai näiden toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava liike pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Liikkeen luovutuksessa työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työsuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät työsuhde-etuudet siirtyvät liikkeen uudelle omistajalle (työsopimuslaki 1 luku 10 §; vastaavasti laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 25 §).

Liikkeen luovutuksesta ja sen sisällöstä on otettava maininnat myös kilpailutuksen tarjouspyyntöasiakirjoihin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että liikkeen luovutusta koskeva sopimusluonnos tulee ottaa osaksi tarjouspyyntöä.

Henkilöstöön asemaan vaikuttavia toimenpiteitä valmistellaan yhdessä henkilöstön kanssa yhteistoimintamenettelyssä ennen varsinaista päätöksentekoa.

## Työterveyspalvelujen ulkoistamisen toimivalta ja aikataulu

Helsingin kaupungin hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää merkittävistä ja taloudellisesti laajakantoisista kaupungin hallinnon järjestämisen periaatteista. Päätös työterveyspalveluiden saattamisesta kilpailutuksen piiriin kuuluu näin ollen kaupunginvaltuuston toimivaltaan.

Kansliapäällikön päätöksellä 8.2.2022 (33 §) Helsingin kaupungin työterveyshuollon laatukilpailutukseen asetettu ohjausryhmä on toiminnassa. Valmistelua johtaa henkilöstöjohtaja. Valmistelun etenemistä seurataan henkilöstön edustajien kanssa myös kaupungin yhteistoimintaelimissä. Muutosta seurataan ja käsitellään säännöllisesti myös Työterveys Helsingin kanssa.

Jos kaupunginvaltuusto hyväksyy työterveyspalveluiden saattamisen kilpailutuksen piiriin, edetään syksyn 2022 aikana hankinnan kilpailutukseen. Tavoitteena on, että hankintapäätös ja -sopimus tehdään keväen 2023 aikana, jolloin uuden toimijan kanssa toteuttava yhteistyö ja palvelujen siirto voisi toteutua aikaisintaan kesällä 2023.



Hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan kansliapäällikkö päättää hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita. Näin ollen hankintapäätöksen työterveyspalveluiden hankinnasta tekee kansliapäällikkö.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sanna-Mari Myllynen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 27968  
sanna-mari.myllynen(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 AHJO\_liite työterveyden kilpailutusselvitys
- 2 Kaupungin henkilöstötoimikunnan pöytäkirja 25.4.2022 henkilötiedot poistettu
- 3 Kaupungin henkilöstötoimikunnan pöytäkirjan liite 1, työterveyspalveluiden laatukilpailutus, lausunto kh henkilötiedot poistettu

**Muutoksenhaku**

Kunnallisvalitus, valtuusto





**§ 307**

**V 18.5.2022, Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon jonojen purkamisesta**

HEL 2022-000719 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

**Käsittely**

Reetta Vanhasen vastaehdotus:

Kappaleeseen 9 lisäys:

"Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialla tulee aloittaa toimet, joilla valmistaudutaan hoitotakuun lyhentymiseen 7 päivään. Kaupunkistrategian painopisteiden mukaisesti hoidon saatavuuden parantaminen, kertyneen hoitovelan purkaminen ja näihin tarvittavien ratkaisujen tulee olla keskeisessä osassa sote-uudistuksen myötä laadittavassa sosiaali- ja terveystalouden palvelustrategiassa."

Kannattaja. Daniel Sazonov

Elisa Gebhardin ensimmäinen vastaehdotus:

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunki päättää aloitteen mukaisesti aloittaa toimet, jotta kaupunkilaiset pääsevät kiireettömässä asiassa asianmukaisen ammattihenkilön vastaanotolle viimeistään viikossa, kun hoito sitä edellyttää. Osana näitä toimia kaupunki tekee selvityksen terveysasemien kiireettömän hoidon ongelmien syistä ja tarvittavista ratkaisuksista sekä liittyy selvitykseen laskelman ratkaisujen edellyttämistä taloudellisista resursseista. Selvitys tehdään vuoden 2022 loppuun mennessä.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Elisa Gebhardin toinen vastaehdotus:

Kappale 10 korvataan seuraavalla:

Aloitteen mukaan on välttämätöntä, että Helsingin kaupunki selvittää terveysasemien kiireettömän hoidon tilannetta. Hoitopääsyn ongelmien syyt ja tarvittavat ratkaisut on selvitettävä käyttäen parasta saatavilla olevaa taloudellista, tuotantotaloudellista, lääketieteellistä sekä oikeudellista tietoa ja osaamista. Selvitykseen on liitettävä laskelma ratkaisujen edellyttämistä taloudellisista resursseista. Aloite edellyttää kaupungin aloittavan toimet, jotta kaupunkilaiset pääsevät kiireettömässä asiassa vastaanotolle viimeistään viikossa, kun hoito sitä edel-



lyttää. Aloitteen mukaan toimenpiteitä ja jonotilannetta on selvitettävä valtuustolle osana terveydenhuoltolain 12 §:n mukaista raporttia ja valmistelu tulee tehdä osana sote-uudistuksen tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -kehittämishjelmaa.

Helsingin terveysasemien väliset erot ovat kiireettömän hoidon jonojen suhteen suuret. Terveysasemien kiireettömien ajanvarausaikojen jonoa kuvaava T3-luku on mediaani, jolla seurataan sitä, kuinka monen päivän kuluessa asiakas saa ajan lääkärin kiireettömälle vastaanotolle. Kiireettömässä asiassa terveysasemien lääkärivastaanoton kolmas vapaa aika oli helmikuussa 2022 keskimäärin 32 päivää, vaihteluvälin ollessa 6–90 päivää.

Vuoden 2022 talousarvion sitovissa tavoitteissa seurataan terveysasemien hoitotakuun toteutumista. Hoitotakuuta mitataan kolmella mittarilla: 1. ensikontaktissa toteutunut hoito, 2. kiireellisen hoidon toteutuminen ja 3. kiireettömän hoidon toteutuminen 10 vuorokaudessa.

Aloitteen kannalta olennaisin kiireetön hoito ajanjaksolla 1.1.–23.4.2021 toteutui 10 vuorokaudessa hoitajilla 99 prosenttisesti ja lääkäreillä 84 prosenttisesti, tavoitteen ollessa molemmissa 70 prosenttia. Ajanjaksolla 24.4.–31.12.2021 kiireetön hoito toteutui 10 vuorokaudessa tavoitteiden mukaisesti hoitajilla 78 prosenttisesti ja lääkäreillä 52 prosenttisesti, joten tavoitteeseen ei ylletty.

Aloitteen edellyttämä selvitystyö on tarkoituksenmukaista, sillä T3-luvut paljastavat suuret erot eri terveysasemien välillä sekä kiireettömän hoidon puutteellisen toteutumisen. Erot asettavan kaupunkilaiset eriarvoiseen asemaan. Tavoitteena tulee olla hoitoon pääsy viikossa kiireettömän hoidon tarpeessa hoidon sitä edellyttäessä. Toimialan palveluissa, erityisesti terveysasemilla, tehdään tieteellinen ulkoinen auditointi erityisesti jono-ongelman selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Samalla tulee arvioida toimenpiteiden kustannusvaikutukset.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Elisa Gebhardin ensimmäisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Otto Meri, Johanna Nuorteva, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen



Ei-äännet: 4

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Titta Hiltunen, Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hylkäsi Elisa Gebhardin ensimmäisen vastaehdotuksen äänin 11 - 4.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Elisa Gebhardin toisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Otto Meri, Johanna Nuorteva, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen

Ei-äännet: 4

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Titta Hiltunen, Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hylkäsi Elisa Gebhardin toisen vastaehdotuksen äänin 11 - 4.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Reetta Vanhasen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijän perustelut**



Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan selvityksen tekemistä terveysasemien kiireettömän hoidon ongelmien syistä ja tarvittavista ratkaisuista resurssilaskelmineen, perusterveydenhuollon jonojen purkamisen toimenpiteitä osana tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -kehittämishjelmaa sekä näiden ja jonotilanteen raportointia valtuustolle.

Kaupunginhallitus toteaa, että ryhmäaloitteessa esille otetut asiat kuuluvat kaupunkistrategian 2021-2025 linjauksiin, joiden mukaan helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat. Tavoitteena on perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon sujuva hoitoon pääsy. Tässä käytetään hyväksi digitalisaatiota, työnjaon kehittämistä, moniammatillista yhteistyötä, tarvittaessa palveluseteliä ja yksityisen palvelutuotannon hyödyntämistä. Myös henkilöstön riittävyys varmistetaan sosiaali- ja terveystalouksissa.

Sosiaali- ja terveystoimialan keskeiset strategiset painopisteet toimintasuunnitelmassa vuodelle 2022 ovat koronapandemiasta palautuminen, henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantaminen, palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen, asiakkaille yhteensopivien ja digitaalisten palvelujen järjestäminen ja sote-uudistukseen valmistautuminen. Nämä keskeiset strategiset painopisteet ovat Helsingin kaupunkistrategian ja talousarvion mukaisia.

Vuoden 2022 talousarvioon on varattu kaupunginhallituksen käyttövoimoihin erillinen koronasta toipumispaketti. Sosiaali- ja terveystoimialan koronasta toipumispaketin osuus on 45 miljoonaa euroa, josta terveysasemien osuus on 11 miljoonaa euroa. Terveysasemien rahoitusvarausta käytetään kiireettömän hoidon jonon purkuun lisäämällä lääkäri-, hoitaja- ja farmaseuttiresursseja sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen Terveystalouksen työkalan avulla.

Helsingin Tulevaisuuden sote-keskus -hanke 2021–2022 sai sosiaali- ja terveysministeriön (STM) jatkorahoituksen vuodelle 2023. Hankkeen tavoitteena on muun muassa parantaa terveys- ja hyvinvointikeskuksien toteutumista terveysasemilla ja sen osatavoitteena kiireettömän hoidon saatavuutta.

Hoitoon pääsyn osalta kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveystalouksen lausunnossa annettuun yksityiskohtaiseen selvitykseen ja toteaa, että perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn aikarajat säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 6 luvun 51 §:ssä. Potilaan tulee saada virka-aikana välittömästi yhteys terveyskeskukseen, hoidon tarpeen arvio tulee toteuttaa kolmessa arkipäivässä yhteydenotosta ja tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä kolmessa kuukaudessa (hoitotakuu). STM:n ohjeen mukaan välittömän yhteydenotosta voi toteuttaa puhe-



limen kautta takaisinsoitolla, jonka tulee toteutua saman vuorokauden aikana. Lisäksi kussakin toimipisteessä tulee toteutua koko sen aukio-  
loajan walk-in-mahdollisuus (STM/424/2011).

Vireillä olevan terveydenhuoltolain muutoksen mukaan perusterveydenhuollon hoitotakuuta tiukennetaan kiireettömissä hoidoissa. Jos uudistus toteutuu, potilaan tulee päästä hoitoon seitsemän päivän sisällä hoidon tarpeen arvioinnista vuonna 2023.

Terveysasemilla arvioidaan hoidon tarve yleensä välittömästi joko puhelimitse tai paikan päällä saman päivän aikana. Toteutunut hoidon tarpeen arvioinnin odotusaika on pääsääntöisesti alle kolme päivää, mikä täyttää terveydenhuoltolain määrittämän aikarajan. Terveysasemilla on lähtökohtana, että potilaan asia ratkaistaan ensimmäisessä yhteydenotossa. Yli puolelle potilaista varataan lääkärin vastaanottoaika jo samalle päivälle. Terveysasemien asiakkaat eivät pandemian aikana ole aina saaneet kiireetöntä vastaanottoaikaa lain määrittelemän kolmen kuukauden kuluessa. Hoitopääsyajan mittarin T3-luvut julkaistaan Helsingin kaupungin verkkosivuilla. Vuoden 2022 talousarvion sitovissa tavoitteissa seurataan terveysasemien hoitotakuun toteutumista.

Kiireettömään hoitoon pääsyä on vahvistettu vuodesta 2019 tarjoamalla tietyille asiakkaille yleislääkärin vastaanotolle palveluseteliä. Palveluseteliä voidaan käyttää esimerkiksi tilapäisissä ruuhkatilanteissa tai silloin, kun terveysasemilla on lääkärivajausta. Palvelusetelillä potilas saa tarvitsemansa kiireettömän lääkärin vastaanottopalvelun ja siihen liittyvät perustason laboratorio- ja kuvantamispalvelut. Vuonna 2019 toteutui 1 840 yleislääkärin palvelusetelikäyntiä, vuonna 2020 palvelusetelikäyntejä oli 12 284 ja vuonna 2021 palvelusetelikäyntejä oli 18 354. Vuodesta 2020 vuoteen 2021 palvelusetelikäyntien määrä on noussut 50 prosenttia.

Lokakuusta 2021 alkaen terveyspalveluja on lisätty ja kiireettömän hoidon saatavuutta on parannettu kahden terveysaseman toiminnan ostopalveluna. Hoitopääsy näille terveysasemille on ollut omiin terveysasemiin verrattuna nopeampaa. Tarkoituksena on jatkossa selvittää tarkemmin, mistä nopeampi hoitopääsy johtuu ja siirtää mahdollisia parempia toimintamalleja tai niiden osia myös omaan toimintaan.

Kahden terveysaseman toiminnan ostopalvelukokeilun tulosten arvioinnin yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota kokeilun tuottamaan tietoon ja kokemuksiin kiireettömän hoidon asiakasjonojen purkamisesta ja viedään mahdolliset hyvät käytännöt kaikkien terveysasemien työhön. Samalla kehitetään jatkuvasti oman toiminnan uusia käytäntöjä saatavuuden parantamiseen esimerkiksi iltavastaanottoja lisäämällä ja



digitaalisia palveluita vahvistamalla. Ennen kaikkea on tärkeää korjata henkilöstövajetta ennen sen kroonistamista. Lääkäri- ja hoitajatyövoimaa on ollut vakanssimäärään nähden kuitenkin aiempaan verrattuna kohtuullisen hyvin saatavilla.

Helsinkiin on luotu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) kaupunkiyhteinen johtamisen ja koordinoinnin rakenne ja toimintatapa (kaupunginhallitus 14.5.2018 § 350). Osana sote-uudistuksen toimeenpanoa varmistetaan HYTE:n johtamis- ja koordinaatiomallin toimivuus uusi lainsäädäntö ja siihen liittyvät tehtävät huomioiden. Kaupunginkanslia koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaupunkitasoisesti.

Hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointikertomus (Stadin HYTE-barometri) toimivat terveydenhuoltolain 12 §:n ja lakiuudistuksen jälkeen jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (612/2021) 6 §:n mukaisina asiakirjoina. Lainsäädännön mukaan asiakirjat sisältävät kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet sekä tietoa väestön hyvinvoinnista ja terveydestä. Hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa kerran valtuustokaudessa. Hyvinvointikertomus on suunnitelman seurantaväline, jolla kerran vuodessa sekä laajemmin kerran valtuustokaudessa raportoidaan kaupunginvaltuustolle, miten suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet ovat edenneet sekä mikä on kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden tila. Yksittäisen palvelun seuranta ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää jatkossakaan hyvinvointikertomukseen, mikäli se ei ole osa kaupunkitasoisista hyvinvointisuunnitelmaa.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Postiosoite  
PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite  
Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin  
+358 9 310 1641  
Faksi

Y-tunnus  
0201256-6

Tilinro  
FI0680001200062637  
Alv.nro  
FI02012566



---

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.04.2022 § 286

HEL 2022-000719 T 00 00 03

### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

### Käsittely

25.04.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Elisa Gebhardin ehdotuksesta.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 29.03.2022 § 65

HEL 2022-000719 T 00 00 03

### Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle sosiaalidemokraattien ryhmäaloitteesta koskien perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon jonojen purkamista seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa todetaan pidettävän välttämättömänä, että Helsingin kaupunki tekee selvityksen terveysasemien kiireettömän hoidon ongelmien syistä ja tarvittavista ratkaisuista sekä liittyy selvitykseen laskelman ratkaisujen edellyttämistä taloudellisista resursseista. Aloitteen mukaan kaupungin tulee aloittaa toimet, jotta kaupunkilaiset pääsevät kiireettömässä asiassa asianmukaisen ammattihenkilön vastaanotolle viimeistään viikossa, kun hoito sitä edellyttää. Aloitteen mukaan valmistelu tulee tehdä osana sote-uudistuksen tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -kehittämishjelmaa. Aloitteen mukaan toimenpiteitä ja jonotilannetta on selvitettävä valtuustolle osana terveydenhuoltolain 12 §:n mukaista raporttia.



Helsingin terveysasemien tehtävänä on huolehtia terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n mukaisesta kiireellisestä ja kiireettömästä avosairaanhoidosta ja siihen liittyvästä terveyden edistämisestä samoin kuin aikuisten terveysneuvonnasta, perusterveydenhuollon mielenterveys-työstä ja opiskelijoiden sairaanhoidosta sekä seksuaali- ja lisääntymis-terveyteen liittyvästä neuvonnasta.

Helsingissä on terveysasemayksiköitä yhteensä 23, joista kaksi on os-topalveluterveysasemaa. Niissä huolehditaan kiireellisestä ja kiireettömästä avosairaanhoidosta. Vuonna 2021 terveysasemien perusterveydenhuollon avohoidon suoritteita oli yhteensä 2 977 724. Luku ei sisällä epidemiologisen toiminnan suoritteita. Suoritteita oli noin 80 prosenttia edellistä vuotta enemmän. Koronarokotusten ja -neuvontapuhelujen merkittävä lisääntyminen selittävät pitkälti suorittemäärän kasvun. Lääkärin vastaanotokäyntien osuus kaikista suoritteista oli 8,6 prosenttia (256 177 käyntiä), jossa vähennystä vuoden 2020 lääkärivastaanotokäynteihin verrattuna oli 27 prosenttia. Lääkärin muiden asiointien (sisältää sähköisen asiointin, hoitopuhelut ja kirjeet) osuus kaikista suoritteista oli 8,8 prosenttia (260 823 suoritetta), jossa oli laskua vuoden 2020 lääkärien muu asiointi suoritteisiin verrattuna 21 prosenttia. Lääkäreiden suorittemäärät ovat laskeneet muun muassa koronapandemiasta johtuen ja myös Apotin käyttöönottoon liittyen. Taustalla vaikuttaa se, ettei koronatyöhön ja Apotin käyttöönottoon liittyneeseen ennakoituun tilapäiseen tuottavuuden laskun kompensointiin ole saatu palkattua toivottua määrää lääkäreitä.

Sosiaali- ja terveystoimialalla siirryttiin kesken vuotta 2021 asiakas- ja potilastieto-järjestelmä Apottiin. Suoritetietoraportit eivät ole tästä johtuen suoraan vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa.

#### Hoitoon pääsy terveysasemilla

Perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn aikarajat säädetään terveydenhuoltolain 51 §:ssä. Potilaan tulee saada virka-aikana välittömästi yhteys terveyskeskukseen, hoidon tarpeen arvio tulee toteuttaa kolmessa arkipäivässä yhteydenotosta ja tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä kolmessa kuukaudessa. Tätä kutsutaan hoitotakuuksi. Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ohjeen mukaan välittömän yhteydensaannin voi toteuttaa puhelimen kautta takaisinsoitolla, jonka tulee toteutua saman vuorokauden aikana. Lisäksi kussakin toimipisteessä tulee toteutua koko sen aukioloajan walk-in-mahdollisuus (STM/424/2011).

STM:ssä valmistellaan terveydenhuoltolain muutosta, jolla tiukennetaan perusterveydenhuollon hoitotakuuta kiireettömissä hoidoissa. Jos uudistus toteutuu, potilaan tulee päästä hoitoon seitsemän päivän sisällä hoidon tarpeen arvioinnista vuonna 2023.





Terveysasemilla arvioidaan hoidon tarve yleensä, välittömästi joko puhelimitse tai paikan päällä, saman päivän aikana. Toteutunut hoidon tarpeen arvioinnin odotusaika on pääsääntöisesti alle kolme päivää, mikä täyttää terveydenhuoltolain määrittämän aikarajan. Terveysasemilla on lähtökohtana, että potilaan asia ratkaistaan ensimmäisessä yhteydenotossa. Yli puolelle potilaista varataan lääkärin vastaanottoaika jo samalle päivälle. Terveysasemien asiakkaat eivät pandemian aikana ole aina saaneet kiireetöntä vastaanottoaikaa lain määrittelemän kolmen kuukauden kuluessa.

### Kiireettömään hoitoon pääsyn ongelmien syytä

Toimintaympäristön muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia terveyspalvelujen riittävyteen ja saatavuuteen. Covid-19-pandemian vuoksi perusterveydenhuollon kiireetöntä hoitoa on jouduttu ajoittain supistamaan, koska henkilöstöresursseja on siirretty Covid-19-pandemian testaukseen, jäljitykseen, rajatarkastuksiin ja rokottamiseen. Henkilöstöstä on ollut sairaana pahimmillaan jopa 30 prosenttia. Pandemian aikana on jouduttu kokonaistoimintaa priorisoimaan voimakkaasti ja esimerkiksi muun työn kehittämiseen on jäänyt vähemmän mahdollisuuksia.

Kiireetöntä hoitoa ei ole pystytty toteuttamaan pitkittyneen ja erivaiheisen pandemian vuoksi riittävällä tasolla. Apotien käyttöönottoihin valmistautuminen, käyttöönottojen toteuttaminen ja käyttöönottojen jälkeinen tilapäinen toiminnan hidastuminen ovat kuormittaneet henkilöstöä ja toimintaa. Erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon siirtyneet työtehtävät sitovat henkilöstöresursseja ja lisäävät työmäärää terveysasemilla. Terveysasemilla ei pystytä rajaamaan mitään asiakasryhmiä hoidon ulkopuolelle, ja esimerkiksi työssäkäyvät asiakkaat voivat käyttää työterveyshuollon sekä terveysasemien palveluja.

Alkusyksystä 2021 koronatilanne vaati merkittäviä panostuksia delta-variantin leviämisen takia. Samaan aikaan kysynnässä näkyi selkeä nousu pandemian aiheuttaman hoito- ja palveluvelan takia ja kiireettömän hoidon kysyntä on ollut erityisen suurta.

Lääkäri- ja hoitajatyövoimaa on ollut vakanssimäärään nähden kuitenkin aiempaan verrattuna kohtuullisen hyvin saatavilla. Tammikuussa 2022 terveysasemien laskennallinen lääkäreiden kokonaisvaje oli 10,7 prosenttia eli 337 lääkäristä puuttui 36 lääkäriä. Hoitajien laskennallinen kokonaisvaje oli 8,2 prosenttia eli 486 hoitajasta puuttui 40 hoitajaa. Kokonaisvajeessa on huomioitu avoimien vakanssien hoitamattomat sijaisuudet ja yli 30 päivää kestäneet poissaolot, joissa ei ole sijaisita. Pandemian väistyttyä henkilöstöresursseja pystytään jälleen kohdentamaan hoidon tarpeen mukaisesti. Henkilöstöresursseja tarvitaan kuitenkin lisää, jotta toimintaa saadaan kehitettyä ja työoloja korjattua.



Työolojen lisäksi työstä saatavan palkan on oltava riittävä, jotta hoito- ja lääkärihenkilökunta pysyvät ja tulevat töihin terveysasemille. Terveysasemilla koulutetaan vastavalmistuneita lääkäreitä, joista osa siirtyy myöhemmin erikoistumaan muille erikoisaloille, yksityissektorille tai muihin kuntiin töihin.

Helsingin palkkatasot hoito- ja lääkärihenkilökunnan osalta eivät ole kilpailukykyisiä naapurikuntiin nähden erityisesti, jos huomioidaan kaupungissa asuvien elinkustannukset. Jotta tilanteeseen saataisiin pysyvä korjaus, eikä kyse olisi pumppaavasta liikkeestä huonojen aikojen ja määräaikaisten palkankorotusten välillä, palkat tulisi arvioida systemaattisesti ja suhteuttaa sekä naapurikuntia että elinkustannuksia vastaaviksi. Tämä olisi tärkeä huomioida myös jatkossa sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen rahoituksesta päätettäessä.

### T3-mittari

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) suosituksen ja ohjeistuksen perusteella kiireettömien ajanvarausaikojen jonoa mitataan terveysasemilla laskemalla kolmas vapaana oleva lääkärin kiireetön ajanvarausaika kalenteripäivissä. Terveysaseman T3-luku on näiden aikojen keskiluku eli mediaani. T3-mittauksella seurataan sitä, kuinka monen päivän kuluessa asiakas saa ajan lääkärin kiireettömälle vastaanotolle. T3-luvut perustuvat Apottiin kirjattuihin ajanvaraustietoihin ja niiden pohjalta tehtävään laskentaan. T3 on tunnuslukuna monitahoinen kokonaisuus, jonka raportoinnin toteutus ja raportoitavan tiedon validointi vaativat edelleen kehittämistä Oy Apotti Ab:n kanssa.

Kiireettömässä asiassa terveysasemien lääkärivastaanoton kolmas vapaa aika oli helmikuussa keskimäärin 32 päivää, vaihteluväli oli 6–90 päivää. Ruoholahden terveysasemalla odotusaika lääkärin vastaanotolle oli kuusi päivää ja Vuosaaren terveysasemalla 90 päivää. Helsingin kaupungin omien terveysasemien ja ostopalveluterveysasemien tulokset eivät ole keskenään vielä täysin vertailukelpoisia koronapandemian takia, koska ostopalveluasemat eivät ole täysimääräisesti osallistuneet Helsingin koronaan liittyviin tehtäviin. Terveysasemien T3-luvut ovat nähtävissä verkkosivuillamme

<https://www.hel.fi>.

### Hoitotakuumittari

Vuoden 2022 talousarvion sitovissa tavoitteissa seurataan terveysasemien hoitotakuun toteutumista. Hoitotakuuta mitataan kolmella seuraavalla mittarilla: 1. ensikontaktissa toteutunut hoito, 2. kiireellisen hoidon toteutuminen ja 3. kiireettömän hoidon toteutuminen 10 vuorokaudessa.



Ensikontaktissa toteutunut hoito toteutui 1.1.–23.4.2021 ajanjaksolla 83 prosenttisesti (tavoite 75 prosenttia). Ensikontaktissa toteutuneen hoitomittarin tilanteen tiedot raportoidaan poikkeuksellisesti Apotti-tietojärjestelmän käyttöönottoa edeltävänä ajanjaksolta 1.1.–23.4.2021. Apotin työnkulun ja merkitsemistapojen muutoksista johtuen loppuvuoden tietoja ei saada luotettavasti käyttöön.

Kiireellinen hoito samana tai seuraavana päivänä toteutui ajanjaksolla 1.1.–23.4.2021 tavoitteiden mukaisesti sekä hoitajilla että lääkäreillä 100 prosenttisesti (tavoite molemmilla 80 prosenttia). Kiireellinen hoito samana tai seuraavana päivänä toteutui ajanjaksolla 24.4.–31.12.2021 tavoitteiden mukaisesti hoitajilla 89 prosenttisesti ja lääkäreillä 97 prosenttisesti (tavoite molemmilla 80 prosenttia).

Kiireetön hoito ajanjaksolla 1.1.–23.4.2021 toteutui 10 vuorokaudessa hoitajilla 99 prosenttisesti ja lääkäreillä 84 prosenttisesti (tavoite molemmilla 70 prosenttia). Ajanjaksolla 24.4.–31.12.2021 kiireetön hoito toteutui 10 vuorokaudessa tavoitteiden mukaisesti hoitajilla 78 prosenttisesti ja lääkäreillä 52 prosenttisesti, joten tavoite ei toteutunut. Ajanjaksolla 24.4.–31.12.2021 lääkäriyövoimasta osa oli kuitenkin jatkuvasti suunnattu pandemian hallintaan ja koronapotilaiden hoitamiseen.

#### Hoito- ja palveluvelan korjaaminen

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan keskeiset strategiset painopisteet toimintasuunnitelmassa vuodelle 2022 ovat koronapandemiasta palautuminen, henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantaminen, palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen, asiakkaille yhteensopivien ja digitaalisten palvelujen järjestäminen ja sote-uudistukseen valmistautuminen. Nämä keskeiset strategiset painopisteet ovat Helsingin kaupunkistrategian ja talousarvion mukaisia.

Vuoden 2022 talousarvioon on varattu kaupunginhallituksen käyttövaroihin erillinen koronasta toipumispaketti. Sosiaali- ja terveystoimialan koronasta toipumispaketin osuus on 45 miljoonaa euroa, josta terveysasemien osuus 11 miljoonaa euroa. Terveysasemien rahoitusvarausta käytetään kiireettömän hoidon jonon purkuun lisäämällä lääkäri-, hoitaja- ja farmaseuttiresursseja sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen Terveysyhtäjätyökalun avulla.

Helsingin Tulevaisuuden sote-keskus -hanke 2021–2022 sai STM:n jatkorahoituksen vuodelle 2023. Hankkeen tavoitteena on muun muassa parantaa terveys- ja hyvinvointikeskusmallin toteutumista terveysasemilla ja sen osatavoitteena kiireettömän hoidon saatavuutta.

#### Terveysasemien asiakaskokemus ja -tyytyväisyys

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi****Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Terveysasemat seuraavat saamaansa asiakaspalautetta kaupungin sähköisen palautejärjestelmän, terveysasemilla sijaitsevien pikapalautelaitteiden sekä THL:n kahden vuoden välein toteuttaman valtakunnallisen asiakastytyväisyyskyselyn kautta. THL on yhtenäistänyt asiakaspalautteen kansallista keruuta ja nykyisen kyselyn kysymykset eivät ole suoraan vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kyselyihin.

Kaupungin sähköiseen palautejärjestelmään saapui 1.1–31.12.2021 välisenä aikana 1246 kappaletta terveysasemia koskevia palautteita. Palautteista, niin sanottuja kiitospalautteita, oli 18 prosenttia, josta suurin osa liittyi hoitohenkilöstön ammattitaitoon ja saatuun hoitoon. Palautteista 60 prosenttia oli moitteita, jotka koskivat asiakkaan kohtelua ja hoitoa, ohjausta ja neuvontaa sekä takaisinsoittoa ja hoitoon pääsyä. Noin viidennes palautteista oli asiakkaiden kehittämideoita ja muita palautteita terveysasemille.

Asiakaskokemusta mitataan NPS (net promoter score) -indeksillä eli suositteluindeksillä. Hyvänä tuloksena pidetään yli 50:n NPS-lukemaa. Tammikuussa 2022 Ruoholahden terveysaseman fyysisellä vastaantollalla käyneiden asiakkaiden NPS-indeksi oli 82 ja Kannelmäen terveysaseman NPS-indeksi oli 49. Vertailtavaa asiakaspalautetietoa ei tällä hetkellä ole saatavilla Helsingin omilta terveysasemilta, koska asiakaspalautelaitteita ei ole vielä otettu käyttöön koronapandemiasta johtuen kaikilla terveysasemilla hygieniasyiden vuoksi.

THL:n vuoden 2020 asiakastytyväisyyskyselyssä asiakkaiden NPS-suositteluindeksi Helsingin terveysasemien palvelusta oli 73 (n=343), kun koko maan keskiarvo oli 78,9 (n=10 931). Vuoden 2022 terveysasemakysely toteutetaan 25.4.–15.5.2022. THL:n valtakunnallinen asiakaspalautekoonti on nähtävissä internetissä THL:n verkkosivuilla

<https://thl.fi>.

Palveluja uudistetaan asiakkaiden hoitoon pääsyn parantamiseksi

Sosiaali- ja terveystoimialan tavoitteena on tarjota kaikille helsinkiläisille asiakaslähtöiset, laadukkaat ja monipuoliset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Asiakkaiden palvelujen saatavuus on sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä sosiaali- ja terveystoimialan ykkösprioriteetteja. Tämän takaamiseksi etsitään sekä tutkitaan jatkuvasti eri keinoja nyt ja jatkossa.

Terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamallin ydin on asiakkaan tarpeeseen vastaaminen. Tämä toteutetaan hoidon ja palvelutarpeen arvioinnilla, jossa asiakas saa tarvittaessa myös yhteyshenkilön ja moniammatillisen tiimin palvelut tarpeensa mukaan. Johtaminen ja tilaratkaisut tukevat yhteistä työtä, yhdessä toimimista asiakkaan parhaaksi,



itsensä ja toisten johtamista sekä vahvempaa vastuun ottamista asiakkaasta, palvelujen laadusta ja palvelujen jatkuvasta kehittämisestä. THK-toimintamalli mahdollistaa asioiden ratkaisemisen kokonaisvaltaisesti yli sote-sektorin perinteisten rajojen ja välittömästi ensikontaktissa joko yhteisissä toimitiloissa tai moniammatillisena verkostona. Terveysasemat ovat keskeinen osa terveys- ja hyvinvointikeskusta.

Digitaaliset palvelut mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattomien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kasvun sekä helsinkiläisten itse- ja omahoidon lisäämisen. Yhä suurempaan osaan terveysterveystyösynnystä pyritään jatkossa vastaamaan älykkäiden oirearvioiden ja automatiikan keinoin, jotta käytettävissä oleva työvoima saadaan kohdistettua vastaanottotoimintaan. Terveysasemat ovat lisänneet vuosien aikana sähköisten palvelujen mahdollisuutta kaikissa asiakaskontakteissa: sähköisen yhteydenoton kahdensuuntainen viestintä potilastietojärjestelmässä, chat, chatbot, etälääkäritoiminta sekä Omaolopalvelun laajentuminen. Edellä mainituista sähköisistä palveluista ainakin chatbot ja Omaolo vapauttavat lääkärin ja hoitajien aikaa potilasta-paamisiin.

Terveysasemat ja sisätautipoliklinikka -palvelun johtamista on uudistettu, mikä mahdollistaa aikaisempaa vahvemman suunnittelu- ja johtamistyön alueellisissa monialaisissa palveluissa. Monialaiseen työhön panostetaan hyödyntämällä eri ammattiryhmien osaamista järkevällä työnjaolla muun muassa hoitajien reseptikirjoitusoikeuden laajentamisella ja tukipalveluja tehostamalla esimerkiksi lisäämällä farmaseuttien ja sihteerien määrää terveysasemilla.

Lääkärirekrytoinnin tehostamiseksi on hankittu rekrytointiapua ulkoiselta palveluntuottajalta ja on käynnistetty henkilöstöresurssipalvelujen kanssa hanke, jossa yhtenäistetään rekrytointiprosessit, monipuolistetaan markkinointia ja lisätään Helsingin houkuttelevuutta työpaikkana. Lääkäreiden rekrytointiin sosiaali- ja terveystoimialan HR-palveluihin on palkattu oma rekrytointikonsultti, joka työskentelee rekrytoivien ylilääkäreiden tukena ja apuna. Yhteistyössä kehitetään rekrytointikohtaisesti markkinointisisältöjä lääkäreiden saatavuuteen.

Kiireettömään hoitoon pääsyä on vahvistettu vuodesta 2019 tarjoamalla tietyille asiakkaille yleislääkärin vastaanotolle palveluseteliä. Palveluseteliä voidaan käyttää esimerkiksi tilapäisissä ruuhkatilanteissa tai silloin, kun terveysasemilla on lääkärivajausta. Palvelusetelillä potilas saa tarvitsemansa kiireettömän lääkärin vastaanottopalvelun ja siihen liittyvät perustason laboratorio- ja kuvantamispalvelut. Vuonna 2019 toteutui 1840 yleislääkärin palvelusetelikäyntiä, vuonna 2020 palvelusetelikäyntejä oli 12 284 ja vuonna 2021 palvelusetelikäyntejä oli 18 354.



Vuodesta 2020 vuoteen 2021 palvelusetelikäyntien määrä on noussut 50 prosenttia.

Lokakuusta 2021 alkaen terveystalvija on lisätty ja kiireettömän hoidon saatavuutta on parannettu kahden terveystalvija toiminnan toteuttamisella ostopalveluna. Hoitopääsy näille terveystalvija on ollut omiin terveystalvija verrattuna nopeampaa. Tarkoituksena on jatkossa selvittää tarkemmin, mistä nopeampi hoitopääsy johtuu ja siirtää mahdollisia parempia toimintamalleja tai niiden osia myös omaan toimintaan.

Aloitteessa ehdotetaan, että kiireettömän hoidon jonotilannetta ja toimenpiteitä on selvitettävä valtuustolle osana terveydenhuoltolain 12 §:n mukaista raporttia. Helsinkiin on luotu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) kaupunkiyhteinen johtamisen ja koordinoinnin rakenne ja toimintatapa (kaupunginhallitus 14.5.2018 § 350). Osana sote-uudistuksen toimeenpanoa varmistetaan HYTE:n johtamis- ja koordinaatiomallin toimivuus uusi lainsäädäntö ja siihen liittyvät tehtävät huomioiden. Kaupunginkanslia koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaupunkitasoisesti.

Hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointikertomus (Stadin HYTE-barometri) toimivat terveydenhuoltolain 12 §:n ja jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (612/2021) 6 §:n mukaisina asiakirjoina. Lainsäädännön mukaan asiakirjat sisältävät kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet sekä tietoa väestön hyvinvoinnista ja terveydestä. Hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa kerran valtuustokaudessa. Hyvinvointikertomus on suunnitelman seurantaväline, jolla kerran vuodessa sekä laajemmin kerran valtuustokaudessa raportoidaan kaupunginvaltuustolle, miten suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet ovat edenneet sekä mikä on kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden tila.

Sosiaali- ja terveystalvija toteaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädäntöä ollaan uudistamassa. Aloitteessa viitattu terveydenhuoltolaki 12 § ehdotetaan kumottavaksi, suunnittelua ja seuranta ohjaa jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (612/2021) 6 §. Yksittäisen palvelun seuranta ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää jatkossakaan hyvinvointikertomukseen, mikäli se ei ole osa kaupunkitasoista hyvinvointisuunnitelmaa.

Sosiaali- ja terveystalvija toteaa, että kiireettömän hoidon odotusaikatieoja, kuten T3-lukuja, pyritään jatkossakin julkaisemaan Helsingin kaupungin verkkosivulla. Tavoitteena on saada tieto vuorokausittain automaattisen päivityksen avulla. Aloitteessa ehdotetun selvityksen tekeminen Helsingin terveystalvija kiireettömän hoidon ongelmien



syistä ja tarvittavista ratkaisuksista kustannuslaskelmineen sisällytetään jatkorahoituksen saaneeseen Tulevaisuuden sote-keskus -hankeeseen.

Helsingin terveysasemien ulkoistuskokeilun tulosten arvioinnin yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota kokeilun tuottamaan tietoon ja kokemuksiin kiireettömän hoidon asiakasjonojen purkamisesta, ja vietään mahdolliset hyvät käytännöt kaikkien terveysasemien työhön. Samalla kehitetään jatkuvasti oman toiminnan sisällä uusia käytäntöjä saatavuuden parantamisen esimerkiksi iltavastaanottoja lisäämällä ja digitaalisia palveluita vahvistamalla. Ennen kaikkea on tärkeää korjata henkilöstövajetta ennen sen kroonistamista.

#### Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Riittävän nopealla lääkärin hoitoon pääsillä on myönteinen vaikutus asiakkaiden terveyteen, hyvinvointiin ja elämänlaatuun.

THK-toimintamalli ja terveys- ja hyvinvointiarvio -työkalu mahdollistavat asiakkaiden asioiden arvioinnin kokonaisuutena, havaitsemaan sekä löytämään riskiryhmiä ja tarvittaessa kohdistamaan palveluja erityisesti terveys- ja hyvinvointiriskissä oleviin henkilöihin. Terveys- ja hyvinvointiarvio -työkalu mahdollistaa myös sen, että suurimmassa hoitovivassa olevat asiakkaat voitaisiin poimia niin sanotulla pseudonyymikoodilla ja tunnistaa potilastietojärjestelmästä. Tämän menetelmän laajamittainen käyttö odottaa vielä tietosuojavaltuutetun ennakkokuulemistä ja kannanottoa."

#### Käsittely

29.03.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuulla asiassa kutsuttua asiantuntijaa, eikä tämä siitä syystä osallistunut kokoukseen.

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Pentti Arajärvi: Korvataan koko sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto seuraavalla:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle sosialidemokraattien ryhmäaloitteesta perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon jonojen purkamisesta seuraavan lausunnon:

Aloitteessa todetaan pidettävän välttämättömänä, että Helsingin kaupunki tekee selvityksen terveysasemien kiireettömän hoidon ongelmien



syistä ja tarvittavista ratkaisuista käyttäen parasta saatavissa olevaan taloudellista, tuotantotaloudellista, lääketieteellistä ja oikeudellista tietoa ja osaamista sekä liittyy selvitykseen laskelman ratkaisujen edellyttämistä taloudellisista resursseista. Aloitteen mukaan kaupungin tulee aloittaa toimet, jotta kaupunkilaiset pääsevät kiireettömässä asiassa asianmukaisen ammattihenkilön vastaanotolle viimeistään viikossa, kun hoito sitä edellyttää. Aloitteen mukaan valmistelu tulee tehdä osana sote-uudistuksen tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -kehittämisohjelmalla. Aloitteen mukaan toimenpiteitä ja jonotilannetta on selvitettävä valtuustolle osana terveydenhuoltolain 12 §:n mukaista raporttia.

Helsingin terveysasemien erot ovat suuret kiireettömän hoidon jonojen suhteen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) suosituksen ja ohjeistuksen perusteella kiireettömien ajanvarausaikojen jonoa lääkäripalveluihin mitataan terveysasemilla laskemalla kolmas vapaana oleva lääkärin kiireetön ajanvarausaika kalenteripäivissä. Terveysaseman T3-luku on näiden aikojen keskiluku eli mediaani. T3-mittauksella seurataan sitä, kuinka monen päivän kuluessa asiakas saa ajan lääkärin kiireettömälle vastaanotolle. Kiireettömässä asiassa terveysasemien lääkärivastaanoton kolmas vapaa aika oli helmikuussa 2022 keskimäärin 32 päivää, vaihteluväli oli 6–90 päivää.

Vuoden 2022 talousarvion sitovissa tavoitteissa seurataan terveysasemien hoitotakuun toteutumista. Hoitotakuuta mitataan kolmella mittarilla: 1. ensikontaktissa toteutunut hoito, 2. kiireellisen hoidon toteutuminen ja 3. kiireettömän hoidon toteutuminen 10 vuorokaudessa.

Ensikontaktissa toteutunut hoito toteutui 1.1.–23.4.2021 ajanjaksolla 83 prosenttisesti (tavoite 75 prosenttia). Mittari 1. ei erittele kiireellistä kiireettömästä hoidosta, joten sen perusteella ei voi tehdä johtopäätöksiä jonotusajoista. Kiireellinen hoito toteutuu käytännössä lähes välittömästi. Mittarin 2. mukainen kiireellinen hoito samana tai seuraavana päivänä toteutui ajanjaksolla 1.1.–23.4.2021 tavoitteiden mukaisesti sekä hoitajilla että lääkäreillä 100 prosenttisesti (tavoite molemmilla 80 prosenttia). Kiireellinen hoito samana tai seuraavana päivänä toteutui ajanjaksolla 24.4.–31.12.2021 tavoitteiden mukaisesti hoitajilla 89 prosenttisesti ja lääkäreillä 97 prosenttisesti (tavoite molemmilla 80 prosenttia).

Aloitteen kannalta olennaisin kiireetön hoito ajanjaksolla 1.1.–23.4.2021 toteutui 10 vuorokaudessa hoitajilla 99 prosenttisesti ja lääkäreillä 84 prosenttisesti (tavoite molemmilla 70 prosenttia). Ajanjaksolla 24.4.–31.12.2021 kiireetön hoito toteutui 10 vuorokaudessa tavoitteiden mukaisesti hoitajilla 78 prosenttisesti ja lääkäreillä 52 prosenttisesti.





02.05.2022

Asia/4

ti, joten tavoite ei toteutunut.

Aloitteen mukainen selvitys on tarkoituksenmukaista tehdä, kun kiireetön hoito toteutuu ajalliselta kestoaltaan puutteellisesti ja T3 seurantaan perustuva jonojen seuranta osoittaa terveysasemien välillä vallitsevan suuria eroja. Erojen voidaan olettaa johtuvan esimerkiksi työn johtamisesta ja organisoinnista, rekrytointivaikeuksista, työilmapiiristä, tarkoituksenmukaisen työnjaon puutteista sekä siitä, ettei alueiden väestörakenteiden eroihin ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Tavoitteena tulee kiireettömässä hoidossa olla pääsy vastaanotolle viikossa, kun hoito sitä edellyttää. Hoidon tasoon ei näytä kohdistuvan kritiikkiä, vain jonoihin ja muuhun keston. Toimialan palveluissa, erityisesti terveysasemilla tehdään tieteellinen ulkoinen auditointi erityisesti jono-ongelman selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Samalla tulee arvioida toimenpiteiden kustannusvaikutukset."

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Vastaehdotus 2:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Lisätään Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikkoa ennen seuraava kappale:

"Helsingin terveysasemien ulkoistuskokeilun tulosten arvioinnin yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota kokeilun tuottamaan tietoon ja kokemuksiin kiireettömän hoidon asiakasjonojen purkamisesta, ja vietään mahdolliset hyvät käytännöt kaikkien terveysasemien työhön. Samalla kehitetään jatkuvasti oman toiminnan sisällä uusia käytäntöjä saatavuuden parantamisen esimerkiksi iltavastaanottoja lisäämällä ja digitaalisia palveluita vahvistamalla. Ennen kaikkea on tärkeää korjata henkilöstövajetta ennen sen kroonistamista."

Kannattaja: jäsen Touko Niinimäki

Vastaehdotus 3:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Korvataan Kiireettömään hoitoon pääsyn ongelmien syitä -otsikon alla olevan neljännen kappaleen ensimmäinen lause seuraavalla: "Lääkäri- ja hoitajatyövoimaa on ollut vakanssimäärään nähden kuitenkin aiempaan verrattuna kohtuullisen hyvin saatavilla."

Kannattaja: jäsen Touko Niinimäki

Vastaehdotus 4:

Sinikka Vepsä: Lisätään sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnon loppuun seuraava:



"Helsingin kaupunki päättää aloitteen mukaisesti aloittaa toimet, jotta kaupunkilaiset pääsevät kiirettömässä asiassa asianmukaisen ammattihenkilön vastaanotolle viimeistään viikossa, kun hoito sitä edellyttää. Osana näitä toimia kaupunki tekee selvityksen terveysasemien kiirettömän hoidon ongelmien syistä ja tarvittavista ratkaisuista sekä liittää selvitykseen laskelman ratkaisujen edellyttämistä taloudellisista resursseista. Selvitys tehdään vuoden 2022 loppuun mennessä."

Kannattaja: jäsen Pentti Arajärvi

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Pentti Arajärvi)

Jaa-äännet: 10

Eva Biaudet, Maaret Castrén, Kati Juva, Laura Korpinen, Seija Muuri-  
nen, Touko Niinimäki, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov,  
Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 3

Pentti Arajärvi, Meri Valkama, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 10  
- 3.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (puheenjohtaja Daniel Sazonov)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Eva Biaudet, Maaret Castrén, Kati Juva, Laura Korpinen, Seija Muuri-  
nen, Touko Niinimäki, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov,  
Oula Silvennoinen, Meri Valkama

Tyhjä: 2

Pentti Arajärvi, Sinikka Vepsä

Poissa: 0



Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen 2 äänin 11 - 0 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen 3.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Sinikka Vepsä)

Jaa-äännet: 7

Maaret Castrén, Laura Korpinen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 4

Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Meri Valkama, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 2

Kati Juva, Touko Niinimäki

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 - 4 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

15.03.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 52481  
leena.turpeinen(a)hel.fi  
Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 310 42611  
timo.lukkarinen(a)hel.fi



02.05.2022

Asia/5

## § 308

### V 18.5.2022, Valtuutettu Coel Thomasin aloite simultaanitulkkaus- sesta kaupunginvaltuuston kokouksissa

HEL 2021-013432 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Lauri Menna, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36012  
lauri.menna(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuustoaloite 24.11.2021 Thomas Coel Simultaanitulkkaus kaupunginvaltuustoon

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Coel Thomasin aloitteen loppuun käsitel-  
lyksi.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Coel Thomas ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloittees-  
saan simultaanitulkkauksen järjestämistä kaupunginvaltuuston kokouk-  
sissa siten, että virallisilla kielillä pidetyt puheenvuorot käännetään re-  
aaliajassa toiselle viralliselle kielelle ja englanniksi.

Luottamushenkilöiden ja kunnan asukkaiden tiedonsaanti valtuuston  
päätöksistä ja käsiteltäväksi tulevista asioista on turvattu kielilaissa se-  
kä toimielinten kieltä koskevissa hallintosäännön määräyksissä. Kieli-  
laissa säädetyn mukaisesti kunnan toimielimen jäsenellä on oikeus



käyttää suomea tai ruotsia kokouksessa sekä pöytäkirjaan tai mietintöön liitettävässä kirjallisessa lausunnossa tai mielipiteessä. Kaupunginvaltuuston kokouskutsu ja esityslista sekä pöytäkirja laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa asian käsittely tapahtuu sekä suomen että ruotsin kielellä. Kokoukseen valmistautuminen ja asioiden käsittelyyn osallistuminen kokoustilanteessa edellyttää vähintään toisen näistä kielistä hallitsemista. Jos toimielimen jäsen ei ymmärrä suullista puheenvuoroa, se on kielilain säännöksen mukaisesti pyynnöstä hänelle lyhyesti selostettava. Selostuksesta vastaa käytännössä puheenvuoron esittänyt valtuutettu itse tai kokouksessa läsnä oleva kielenkääntäjä.

Kokouksissa käytetyistä puheenvuoroista merkittävä osa pidetään suomeksi tai kaksikielisinä siten, että osa puheenvuorosta pidetään ruotsiksi ja osa suomeksi. Kokouksissa pidetään jonkin verran myös kokonaan ruotsinkielisiä puheenvuoroja. Puheenvuorojen sisältöjen selostaminen toiselle kielelle on käytännössä erittäin harvinaista.

Simultaanitulkkauksella tarkoitetaan kokouksessa pidetyn puheenvuoron kääntämistä alkuperäiskieleltä kohdekielelle lähes reaaliaikaisesti. Kokouksen tulkkaus edellyttää hyvää valmistautumista etukäteen ja hyvää päätöksenteon erikoissanaston tuntemusta. Tulkkaus tapahtuisi käytännössä suomesta ruotsiksi ja englanniksi sekä ruotsista suomeksi ja tämän jälkeen suomenkielisestä tulkkauksesta englanniksi. Tulkkaus kuunneltaisiin valtuustosalissa kuulokkeiden kautta.

Puheenvuorojen tulkkauksella olisi vaikutusta valtuuston puheenvuorokäytäntöihin. Tulkkauksen tapahtuessa pienellä viiveellä tulisi puheenvuorojen väliin jättää nykyistä pitemmät tauot varsinkin kieltä vaihdettaessa. Tulkkaus saattaisi edellyttää hieman muodollisempaa puhe-tyyliä, sillä puheenvuoron sisällölliseen selkeyteen ja selkeään ulosanttiin pitäisi kiinnittää enemmän huomiota.

Pysyvän simultaanitulkkauksen järjestäminen kaupunginvaltuuston kokouksiin edellyttäisi tulkkauslaitteiston hankintaa, valtuustosalin tekniikan muutostöitä sekä tulkkien ja äänitarkkailijoiden työskentelytilojen rakentamista samoin kuin Helsinki-kanavan lähetysjärjestelmän uudistamista. Tulkkaus- ja äänentarkkailupalvelun kustannukset tulisivat osaksi kaupunginvaltuuston jatkuvia kustannuksia.

Simultaanitulkkausjärjestelmään liittyvät kertaluonteiset investoinnit ja jatkuvat kustannukset tulisi huomioida kaupunginvaltuuston toimintaan varatuissa määrärahoissa. Resursseja tulisi varata myös kilpailuttamiseen, toiminnan kehittämiseen ja koordinointiin.



02.05.2022

Asia/5

Kuntalaisten tiedoksisaanti valtuuston päätöksistä tapahtuu kuntalain mukaisesti yleisessä tietoverkossa suomeksi ja ruotsiksi julkaistavalla pöytäkirjalla. Simultaanitulkkaus palvelisi varsin pientä joukkoa kokousta seuraavia kunnan asukkaita. Mahdollisia keinoja parantaa eri kieli-ryhmien tiedoksisaantia kaupunginvaltuuston toiminnasta ja päätöksenteosta tulisi tarkastella erikseen osana kaupungin monikielisen viestinnän kehittämistä.

Kaupunginvaltuuston kokousten simultaanitulkkauksen aloittamista ei ole pidettävä kustannustehokkaana eikä tarkoituksenmukaisena.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Lauri Menna, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36012  
lauri.menna(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Valtuustoaloite 24.11.2021 Thomas Coel Simultaanitulkkaus kaupunginvaltuustoon

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



02.05.2022

Asia/6

## § 309

### V 18.5.2022, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite laatutekijöiden huomioimisesta päiväkotien ja koulujen pihojen huoltosopimusten kilpailutuksessa

HEL 2022-001517 T 00 00 03

## Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

## Liitteet

1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

## Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Pakarinen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että päiväkotien ja koulujen pihojen talvikunnossapidon laatuvaatimukset huomioidaan kiinteistönhoidon sopimuksia kilpailutettaessa nykyistä paremmin. Lisäksi aloitteentekijät esittävät, että isännöitsijöiden tulee valvoa käyttäjäpalautteen perusteella sopimusehtojen täyttymistä, ja että mahdollisiin laatupoikkeamiin puututaan tilaajan taholta välittömästi.

## Pihojen talvikunnossapidon laadunvalvonnan vastuu

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kiinteistöjen hoitopalveluista ja niiden kilpailuttamisesta. Ulkoalueiden talvikunnossapito sisältyy kiinteistöhoitopalveluihin. Talvikunnossapidon laadunvalvonta kuuluu palveluntuottajille sekä tilaajalle, eikä lähtökohtaisesti ole käyttäjien tehtävä.



Tilaaajan laadunvalvontaa hoitavat kaupunkiympäristötoimialan tekniset isännöitsijät. Teknisten isännöitsijöiden tehtäviin kuuluu kohdekierros ja asiakastapaaminen vähintään kerran vuodessa. Käytännössä työ edellyttää yleensä useampia kohdekäyntejä. Tekniset isännöitsijät puuttuvat laatupoikkeamiin kohdekäynneillä tekemiensä havaintojen sekä BEM-huoltokirjaan tehtyjen palvelupyyntöjen perusteella. Tekniset isännöitsijät seuraavat BEM-huoltokirjan ja kohdekäyntien avulla tehtyjen BEM-palvelupyyntöjen hoitamista ja puuttuvat tarvittaessa asiaan.

#### Pihojen talvikunnossapidon laatuvaatimukset nykyisten sopimusten mukaan

Nykyisissä kiinteistöhoitopalveluiden sopimuksissa ulkoalueiden talvikunnossapidon tehtävät on määritelty kiinteistöpalveluiden yleisten laatuvaatimusten (KiinteistöRYL 2009) A2-hoitoluokan mukaisesti. Kiinteistöhoitopalveluiden sopimuksissa on hyvin tarkat määritelmät tilaaajan sekä palveluntuottajan välisestä sopimuksenaikaisesta toiminnasta. Sopimukseen on kirjattu toimintatapaohjeet mm. raportoinnista ja yhteistyöpalavereista, laadun seurannasta, yleisistä laatumittareista, poikkeamien ja reklamaatioiden hoitamisesta sekä palvelupyynnöistä. Kiinteistöhoitopalveluiden ulkoalueiden hoidolle määritellyt, sopimusten liitteenä olevat palvelutasovaatimukset ilmenevät tarkemmin päätöshistoriaan sisältyvän kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston lausunnosta (taulukko).

#### Kiinteistönhoidon sopimusten kilpailuttaminen

Kaupunkiympäristön toimialalla on alettu kilpailuttaa kiinteistöhoitopalveluja vuodesta 2017 lähtien kaupunginvaltuuston Palmia-liikelaitoksen yhtiöittämistä koskevan päätöksen (8.10.2014, § 322 mukaisesti. Yhtiöittämisen yhteydessä päiväkodit ja koulut jaettiin viiteen alueelliseen koriin. Kohteiden kiinteistöhoitopalveluita on kilpailutettu yksi kori per vuosi. Näissä viidessä korissa on ollut mukana myös muita kohteita kuin päiväkoteja ja kouluja, jolloin yksittäisen korin kokonaiskohdemäärä on ollut noin 90 kpl.

Kaupunkiympäristön toimiala on järjestänyt viimeisen viiden vuoden aikana seitsemän erillistä kiinteistöhoitopalveluiden kilpailutusta. Kilpailutuksissa on kiinnitetty vuosi vuodelta enemmän huomiota palvelun laatuun ja laatupoikkeamien hallintaan tilaaajan toimesta. Vuonna 2021 on mm. yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa kilpailutettu noin 30 kohteen kiinteistöhoito-, kohdevastaava- ja siivouspalvelut siten, että yksi ja sama palveluntuottaja vastaa kaikista kolmesta palvelusta. Tavoitteeksi tässä yhteiskilpailutuksessa on määritelty palvelun laadun parantuminen kaikkien kolmen palvelun osalta.

#### Nykyisten sopimusten haasteita





Kuluneiden viiden vuoden aikana tehdyt muutokset kilpailutusasiakirjoihin eivät kuitenkaan ole olleet riittäviä. Palveluntuottajat eivät tällä hetkellä suoriudu tyydyttävästi sopimuksenmukaisista tehtävistään. Tekniset isännöitsijät ovat joutuneet reklamoimaan laatueroista ja osittain myös joutuneet paikkaamaan palveluntuottajien työnjohdon puutteita. Nykyiset kiinteistöhoitosopimukset eivät tarjoa riittäviä edellytyksiä laatueroihin puuttumisen vaikuttavuudelle, joten tilaajan aktiivisesta reagoinnista huolimatta tilanteeseen on vaikeata saada parannusta nykyisten sopimusten puitteissa.

#### Kiinteistönhoidon kilpailutuksen kehittäminen ja muut jatkotoimet

Nykyisillä koreilla ja kilpailutusasiakirjoilla ei tulla saavuttamaan muutosta talvihoidon laatuun. On ensisijaisen tärkeää tehdä tarvittavat muutokset kiinteistöhoitopalveluiden koritukseen, sopimukseen, palvelukuvauksiin sekä huoltotehtävien ja pihanhoitosuunnitelmien sisältöihin. Huoltotehtävien ja pihanhoitosuunnitelmien kehittäminen vaatii yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kesken. Lisäksi kilpailutuksessa asetettavat vähimmäisvaatimukset, arviointikriteerit ja tarjousten vertailuperusteet päivitetään.

Kiinteistöhoitopalvelujen kehittäminen on jatkuvaa toimintaa kaupunkiympäristön toimialalla. Tavoitteena on, että syksyllä 2022 käynnistetään ensimmäinen uusien kiinteistöhoitokorien mukainen kiinteistöhoitopalveluiden kilpailutus uusilla kilpailutusasiakirjoilla. Kiinteistöhoitopalveluiden kehittämisen yhteydessä selvitetään tarkoituksenmukaisin hankintatapa sekä määritellään uudelleen talvihoidon seurattavat palvelusuoritteet sekä niiden arviointiperusteet ja tavoitetasot.

Kiinteistönhoidon kilpailutusprosessi vie aikaa vähintään kuusi kuukautta, joten sopimuksia uudestaan kilpailuttamalla muutoksia talvihoidon laatuun on saatavissa aikaisintaan talvikaudelle 2023-2024. Tämän johdosta kaupunkiympäristön toimialalla tehdään talvihoidon varautumissuunnitelma ennen seuraavaa talvikautta. Varautumissuunnitelmassa määritellään toimenpiteet, joilla hallitaan paremmin talvihoidon haasteet piha-alueilla. Kesän ja syksyn 2022 aikana käynnistetään keskustelut palveluntuottajien kanssa talvihoidossa havaituista puutteista ja keinoista puuttua niihin nykyisten sopimusten mukaisesti. Palveluntuottajia pyydetään myös tekemään varautumissuunnitelma talvihoitoon, joka yhteensovitetaan kaupunkiympäristön toimialan varautumissuunnitelman kanssa.

Kaupunginhallitus pitää kasvatusta ja koulutuslautakunnan tavoin tärkeänä, että kiinteistönhoidon palvelutarjoajilla on todellisia kannusteita hoitaa päiväkotien ja koulujen piha-alueiden talvikunnossapito ajoissa. Kiinteistönhoidon sopimuksia uusittaessa tulee sopimukseen sisällyttää



velvoitteita talvihoidon varautumissuunnitelmista ja viivästyksistä aiheutuvista tehokkaista sanktioista. Sopimusten valvontaa tulee myös parantaa.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta teki lausuntoonsa yksimielisesti viimeisen kappaleen mukaisen lisäyksen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätöshistoria**

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.04.2022 § 80

HEL 2022-001517 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon liitteenä olevasta valtuutettu Pia Pakarisen aloitteesta. Aloite koskee laatutekijöiden huomioimista päiväkotien ja koulujen pihojen huoltosopimusten kilpailutuksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vuokraa tarvitsemansa tilat käyttöönsä kaupunkiympäristön toimialalta. Toimialojen välisen vastuun mukaisesti kaupunkiympäristön toimiala vastaa vuokranantajana tilojen kiinteistöhuollosta ja palvelun kilpailuttamisesta. Kaupunkiympäristön kiinteistöhuollon ylläpitotehtäviin kuuluvat toimitilojen ylläpidon ja kiinteistönhoidon järjestäminen, valvonta ja kunnossapito. Palvelu sisältää myös tilojen ulkoalueiden hoitamisen ja valvonnan.



Kaupunginvaltuuston 2014 tekemän päätöksen mukaisesti kiinteistöhuolto-, puhtaus- ja kohdevastaavapalvelut kilpailutettu toimialoilla vuodesta 2017 lähtien. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on kilpailuttanut kiinteistöjen puhtaus- ja kohdevastaavapalvelut. Kaupunkiympäristö on kilpailuttanut kiinteistöhuoltopalvelun.

Nykyisissä kiinteistöhoitopalveluiden sopimuksissa on määritelty tilaajan sekä palveluntuottajan välisestä sopimuksenaikaisesta toiminnasta. Laadunvalvonta kiinteistöhuollosta ml. talvikunnassapito kuuluu palveluntuottajille ja tilaajalle eli teknisille isännöitsijöille. Isännöitsijät puuttuvat laatupoikkeamiin kohdekäynneillä tekemiensä havaintojen ja reklamaatioiden sekä vuokralaisten eli käyttäjien BEM-huoltokirjaan tehtyjen palvelupyyntöjen perusteella. Kiinteistöhoitopalveluiden sopimuksissa ulkoalueiden talvihoidon tehtävät on määritelty KiinteistöRYLin A2-hoitoluokan mukaisesti. Kiinteistöhuollon pitkät vasteajat palvelupyyntöihin vastaamiseen ja avoimet tehtäväpyynnöt haittaavat toimintaa ja aiheuttavat käyttäjille lisätyötä.

Kaupunkiympäristön toimialalla on kuitenkin tunnistettu, että palveluntuottajat eivät suoriudu tyydyttävästi sopimuksenmukaisista tehtävistään. Tekniset isännöitsijät joutuvat reklamoimaan laatupoikkeamista ja osittain myös joutuneet paikkaamaan palveluntuottajien työnjohdon puutteita. Nykyiset kiinteistöhuoltosopimukset eivät tarjoa riittäviä edellytyksiä laatupoikkeamiin puuttumisiin, joten aktiivisesta reagoinnista huolimatta tilanteeseen on vaikea saada parannusta nykyisten sopimusten puitteissa.

Viimeisimmässä tukipalvelujen kilpailutuksessa valmistelu on tehty ensikertaa toimialojen yhteistyönä. Yhteiskilpailutuksella mahdollistetaan se, että yksi palveluntuottaja tuottaa puhtaus-, kohdevastaava- ja kiinteistöhoitopalvelut yhtenäisesti ja asiakaslähtöisesti. Näin palvelutalvossa jää mahdollisimman vähän katvealueita ja palveluntuottaja pystyy paremmin puuttumaan laatupoikkeamiin. Yhteiskilpailutukseen on lähdetty kouluista, päiväkodeista ja oppilaitoksista saadun palautteen pohjalta.

Yhteiskilpailutuksessa palveluntuottajat sitoutuvat kirjalliseen suunnitelmaan kiinteistöhuollon töistä ja menetelmistä, joilla palvelukuvauksen mukainen laatutaso saavutetaan. Samalla määritellään keinot, joilla varmistetaan, että tehty työ on dokumentoitu huoltokirjaan. Suunnitelmaan nimetään mm. lumi- ja liukkaudentorjuntatöiden osalta konekohtaisesti hoidettavat kohteet. Lisäksi palveluntuottaja kuvaa, millä konkreettisilla toimenpiteillä varmistavat ja ennakoivat lumi- ja liukkaudentöiden osalta sen, että käytössä olevat piha-alueet ovat turvallisia kohteiden käyttöaikoina kaikille käyttäjille.



Kasvatuksen ja koulutuksen ja kaupunkiympäristön toimialat kehittävät toimintaa yhteiskilpailutuksessa saatujen kokemusten ja yksiköiltä saadun palautteen perusteella. Lisäksi toimialojen yhteisissä kokouksissa seurataan palvelupyyntöjen toteutusaikoja säännöllisesti. Samanaikaisesti arvioidaan myös elinkaarihankkeiden kilpailutuksessa saadut kokemukset tukipalvelujen järjestämisestä ja toimivuudesta. Tarkoituksena on soveltaa kilpailutuksen saatuja kokemuksia kiinteistöhuollon osalta myös varhaiskasvatuksen käyttämiin kiinteistöihin. Varhaiskasvatuksen osalta toimialojen yhteiskilpailutus ei ole kuitenkaan tavoitteena, koska varhaiskasvatuksessa ruoka- ja puhtauspalvelut on luontevaa kilpailuttaa yhdessä.

Lautakunta pitää tärkeänä, että kiinteistönhoidon palvelutarjoajilla on todellisia kannusteita hoitaa päiväkotien ja koulujen piha-alueiden talvikunnossapito ajoissa. Kiinteistönhoidon sopimuksia uusittaessa tulee sopimukseen sisällyttää velvoitteita esimerkiksi talvihoidon varautumissuunnitelmista ja viivästyksistä aiheutuvista tehokkaista sanktioista. Sopimusten valvontaa on myös parannettava.

#### Käsittely

12.04.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sini Korpinen: Lisätään lausunnon loppuun:

Lautakunta pitää tärkeänä, että kiinteistönhoidon palvelutarjoajilla on todellisia kannusteita hoitaa päiväkotien ja koulujen piha-alueiden talvikunnossapito ajoissa. Kiinteistönhoidon sopimuksia uusittaessa tulee sopimukseen sisällyttää velvoitteita esimerkiksi talvihoidon varautumissuunnitelmista ja viivästyksistä aiheutuvista tehokkaista sanktioista. Sopimusten valvontaa on myös parannettava.

Kannattaja: Petra Malin

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Sini Korpisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

#### Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

#### Lisätiedot

Kari Salovaara, hankintapäällikkö, puhelin: 310 43033  
kari.salovaara(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 07.04.2022  
§ 33



HEL 2022-001517 T 00 00 03

## Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

### Pihojen talvikunnossapidon laadunvalvonnan vastuu

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kiinteistöjen kiinteistöhuoltopalveluista ja näiden palvelujen kilpailuttamisesta. Ulkoalueiden talvikunnossapito sisältyy kiinteistöhoito-palveluihin. Talvikunnossapidon laadunvalvonta kuuluu palveluntuottajille sekä tilaajalle, eikä lähtökohtaisesti ole käyttäjien tehtävä.

Tilaajan laadunvalvontaa hoitavat tekniset isännöitsijät. Teknisten isännöitsijöiden tehtäviin kuuluu kohdekierros ja asiakastapaaminen vähintään kerran vuodessa. Käytännössä työ edellyttää yleensä useampia kohdekäyntejä. Tekniset isännöitsijät puuttuvat laatupoikkeamiin kohdekäynneillä tekemiensä havaintojen sekä BEM-huoltokirjaan tehtyjen palvelupyyntöjen perusteella. Tekniset isännöitsijät seuraavat BEM-huoltokirjan ja kohdekäyntien avulla tehtyjen BEM-palvelupyyntöjen hoitamista ja puuttuvat tarvittaessa asiaan.

### Pihojen talvikunnossapidon laatuvaatimukset nykyisten sopimusten mukaan

Nykyisissä kiinteistöhoitopalveluiden sopimuksissa ulkoalueiden talvikunnossapidon tehtävät on määritelty KiinteistöRYL 2009 A2-hoitoluokan mukaisesti. Kiinteistöhoito-palveluiden sopimuksissa on hyvin tarkkaan määritelty tilaajan sekä palveluntuottajan välisestä sopimuksenaikaisesta toiminnasta. Sopimukseen on kirjattu toimintapaohjeet mm. raportoinnista ja yhteistyöpalavereista, laadun seurannasta, yleisistä laatumittareista, poikkeamien ja reklamaatioiden hoitamisesta sekä palvelupyynnöistä.

Kiinteistöhoitopalveluiden ulkoalueiden hoidon palvelutasovaatimukset on sopimuksien liitteenä olevaan palvelukuvaukseen määritelty seuraavasti:

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi****Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



AIHE	PALVELUSUORITE	ARVIOINTIPERUSTE	TAVOITETASO
Ulkoalueet	Palvelukuvausten mukaisten alueiden ja reittien hoitaminen sovitusti vuodenajan mukaan	Neljännesvuosittainen visuaalinen standardikatselmus tilaajan valitsemissa kohteissa. <ul style="list-style-type: none"><li>• hiekoitushiekat</li><li>• nurmikon pituus</li><li>• lumien auraus</li><li>• liukkauden torjunta</li><li>• yleisilme, roskien määrä yms.</li></ul>	Asteikolla 1 – 5, tavoitetaso 4
			TAI
Lumenauraus ja liukkauden torjunta	Pääkulkuväylät, piha- ja pysäköintialueet ovat hoidettu niin, että liikenne, asiakkaat ja henkilöstö voi toimia ja liikkua turvallisesti kohteen aukioloaikana. Lumityöraja huoltokirjan palvelukuvauksen mukaisesti, kuitenkin enintään 5cm.	Liikenne ja kulku sujuvat ongelmitta sääolosuhteista riippumatta.	100%
		Liukastumisvahinkojen määrä	Vahinkoja 0 kpl
		Palautteet ja visuaaliset katselmuks	Visuaalisessa katselmuksessa todetaan hoitotyö hyväksi
		Hiekoituspäiväkirjan ylläpito.	Hiekoituspäiväkirjan ajantasaisuus ja tarkkuus
Palautteet ja työpyynnöt	Palautteiden ja työpyyntöjen vastaanotto, kuittaus ja hoitaminen	Vasteaika mitataan siitä, kun viestin on saapunut, siihen kun se on hoidettu ja kuitattu.	Vasteaika sopimuksen kohdan 12.7 mukaan.
		Työpyyntöjen ja palautteiden määrä sekä niiden laatusuhde.	Asiakastytyväisyys 3,9

## Kiinteistönhoidon sopimusten kilpailuttaminen

Kaupunginvaltuusto 2014 tekemän päätöksen Palmia -liikelaitoksen yhtiöittämisestä koskevan päätöksen mukaisesti Kaupunkiympäristön toimialalla on alettu kilpailuttamaan kiinteistöhoitopalveluja vuodesta 2017 lähtien. Palmia -liikelaitoksen yhtiöittämisen yhteydessä päiväkodit ja koulut jaettiin viiteen alueelliseen koriin. Kohteiden kiinteistöhoitopalveluita on kilpailutettu yksi kori per vuosi. Näissä viidessä korissa on ollut mukana myös muita kohteita kuin päiväkoteja ja kouluja, jolloin yksittäisen korin kokonaiskohdemäärä on ollut n. 90 kpl. Kaupunkiympäristön toimiala on järjestänyt viiden viime vuoden aikana 7 erillistä kiin-



teistönhoitopalveluiden kilpailutusta. Kilpailutukset eivät ole olleet keskenään samanlaisia, vaan kilpailutuksissa on kiinnitetty huomiota vuosi vuodelta enemmän palvelun laatuun ja laatupoikkeamien hallintaan tilaajan toimesta. Viime vuonna on mm. yhteistyössä Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa kilpailutettu noin 30 kohteen kiinteistöhoiton-, kohdevastaavan- ja siivouksenpalvelut, niin että yksi ja sama palveluntuottaja vastaa näistä kolmesta palvelusta. Tavoitteeksi tässä yhteiskilpailutuksessa on määriteltävä palvelun laadun parantuminen kaikkien kolmen palvelun osalta.

### Nykyisten sopimusten haasteita

Näiden viiden vuoden aikana tehdyt muutokset kilpailutusasiakirjoihin eivät kuitenkaan ole olleet riittäviä. Palveluntuottajat eivät tällä hetkellä suoriudu tyydyttävästi sopimuksenmukaisista tehtävistään. Tekniset isännöitsijät ovat joutuneet reklamoimaan laatupoikkeamista ja osittain myös joutuneet paikkaamaan palveluntuottajien työnjohdon puutteita. Nykyiset kiinteistöhuoltosopimukset eivät tarjoa riittäviä edellytyksiä laatupoikkeamiin puuttumisen vaikuttavuudelle, joten tilaajan aktiivisesta reagoinnista huolimatta tilanteeseen on vaikeata saada parannusta nykyisten sopimusten puitteissa.

### Kiinteistöhoiton kilpailutuksen kehittäminen ja muut jatkotoimet

Nykyisillä koreilla ja kilpailutusasiakirjoilla muutosta talvihoidon laatuun ei tulla saavuttamaan, vaan on ensisijaisen tärkeää tehdä tarvittavat muutokset kiinteistöhoitopalveluiden koritukseen, sopimukseen, palvelukuvauksiin, huoltotehtävien sekä pihanhoitosuunnitelmien sisältöihin. Huoltotehtävien ja pihasuunnitelmien kehittäminen vaatii yhteistyötä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Lisäksi kilpailutuksessa asetettavat vähimmäisvaatimukset, arviointikriteerit ja tarjousten vertailuperusteet päivitetään.

Kiinteistöhoitopalvelujen kehittäminen on jatkuvaa toimintaa Kaupunkiympäristön toimialalla. Tavoitteena on, että syksyllä käynnistetään ensimmäinen uusien kiinteistöhoitokorien mukainen kiinteistöhoitopalveluiden kilpailutus uusilla kilpailutusasiakirjoilla. Kiinteistöhoitopalveluiden kehittämisen yhteydessä selvitetään tarkoituksen mukaisiin hankintatapa sekä määritellään uudestaan talvihoidon seurattavat palvelusuoritteet sekä niiden arviointiperusteet ja tavoitetasot.

Kiinteistöhoiton kilpailutus -prosessi vie aikaa vähintään 6 kk, joten sopimuksia uudestaan kilpailuttamalla muutoksia talvihoidon laatuun on saatavissa aikaisintaan talvikaudelle 2023 - 2024. Tämän johdosta Kaupunkiympäristö toimialalla tehdään talvihoidon varautumissuunnitelma ennen seuraavaa talvikautta. Varautumissuunnitelmassa määritellään toimenpiteet, joilla hallitaan paremmin talvihoidon haasteet pih-



alueilla. Tulevan kesän/syksyn aikana käynnistetään keskustelut palveluntuottajien kanssa talvihoidossa havaituista puutteista ja keinoista puuttua niihin nykyisten sopimusten mukaisesti. Palveluntuottajia pyydetään myös tekemään varautumissuunnitelma talvihoitoon, joka yhteensovitetaan Kaupunkiympäristö toimialan varautumissuunnitelman kanssa.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja  
Sari Hilden

Lisätiedot

Antti Saarnio, tiimipäällikkö: 310 34009  
antti.i.saarnio(a)hel.fi  
Pasi Lönnberg, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31851  
pasi.lonnberg(a)hel.fi





## § 310

### V 18.5.2022, Valtuutettu Matias Pajulan aloite kierrätyspisteiden lisäämisestä pientaloalueille

HEL 2021-011273 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Valtuutettu Matias Pajulan aloite
- 2 HSY:n lausunto 1.2.2022
- 3 Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n lausunto 16.3.2022

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Matias Pajula ja 25 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki pyrkisi lisäämään kierrätyspisteitä erityisesti pientaloalueille kierrätyksen helpottamiseksi ja sen houkuttelevuuden lisäämiseksi.

Kaupunginhallitus pitää kaupunkiympäristölautakunnan tavoin lähialueen asukkaille saavutettavissa olevien ekopisteiden olemassaoloa ja pientaloalueiden jätteiden lajittelumahdollisuuksien lisäämistä tärkeänä niin ympäristön kuin asukkaiden näkökulmasta.

Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy vastaa pakkausjätteiden alueellisesta vastaanotosta ja keräyksestä (RINKI-ekopisteverkko) valtakunnallisesti neljän materiaaliakohtaisen tuottajayhteisön valtuuttamana. Suomessa on tällä hetkellä noin 1 850 Rinki-ekopistettä, joissa on kui-



tu-, lasi- ja metallipakkausjätteen vastaanotto. Noin 700:ssa ekopisteistä on myös muovin keräys. Helsingissä on 53 ekopistettä, joissa kerätään kuitua, lasia ja metallia. Isossa osassa niistä on myös muovin keräys.

Jätelaki, jäteasetus sekä asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä muuttivat vuonna 2021. Vuonna 2025 Suomessa tulee kierrättää 55 % yhdyskuntajätteestä ja vuonna 2035 jo 65 %. Tehokas erilliskeräys on välttämätön kierrätysasteen nostamiseksi. Lakimuutosten myötä valtakunnallisten muovinkeräyspisteiden määrä nousee vähintään 1000:een ja pakkausjätteiden keräily siirtyy lähemmäksi kotitalouksia. Jokaisen kiinteistön, jossa on vähintään viisi taloutta, tulee hankkia kiinteistölleen omat lajitteluastiat pakkausjätteille 1.7.2023 mennessä. Vastaava jätehuoltomääräys on tullut Helsingissä voimaan jo vuonna 2021.

Kaupunginhallitus viittaa asiasta saatuun RINKI Oy:n lausuntoon ja toteaa, että kiinteistöillä tapahtuvan keräyksen lisääntyminen tarkoittaa myös sitä, että nykyinen 1 850:n ekopisteen lukumäärä tulee näillä näkymin jonkin verran vähenemään. RINKI Oy pyrkii sijoittamaan jäljelle jäävät pisteet siten, että ne sijaitisivat alueilla, joilla on lukumääräisesti eniten 1–4:n talouden kiinteistöjä. Lisäksi jäljelle jääviä ekopisteitä pyritään sijoittamaan mahdollisimman lähelle kaupallisia palveluja ja muita kulkureittien varrella olevia paikkoja. Ekopisteiden lisääminen ei RINKI Oy:n mukaan ole kuitenkaan tässä tilanteessa mahdollista.

On huomioitavaa, että ekopisteiden perustaminen uusiin paikkoihin ei ole ongelmatonta. Vaikka ekopisteitä usein toivotaan pientalovaltaisille alueille, saatetaan niiden sijoittamista kiinteistöjen välittömään läheisyyteen tästä huolimatta vastustaa. Myös tilan puute saattaa vaikeuttaa ekopisteelle soveltuvan paikan löytymistä pientalovaltaisilla ja tiiviillä asuinalueilla.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY:n) toteuttama pientalojen monilokerokokeilu (seka- ja biojäte, muovipakkaukset ja pienmetalli) päättyi toukokuussa 2022. Kokeiluun osallistui noin tuhat pientaloa ja muutama rivitalo Helsingistä, Vantaalta, Espoosta ja Kauniaisista. HSY:n mukaan pientalojen monilokerokokeilusta saatiin hyvää käyttäjäpalautetta, mutta keräystä ei oteta palveluvalikoimaan johtuen kokeilun aikana ilmenneistä ongelmista kerättävien materiaalien soveltuvuudessa astiaan ja kuorumaamiseen. HSY:n palveluvalikoimassa on tällä hetkellä tarjolla pakkausten monilokeroastiakeräys (kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä pienmetalli) 5–9:n asuinhuoneiston kiinteistöille.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan, HSY:n ja RINKI Oy:n lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.



Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Valtuutettu Matias Pajulan aloite
- 2 HSY:n lausunto 1.2.2022
- 3 Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n lausunto 16.3.2022

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätöshistoria**

Kaupunkiympäristölautakunta 15.02.2022 § 102

HEL 2021-011273 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta päätti todeta, että lähialueen asukkaille saavutettavissa olevien ekopisteiden olemassaolo ja pientaloalueiden jätteiden lajittelumahdollisuuksien lisääminen nähdään tärkeäksi, niin ympäristön kuin asukkaiden näkökulmasta.

Uusi jätelaki astui voimaan vuonna 2021 ja se vaikuttaa kiinteistökohtaisen jätteiden keräyksen lisääntymiseen. Vuonna 2025 Suomessa tulee kierrättää 55 prosenttia yhdyskuntajätteestä ja vuonna 2035 jo 65 prosenttia. Tehokas erilliskeräys on välttämätön kierrätysasteen nostamiseksi. Täsmälliset vaatimukset kotitalouksien, yritysten ja muiden toimijoiden jätehuollosta annetaan myöhemmin asetuksilla, jotka ovat parhaillaan lausuntokierroksella. Erilliskeräysveloitteet on tarkoitettu tulemaan voimaan asteittain heinäkuun 2022 ja heinäkuun 2024 välillä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) Jätehuoltomääräysten mukaan vuodesta 2021 alkaen biojäte, muovi-, lasi- ja kar-



tonkipakkaukset sekä pienmetalli kerätään erikseen kiinteistöistä, joissa on vähintään viisi huoneistoa.

HSY:n kierrätyspisteet siirtyivät Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:lle 1.1.2019 alkaen. Rinki Oy vastaa ekopisteiden ylläpidosta ja asiakaspalvelusta pääkaupunkiseudulla.

Uusi jätelaki vaikuttaa Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:n ekopisteiden kautta kerätyn jätteen määrän vähentymiseen. Ekopisteiden määrän vähentämisestä odotetaan päätöksiä Suomessa, koska uuden lain mukaan ekopisteiden vähimmäismäärä koko valtakunnassa on siirtymäajan jälkeen 1000 pistettä, kun se aikaisemmin oli 1850 pistettä. Muovin osalta pisteiden vähimmäismäärä tulee lisääntymään 500:sta 1000:teen. Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy seuraa tehtäviä päätöksiä ja pidättäytyy uusien ekopisteiden perustamisesta Suomessa. Uusien ekopisteiden perustamiseen vaikuttaa tulevien päätösten linjaukset.

Pientaloalueiden kotitalouksien kiinteistökohtaista jätteiden keräystä kokeillaan pääkaupunkiseudun alueella. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) testaa pientalojen monilokerokeräystä kokeilualueilla kevääseen 2022 saakka. Pientalon monilokeroastia korvaa perinteisen sekajäteastian ja toimii kuten pieni kierrätyspiste omalla pihalla. Monilokerokeräyksessä lajittelu helpottuu ja tilaa, aikaa ja vaivaa säästyy, kun aivan uudenlainen kierrätyspalvelu tulee kotiovelle. Pientalon monilokerokeräyksen avulla pienennetään sekajätteen määrää ja parannetaan jätteiden kierrätysastetta.

Yksityisten toimijoiden järjestämien vaatekeräyspisteiden sijoittaminen pientalovaltaisille ja tiiville asuntoalueille on osoittautunut vaikeaksi tilan puutteen tai naapurien vastustuksen takia. Kierrätyspisteiden suunnittelu ja toteutus ovat vaatekeräysten järjestäjien vastuulla. Vaatekeräyspisteiden rakentaminen edellyttää toimenpideluvan hakemista rakennusvalvonnasta. Lupaprosessiin kuuluu myös naapurien kuuleminen. Toimenpideluvan hakuprosessi on kaikille hakijoille samanlainen, eikä prosessissa ole alueellisia eroja.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee yhteistyötä Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:n kanssa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Sari Jurmo, maisema-arkkitehti, puhelin: 09 310 37855  
sari.jurmo(a)hel.fi



02.05.2022

Asia/8

## § 311

### V 18.5.2022, Valtuutettu Seida Sohrabin aloite roska-astioiden lisäämisestä vilkkaisiin vapaa-ajanviettopaikkoihin

HEL 2021-011573 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Valtuutettu Seida Sohrabin aloite
- 2 Roska-astioiden määrä ja koko
- 3 Puhtaanapitokulut 2018-2021

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seida Sohrabi ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki lisää roska-astioiden määrää vilkkailla vapaa-ajan virkistysalueilla, kuten Mustikkamaalla, erityisesti kesäkausina.

#### Roska-astioiden sijoittelu ja ominaisuudet

Helsingissä roska-astioiden sijoittelu perustuu kaupunkitasoiseen verkostotarkasteluun. Tarkastelussa kiinnitetään huomiota keskeisten kulkuväylien, aukioden, oleskelualueiden ja toiminnallisten alueiden roska-astioiden sijoitteluun, niiden etäisyyteen toisistaan sekä astioiden kokoon. Roska-astioita pyritään sijoittamaan alueille, joissa niiden tyhjentäminen on mahdollista ympäri vuoden. Kaupunkiympäristön toimialan yleisten alueiden kunnossapidon toimesta roska-astioita lisätään ja



poistetaan saatujen asukaspalautteiden sekä kunnossapidon tilaajien ja alueilla toimivien urakoitsijoiden ehdotusten pohjalta.

Roska-astioiden sijoitteluun ja kokoluokan valintaan vaikuttavat astioiden vaatimat tyhjennystavat. Syväsäiliöiden ja muiden nostimella tyhjennettävien roska-astioiden sijoittelussa tulee huomioida jäteautojen edellyttämät käytävien kantavuudet ja leveydet. Tämän seurauksena puistoalueilla käytetään useimmiten pienempiä roska-astioita, joiden tyhjentäminen tehdään käsityönä.

Roska-astiat eivät ole kertainvestointeja, vaan hankinnan jälkeen resursseja tarvitaan kasvaneen verkoston tyhjentämiseen, huoltoon ja korjaukseen. Yleisillä alueilla sijaitsevien roska-astioiden määrät ja astioiden eri tilavuudet käyvät ilmi liitteestä 2.

Kaupunkiympäristötoimialan yleisten alueiden kunnossapidossa on jo vuosia panostettu aurinkoenergialla toimiviin älyroska-astioihin, joista osa puristaa roskat astian sisällä mahdollistaen suuremman jätekapasiteetin ja harvemmat jätekeräysvälit. Lisäksi väliaikaisia, alueelle tarvittaessa tuotavia kausiroska-astioita viheralueilla on käytetty helpottamaan kesäkauden puhtaanapitoa. Suurin osa astioista on sijoitettu kantakaupungin keskeisille viheralueille. Astioita on myös tarpeen mukaan siirretty kesken kauden kohteiden välillä. Vilkkaimpina aikoina varsinkin keskustan puistoihin, mutta myös muualla sijaitseville, suuren käyttöpaineen alaisille viheralueille tilataan myös lisäsiivouksia alueilla toimivilta urakoitsijoilta tarpeen mukaan.

Koronapandemia on aiheuttanut lisäsiivoustarpeita kaupungissa. Yleisten alueiden puhtaanapitokustannusten vertailu vuosilta 2018-2021 avaa kustannusten jakautumista ja kehittymistä toiminnoittain (liite 3). Tulevaa kesää ajatellen puhtaanapidon taso pyritään varmistamaan huolehtimalla, että käytettävissä on riittävä määrä lisäroska-astioita. Viherkunnossapidosta vastaavat tilaajat seuraavat tilannetta alueilla toimivien urakoitsijoiden kanssa ja roska-astioita lisätään tarpeen mukaan. On kuitenkin syytä ottaa huomioon, että tällä on suora kustannusvaikutus.

## Mustikkamaa

Mustikkamaa mainitaan aloitteessa yhtenä esimerkkinä erityisesti kevätaikaan herkästi roskaantuvista viheralueista. Alueella kokoontuu kevästä syksyyn paljon ihmisiä, mikä lisää alueen kallioiden ja niittyverkoston roskaisuutta. Alueen nykyiset astiat ovat hyvin erikokoisia, mikä aiheuttaa puhtaanapidolle haasteita.

Mustikkamaalle on jo aikaisempina vuosina lisätty pakkaavia älyroska-astioita, joiden määrää tullaan lisäämään alueella merkittävästi tänä



vuonna. Samalla nykyisten roska-astioiden sijoittelua ja vaihtoa suurempiin astioihin selvitetään kunnossapidon resurssien puitteissa. Tässä yhteydessä tutkitaan myös, voidaanko alueelle lisätä syväsiiliöitä, joiden käyttöä alueella rajaa Mustikkamaan maapohjan kallioisuus.

### Roskaantumisen hillinnän toimenpiteet

Kaupunkiympäristön toimialalla jatketaan viihtyisän ja puhtaan kaupunkiympäristön puolesta tehtävää työtä. Toimialan ympäristöpalveluissa on valmisteltu roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma. Lisäksi vapaaehtoistyön koordinoinnilla edesautetaan talkoiden järjestämistä rannoilla ja viheralueilla. Helsingin kaupungilla toimii noin tuhat puistokummiä. Puistokummitoiminta on yleisillä alueilla tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa, joka keskittyy pääasiassa viheralueisiin ja niiden kunnossapitoon. Yleisin puistokummin suorittama tehtävä on roskien keruu yleisiltä alueilta.

Palveluiden ja riittävän kapasiteetin varmistaminen ei kuitenkaan yksin riitä, jos roskaa ei viedä niille tarkoitettuihin astioihin. Siksi olisi tärkeää käydä avointa keskustelua yleisten alueiden käytön periaatteista ja nostaa esille kaupungin vastuun lisäksi käyttäjien vastuu.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

### Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

### Liitteet

- 1 Valtuutettu Seida Sohrabin aloite
- 2 Roska-astioiden määrä ja koko
- 3 Puhtaanapitokulut 2018-2021

### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

### Päätöshistoria



Kaupunkiympäristölautakunta 08.03.2022 § 149

HEL 2021-011573 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Roska-astiat yleisillä alueilla

Helsingin kaupungin kaupunkitilaohje ja sen sisältämä kaupunkikalusteohje toimivat kalusteiden ja varusteiden, kuten roska-astioiden, osalta suunnittelua ja hankintoja ohjaavana tekijänä. Kaupunkitilaohjeessa on määritelty Helsinki-ilme, joka välittyy julkisessa ulkotilassa yhteisesti sovittujen materiaalien, kalusteiden ja varusteiden sekä tyyppiratkaisujen käytön myötä. Ratkaisuilla tuetaan alueiden toiminnallisuutta, turvallisuutta ja korkeaa laatutasoa. Helsingin julkisen ulkotilan kalustemallisto tuo kaupunkiin yhtenäisen ja tunnistettavan Helsinki-ilmeen. Ilmettä luovat muotoilu, materiaalit ja pintakäsittely sekä värit. Laadukas kalustevalikoima parantaa kalusteiden hankinnan, käytön sekä ylläpidon tarkoituksenmukaisuutta ja taloudellisuutta. Ohjeiden mukaisissa roska-astioissa huomiota on kiinnitetty erityisesti esteettömyyteen, käytettävyyteen ja hygieenisyyteen.

Helsingissä roska-astioiden sijoittelua tarkastellaan koko kaupungin osalta verkostotarkasteluna. Tarkastelussa kiinnitetään huomiota keskeisten kulkuväylien, aukoiden, oleskelualueiden ja toiminnallisten alueiden roska-astioiden sijoitteluun, niiden etäisyyteen toisistaan sekä astioiden kokoon. Erityisesti yleisille alueille sijoitettavien roska-astioiden sijoitteluun ja kokoon vaikutetaan puisto- ja katusuunnittelu- vaiheessa. Suunnitelmissa tarkastellaan ihmisten kulkusuuntia, liikkumisen solmukohtia ja oleskeluun tarkoitettujen alueiden sijaintia. Kunnossapidon toimesta roska-astioita lisätään ja poistetaan saatujen asukaspalautteiden, kunnossapidon tilaajien sekä alueilla toimivien urakoitsijoiden ehdotusten pohjalta. Vuonna 2021 kunnossapito tilasi uusia roska-astioita viher- ja katualueille 628 172 eurolla.

Roska-astioiden sijoitteluun ja kokoluokan valintaan vaikuttavat astioiden vaatimat tyhjennystavat. Suurikokoisten roska-astioiden tyhjentäminen vaatii raskaampaa kalustoa. Syvässäiliöiden ja muiden nostimella tyhjennettävien roska-astioiden sijoittelussa tulee huomioida jäteautojen edellyttämät käytävien kantavuudet ja leveydet. Tämän seurauksena puistoalueilla käytetään useimmiten pienempiä roska-astioita, joiden tyhjentäminen tehdään käsityönä. Käsityönä tehtävissä tyhjennystoissa tulee huomioida työsuojelumääräykset. Keskeisimmillä puistoalueilla roska-astioiden tilavuuskapasiteetti on jo hyvin suuri, esimer-





kiksi Sinebrychoffin puiston kapasiteetti on 20 000 litraa. Aina ongelma ei johdu kapasiteetissä vaan siitä, että roskat eivät päädy astioihin.

Suurin osa viheralueiden käytäväverkosta ei ole talvihoidon piirissä. Tämä tarkoittaa puhtaanapidon kannalta konkreettisesti sitä, että astioita ei päästä talvella tyhjentämään. Roska-astioita pyritään sijoittamaan alueille, joissa niiden tyhjentäminen on mahdollista ympäri vuoden. Myös viheralueiden käytäväverkostolla talvisin kulkeva laaja latuverkosto asettaa astioiden sijoittelulle rajoituksia.

Roska-astiat eivät ole kertainvestointeja. Hankinnan jälkeen resursseja tarvitaan kasvaneen verkoston tyhjentämiseen, huoltoon ja korjaukseen. Yleisillä alueilla sijaitsevien roska-astioiden määrät ja astioiden eri tilavuudet käyvät ilmi liitteestä 2.

Kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimien ja kunnossapitämien roska-astioiden verkostoa täydentävät lisäksi kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan hallinnoimat roska-astiat. Muiden toimialojen astioiden määrä ja sijaintitiedot eivät sisälly esityksen tietoihin.

#### Pakkaavat roska-astiat, väliaikaiset roska-astiat, lisäsiivoukset

Yleisten alueiden kunnossapidossa on jo vuosia panostettu aurinkoenergialla toimiviin älyroska-astioihin, joita yleisillä alueilla on nykyään jo 221 kappaletta. Nämä astiat eivät ole kaupungin omaisuutta, vaan ne vuokrataan kuukausihintaan puitesopimustoimittajilta. Sopimukseen sisältyy astian huolto ja toimitus tilaajalle. Astioiden tyhjennyksistä vastaa alueella toimiva urakoitsija. Osa aurinkoenergian voimin toimivista roska-astioista puristaa roskat astian sisällä mahdollistaen suuremman jätekapasiteetin ja harvemmat jätekeräysvälit. Yleisillä alueilla on tällä hetkellä kahden eri toimittajan älyroska-astioita: Bigbelly älyroska-astioita ja Lehtovuoren Citysolar astioita.

Väliaikaisia, alueelle tarvittaessa tuotavia kausiroska-astioita viheralueilla on käytetty jo vuosia helpottamaan kesäkauden puhtaanapitoa. Vuonna 2021 puistoissa ympäri Helsinkiä oli yhteensä 74 väliaikaista astiaa, joista 68 kpl on 3m<sup>3</sup>, 6 kpl 2m<sup>3</sup>-astioita. Suurin osa astioista sijoitettiin kantakaupungin keskeisille viheralueille. Lisäksi astioita oli kantakaupungin ulkopuolelle muun muassa Käpylässä, Pukinmäessä, Haltialassa ja Mustikkamaalla. Osassa puistoista astioita on ollut useampia. Vuonna 2021 kunnossapito tilasi kausiroska-astioita ja niiden tyhjennyksiä noin 200 000 eurolla. Astioita on myös tarpeen mukaan siirrelty kesken kauden kohteiden välillä. Tulevaa kesää ajatellen pyrimme varmistamaan puhtaanapidon tason huolehtimalla, että meillä on käytettävissä riittävä määrä lisäroska-astioita. Viherkunnossapidosta vastaavat tilaajat seuraavat tilannetta alueilla toimivien urakoitsijoiden



kanssa ja roska-astioita lisätään tarpeen mukaan. Toki tällä on suora kustannusvaikutus.

Vilkkaimpina aikoina, varsinkin keskustan puistoihin, mutta myös muualla sijaitseviin, suuren käyttöpaineen alaisiin viheralueisiin tilataan lisääsiivouksia alueilla toimivilta urakoitsijoilta tarpeen mukaan. Esimerkiksi parikymmentä kantakaupungin käytetyintä puistoa on kesäisin viikonloppusiivouksen piirissä. Suosituissa puistoissa siivous ja roska-astioiden tyhjennys tehdään arkisin yleensä kerran päivässä. Enimmillään siivousta on jouduttu tekemään kahdesti päivässä muun muassa Esplanadin puistossa.

Useamman vuoden jatkunut korona on aiheuttanut lisääsiivoustarpeita kaupungissa. Yleisten alueiden puhtaanapitokustannusten vertailu vuosilta 2018-2021 avaa kustannusten jakautumista ja kehittymistä toiminnoittain (liite 3). Puistoalueiden puhtaanapidon kustannuksiin sisältyy myös laittomien kaatopaikkojen ja yleisötapahtumien siivous sekä merivesialueiden puhtaanapito. Katujen puhtaanapito tehdään pääosin koneellisesti. Se käsittää suurelta osin katualueiden pesut sekä harjauksen, jonka yhteydessä kaduilla oleva irtoroska poistuu. Keskustassa katujen puhtaanapito kuuluu alueen kohdalla sijaitsevan kiinteistön vastuulle. Tapauskohtaisesti, esimerkiksi suurten lasisirumäärien tai muiden erityisten tarpeiden vaatiessa rakentamispalveluliikelaitos Stara on tehnyt näillä alueilla puhtaanapitoa.

### Mustikkamaa

Mustikkamaan roskaisuus ja roska-astioiden riittävyys mainitaan aloitteessa yhtenä esimerkkinä roskaisista viheralueista. Alueella pidetään kevästä syksyyn paljon juhlia, joka lisää hyvin paljon alueen kallioiden ja niittyverkoston roskaisuutta. Alueen nykyiset astiat ovat hyvin erikoisia, joka aiheuttaa puhtaanapidolle omia haasteita. Alueelle on jo aikaisempina vuosina lisätty pakkaavia älyroska-astioita. Näiden pakkaavien älyroska-astioiden määrää tullaan alueella tänä vuonna lisäämään merkittävästi. Samalla nykyisten roska-astioiden sijoittelua ja vaihtoa suurempiin astioihin mietitään kunnossapidon resurssien puitteissa. Tässä yhteydessä selvitetään myös voiko alueelle lisätä syvässäiliöitä, joiden käyttöä alueella rajaa Mustikkamaan maapohjan kallioisuus. Syvässäiliöt vaativat nimensä mukaisesti myös maanalaista syvyyttä yli 1,5m, mikä rajoittaa niiden käyttömahdollisuutta.

Kaupunkiympäristön toimialalla on tehty ja tehdään tulevaisuudessakin töitä viihtyisän ja puhtaan kaupunkiympäristön puolesta. Ympäristöpalveluissa on valmisteltu roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma, vapaaehtoistyön koordinoinnilla edesautetaan talkoiden järjestämistä rannoilla ja viheralueilla. Helsingin kaupungilla toimii noin tuhat puisto-



02.05.2022

kumia. Puistokummitoiminta on yleisillä alueilla tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa, joka keskittyy pääasiassa viheralueisiin ja niiden kunnossapitoon. Yleisin puistokummin suorittaman tehtävä on roskien keruu yleisiltä alueilta.

Yksin palveluiden ja riittävän kalustemäärän varmistaminen ei kuitenkaan riitä, vaan lisäksi olisi tärkeää käydä avointa keskustelua yleisten alueiden käytön periaatteista. Kaupungin vastuiden lisäksi tulisikin nostaa esille myös käyttäjien vastuu.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Susanna Hytti, projektinjohtaja: 310 39451  
susanna.hytti(a)hel.fi



**§ 312**

**V 18.5.2022, Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite kaupallispainotteisen lukion perustamisesta**

HEL 2021-011579 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Heimo Laaksonen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan kaupallispainotteisen lukion perustamista Malmille Hieta-kummun ala-asteen tiloihin.

Kaupallisten aineiden painottuminen lukiokoulutuksessa on tärkeää. Nykyisellä järjestäjäverkolla ja yhteistyökumppanuuksilla pystytään kuitenkin vastaamaan kaupallisiin aineisiin painottuvan opetuksen tarpeeseen. Uuden kaupallisia aineita painottavan lukion perustamiselle ei näin ollen ole tarvetta.

Kaupallisiin aineisiin painottuva lukio-opetus Helsingissä

Kaupungin suomenkielisessä lukiokoulutuksessa valmistellaan parhailaan Talous ja nuoret TAT:in bisneskurssien tarjoamista kaupungin lukioiden opiskelijoille. Bisneskurssit ovat digitaalisessa oppimisympäristössä olevia oppimiskokonaisuuksia, joiden avulla voidaan kehittää



opiskelijoiden oman talouden hallintataitoja sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista.

Kaupungin kaikkien lukio-opiskelijoiden ja -opettajien käytettävissä on ROI-taloustaitosovellus, jonka avulla opiskelija voi itsenäisesti harjoitella taloustaitoja, säästämistä ja sijoittamisen aloittamista. Opetushenkilöstö voi puolestaan hyödyntää sovelluksen sisältöjä opetusmateriaalina.

Kaupungin lukioista Etu-Töölön lukion painotus on yrittäjyys. Lukion vuoden 2021 opetussuunnitelmassa on 38:n opintopisteen laajuisesti yrittäjyys-oppiainetta. Opiskelijat voivat vapaasti valita painotuksen mukaisia opintoja lukionsa tarjonnasta.

Yksityisten ja valtion lukioiden osalta Lauttasaaren yhteiskoulun Kansainvälisen liiketoiminnan lukiolla on ollut yrittäjyyspainotteisen opetuksen erityistehtävä 1.8.2018 lähtien. Lukion erityistehtävän mukainen painotus kohdentuu sekä yrittäjyyden että liiketoiminnan opetukseen. Munkkiniemen yhteiskoululla on yhteiskunta- ja talouslinja. Myös Kuloosaaren yhteiskoulun lukiossa voi opiskella yhteiskunta- ja talouslinjalla.

#### Kaksoistutkinnon eli useamman tutkinnon suorittaminen

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kaupallisen lukion perustaminen Malmin kampuksen viereen tarjoaisi toimintaedellytykset ja yhteistyömahdollisuudet muun muassa kaksoistutkintoihin. Kaksoistutkinnoilla tarkoitetaan useamman tutkinnon suorittamista. Käytännössä tämä tarkoittaa yleensä sitä, että opiskelija suorittaa ammatillisen tutkinnon ohella lukio-opintoja ja ylioppilastutkinnon.

Malmin kampus muodostuu Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun ja Perho Liiketalousopiston toimipisteistä. Malmin kampuksella Haaga-Heliassa voi opiskella liiketalouden koulutusohjelmassa tai tehdä HR:n ja johtamisen tai yrittäjyyden suuntautumisopintoja. Perho Liiketalousopiston Malmin kampuksen toimipisteellä voi opiskella matkailualaa ja liiketoimintaa tai yhdistää liiketoiminnan perustutkinnon huippu-urheiluun.

Perho Liiketalousopistolla on omat kaksoistutkintoon johtavat opintolinjansa. Matkailualan ja liiketoiminnan kaksoistutkinnoissa ammatilliset aineet voi opiskella Malmin kampuksella, jolloin lukioaineiden opetuksesta vastaa Töölön yhteiskoulun aikuislukio. Urheilun ja liiketoiminnan Sporttikaksari-kaksoistutkinnon järjestämisessä Perho Liiketalousopisto tekee yhteistyötä Helsingin kaupungin Mäkelänrinteen lukion kanssa.

Helsingin kaupungilla kaksoistutkinnon suorittajat ovat Stadin ammatti- ja aikuisopiston tutkinto-opiskelijoita, jotka ammatillisen perustutkinnon



lisäksi suorittavat ylioppilastutkinnon ja halutessaan lukion oppimäärän. Helsingin aikuislukio järjestää Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoille lukio-opetusta.

## Opetuksellinen yhteistyö

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kaupallisen lukion perustaminen Malmin kampuksen viereen tarjoaisi toimintaedellytykset ja yhteistyömahdollisuudet muun muassa opetukselliseen yhteistyöhön. Lukion opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019) painottuu lukio-koulutuksen yhteistyö muiden oppilaitosten ja erityisesti korkeakoulujen kanssa. Helsingin kaupungin lukiot tekevät jo tällä hetkellä aktiivisesti yhteistyötä pääkaupunkiseudun korkeakoulujen, kuten Haaga-Helian, Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston, Metropolia-ammattikorkeakoulun ja Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa.

Yhteistyöhön kuuluu esimerkiksi vierailuja, projekteja, työpajoja ja opiskelijavarjostuksia, ja niitä järjestetään lähi- ja verkkototeutuksina. Opetussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2019) mukaan opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä hyödyntämällä muiden oppilaitosten ja korkeakoulujen opetustarjontaa. Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa maksutta kursseja Helsingin yliopiston avoimessa yliopistossa. Aalto-yliopisto tarjoaa maksuttomia kursseja muun muassa muotoilusta, taloudesta ja yrittäjyydestä. Haaga-Helia-ammattikorkeakoululla on lukiolaisille kursseja esimerkiksi kiertotaloudesta ja palvelumuotoilusta. Metropolia-ammattikorkeakoululla on esimerkiksi kansantaloustieteiden ja sijoitustoiminnan peruskurssit lukiolaisille. Opiskelija voi sisällyttää korkeakoulussa suoritettut opinnot osaksi lukiotutkintoaan.

Vastaus on asiasta saadun kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

## Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

## Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

## Liitteet

1 Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite



## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.02.2022 § 34

HEL 2021-011579 T 00 00 03

### Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Heimo Laaksosen valtuustoaloitteesta kaupallispainotteisen lukion saamiseksi Helsinkiin:

### Lukiokoulutus Helsingin kaupungin alueella

Helsingissä on 12 suomenkielistä kaupungin lukiota, joista yksi on aikuislukio. Nuorten lukioista kuudella on erityistehtävä. Lisäksi kuudessa lukiossa on tarjolla painotettua opetusta. Helsingin kaupungin suomenkielisten lukioiden tutkintotavoitteisten opiskelijoiden määrä oli 8 350 opiskelijaa syyskuussa 2021. Helsingissä on myös 24 yksityistä tai valtion lukiota, joiden tutkinto-opiskelijoiden määrä on yhteensä 7 657.

### Palveluverkon kehittäminen

Helsingin kaupunki seuraa lukiopalvelun tarvetta ja paikkojen riittävyyttä säännöllisesti kaupunkitasolla lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Palveluverkon suunnittelussa otetaan huomioon rakenteilla ja jo olemassa oleva tilakapasiteetti. Lukiosuunnittelun lähtökohtana ovat elinvoimaiset ja riittävän suuret lukiot, jotta myös tulevaisuudessa Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa voidaan turvata laadukas opetus ja monipuolinen opintojaksotarjonta kohtuullisin kustannuksin.

Suomenkielinen lukiokoulutus saa vuonna 2023 käyttöönsä kaksi uutta uudisrakennusta, kun Helsingin kielilukio ja Helsingin luonnontiedelukio muuttavat uusiin lukiorakennuksiinsa. Nämä rakennukset korvaavat lukioiden entiset tilat. Uudisrakennusten myötä kaupunki saa lisättyä lukiopaikkoja.

Tällä hetkellä kaupungin suomenkielisen lukiokoulutuksen tarkoitus on kehittää nykyistä lukioverkkoa ja tukeutua rakenteilla oleviin lukiohankkeisiin. Uuden lukion perustaminen ei ole suunnitteilla. Toimialalla on käynnistynyt lukioiden palveluverkkoselvitys, jonka osana tutkitaan eri vaihtoehtoja lisätä lukiopaikkoja vuodesta 2025 eteenpäin.



Valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupallispainotteisen lukion sijaintipaikaksi tutkitaan Malmilla sijaitsevaa Hietakummun ala-asteen kiinteistöä.

Parhaillaan Malmin alueella tapahtuu paljon kaavallista kehittämistä. Tästä esimerkkinä on Malmin keskusta- ja lentokenttäalueen kehittäminen. Lähivuosina Hietakummun ala-asteen tilat tarvitaan perusopetuksen käyttöön.

#### Lukioiden erilaiset mahdollisuudet erikoistumiseen

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinkiin perustetaan kaupallisiin aineisiin painottuva erityislukio. Lukiolla on kaksi mahdollisuutta erikoistumiseen: erityinen koulutustehtävä tai painotus.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea erityistä koulutustehtävää opetus- ja kulttuuriministeriöltä, joka myös myöntää lukioiden erityiset koulutustehtävät ja seuraa koulutustehtävän edellytysten täyttymistä. Koulutuksen järjestäjä voi myös itse tukea lukioidensa erikoistumista myöntämällä niille painotuksia.

#### Lukio ja erityinen koulutustehtävä

Erityis- tai erikoislukiolla tarkoitetaan lukiota, joka on saanut erityisen koulutustehtävän. Lukion erityinen koulutustehtävä tarkoittaa opetusta, jossa olennaisessa määrin painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta. Lisäksi sillä tarkoitetaan opetusta, joka tähtää ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavan kansainvälisen tutkinnon suorittamiseen. (Lukiolaki 10.8.2018/714, 6 §.)

Erityistehtävän saaneessa lukiossa opiskelijan opintosuunnitelma voi poiketa lukiokoulutuksen valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta ja tuntijaosta. Toisin sanoen opiskelija voi tietäen edellytyksin korvata erityistehtäväopinnoilla 16 opintopisteen laajuisesti lukion pakollisia opintoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö varasi keväällä 2017 koulutuksen järjestäjille mahdollisuuden hakea lukioiden erityisiä koulutustehtäviä. Myös jo myönnettyt erityiset koulutustehtävät tuli hakea tuolloin uudelleen. Helsingin kaupunki haki erityistä koulutustehtävää kahdeksalle suomenkieliselle lukiolle 1.8.2018 alkaen (opetustoimen johtaja 8.5.2017, § 35).

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi koulutuksen järjestäjien edellytyksiä toteuttaa hakemaansa erityistä koulutustehtävää. Erityisen koulutustehtävän myöntäminen edellytti tarvetta haetun koulutuksen järjestämiseen sekä erityistehtävän mukaisen osaamisen syventämiseen ja opis-





kelumahdollisuuksien monipuolistamiseen. Lisäksi vaatimuksena oli, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset järjestää tehtävän mukaista koulutusta.

Valtakunnallisesti hakemuksia jätettiin opetus- ja kulttuuriministeriölle 131 kappaletta. Erityinen koulutustehtävä myönnettiin yhteensä 75 lukiolle, joita ylläpitää 41 eri koulutuksen järjestäjää. Ministeriö myönsi päätöksellään (OKM/43/530/2017) kuudelle Helsingin kaupungin suomenkieliselle lukiolle erityisen koulutustehtävän. Kahden lukion osalta hakemus hylättiin. Ministeriö määritteli samalla erityistehtävän saaneille lukioille rahoituksen perusteena olevat enimmäisopiskelijamäärät erityistehtävittäin.

Tällä hetkellä kaupungin suomenkielisten lukioden erityiset koulutustehtävät ovat seuraavat:

- Sibeliuksen lukio: musiikki- ja tanssipainotteinen opetus
- Helsingin kuvataidelukio: kuvataidepainotteinen opetus
- Mäkelänrinteen lukio: urheilupainotteinen opetus
- Kallion lukio: ilmaisupainotteinen opetus
- Helsingin luonnontiedelukio: luonnontiedepainotteinen opetus
- Resson lukio: englanninkielinen IB-opetus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää erityisen koulutustehtävän edellytysten täyttymistä säännöllisesti, ja koulutuksen järjestäjä on veloitettu osallistumaan edellytysten selvittämiseen (OKM/43/530/2017).

Koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus hakea lukioden erityisiä koulutustehtäviä opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Uutta tehtävää tulee ministeriön ohjeiden mukaan hakea viimeistään vuotta ennen suunniteltua koulutuksen aloittamista. Uutta hakukierrosta ei tällä hetkellä ole tiedossa.

#### Lukio ja painotettu opetus

Helsingin kaupungin lukio voi tarjota opiskelijoilleen myös painotettua opetusta. Tällöin lukio painottaa opetuksessaan yhtä tai useampaa opiaintetta tai opintokokonaisuutta. Opiskelijan opinnot määräytyvät kuitenkin valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti, jolloin hänen tulee suorittaa kaikki lukion pakolliset moduulit. Painotetun opetuksen opintojaksot sisältyvät opiskelijan opinto-ohjelmaan valtakunnallisina valinnaisina tai muina valinnaisina opintojaksoina vuoden 2021 opetussuunnitelman mukaisessa opetuksessa.

Päätöksen lukion painotetusta opetuksesta tekee Helsingin kaupunki itse. Painotetun opetuksen opintojaksot kustannetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lukioille kohdennetusta resurssista.



Tällä hetkellä kaupungin lukioden painotukset ovat seuraavat:

- Helsingin kielilukio: kielet ja kansainvälisyys -painotus sekä kaksikielinen suomi-englanti -linja
- Alppilan lukio: globaalikansalainen
- Etu-Töölön lukio: yrittäjyys
- Helsingin medialukio: media ja yhteiskunta
- Resson lukio: tiede
- Vuosaaren lukio: teknologia- ja musiikkilinjat.

#### Kaupallisiin aineisiin painottuva lukio-opetus Helsingissä

Kaupungin suomenkielisessä lukiokoulutuksessa valmistellaan parhailaan Talous ja nuoret TATin Bisneskurssien tarjoamista kaupungin lukioden opiskelijoille. Bisneskurssit ovat digitaalisessa oppimisympäristössä olevia oppimiskokonaisuuksia, joiden avulla voidaan kehittää opiskelijoiden oman talouden hallintataitoja sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista.

Kaupungin kaikkien lukio-opiskelijoiden ja -opettajien käytettävissä on ROI-taloustaitosovellus, jonka avulla opiskelija voi itsenäisesti harjoitella taloustaitoja, säästämistä ja sijoittamisen aloittamista. Opetushenkilöstö voi puolestaan hyödyntää sovelluksen sisältöjä opetusmateriaalina.

#### Etu-Töölön lukion yrittäjyyspainotus

Kaupungin lukioista Etu-Töölön lukion painotus on yrittäjyys. Lukion vuoden 2021 opetussuunnitelmassa on 38 opintopisteen laajuisesti yrittäjyys-oppiainetta. Opiskelijat voivat vapaasti valita painotuksen mukaisia opintoja lukionsa tarjonnasta.

Etu-Töölön lukion yrittäjyysopinnot painottavat yrittäjämäistä toimintaa, oikean yrityksen perustamista ja siihen liittyvien taitojen kartuttamista. Yrittäjyys-oppiaineen opintojaksot sisältävät teemoja kuten harjoitusyrityksen perustaminen ja yrittäjänä toimiminen omassa harjoitusyrityksessä, työelämän viestintä ja erilaiset työkuulttuurit, start up -yritykset, yhteiskunnallinen yrittäjyys, tuotekehitys ja palvelumuotoilu sekä kansainvälinen kauppa ja sijoittaminen. Painotuksen mukaisia opintoja kehitetään koko ajan.

Lukion painotus tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuksia tutustua korkeakouluihin ja työelämään. Painotus näkyy lukion arjessa esimerkiksi erilaisina yhteistyöprojekteina korkeakoulujen, työelämän ja kolmannen sektorin kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Elisa, SLUSH, Nuori Yrittäjyys ry, Talous ja nuoret TAT, Aalto-yliopisto sekä Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu.



## Yksityiset ja valtion lukiot

Lauttasaaren yhteiskoulun Kansainvälisen liiketoiminnan lukiolla on ollut yrittäjyyspainotteisen opetuksen erityistehtävä 1.8.2018 lähtien. Lukion erityistehtävän mukainen painotus kohdentuu sekä yrittäjyyden että liiketoiminnan opetukseen.

Munkkiniemen yhteiskoululla on yhteiskunta- ja talouslinja. Myös Kuloosaaren yhteiskoulun lukiossa voi opiskella yhteiskunta- ja talouslinjalla.

## Kaksoistutkinnon eli useamman tutkinnon suorittaminen

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kaupallisen lukion perustaminen Malmin kampuksen viereen tarjoaisi toimintaedellytykset ja yhteistyömahdollisuudet muun muassa kaksoistutkintoihin. Kaksoistutkinnoilla tarkoitetaan useamman tutkinnon suorittamista. Käytännössä tämä yleensä tarkoittaa sitä, että opiskelija suorittaa ammatillisen tutkinnon ohella lukio-opintoja ja ylioppilastutkinnon.

Malmin kampus muodostuu Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun ja Perho Liiketalousopiston toimipisteistä. Malmin kampuksella Haaga-Heliassa voi opiskella liiketalouden koulutusohjelmassa tai tehdä HR:n ja johtamisen tai yrittäjyyden suuntautumisopintoja. Perho Liiketalousopiston Malmin kampuksen toimipisteellä voi opiskella matkailualaa, liiketoimintaa tai yhdistää liiketoiminnan perustutkinnon huippu-urheiluun.

Perho Liiketalousopistolla on omat kaksoistutkintoon johtavat opintolinjansa. Matkailualan ja liiketoiminnan kaksoistutkinnoissa ammatilliset aineet voi opiskella Malmin kampuksella, jolloin lukioaineiden opetuksesta vastaa Töölön yhteiskoulun aikuislukio. Urheilun ja liiketoiminnan Sporttikaksari-kaksoistutkinnon järjestämisessä Perho Liiketalousopisto tekee yhteistyötä Helsingin kaupungin Mäkelänrinteen lukion kanssa.

Helsingin kaupungilla kaksoistutkinnon suorittajat ovat Stadin ammatti- ja aikuisopiston tutkinto-opiskelijoita, jotka ammatillisen perustutkinnon lisäksi suorittavat ylioppilastutkinnon ja halutessaan lukion oppimäärän. Helsingin aikuislukio järjestää Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoille lukio-opetusta.

## Opetuksellinen yhteistyö

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kaupallisen lukion perustaminen Malmin kampuksen viereen tarjoaisi toimintaedellytykset ja yhteistyömahdollisuudet muun muassa opetukselliseen yhteistyöhön.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019) painotuu lukiokoulutuksen yhteistyö muiden oppilaitosten ja erityisesti korkeakoulujen kanssa. Helsingin kaupungin lukiot tekevät jo tällä hetkellä



aktiivisesti yhteistyötä pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, Metropolia-ammattikorkeakoulu sekä Laurea-ammattikorkeakoulu. Yhteistyö on esimerkiksi vierailuja, projekteja, työpajoja ja opiskelijavarjostuksia, ja niitä järjestetään lähi- ja verkkoto-teutuksina.

Opetussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2019) mukaan opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä hyödyntämällä muiden oppilaitosten ja korkeakoulujen opetustarjontaa. Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa maksutta kursseja Helsingin yliopiston avoimessa yliopistossa. Aalto-yliopisto tarjoaa maksuttomana kursseja muun muassa muotoilusta, taloudesta ja yrittäjyydestä. Haaga-Heliällä on lukiolaisille kursseja esimerkiksi kiertotaloudesta ja palvelumuotoilusta. Metropolia-ammattikorkeakoululla on esimerkiksi kansantaloustieteiden ja sijoitustoiminnan peruskurssit lukiolaisille. Opiskelija voi sisällyttää korkeakoulussa suoritettua opintoja osaksi lukiotutkintoaan.

Lopuksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että yllä olevan selvityksen mukaisesti kaupallisten aineiden painottuminen lukiokoulutuksessa on tärkeää. Kuitenkin nykyisellä järjestäjäverkolla ja yhteistyökumppanuuksilla pystytään vastaamaan kaupallisiin aineisiin painottuvan opetuksen tarpeeseen. Uuden, kaupallisia aineita painottavan lukion perustamiselle ei näin ollen ole tarvetta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Elli-Noora Lassy, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 35095  
elli-noora.lassy(a)hel.fi  
Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342  
harri.korhonen(a)hel.fi  
Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542  
carola.harju(a)hel.fi



**§ 313**

**V 18.5.2022, Valtuutettu Björn Månssonin aloite liikenneturvallisuudesta linja-autopysäkkejä sivuavien pyöräkaistojen läheisyydessä**

HEL 2021-010631 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Valtuutettu Björn Månssonin aloite
- 2 Motion 22.09.2021 Månsson Björn
- 3 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausunto, 20.1.2022

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Björn Månsson ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että suunniteltaessa pyöräkaistoja linja-autopysäkkien läheisyyteen linja-automatkustajien sekä polkupyöräilijöiden turvallisuus varmistetaan eri keinoin.

Liikenneturvallisuus on tärkeä lähtökohta kaikessa liikennesuunnittelussa. Joukkoliikenteen pysäkit ovat kohteita, joiden liikenneturvallisuuden kiinnitetään kaupunkiympäristön toimialan ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) yhteistyössä erityistä huomiota. Kaupunkiympäristön toimiala seuraa pysäkkijärjestelyistä tulevaa palautetta ja tekee tarvittaessa suunnitelmia yksittäisten pysäkkijärjestelyjen selkeyttämiseksi.



Helsingissä pyöräliikenteen suunnittelua ohjaa vuonna 2016 hyväksytty Pyöräliikenteen suunnitteluohje. Jalankulkijoiden ja pyöräliikenteen erottaminen toisistaan omille väylilleen on yleinen periaate Helsingissä. Pyörätie erotellaan usein reunakivellä omalle tasolleen ja siihen merkitään tiemerkinnoin pyöräsymboleita. Erotteluperiaate lisää sekä pyöräliikenteen että jalankulun turvallisuutta. Omalla väylällä pyöräilijöiden kulku on helposti ennakoitavaa ja jalankulun tila jää vain jalankulun käyttöön.

Uudessa linja-autopysäkkien tyyppiirustuksessa (päivätty 15.10.2021) on esitetty tarkemmin kadunrakentamisen rakenteet ja periaatteet eri tyyppisiin pysäkkiratkaisuihin. Pyörätie pyritään linja-autopysäkeillä linjaamaan ensisijaisesti pysäkkikatoksen ja noin 3,5 metriä leveän odotusalueen takaa. Pysäkkikatoksen viereen asennetaan liikenneturvallisuutta parantavat kaiteet, jotka estävät pyörätielle kävelyn suoraan katoksen tuottaman näkemäesteen takaa. Kaiteilla voidaan myös ohjata jalankulkijat ylittämään pyörätie turvallisesta paikasta suojatien kautta. Paikoin pyörätien ja ajoradan väliin ei jää tilaa odotustilan rakentamiseen, jolloin linja-automatkustajan on noustava kyytiin suoraan pyörätieltä. Tällaisissa kohteissa pyörätien pysäkin kohtaa korostetaan punaisella värillä, jonka tarkoitus on kiinnittää liikkujien huomio ja lisätä tarkkaavaisuutta.

Pyörätiet ja jalkakäytävät sijaitsevat yleisimmin kadun reunoilla, minkä vuoksi linja-autoon pääseminen edellyttää pyörätien poikki kulkemista. Tieliikennelain mukaan pyörätietä polkupyörällä liikkuvan tulee antaa linja-autosta poistuvalla tai siihen nousevalle matkustajalle esteetön kulku sivuutettaessa pysäkillä olevaa linja-autoa. Kun linja-auto ei ole pysäkillä, on väistämässään enemmän tulkinnanvara. Jos pyörätien ylittäjä ei ole nousemassa kyytiin tai poistumassa linja-autosta, tulkitaan hänet pyörätietä ylittäessään väistämismääräyksiä pyöräilijöihin nähden. Pyörätiehen merkitään pysäkin kohdalla suojatie, jos pyöräliikenne halutaan osoittaa pysäkin kohdalla aina väistämismääräyksiä. Jalankulkijat ohjataan tällöin kaiteiden avulla ylittämään pyörätie suojatien kohdalta.

Yleisesti pyörätielle merkittäviä suojatietä käytetään vilkkaimmilla jalankulun alueilla ja esteettömyyden erikoistason pysäkeillä. Liikkujamääriltään hiljaisemmilla alueilla suojatien käyttöä ja pysäkillä kulun rajaamista vain yksittäisestä kohtaa ei olla nähty tarpeelliseksi kohtaamistilanteiden vähäisyyden takia. Liikenteen osapuolia koskevat kuitenkin tienkäyttäjien yleiset velvollisuudet olosuhteiden ja tilanteen vaatimasta varovaisuudesta sekä velvollisuus ennakoita myös toisen osapuolen toimintaa vaaran välttämiseksi.



Linja-autopysäkkien yhteydessä oleville pyöräteille ei ole rakennettu Helsingissä hidasteita aloitteessa esitetyllä tavalla. Pyöräliikenteelle soveltuvan hidasteen tulisi olla profiililtaan loiva, jotta se ei aiheuttaisi haittaa kuljettajalle tai polkupyörälle mm. tärdhdysten osalta. Hidasteiden tekeminen laajasti pysäkkien kohtiin vähentäisi pyöräliikenteen houkuttelevuutta, sillä pyöräliikenne on lihasvoimin tapahtuvaa liikku- mista. Erityisissä kohteissa hidastejärjestelyllä tai esimerkiksi liikenne- valo-ohjauksella voitaisiin varmistaa merkittävän jalankuylityksen toimivuutta, jos selkeän erottelun ja suojatien keinoin jalankulun ylitystä ei saataisi toimivaksi.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja Helsingin seu- dun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit- tanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Björn Månssonin aloite
- 2 Motion 22.09.2021 Månsson Björn
- 3 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausunto, 20.1.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 18.01.2022 § 28

HEL 2021-010631 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:



Helsingissä on vuonna 2016 (KSLK 19.4.2016) hyväksytty Pyöräliikenteen suunnitteluohje, joka ohjaa kaupungin pyöräliikenteen suunnittelua. Jalankulkijoiden ja pyöräliikenteen erottaminen toisistaan omille väylilleen on yleinen periaate Helsingissä. Pyörätie erotellaan usein reunakivellä omalle tasolleen ja siihen merkitään tiemerkinnoin pyöräsymboleita. Erotteluperiaate lisää sekä pyöräliikenteen että jalankulun turvallisuutta. Omalla väylällä pyöräilijöiden kulku on helposti ennakoitavaa ja jalankulun tila jää vain jalankulun käyttöön.

Joukkoliikenteen pysäkit ovat kohteita, joihin kiinnitetään kaupunkiympäristön toimialan (Kymp) ja Helsingin seudun liikenteen (HSL) välisessä yhteistyössä erityistä huomiota turvallisuuden osalta. Uudessa linja-autopysäkkien tyyppiirustuksessa (päivätty 15.10.2021) on esitetty tarkemmin kadunrakentamisen rakenteet ja periaatteet eri tyyppiisiin pysäkkiratkaisuihin. Pyörätie pyritään linja-autopysäkeillä linjaamaan ensisijaisesti pysäkkikatoksen ja noin 3,5 m leveän odotusalueen takaa. Pysäkkikatoksen viereen asennetaan liikenneturvallisuutta parantavat kaiteet, jotka estävät pyörätielle kävelyn suoraan katoksen tuottaman näkemäesteen takaa. Kaiteilla voidaan myös ohjata jalankulkijat ylittämään pyörätie turvallisesta paikasta suojatien kautta. Paikoin pyörätien ja ajoradan väliin ei jää tilaa odotustilan rakentamiseen, jolloin linja-automatkustajan on noustava kyytiin suoraan pyörätieltä. Tällaisissa kohteissa pyörätien pysäkin kohtaa korostetaan punaisella värillä, jonka tarkoitus on kiinnittää liikkujien huomio ja lisätä tarkkaavaisuutta.

Pyörätiet ja jalkakäytävät sijaitsevat yleisimmin kadun reunoilla, minkä takia linja-autoon pääseminen edellyttää pyörätien poikki kulkemista. Tieliikennelain mukaan pyörätietä polkupyörällä liikkuvan tulee antaa linja-autosta poistuvalla tai siihen nousevalle matkustajalle esteetön kulku sivuutettaessa pysäkillä olevaa linja-autoa. Kun linja-auto ei ole pysäkillä, on väistämässä enemmän tulkinnanvara. Jos pyörätien ylittäjä ei ole nousemassa kyytiin tai poistumassa linja-autosta, tulkitaan hänet pyörätietä ylittäessään väistämisvelvolliseksi pyöräilijöihin nähden. Pyörätiehen merkitään pysäkin kohdalla suojatie, jos pyöräliikenne halutaan osoittaa pysäkin kohdalla aina väistämisvelvolliseksi. Jalankulkijat ohjataan tällöin kaiteiden avulla ylittämään pyörätie suojatien kohdalta. Yleisesti pyörätielle merkittäviä suojatietä käytetään vilkkaimmilla jalankulun alueilla ja esteettömyyden erikoistason pysäkeillä. Liikkujamääriltään hiljaisemmillä alueilla suojatien käyttöä ja pysäkillä kulun rajaamista vain yksittäisestä kohtaa ei olla nähty tarpeelliseksi kohtaan tilanteiden vähäisyyden takia. Liikenteen osapuolia koskevat kuitenkin tienkäyttäjien yleiset velvollisuudet olosuhteiden ja tilanteen vaatimasta varovaisuudesta sekä velvollisuus ennakoita myös toisen osapuolen toimintaa vaaran välttämiseksi.





Linja-autopysäkkien yhteydessä oleville pyöräteille ei ole rakennettu Helsingissä hidasteita. Pyöräliikenteelle soveltuvan hidasteen tulisi olla profiililtaan loiva, jotta se ei aiheuttaisi haittaa kuljettajalle tai polkupyörälle mm. tärähdysten osalta. Hidasteiden tekeminen laajasti pysäkkien kohtiin vähentäisi pyöräliikenteen houkuttelevuutta, sillä pyöräliikenne on lihasvoimin tapahtuvaa liikkumista. Erityisissä kohteissa hidastejärjestelyllä tai esimerkiksi liikennevalo-ohjauksella voitaisiin varmistaa merkittävän jalankuylityksen toimivuutta, jos selkeän erottelun ja suojatien keinoin jalankulun ylitystä ei saataisi toimivaksi. Kaupunkiympäristön toimiala seuraa pysäkkijärjestelyistä tulevaa palautetta ja tekee tarvittaessa suunnitelmia yksittäisten pysäkkijärjestelyjen selkeyttämiseksi. Liikenneturvallisuus on tärkeä lähtökohta kaikessa liikennesuunnittelussa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Teppo Pasanen, liikenneinsinööri: 310 37123  
teppo.pasanen(a)hel.fi



**§ 314**

**V 18.5.2022, Valtuutettu Nina Miettisen aloite yhteiskäyttöisten kuormapyörien käytön edistämisestä**

HEL 2021-011258 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

**Käsittely**

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Nina Miettisen aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Nina Miettinen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että yhteiskäyttöisten kuormapyörien käyttöönottoa edistetään selvittämällä mahdollisuudet saada kuormapyöriä asuinrakennusten ja kaupunkipyöräpalvelun yhteyteen.

Kaupunginhallitus toteaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon viitaten, että yhteiskäyttöisten kuormapyörien käytön lisääminen lyhyiden, autolla tehtävien ostos- ja harrastusmatkojen vähentämiseksi on erittäin kannatettavaa. Tämä tukisi sekä Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman että Liikkumishjelman tavoitteita sekä yleisemmin pyöräliikenteen edistämisen tavoitetta. Valmistelussa olevan kaupunki-



pyöräpalvelun kilpailutuksen yhteydessä selvitetään mahdollisuudet yhteiskäyttöisten kuormapyörien integroimiseksi sopivalla tavalla osaksi tulevaa kaupunkipyöräjärjestelmää.

Kaupunkiympäristön toimiala edistää kuormapyörien käytön edellytyksiä toteuttamalla pyöräliikenteen tavoiteverkkoa ja baanojen tavoiteverkkoa kantakaupungissa ja esikaupunkialueilla tehtyjen suunnitelmien ja pyöräliikenteen suunnitteluohjeen periaatteiden mukaisesti. Myös nykyisten suunnitteluohjeiden mukaan toteutetut pyöräpysäköintitelineet mahdollistavat kuormapyörän lukitsemisen turvallisesti. Kuormapyörille paremmin soveltuvia telinemaleja on tarkoitus selvittää tarkemmin tulevien pyöräpysäköintisuunnitelmien yhteydessä.

Kaupunkiympäristön toimialan asuntotuotannon rakennuttamissa kohteissa pyritään huomioimaan kestävä liikumisen tilantarpeet jatkossa entistä paremmin. Kaupunkiympäristön toimiala on sopinut Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Hekan) ja Helsingin asumisoikeus Oy:n (Hason) kanssa syksyllä 2021, että pyörävarastoihin varataan tilaa kuormapyörille ja pyörien huollolle. Hasolla kohteisiin tulee lisäksi sähköpyörien latauspiste pyörävarastoihin. Päivitetty suunnitteluohje julkaistaan keväällä 2022. Aloitteessa esitettyjen, mahdollisten talokohtaisten kuormapyörien varausjärjestelmien suunnittelu ja toteutus on kunkin itsenäisen yhtiön päätösvallassa oleva asia.

Koska sähkökäyttöisen kuormapyörän säilyttäminen ulkona ei ole talvikäytön kannalta ideaalia, voi autojen pysäköintitilojen (kuten hukkakäytössä olevien pilarinvierustojen tai kapeiden kaistaleiden) hyödyntäminen tulla kysymykseen. Kuormapyörän säilytys pyörävarastossa edellyttää, että pyörävarastoon on helppo kulkuyhteys ulkoa ja tarpeeksi leveä ovi. Uusissa kohteissa tämä on mahdollista, mutta monissa vanhoissa voi olla haasteita.

Liikenneliikelaitos HKL (nykyinen Kaupunkiliikenne Oy), on lausunnossaan pitänyt esitystä yhteiskäyttöisistä kuormapyöristä varteenotettavana mahdollisuutena. HKL toteutti kuormapyörien pilottihankkeen Ruoholahden ja Jätkäsaaren alueilla vuonna 2020. Kokeilusta saadut kokemukset olivat positiivisia ja palvelusta pidettiin erityisesti perheiden keskuudessa. Kokeilun käyttäjämääriin oltiin tyytyväisiä. Pidempiaikaisen ratkaisun toteuttaminen vaatii kuitenkin vielä paljon kehittämistä. Mahdollisuutta sisällyttää kuormapyörät osaksi kaupunkipyöräpalvelua tai sen yhteyteen selvitetään palvelun seuraavaa kilpailutusta valmisteltaessa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) on ilmoittanut yhtyvän HSL:n näkemykseen ja pitävänsä kuormapyörien tuomista osaksi kaupunkipyöräpalvelua alustavasti kannatettavana. HSL tulee osaltaan



selvittämään asiaa kaupunkipyöräpalvelun seuraavan sopimuskauden hankintaa valmisteltaessa.

Vastaus on asiasta saatujen kaupunkiympäristölautakunnan, HKL:n ja HSL:n lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Nina Miettisen aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätöshistoria**

Kaupunkiympäristölautakunta 15.02.2022 § 87

HEL 2021-011258 T 00 00 03

**Lausunto**

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yhteiskäyttöisten kuormapyörien lisääminen lyhyiden automatkojen vähentämiseksi esimerkiksi kauppa- ja harrastusmatkoja varten on erittäin kannatettavaa. Tämä tukisi pyöräliikenteen edistämisen, Hiilineutraali Helsinki –toimenpideohjelman sekä Liikkumisohjelman tavoitteita. Valmistelussa olevan kaupunkipyöräkilpailutuksen yhteydessä on perusteltua selvittää mahdollisuudet yhteiskäyttöisten kuormapyörien integroimiseksi sopivalla tavalla osaksi tulevaa kaupunkipyöräjärjestelmää.

Kaupunkiympäristön toimiala edistää kuormapyörien käyttöedellytyksiä toteuttamalla pyöräliikenteen tavoiteverkkoa ja baanojen tavoiteverkkoa kantakaupungissa ja esikaupunkialueilla tehtyjen suunnitelmien ja pyö-



räliikenteen suunnitteluohjeen periaatteiden mukaisesti. Myös nykyisten suunnitteluohjeiden mukaan toteutetut pyöräpysäköintitelineet mahdollistavat kuormapyörän lukitsemisen turvallisesti. Kuormapyörille paremmin soveltuvia telinemaleja on tarkoitus selvittää tarkemmin tulevien pyöräpysäköintisuunnitelmien yhteydessä.

Asuntotuotannon rakennuttamissa kohteissa pyritään huomioimaan kestävän liikkumisen tilantarpeet jatkossa entistä paremmin. Hekan (Helsingin kaupungin asunnot Oy) ja Hason (Helsingin asumisoikeus Oy) kanssa sovittiin syksyllä 2021, että pyörävarastoihin varataan tilaa kuormapyörille ja pyörien huollolle. Hasolla kohteisiin tulee lisäksi sähköpyörien latauspiste pyörävarastoihin. Päivitetty suunnitteluohje tullaan julkaisemaan keväällä 2022.

Sähkökäyttöisen kuormapyörän säilyttäminen ulkona ei ole talvikäytön kannalta ideaalia, joten tässä kannattaisi hyödyntää pysäköintitiloja (hukkaan meneviä pilarinvierustoja, kapeita kaistaleita yms.) silloin kun sellaisia on tarjolla. Kuormapyörän säilytys pyörävarastossa edellyttää, että pyörävarastoon on helppo kulkuyhteys ulkoa ja tarpeeksi leveä ovi. Uusissa kohteissa tämä on mahdollista, mutta monissa vanhoissa voi olla haasteita.

Talokohtaiset varausjärjestelmät yms. jäävät Hekan, Hason ja As Oy:den mietittäviksi ja toteutettaviksi.

08.02.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Oskari Kaupinmäki, liikennesuunnittelija: 310 22589  
oskari.kaupinmaki(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 16.12.2021 § 203

HEL 2021-011258 T 00 00 03

Lausunto

Johtokunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Nina Miittisen valtuustoaloitteesta yhteiskäyttöisten kuormapyörien käyttöönoton edistämiseksi:

Liikenneliikelaitos (HKL) näkee yhteiskäyttöiset kuormapyörät varteenotettavana mahdollisuutena ja on kokeillut niiden tarjoamista pilottihankkeessa Ruoholahden ja Jätkäsaaren alueella 2020. Kokeilun



02.05.2022

kokemukset olivat positiivisia, käyttömäärät kohtuullisia ja erityisesti perheiden keskuudessa palvelusta pidettiin. Samalla HKL myös totesi, että pidempiaikaisen ratkaisun toteuttaminen vaatii vielä paljon kehittämistä.

HKL tulee selvittämään mahdollisuutta sisällyttää kuormapyörät osaksi kaupunkipyöräpalvelua tai sen yhteyteen palvelun seuraavaa kilpailutusta valmistellessa.

Esittelijä

yksikön johtaja  
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Samuli Mäkinen, projekti-insinööri, puhelin: 310 35753  
samuli.makinen(a)hel.fi



**§ 315**

**V 18.5.2022, Valtuutettu Erkki Karinojan aloite Malmin lentokenttä-  
alueen lentotoiminnan mahdollistamisesta kaavoitus- ja esiraken-  
tamisaikana**

HEL 2021-012412 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

**Käsittely**

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi  
Kimmo Kuisma, projektinjohtaja, puhelin: 310 25808  
kimmo.kuisma(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Erkki Karinojan aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Erkki Karinoja ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että esirakentamisen hyvällä suunnittelulla ja töiden vaihteistamisella ilmailulle annetaan Malmin lentokentällä toistaiseksi mahdollisuus palvelulla viranomaistoiminta, kuljetuksia, liikenne- ja harrasteilmailun koulutusta, matkustamista ja harrasteilmailua ja että kenttä sekä sen rakennukset vuokrataan tässä tarkoituksessa kaavoitus- ja esirakentamisajaksi samoille tai vastaaville toimijoille kuin aiemminkin, ja vastaavin ehdoin.



Aloitteessa esitettyyn ei ole mitään aihetta suostua.

Kaupungin strategiset tavoitteet Malmin entisen lentokenttäalueen käytöstä asuntorakentamisen tarpeisiin eivät mahdollista lentotoiminnan uudelleen käynnistämistä alueella. Lentotoiminta estäisi kaupungin toiminnan kentällä ja aiheuttaisi aikatauluriskin, joka toteutuessaan viivästyttäisi alueen rakentamista. Tämä vaarantaisi kaupungin kasvun kannalta tärkeän asuntotuotantotavoitteen saavuttamisen alueella. Lentotoiminnan jatkuminen estäisi kaupunkilaisten virkistysmahdollisuudet aidatulla kentän alueella.

#### Aiemmat päätökset

Helsingin kaupunginvaltuusto on usean valtuustokauden aikana käsitellyt Malmin lentokentän tulevaisuutta ja päättänyt aina asuinalueen rakentamisesta. Viimeksi 8.12.2021 § 395 valtuusto hylkäsi kansanäänestysaloitteen Malmin lentokentän säilyttämisestä ilmailukäytössä. Valtuusto on käsitellyt viime vuosina myös useita Malmin lentokenttään liittyviä valtuutetun aloitteita ja aina päätenyt vahvistamaan kaupunkistrategisen tavoitteen saada alue uuteen käyttöön eli 25 000 uuden asukkaan kaupunkialueeksi.

Malmin lentokentän aluetta koskeva kaupunkitasoinen suunnittelu, päätöksenteon valmistelu ja päätöksenteko on ollut johdonmukaista. Päätökset ja niiden valmistelu ovat perustuneet kulloisenkin valtuuston asettamiin strategiaan tavoitteisiin sekä aluetta koskeviin sopimuksiin.

#### Sopimustilanne

Malmin entisen lentokentän alue on kaupungin vapaassa hallinnassa. Alue ei ole enää vuokrattuna tilapäisestä lentotoiminnasta alueella vuosina 2017–2019 vastanneelle Malmin lentokenttäyhdistys ry:lle. Myös yksittäisten yritysten maanvuokrasopimukset entisellä lentokenttäalueella ovat päättyneet.

Kaupunkiympäristön toimialan tontit -yksikön päällikkö irtisanoi päätöksellään 5.12.2018 § 65 Malmin lentokenttäyhdistys ry:n maanvuokrasopimuksen päättymään 31.12.2019. Kaupunkiympäristölautakunta hylkäsi päätöksellään 20.8.2019 § 375 viranhaltijapäätöksestä tehdyt oikaisuvaatimukset. Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi tehdyt valitukset päätöksellään 17.3.2021. Korkein hallinto-oikeus jätti tutkimatta Malmin lentoaseman ystävät ry:n tekemän valituslupahakemuksen päätöksellään 29.9.2021. Hallinto-oikeuden päätös on siten lainvoimainen.

Lisäksi Malmin lentokenttäyhdistys ry haastoi kaupungin oikeuteen vaatien mm. maanvuokrasopimuksen vuokra-ajan jatkamista. Helsingin käräjäoikeus hylkäsi yhdistyksen vaatimukset tuomiollaan 23.12.2020.





Käräjäoikeuden tuomion perusteella alueella suoritettiin häätö ja yhdistyksen hallitsema alue luovutettiin 16.3.2021 kaupungin vapaaseen hallintaan. Yhdistys haki ulosottoviranomaisen häätöpäätöksen toimeenpanokieltoa hovioikeudesta, joka hylkäsi hakemuksen. Häätöpäätös on lainvoimainen. Käräjäoikeuden päätöksestä on valitettu hovioikeuteen, jossa asian käsittely on kesken. Käräjäoikeuden ratkaisu ei siten ole lainvoimainen.

Alueen maanvuokrasopimus on päätynyt 31.12.2019, jonka jälkeen Malmin lentokenttäyhdistys ry piti aluetta oikeudettomasti hallinnassaan yli vuoden rikkoen osapuolten välillä sovittuja ehtoja. Yhdistystä ei ole aihetta pitää luotettavana sopimuskumppanina, jonka kanssa olisi järkevää tehdä mitään sopimuksia.

Vanhan terminaali- ja hangaarirakennuksen tilat ovat käytössä vuokratuina. Hangaarin halliosaa vuokrataan tapahtumakäyttöön ja muuhun tilapäiseen käyttöön.

#### Valvomattoman lentopaikan pitolupa

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ei ole perunut Malmin lentokenttäyhdistys ry:ltä valvomattoman lentopaikan pitolupaa, mutta on vuoden 2021 alussa edellyttänyt yhdistystä ryhtymään toimiin kiitotien sulkemiseksi 14.3.2021 alkaen. Traficom kertoo tiedotteessaan, että se käsittelee lentopaikan pitoluvan perumista koskevaa kysymystä siinä vaiheessa, kun käynnissä oleva maa-alueen hallintaa koskeva sopimusriita on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Malmin lentokenttäyhdistys ry on sulkenut kiitotiet kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan Notam-ilmoituksella (Notice to Airmen).

#### Kaavoitus- ja suunnittelutilanne

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa (lainvoimainen 15.5.2020) Malmin entisen lentokentän alue on osoitettu taajamatoimintojen aluevarausmerkinnällä sekä tiivistettävän alueen kehittämisperiaatemerkinnällä. Alueella on säilynyt kulttuuriympäristöön liittyvä ominaisuusmerkintä. Sen sijaan aikaisemmat maakuntakaavamerkinnot Malmin lentokentästä liikennealueena, jonka toissijainen käyttötarkoitus on ollut taajamatoimintojen alue, ovat kumottu kokonaisuudessaan.

Uusimaa 2050 maakuntakaavassa Malmin entisen lentokentän alue on osoitettu tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi, jolla yhdyskuntarakennetta tulee tehostaa nykyiseen rakenteeseen, erityisesti keskukseen ja asemanseutuihin tukeutuen ja joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parantaen. Vyöhykettä tulee kehittää tiiviinä ja monipuolisena asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja viherrakenteen kokonaisuutena ympäristön erityiset arvot huomioon ottaen. Helsingin seu-



dulla vyöhykettä tulee kehittää rakenteeltaan verkostomaisena joukko-  
liikennekaupunkina. Entisen lentokentän alue on osoitettu kulttuuriympä-  
ristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi, jolla yk-  
sityiskohtaisemmassa alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käy-  
tössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen  
ja luonnonperinnön arvot. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovi-  
tettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukai-  
nen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Uu-  
denmaan maakuntavaltuusto hyväksyi elokuussa 2020 kaavakokonai-  
suuden kolmella eri päätöksellä koskien Helsingin seudun, Itä-  
Uusimaan sekä Länsi-Uusimaan vaihemaakuntakaavoja, jotka yhdessä  
ohjaavat koko Uudenmaan maakunnan alueen maankäyttöä. Vaihe-  
maakuntakaavat on eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta tarkoitettu kor-  
vaamaan Uudellamaalla aikaisemmin voimassa olleet maakuntakaavat.  
Maakuntahallitus määräsi 7.12.2020 maakuntakaavakokonaisuuden tu-  
levan voimaan valituksista huolimatta. Helsingin hallinto-oikeus määrä-  
si 22.1.2021 kaavakokonaisuuden täytäntöönpanokieltoon. 24.9.2021  
hallinto-oikeus totesi, ettei täytäntöönpanokieltoa ollut enää aihetta pi-  
tää voimassa siltä osin kuin valitukset oli hylätty. .

Helsingin yleiskaavassa (2016) Malmin entisen lentokentän alueelle on  
osoitettu rakentamista lähikeskusta C3-merkinnällä ja asuntovaltainen  
alue A2-merkinnällä. Aluetta on yleiskaavan mukaisesti tarkoitettu kehit-  
tää pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden se-  
kä lähipalveluiden käyttöön. Malmin entisen lentokentän alue on Hel-  
singin yleiskaavan (2016) tärkein uusi rakentamisalue, josta suunnitel-  
laan ja rakennetaan 25 000 asukkaan uusi kaupunginosa. Yleiskaavan  
toteuttamisohjelmassa (kaupunginhallitus 4.6.2018) alue kuuluu yleis-  
kaavan ensimmäiseen toteutusvaiheeseen. Helsingin yleiskaava 2016  
tuli voimaan joulukuussa 2018. Korkein hallinto-oikeus kumosi joitakin  
osia yleiskaavan hyväksymistä koskevasta Helsingin kaupunginval-  
tuuston päätöksestä, mikä lisää Malmin entisen lentokentän alueen  
merkitystä kaupungin asuntorakentamisessa.

Alueen saaminen uuteen, pääosin asuntorakentamisen ja myös liikun-  
ta-, virkistys- ja muiden palvelujen käyttöön 25 000 uudelle asukkaalle  
on tärkeä kaupunkistrateginen tavoite. Kaupunkistrategia vuosille  
2021–2025 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.10.2021 § 293.  
Kaupunkistrategian mukaisesti alueiden tasapainoista kehitystä ediste-  
tään panostamalla kaupunkiuudistusalueisiin, monipuoliseen asunto-  
tuotantoon ja kaupunkiympäristön viihtyisyyteen. Nimetyt kaupunkiuu-  
distusalueet ovat Malminkartano-Kannelmäki, Malmi, Mellunkylä ja  
Vuosaari.

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2020 § 313 asumisen ja  
siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2020:n (AM-ohjelma). AM-



ohjelmassa linjataan, että Helsingissä rakennetaan uudistuotantona ja käyttötarkoituksen muutoksilla vuosittain vähintään 7000 asuntoa ja vuodesta 2023 alkaen vähintään 8 000 asuntoa. Malmin entisen lentokentän alue on yksi keskeisimmistä aluerakentamisen kohteista. Aluerakentamisprojektien osuus asuntotuotannosta on noin puolet, joten niiden toteutumisen varmistaminen on tärkeää asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä valtion ja Helsingin kaupungin välillä solmittujen sopimusten noudattamiseksi.

Alueelle on laadittu kaavarunko, joka on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 13.12.2016. Tarkennettu kaavarunko on hyväksytty 11.12.2018 kaupunkiympäristölautakunnassa. Lautakunta on ohjeistanut kiinnittämään jatkosuunnittelussa erityistä huomiota alueen luontoarvojen selvittämiseen, säilyttämiseen ja vaalimiseen. Lentotoiminnan säilyttämistä ei ole edellytetty. Alueen asemakaavat laaditaan vaiheittain noudattaen yleiskaavan ja kaavarungon periaatteita. Alueella on kolme yleiskaavan mukaista lainvoimaista asemakaavaa: Malmin lentoaseman rakennukset (asemakaavan muutos nro 12450, lainvoimainen 14.11.2019), Tattarisillan eritasoliittymä (asemakaavan muutos nro 12480, lainvoimainen 8.1.2019) ja Fallkullan tila (asemakaavan muutos nro 12479, lainvoimainen 12.3.2019.)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 31.3.2021 Nallenrinteen asemakaavamuutoksen § 79 ja Lentoasemankortteleiden asemakaavamuutoksen § 80. Kaavoista on valitettu ja ne ovat hallinto-oikeuden käsittelyssä. Nallenrinteen kaavaratkaisu mahdollistaa asuinalueen rakentamisen lähipalveluineen ja puistoalueineen noin 2 800 asukkaalle entisen lentokenttäalueen eteläosaan Tattariharjuntien varrelle. Lentoasemankortteleiden kaavaratkaisu mahdollistaa uuden asuinalueen rakentamisen lähipalveluineen ja puistoalueineen noin 2200 asukkaalle. Lentoasemankortteleiden alueelle on osoitettu kaavassa myös pelastusasema, koulu ja päiväkotiki sekä koko alueen keskeisin viheralue, Lentoasemanpuisto.

Seuraavat asemakaavoitettavat alueet sijoittuvat Viikin-Malmin pikaraitiotien suunnitellun linjauksen varrelle ja kytkevät entisen lentokentän alueen Malmin keskustaan. Alueella on vireillä Pikitehtaankortteleiden ja Sunnuntaikortteleiden asemakaavahankkeet sekä Sunnuntaipalstojen suunnitteluperiaatteet. Malmin entisen lentokentän keskustan käsiteltävä asemakaavanmuutos, Kiitotienkorttelit, tulee vireille vuoden 2022 alkupuolella. Alueen vanhoille rakennuksille, terminaali, hangaari ja autotallirakennus, on lainvoimaisessa asemakaavassa (12450) osoitettu uusia, lentotoimintaan liittymättömiä käyttötarkoituksmahdollisuuksia. Terminaalin ja hangaarin käyttöä turvaavien teknisten korjausten suunnittelutyö on käynnissä.

## Rakentamisen aikataulu

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi****Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Kaupunki valmistee Malmin entisen lentokentän alueen rakentamista. Asuntorakentamisen käynnistäminen edellyttää asemakaavoituksen lisäksi esirakentamisen suunnittelun ja toteutuksen, katujen ja kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen sekä tontinluovutusprosessin ajallista limittämistä. Suunnittelu- ja rakentamistavoitteiden hallittu limitäminen ja toteutus sekä eri rakentamisvaiheiden keskinäisten riippuvuuksien ennakointi ja koordinointi edellyttävät, että Malmin entisen lentokentän alue on kaupungin omassa hallinnassa ja käytössä.

Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden osalta asuntorakentamisen edellytyksenä ovat esirakentaminen, putki- ja johtosiirrot, väistöt, katu- ja infrarakentaminen, tontinvaraukset sekä talosuunnittelu. Vuoden 2022 aikana entisen lentokentän alueella on ohjelmoitu aloitettavan mm. maakaasun runkoputken siirron toteuttaminen sekä uuden ajoyhteyden toteuttaminen kenttäalueen pohjoisosaan. Ajoyhteys tulee palvelemaan rakentamislogistiikkaa ja erilaista väliaikaiskäyttöä kuten tapahtumia. Lisäksi kenttäalueella tehdään maaperätutkimuksia ja esirakentamistöitä, rakennetaan koestabilointikenttiä, tehdään luontoselvityksiin liittyviä maastotöitä ja toteutetaan luonnonhoidon suunnitelmaa. Hankkeiden suunnitelmat ovat valmiit ja investointimäärärahat on varattu vuoden 2022 talousarvioon.

#### Alueen väliaikaiskäyttö vuonna 2022

Alueen väliaikaiskäytöstä on laadittu yleissuunnitelma vuonna 2019. Malmin pelastusasema toimii alueella Rajavartiolaitokselta vapautuneisiin halleihin toteutetuissa väistötiloissa. Pelastuslaitokselle on otettu käyttöön hälytysajoreitit entisen lentokenttäalueen poikki Tattariharjuntielle ja Malminraitille. Hälytysajoreitit ovat parantaneet koillisen Helsingin henkilöturvallisuutta ja palauttaneet pelastuslaitoksen vasteajat aluehallintoviranomaisen edellyttämälle tasolle. Stadin ammatti- ja aikuisopistoa (STAO) varten toteutetaan logistiikkakoulutuksen väistötilat ja ajoharjoittelualue kentän eteläosaan alkuvuoden 2022 aikana. Malmin väistötila-alueet ovat käytössä ammattiopiston Roihupellon kampuksen rakentamisen ajan 2022–2025. Kentän poikki on rakennettu kaksi uutta ulkoilureittiä jalankulkijoille ja pyöräilijöille. Tattarisuon ja Malminkaaren välisen reittiyhteyden varrelle on suunniteltu myös ulkoilukuntoilu- ja leikkipaikka, jonka rakennustyöt käynnistyvät vuoden 2022 aikana.

Malmin entisen lentokentän aidattu alue on avattu kaupunkilaisten käyttöön 2.2.2022 alkaen. Tavoitteena on pitää alue mahdollisimman aktiivisessa ja monipuolisessa käytössä ennen rakentamisen alkamista ja sen aikana. Samalla kun suunnittelu ja rakentaminen etenevät, Malmin kenttä palvelee helsinkiläisiä monipuolisena kymmenien hehtaarien virkistys-, tapahtuma- ja harrastuspaikkana. Vuoden 2022 heinäkuussa



kentän alueella järjestetään mm. palokuntanuorten kansainvälinen Eldis 22 -suurleiri, johon odotetaan 4 000 osallistujaa.

### Alueen investointiohjelma ja kaupunkitaloudelliset vaikutukset

Kaupunki on investointiohjelmissaan varautunut Malmin entisen lentokentän alueen rakentamisen käynnistämiseen vuonna 2022. Kaupunginvaltuusto on varannut talousarvioiden investointiohjelmissa investointimäärärahaa Malmin entisen lentokentän alueen esi-, katu-, puisto- ja liikunta-aluerakentamista varten. Joulukuussa 2021 hyväksytyssä talousarviossa mukaan Malmin projektialueen esirakentamiseen on varattu investointimäärärahaa vuosille 2022–2031 yhteensä 154,7 M€. Näistä vuodelle 2022 on varattu 13,4 M€, vuodelle 2023 8,3 M€ ja vuodelle 2024 3,7 M€. Malmin määrärahalla toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saamiseen liittyviä kokonaisuuksia entisen lentokentän alueella. Suurimpana niistä on maakaasun runkoputken siirto. Lisäksi määrärahalla edistetään tilapäisen lumenvastaanottoa ja rakentamislogistiikan ajoyhteyden rakentamista sekä esirakentamisen koerakenteiden toteutusta.

Malmin projektialueen katujen ja puistojen rakentamiseen on hyväksytyssä vuoden 2022 talousarviossa varattu investointimäärärahaa vuosille 2022–2031 yhteensä 64,1 M€. Näistä vuodelle 2022 on varattu 1,9 M€, vuodelle 2023 3,2 M€ ja vuodelle 2024 4,5 M€. Malmin entisen lentokentän alueen katurakentaminen käynnistyy vuonna 2023. Malmin määrärahalla vuonna 2022 suunnitellaan katuja Nallenrinteen, Lentoasemankortteleiden ja Lahdenväylän eritasoliittymän kaava-alueilla asuntotuotannon edellytysten luomiseksi. Malmin rakentaminen jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Malmin puistot ja liikunta-alueet - määrärahalla toteutetaan Nallenrinteen puistoaluetta siltä osin kuin maakaasun runkoputken siirron maisemointityöt edellyttävät. Lisäksi alueelle toteutetaan erilaisia väliaikaiskäyttöä ja tulevaa asutusta palvelevia liikunta- ja leikkitoimintoja, myös myöhemmin rakennettaville alueille.

Terminaalien ja hangaarien käyttöä turvaaville teknisille korjauksille on talousarviossa 2022 osoitettu määrärahaa vuosille 2022–24.

Malmin entisen lentokentän rakentamisen kaupunkitaloudelliset vaikutukset ovat erittäin merkittäviä. Kaavarunkoalueen esi-, katu- ja puistorakentamisen sekä palvelurakennusten budjettirahoitteisten investointikustannusten on arvioitu olevan suuruusluokkaa 500 000 000 euroa. Kaupungin aluerakentamisprojektitoiminnasta saaman 40-vuotisen kokemuspohjan perusteella yksi kaupungin budjettivaroilla investoima euro käynnistää 4–8 euron edestä yksityisiä investointeja, riippuen aluei-



den erilaisista ominaisuuksista, lähtötilanteesta ja tavoitteista. Malmin entisen lentokentän alueen rakentamisessa yksityisten investointien osuus on suuruusluokkaa 3 miljardia euroa, jos oletetaan melko maltillisesti, että yhdellä kaupungin budjettivaroin investoimalla eurolla alueelle saadaan liikkeelle kuuden euron edestä yksityisiä investointeja.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi  
Kimmo Kuisma, projektinjohtaja, puhelin: 310 25808  
kimmo.kuisma(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Erkki Karinojan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



## § 316

### V 18.5.2022, Valtuutettu Laura Korpisen aloite Malmin lentokentän kiitoradan avaamisesta lentotoiminnalle

HEL 2021-014046 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuutettu Laura Korpisen aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Laura Korpinen ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki omalta osaltaan myötävaikuttaa siihen, että Malmin lentokentän kiitorata avataan lentoliikenteelle viipymättä tässä tilanteessa, kun aluetta koskevat kaava- ja valitusasiat ovat vaillo lainvoimaisia ratkaisuja.

Aloitteessa esitettyyn ei ole mitään aihetta suostua.

Kaupungin strategiset tavoitteet alueen käytöstä asuntorakentamisen tarpeisiin eivät mahdollista lentotoiminnan jatkamista alueella. Ilmailutoiminnan jatkuminen estäisi kaupungin ja kaupunkilaisten toiminnan



kentällä ja aiheuttaisi aikatauluriskin, joka toteutuessaan viivästyttäisi Malmin lentokentän alueen rakentamista. Tämä vaarantaisi kaupungin kasvun kannalta tärkeän strategisen asuntotuotantotavoitteen saavuttamisen Malmin lentokentän alueella.

Malmin entisen lentokentän rakentamista valmistellaan. Asuntorakentamisen käynnistäminen edellyttää asemakaavoituksen lisäksi esirakentamisen suunnittelun ja toteutuksen, katujen ja kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen sekä tontinluovutusprosessin ajallista liittämistä. Suunnittelu- ja rakentamistavoitteiden hallittu liittäminen ja toteutus sekä eri rakentamisvaiheiden keskinäisten riippuvuuksien ennakointi ja koordinointi edellyttää, että Malmin lentokentän alue on kaupungin omassa hallinnassa ja käytössä.

Kuluvan vuoden aikana on tarkoitus käynnistää maakaasun runkoputken siirto ja uuden ajoyhteyden toteuttaminen kenttäalueen pohjoisosaan. Ajoyhteys tulee palvelemaan rakentamislogistiikkaa ja erilaista väliaikaiskäyttöä kuten tapahtumia. Lisäksi kenttäalueella tehdään maaperätutkimuksia ja esirakentamistöitä, rakennetaan koestabilointikenttiä, tehdään luontoselvityksiin liittyviä maastotöitä ja toteutetaan luonnonhoidon suunnitelmaa.

Malmin pelastusasema toimii alueella tiloissa, jotka on rakennettu Rajavartiolaitokselta vapautuneisiin halleihin. Pelastuslaitokselle on otettu käyttöön hälytysajoreitit entisen lentokenttäalueen poikki Tattariharjuntielle ja Malmin raitille. Hälytysajoreitit ovat parantaneet koillisen Helsingin henkilöturvallisuutta, ja palauttaneet pelastuslaitoksen vasteajat aluehallintoviranomaisen edellyttämälle tasolle. Stadin ammatti- ja aikuisopistoa (STAO) varten toteutetaan logistiikkakoulutuksen väistötilat ja ajoharjoitteluala kentän eteläosaan alkuvuoden 2022 aikana. Malmin väistötila-alueet ovat käytössä ammattiopiston Roihupellon kampuksen rakentamisen ajan 2022–25. Kentän poikki on rakennettu kaksi uutta ulkoilureittiä jalankulkijoille ja pyöräilijöille. Tattarisuon ja Malmin-kaaren välisen reittiyhteyden varrelle on suunniteltu myös ulkokuntoilu- ja leikkipaikka, jonka rakennustyöt käynnistyvät vuoden 2022 aikana.

Kaupunginvaltuusto on käsitellyt viime vuosina useita Malmin lentokenttään liittyviä valtuustoaloitteita, mutta ne eivät ole muuttaneet kaupunkistrategista tavoitetta saada alue uuteen käyttöön eli 25 000 uuden asukkaan kaupunkialueeksi. Malmin lentokentän aluetta koskeva kaupunkitasoinen suunnittelu, päätöksenteon valmistelu ja päätöksenteko on ollut johdonmukaista. Päätökset ja niiden valmistelu ovat perustuneet kulloisenkin valtuuston asettamiin strategiaan tavoitteisiin sekä aluetta koskeviin sopimuksiin.





02.05.2022

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Laura Korpisen aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätöshistoria**

Kaupunkiympäristölautakunta 01.03.2022 § 129

HEL 2021-014046 T 00 00 03

Hankenumero 5264\_211

**Lausunto**

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

**Aikaisemmat päätökset**

Helsingin kaupunginvaltuusto on usean valtuustokauden aikana käsitellyt Malmin lentokentän tulevaisuutta ja päättänyt aina asuinalueen rakentamisesta. Viimeksi 8.12.2021 (§ 395) valtuusto päätti hylätä kansanäänestysaloitteen Malmin lentokentän säilyttämisestä ilmailukäytössä. Kaupunginvaltuusto on käsitellyt viime vuosina useita Malmin lentokenttään liittyviä valtuustoaloitteita, mutta ne eivät ole muuttaneet kaupunkistrategista tavoitetta saada alue uuteen käyttöön eli 25 000 uuden asukkaan kaupunkialueeksi. Malmin lentokentän aluetta koskeva kaupunkitasoinen suunnittelu, päätöksenteon valmistelu ja päätöksenteko on ollut johdonmukaista. Päätökset ja niiden valmistelu ovat



perustuneet kulloisenkin valtuuston asettamiin strategisiin tavoitteisiin sekä aluetta koskeviin sopimuksiin.

### Maanvuokrasopimustilanne

Malmin entisen lentokentän alue on palautunut takaisin kaupungin omaan vapaaseen hallintaan maanvuokrasopimusten päätyttyä. Alue ei ole enää vuokrattuna tilapäisestä lentotoiminnasta alueella vuosina 2017–19 vastanneelle Malmin lentokenttäyhdistys ry:lle. Myös yksittäisten yritysten maanvuokrasopimukset entisellä lentokenttäalueella ovat päättyneet.

Kaupunkiympäristön toimialan tontit -yksikön päällikkö irtisanoi viranhaltijapäätöksellään 5.12.2018 § 65 Malmin lentokenttäyhdistys ry:n maanvuokrasopimuksen. Kaupunkiympäristölautakunta hylkäsi päätöksellään 20.8.2019 § 375 viranhaltijapäätöksestä tehdyt oikaisuvaatimukset. Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi tehdyt valitukset päätöksellään 17.3.2021. Korkein hallinto-oikeus jätti tutkimatta Malmin lentoaseman ystävät ry:n tekemän valituslupahakemuksen päätöksellään 29.9.2021. Hallinto-oikeuden päätös on siten lainvoimainen.

Malmin lentokenttäyhdistys ry haastoi kaupungin vastaajaksi kärjäoikeuteen vaatien mm. maanvuokrasopimuksen vuokra-ajan jatkamista. Helsingin kärjäoikeus hylkäsi Malmin lentokenttäyhdistys ry:n vaatimukset tuomiollaan 23.12.2020. Kärjäoikeuden tuomion perusteella alueella suoritettiin häätö ja Malmin lentokenttäyhdistys ry:n hallitsema alue luovutettiin 16.3.2021 kaupungin vapaaseen hallintaan. Malmin lentokenttäyhdistys haki ulosottoviranomaisen häätöpäätöksen toimeenpanokieltoa hovioikeudesta, joka hylkäsi hakemuksen. Häätöpäätös on lainvoimainen. Kärjäoikeuden päätöksestä on valitettu hovioikeuteen, jossa asian käsittely on kesken. Kärjäoikeuden ratkaisu ei ole lainvoimainen.

Alueen maanvuokrasopimus on päätynyt 31.12.2019, jonka jälkeen Malmin lentokenttäyhdistys ry piti aluetta oikeudettomasti hallinnassaan yli vuoden rikkoen osapuolten välillä sovittuja ehtoja. Vuokrasopimuksen uusimiseen ei siten ole mitään edellytyksiä muun ohella, koska yhdistys on toiminnallaan osoittanut, ettei kaupunki voi luottaa yhdistyksen kanssa tehtävien sopimusten pitävyyteen. Ei ole myöskään mitään syytä olettaa, että yhdistys menettelisi toisin kuin nyt, jos uusi vuokrasopimus solmittaisiin.

### Valvomattoman lentopaikan pitolupa

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ei ole perunut Malmin lentokenttäyhdistys ry:ltä valvomattoman lentopaikan pitolupaa, mutta on vuoden 2021 alussa edellyttänyt lentokenttäyhdistystä ryhtymään toimiin



kiitotien sulkemiseksi 14.3.2021 alkaen. Traficom kertoo tiedotteessaan, että ”Traficom käsittelee lentopaikan pitoluvan perumista koskevaa kysymystä siinä vaiheessa, kun käynnissä oleva maa-alueen hallintaa koskeva sopimusriita on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu”. Malmin lentokenttäyhdistys ry on sulkenut kiitotiet kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan Notam-ilmoituksella (Notice to Airmen).

#### Kaavoitustilanne

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa (lainvoimainen 15.5.2020) Malmin lentokenttä on osoitettu taajamatoimintojen aluevarausmerkinnällä sekä tiivistettävän alueen kehittämisperiaatemerkinnällä. Alueella on säilynyt kulttuuriympäristöön liittyvä ominaisuusmerkintä. Sen sijaan aikaisemmat maakuntakaavamerkinnot Malmin lentokentästä liikennealueena, jonka toissijainen käyttötarkoitus on ollut taajamatoimintojen alue, on kumottu kokonaan.

Uusimaa 2050 maakuntakaavassa Malmin lentokentän alue on osoitettu tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi, jolla yhdyskuntarakennetta tulee tehostaa nykyiseen rakenteeseen, erityisesti keskuksiin ja asemanseutuihin tukeutuen ja joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parantaen. Vyöhykettä tulee kehittää tiiviinä ja monipuolisena asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja viherrakenteen kokonaisuutena ympäristön erityiset arvot huomioon ottaen. Helsingin seudulla vyöhykettä tulee kehittää rakenteeltaan verkostomaisena joukkoliikennekaupunkina. Lentokentän alue on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi, jolla yksityiskohtaisemmassa alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi elokuussa 2020 kaavakokonaisuuden kolmella eri päätöksellä koskien Helsingin seudun, Itä-Uusimaan sekä Länsi-Uusimaan vaihemaakuntakaavoja, jotka yhdessä ohjaavat koko Uudenmaan maakunnan alueen maankäyttöä. Vaihemaakuntakaavat on eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta tarkoitettu korvaamaan Uudellamaalla aikaisemmin voimassa olleet maakuntakaavat. Maakuntahallitus määräsi 7.12.2020 maakuntakaavakokonaisuuden tulevan voimaan valituksista huolimatta. Helsingin hallinto-oikeus määräsi 22.1.2021 kaavakokonaisuuden täytäntöönpanokieltoon. 24.9.2021 hallinto-oikeus totesi, ettei täytäntöönpanokieltoa ollut enää aihetta pitää voimassa siltä osin kuin valitukset oli hylätty.

Helsingin yleiskaavassa (2016) Malmin lentokentän alueelle on osoitettu rakentamista lähikeskusta C3-merkinnällä ja asuntovaltainen alue



A2-merkinnällä. Aluetta on yleiskaavan mukaisesti tarkoitettu kehittää pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä lähipalveluiden käyttöön. Malmin lentokentän alue on Helsingin yleiskaavan (2016) tärkein uusi rakentamisalue, josta suunnitellaan ja rakennetaan 25 000 asukkaan uusi kaupunginosa. Yleiskaavan toteuttamishjelmassa (kaupunginhallitus 4.6.2018) Malmin lentokentän alue kuuluu yleiskaavan ensimmäiseen toteutusvaiheeseen. Helsingin yleiskaava 2016 tuli voimaan joulukuussa 2018. Korkein hallinto-oikeus kumosi joitakin osia yleiskaavan hyväksymistä koskevasta Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksestä, mikä lisää Malmin lentokentän alueen merkitystä kaupungin asuntorakentamisessa.

Malmin lentokentän alueen saaminen uuteen, pääosin asuntorakentamisen ja myös liikunta-, virkistys- ja muiden palvelujen käyttöön 25 000 uudelle asukkaalle on tärkeä kaupunkistrateginen tavoite. Kaupunkistrategia vuosille 2021–2025 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.10.2021 § 293. Kaupunkistrategian mukaisesti alueiden tasapainoista kehitystä edistetään panostamalla kaupunki-uudistusalueisiin, monipuoliseen asuntotuotantoon ja kaupunkiympäristön viihtyisyyteen. Nimetyt kaupunki-uudistusalueet ovat Malminkartano-Kannelmäki, Malmi, Mellunkylä ja Vuosaari.

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2020 § 313 uuden asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2020:n (AM-ohjelma). AM-ohjelmassa linjataan, että Helsingissä rakennetaan uudistuotantona ja käyttötarkoituksen muutoksilla vuosittain vähintään 7 000 asuntoa ja vuodesta 2023 alkaen vähintään 8 000 asuntoa. Malmin lentokentän alue on yksi keskeisimmistä aluerakentamisen kohteista. Aluerakentamisprojektien osuus asuntotuotannosta on noin puolet, joten niiden toteutumisen varmistaminen on tärkeää asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä valtion ja Helsingin kaupungin välillä solmittujen sopimusten noudattamiseksi.

Alueelle on laadittu kaavarunko, joka on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 13.12.2016. Tarkennettu kaavarunko on hyväksytty 11.12.2018 kaupunkiympäristölautakunnassa. Lautakunta on ohjeistanut kiinnittämään jatkosuunnittelussa erityistä huomiota alueen luontoarvojen selvittämiseen, säilyttämiseen ja vaalimiseen. Lentotoiminnan säilyttämistä ei ole edellytetty.

Malmin entisen lentokentän alueen asemakaavat laaditaan vaiheittain noudattaen yleiskaavan ja kaavarungon periaatteita. Alueella on kolme yleiskaavan mukaista lainvoimaista asemakaavaa: Malmin lentoaseman rakennukset (asemakaavan muutos nro 12450, lainvoimainen 14.11.2019), Tattarisillan eritasoliittymä (asemakaavan muutos nro



12480, lainvoimainen 8.1.2019) ja Fallkullan tila (asemakaavan muutos nro 12479, lainvoimainen 12.3.2019).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 31.3.2021 Nallenrinteen asemakaavamuutoksen § 79 ja Lentoasemankortteleiden asemakaavamuutoksen § 80. Kaavoista on valitettu ja ne ovat hallinto-oikeuden käsittelyssä. Nallenrinteen kaavaratkaisu mahdollistaa asuinalueen rakentamisen lähialueineen ja puistoalueineen noin 2 800 asukkaalle entisen lentokenttäalueen eteläosaan Tattariharjuntien varrelle. Lentoasemankortteleiden kaavaratkaisu mahdollistaa uuden asuinalueen rakentamisen lähialueineen ja puistoalueineen noin 2 200 asukkaalle. Lentoasemankortteleiden alueelle on osoitettu kaavassa myös pelastusasema, koulu ja päiväkotiki sekä koko alueen keskeisin viheralue, Lentoasemapuisto.

Seuraavat asemakaavoitettavat alueet sijoittuvat Viikin-Malmin pikaraihtien suunnitellun linjauksen varrelle ja kytkevät entisen lentokentän alueen Malmin keskustaan. Alueella on vireillä Pikitehtaan kortteleiden ja Sunnuntaikortteleiden asemakaavahankkeet sekä Sunnuntaipalstojen suunnitteluperiaatteet. Malmin entisen lentokentän keskustan käsittävä asemakaavamuutos, Kiitotien korttelit, tulee vireille vuoden 2022 alkupuolella.

#### Rakentamisen aikataulu

Kaupunki valmistelelee Malmin entisen lentokentän alueen rakentamista. Asuntorakentamisen käynnistäminen edellyttää asemakaavoituksen lisäksi esirakentamisen suunnittelun ja toteutuksen, katujen ja kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen sekä tontinluovutusprosessin ajallista limittämistä. Suunnittelu- ja rakentamistavoitteiden hallittu limittäminen ja toteutus sekä eri rakentamisvaiheiden keskinäisten riippuvuuksien ennakointi ja koordinointi edellyttävät, että Malmin lentokentän alue on kaupungin omassa hallinnassa ja käytössä.

Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden osalta asuntorakentamisen edellytyksenä ovat esirakentaminen, putki- ja johtosiirrot, väistöt, katu- ja infrarakentaminen, tontinvaraukset sekä talosuunnittelu. Vuoden 2022 aikana lentokentän alueella on suunniteltu aloitettavan mm. maakaasun runkoputken siirron toteuttaminen sekä uuden ajoyhteyden toteuttaminen kenttäalueen pohjoisosaan. Ajoyhteys tulee palvelemaan rakentamislogistiikkaa ja erilaista väliaikaiskäyttöä kuten tapahtumia. Lisäksi kenttäalueella tehdään maaperätutkimuksia ja esirakentamistöitä, rakennetaan koestabilointikenttiä, tehdään luontoselvityksiin liittyviä maastotöitä ja toteutetaan luonnonhoidon suunnitelmaa.

Pelastuslaitoksen Malmin pelastusasema toimii alueella tiloissa, jotka on rakennettu Rajavartiolaikokselta vapautuneisiin halleihin. Pelastus-



laitokselle on otettu käyttöön hälytysajoreitit entisen lentokenttäalueen poikki Tattariharjuntielle ja Malmin raitille. Hälytysajoreitit ovat parantaneet koillisen Helsingin henkilöturvallisuutta, ja palauttaneet pelastuslaitoksen vasteajat aluehallintoviranomaisen edellyttämälle tasolle. Stadin ammatti- ja aikuisopistoa (STAO) varten toteutetaan logistiikkakoulutuksen väistötilat ja ajoharjoittelualue kentän eteläosaan alkuvuoden 2022 aikana. Malmin väistötila-alueet ovat käytössä ammattiopiston Roihupellon kampuksen rakentamisen ajan 2022–25. Kentän poikki on rakennettu kaksi uutta ulkoilureittiä jalankulkijoille ja pyöräilijöille. Tattarisuon ja Malminkaaren välisen reittiyhteyden varrelle on suunniteltu myös ulkokuntoilu- ja leikkipaikka, jonka rakennustyöt käynnistyvät vuoden 2022 aikana.

Malmin entisen lentokentän aidattu alue on avattu kaupunkilaisten käyttöön 2. helmikuuta 2022. Tavoitteena on pitää alue mahdollisimman aktiivisessa ja monipuolisessa käytössä ennen rakentamisen alkamista ja sen aikana. Samalla kun suunnittelu ja rakentaminen etenevät, Malmin kenttä palvelee helsinkiläisiä monipuolisena kymmenien hehtaarien virkistys-, tapahtuma- ja harrastuspaikkana. Vuoden 2022 heinäkuussa kentän alueella järjestetään mm. palokuntanuorten kansainvälinen Eldis 22 -suurleiri, johon odotetaan 4 000 osallistujaa.

Ilmailutoiminnan jatkuminen estäisi kaupungin ja kaupunkilaisten toiminnan kentällä ja aiheuttaisi aikatauluriskin, joka toteutuessaan viivästyttäisi Malmin lentokentän alueen rakentamista. Tämä vaarantaisi kaupungin kasvun kannalta tärkeän strategisen asuntotuotantotavoitteen saavuttamisen Malmin lentokentän alueella. Näin ollen kaupungin strategiset tavoitteet alueen käytöstä asuntorakentamisen tarpeisiin eivät mahdollista lentotoiminnan jatkamista alueella.

#### Alueen investointiohjelma ja kaupunkitaloudelliset vaikutukset

Kaupunki on investointiohjelmissaan varautunut Malmin entisen lentokentän alueen rakentamisen käynnistämiseen vuonna 2022. Kaupunginvaltuusto on varannut talousarvioiden investointiohjelmissa investointimäärärahaa alueen esi-, katu-, puisto- ja liikunta-aluerakentamista varten. Joulukuussa 2021 hyväksytyssä talousarviossa Malmin projektialueen esirakentamiseen on varattu investointimäärärahaa vuosille 2022–31 yhteensä 154,7 milj. euroa. Näistä vuodelle 2022 on varattu 13,4 milj. euroa, vuodelle 2023 8,3 milj. euroa ja vuodelle 2024 3,7 milj. euroa. Malmin määrärahalla toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saamiseen liittyviä kokonaisuuksia entisen lentokentän alueella. Suurimpana niistä on maakaasun runkoputken siirto. Lisäksi määrärahalla edistetään tilapäisen lumenvastaanottoapaikan ja rakentamislogistiikan



ajoyhteyden rakentamista sekä esirakentamisen koerakenteiden toteutusta.

Malmin projektialueen katujen ja puistojen rakentamiseen on hyväksytyssä vuoden 2022 talousarviossa varattu investointimäärärahaa vuosille 2022–31 yhteensä 64,1 milj. euroa. Näistä vuodelle 2022 on varattu 1,9 milj. euroa, vuodelle 2023 3,2 milj. euroa ja vuodelle 2024 4,5 milj. euroa. Malmin entisen lentokentän alueen katurakentaminen käynnistyy vuonna 2023. Malmin määrärahalla vuonna 2022 suunnitellaan katuja Nallenrinteen, Lentoasemankortteleiden ja Lahdenväylän eritasoliittymän kaava-alueilla asuntotuotannon edellytysten luomiseksi. Malmin rakentaminen jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Malmin puistot ja liikunta-alueet -määrärahalla toteutetaan Nallenrinteen puistoaluetta siltä osin kuin maakaasun runkoputken siirron maisemointityöt edellyttävät. Lisäksi alueelle toteutetaan erilaisia väliaikaiskäyttöä ja tulevaa asutusta palvelevia liikunta- ja leikkitoimintoja, myös myöhemmin rakennettaville alueille.

Malmin lentokentän rakentamisen kaupunkitaloudelliset vaikutukset ovat erittäin merkittäviä. Kaavarunkoalueen esi-, katu- ja puistorakentamisen sekä palvelurakennusten budjettirahoitteisten investointikustannusten on arvioitu olevan suuruusluokkaa 500 000 000 euroa. Kaupungin aluerakentamisprojektitoiminnasta saaman 40-vuotisen kokemuspohjan perusteella yksi kaupungin budjettivaroilla investoima euro käynnistää 4–8 euron edestä yksityisiä investointeja, riippuen alueiden erilaisista ominaisuuksista, lähtötilanteesta ja tavoitteista. Malmi entisen lentokentän alueen rakentamisessa yksityisten investointien osuus on suuruusluokkaa 3 miljardia euroa, jos oletetaan maltillisesti, että yhdellä kaupungin budjettivaroin investoimalla eurolla alueelle saadaan liikkeelle kuuden euron edestä yksityisiä investointeja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kaisa Jama, tiimipäällikkö, puhelin: 310 22980  
kaisa.jama(a)hel.fi



§ 317

**V 18.5.2022, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite Kruunusiltojen raitiovaunukaluston uudelleenarvioinnista**

HEL 2021-011578 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

**Käsittely**

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Pia Pakarinen ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Kruunusilloilla käytettäväksi suunnitellun uuden kaluston aiheuttamien pysäkkien ja katujen uudelleenrakentamisinvestointien kustannukset arvioidaan, myös Kruunusiltojen raitioyhteyden keskustasuuden osalta, ja päätöksentekoon tuodaan vaunuvaihtoehto, joka on taloudellisesti järkevä sillan käyttäjämäärään nähden.

Kruunusillat-yhteydelle hankittavan raitiovaunukaluston lyhentäminen ei ole tarkoituksenmukaista. Raitiovaunukalusto ei ole ylimitoitettu suhteessa linjalle ennustettuihin matkustajamääriin. Aloitteessa esitetyt vaihtoehdot kasvattavat Kruunusiltojen raitiolinjaston kustannuksia jo





hyväksytyistä ja sisältävät merkittävän aikatauluriskin hankkeen valmistumiselle.

Vartiosaaren maankäyttö ei ole ollut Kruunusilltojen raitiovaunukaluston hankepäätöksessä 2016 hankkeen eikä liikennöintisuunnitelman perusteluna, kuten ei vuoden 2021 enimmäishinnan korottamispäätöksessäkään.

Stansvikinkallion asemakaava on tullut voimaan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyjen jälkeen 18.11.2020. Kaupunkistrategian kirjauksen perusteella kaavan sisältöä ja asunorakentamisen laajuutta tullaan arvioimaan uudelleen. Kokonaisuutena Kruunuvuorenrannan asukasmäärälle asetettuihin tavoitteisiin ei ole esitetty muutoksia, eikä siten raitiotien kaluston lyhentämiselle ole perusteita.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2020 § 173 Kruunusilltojen linjaston kalustohankinnan hankesuunnitelman. Tämän jälkeen liikenneliikelaituksen (HKL) johtokunta on oikeuttanut 17.12.2020 § 200 liikenneliikelaituksen tilaamaan 23 kappaletta kahteen suuntaan ajettavia noin 35 metriä pitkiä raitiovaunuja Škoda Transtech Oy:ltä. Vaunut ovat samantaisia kuin Raide-Jokerille aiemmin tilatut ja tilaus on aiempaan hankintaan liittyvä optiohankinta.

Mikäli tilattuja vaunuja ei käytettäisi Kruunusillat-raitiotien liikennöintiin, niille ei olisi muuta käyttöä Helsingin raitiotieverkolla ennen Vihdintien pikaraitiotien valmistumista. Raide-Jokerin tarvitsemat vaunut on tilattu jo aiemmin, eikä lisäkalustolle ole tarvetta. Nykyisellä raitioverkolla vaunujen käyttömahdollisuudet ovat rajattuja erityisesti vaunupituuden vuoksi. Vaunuhankintaa pitäisi joko lykätä, vaunuja seisottaa käyttämättömänä tai keskeyttää hankinta kokonaan. Kaikki vaihtoehdot toisivat lisäkustannuksia kaupungille.

Kruunusillat-yhteyden liikennöinti on suunniteltu perustuvan tilattuun 35 metriä pitkään vaunukalustoon. Mitoittavana tekijänä on ruuhka-ajan kapasiteetti ja vuoroväli, joka on Yliskylän linjalla tiheimmillään 5 minuuttia, jotta kaikki matkustajat mahtuvat kyytiin. Kruunuvuorensillan yli ennustetaan kulkevan vuonna 2040 noin 2300 matkustajaa aamuruuhkatunnissa keskustan suuntaan. 35-metrisillä vaunuilla pystytään vastaamaan Laajasalon kysyntään toistaiseksi. Vaunujen pidentäminen 45-metriksiksi voi olla tarpeen tulevaisuudessa vuoromäärien kasvun rajoittamiseksi.

Helsingin pikaraitiotiehankeet on suunniteltu käyttäen perusvaununpituutena n. 35 ja 45 metriä. Tähän mennessä tilatut 35-metriset vaunut ovat pidennettävissä 45-metriksiksi. Pikaraitiotieiden tehokkuus perustuu omalta osaltaan siihen, että kalustokoko on nykyistä raitiovaunukalustoa suurempaa.



Mikäli Laajasalon raitioliikenteeseen päätettäisiin tilata lyhempiä raitiovaunuja, edellyttäisi se uudenlaista raitiovaunutyyppiä. Nykyiset n. 27 metriä pitkät Artic-vaunut ovat perinteisiä yhteen suuntaan ajettavia vaunuja. Kruunusillat-hankkeessa toteutettava rataverkko edellyttää kahteen suuntaan ajettavia raitiovaunuja, sillä rataverkolle ei toteuteta käänösilmukoita Yliskylän päätepysäkille eikä Hakaniemen tilapäiselle päätepysäkille. Nykyisillä vaunuilla ei ole mahdollista ajaa Yliskylään.

Nykyisillä vaunuilla on ratafrankan puolesta mahdollista liikennöidä Kruunuvuorenrannan ja Pasilan välillä vuonna 2024 valmistuvaa Kalasataman ja Pasilan välistä raitiotietä, sillä Kruunuvuorenrannan päätepysäkillä on ympäriajon mahdollistava silmukka. Nykyinen vaunumäärä ei kuitenkaan riitä tämän linjan liikennöintiin.

Uuden alle 30 metriä pitkän kahteen suuntaan ajettavan raitiovaunutyyppin tilaaminen pienenä sarjana ainoastaan Kruunusillat-yhteyden tarpeisiin olisi todennäköisesti kallis ja pitkäkestoinen yksittäishankinta ja toisi merkittävän viivästymisriskin Kruunusillat-hankkeen käyttöönotolle. Nykyistä vastaava noin 27-metrinen vaunu olisi kaksisuuntaisena matkustajamäärältään pienempi kuin yksisuuntavaunut johtuen mm. toisen ohjaamon viemästä tilasta.

Helsingin kantakaupungin raitioverkon pysäkit toteutetaan nykyisin palvelualueeltaan 30 metriä pitkiksi. Kahden vaunun pysäkeillä palvelualueet toteutetaan 61 metriä pitkiksi. Vanhojen pysäkkien pidentämiseksi ja korottamiseksi ei ole ollut järjestelmällistä projektia, vaan niitä on tehty tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Moni nykyinen pysäkki kantakaupungissa on tavoitepituuksia lyhyempi, jotkut jopa alle nykyisten vaunujen pituuksien. Esimerkiksi Rautatieaseman nykyinen pysäkki Kaivokadulla on liian lyhyt kahdelle nykyiselle Artic-vaunulle ja sitä täytyy pidentää riippumatta tulevista pikaraitiovaunujen reiteistä.

Pikaraitiolinjoiden reiteillä pysäkkien palvelualueiden pituus on lähtökohteisesti 45 metriä. Tuleville 35- tai 45-metrisille vaunuille mitoitettavat reitit käydään läpi ja tarvittaessa suunnitellaan ja toteutetaan pidennykset pidempää vaunutyyppiä varten. Suunnittelussa huomioidaan myös katutilan asettamat rajoitteet ja muiden kulkumuotojen tarpeet.

Kaupunginvaltuusto päätti 25.8.2021 § 252 Kruunusillat-hankkeen hankesuunnitelman raitiotieosuuden enimmäishinnan korottamisen yhteydessä, että raitiotie toteutetaan ensi vaiheessa Hakaniemeen ja jatkoosuus Hakaniemestä Helsingin päärautatieasemalle tuodaan erikseen päätettäväksi myöhemmin. Tämän vaiheen lähtökohtana on, että Kaivokadulle ei tarvita erillistä pikaraitiotien päätepysäkkiä, vaan linja kytetään tarkoituksenmukaisella tavalla jatkumaan muuhun raitiotieverkkoon. Päätöksen perusteella on tarpeen tutkia pikaraitioliikenteelle so-



veltuvia reittejä Kaivokadulta länteen ja millaisia muutoksia liikennejärjestelyihin niiden toteuttaminen pikaraitioliikenteelle soveltuvalla tavalla edellyttää.

HSL:n hallitus hyväksyi pika- ja kaupunkiraitioliikenteen linjastosuunnitelman kokouksessaan 14.12.2021. Työssä tutkittiin raitiolinjaston muutoksia uusien pikaraitiolinjojen myötä. Valtuuston Kruunusillat-päätös on huomioitu linjastosuunnitelmassa. Linjastoehdotus tulee toimimaan infraratkaisujen suunnittelun lähtökohtana. Linjastoehdotusta tarkistetaan tarpeen mukaan, jos suunnitellut infraratkaisut osoittautuvat riittämättömiksi tai toteutuskelvottomiksi tai jos suunniteltujen hankkeiden ajoituksessa tai laajuudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Koska kahteen suuntaan ajettavia vaunuja ei ole mahdollista saada lyhempinä kuin 35-metrisinä, vaunuja ei ole mahdollista edelleen lyhentää. Vaunujen lyhentäminen edelleen tarkoittaisi täysin uuden yhteen suuntaan ajettavan raitiovaunumallin tilaamista ja tulisi erittäin todennäköisesti jo tilattuja vaunuja kalliimmaksi. Tällaisen vaunutyyppin matkustajakapasiteetti jäisi huomattavasti nykyisiä kantakaupunkivaunuja pienemmäksi. Lisäksi tulisi rakentaa kääntösilmukat, jotka veisivät tilaa kaupunkikehitykseltä. Tämäkin vaihtoehto tuottaisi lähes varmasti selkeän viivästyksen Kruunusilltojen linjaston liikenteen alkamiselle.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja HKL:n johtokunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätöshistoria

##### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

##### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

##### Puhelin

+358 9 310 1641

##### Faksi

##### Y-tunnus

0201256-6

##### Tilinro

FI0680001200062637

##### Alv.nro

FI02012566



Kaupunkiympäristölautakunta 11.01.2022 § 10

HEL 2021-011578 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkistrategiaan on kirjattu ”Osoitetaan Vartiosaari virkistyskäyttöön” ja ”Uudelleenarvioidaan Stansvikinkallion asemakaava metsäluonnon arvojen näkökulmasta samassa yhteydessä Kruunuvuoren asemakaavan kumottujen osien kanssa”. Vartiosaaren osalta käynnistetään strategiakirjauksen perusteella osayleiskaavaprosessi. Kruunusillat-hankkeeseen ja sen liikenne-ennusteisiin tämä ei vaikuta, sillä Vartiosaaren maankäyttö ei ole ollut hanke päätöksessä 2016 hankkeen eikä liikennöintisuunnitelman perusteluna, kuten ei vuoden 2021 enimmäishinnan korottamis päätöksessäkään.

Stansvikinkallion asemakaava on tullut voimaan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyjen jälkeen 18.11.2020. Kaupunkistrategian kirjauksen perusteella kaavan sisältöä ja asuntorakentamisen laajuutta tullaan arvioimaan uudelleen. Kokonaisuutena Kruunuvuoren rannan asukasmäärälle asetettuihin tavoitteisiin ei ole esitetty muutoksia, eikä siten raitiotien kaluston lyhentämiselle ole perusteita.

Helsingin kaupungin kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2020 Kruunusillatojen linjaston kalustohankinnan hankesuunnitelman. Tämän jälkeen liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunta on oikeuttanut 17.12.2020 liikenneliikelaitoksen tilaamaan 23 kappaletta kahteen suuntaan ajettavia noin 35 metriä pitkiä raitiovaunuja Škoda Transtech Oy:ltä. Vaunut ovat samanlaisia kuin Raide-Jokerille aiemmin tilatut ja tilaus on aiempaan hankintaan liittyvä optiohankinta.

Mikäli tilattuja vaunuja ei käytettäisi Kruunusillat-raitiotien liikennöintiin, niille ei olisi muuta käyttöä Helsingin raitiotieverkolla ennen Vihdintien pika-raitiotien valmistumista uusimman talousarvioesityksen mukaan arviolta vuonna 2031. Raide-Jokerin tarvitsemat vaunut on tilattu jo aiemmin, eikä lisäkalustolle ole tarvetta. Nykyisellä raitioverkolla vaunujen käyttömahdollisuudet ovat rajattuja erityisesti vaunupituuden vuoksi. Vaunuhankintaa pitäisi joko lykätä, vaunuja seisottaa käyttämättömänä tai keskeyttää hankinta kokonaan. Kaikki vaihtoehdot toisivat lisäkustannuksia kaupungille.

Kruunusillat-yhteyden liikennöinti on suunniteltu perustuen tilattuun 35 metriä pitkään vaunukalustoon. Mitoittavana tekijänä on ruuhka-ajan kapasiteetti ja vuoroväli, joka on Yliskylän linjalla tiheimmillään 5 mi-



nuuttia, jotta kaikki matkustajat mahtuvat kyytiin. Kruunuvuorensillan yli ennustetaan kulkevan vuonna 2040 noin 2300 matkustajaa aamuruuhkatunnissa keskustan suuntaan. 35-metrisillä vaunuilla pystytään vastaamaan Laajasalon kysyntään toistaiseksi. Vaunujen pidentäminen 45-metriksiksi voi olla tarpeen tulevaisuudessa vuoromäärien kasvun rajoittamiseksi.

Helsingin pikaraitiotiehankkeet on suunniteltu käyttäen perusvaununpituutena n. 35 ja 45 metriä. Tähän mennessä tilatut 35-metriset vaunut ovat pidennettävissä 45-metriksiksi. Pikaraitiotieiden tehokkuus perustuu omalta osaltaan siihen, että kalustokoko on nykyistä raitiovaunukalustoa suurempaa.

Mikäli Laajasalon raitioliikenteeseen päätettäisiin tilata lyhempiä raitiovaunuja, edellyttäisi se uudenlaisen raitiovaunutyypin määrittelyä Helsinkiin. Nykyiset n. 27 metriä pitkät Artic-vaunut ovat perinteisiä yhteen suuntaan ajettavia vaunuja. Kruunusillat-hankkeessa toteutettava rataverkko edellyttää kahteen suuntaan ajettavia raitiovaunuja, sillä rataverkolle ei toteuteta kääntösilmukoita Yliskylän pääte pysäkillä eikä Hakaniemen tilapäiselle pääte pysäkillä. Nykyisillä vaunuilla ei ole mahdollista ajaa Yliskylään.

Nykyisillä vaunuilla on rataan puolesta mahdollista liikennöidä Kruunuvuoren rannan ja Pasilan välillä hyödyntäen vuonna 2024 valmistuvaa Kalasataman ja Pasilan välistä raitiotietä, sillä Kruunuvuoren rannan pääte pysäkillä on ympäriajon mahdollistava silmukka. Nykyinen vaunumäärä ei kuitenkaan riitä tämän linjan liikennöintiin.

Uuden alle 30 metriä pitkän kahteen suuntaan ajettavan raitiovaunutyypin tilaaminen pienenä sarjana ainoastaan Kruunusillat-yhteyden tarpeisiin olisi todennäköisesti kallis ja pitkäkestoinen yksittäishankinta ja toisi merkittävän viivästymisriskin Kruunusillat-hankkeen käyttöönotolle. Nykyistä vastaava noin 27 metrin vaunu olisi kaksisuuntaisena matkustajamäärältään pienempi kuin yksisuuntavaunut johtuen mm. toisen ohjaamon viemästä tilasta.

Helsingin kantakaupungin raitioverkon pysäkit toteutetaan nykyisin palvelualueeltaan 30 metriä pitkiksi. Kahden vaunun pysäkeillä palvelualueet toteutetaan 61 metriä pitkiksi. Vanhojen pysäkkien pidentämiseksi ja korottamiseksi ei ole ollut järjestelmällistä projektia, vaan niitä on tehty tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Moni nykyinen pysäkki kantakaupungissa on tavoitepituuksia lyhyempi, jotkut jopa alle nykyisten vaunujen pituuksien. Esimerkiksi Rautatieaseman nykyinen pysäkki Kaivokadulla on liian lyhyt kahdelle nykyiselle Artic-vaunulle ja sitä täytyy pidentää riippumatta tulevista pikaraitiovaunujen reiteistä.



Pikaraitiolinjojen reiteillä pysäkkien palvelualueiden pituus on lähtökoh-  
taisesti 45 metriä. Tuleville 35- tai 45-metrisille vaunuille mitoitettavat  
reitit käydään läpi ja tarvittaessa suunnitellaan ja toteutetaan pidennyk-  
set pidempää vaunutyyppiä varten. Suunnittelussa huomioidaan myös  
katutilan asettamat rajoitteet ja muiden kulkumuotojen tarpeet.

Kaupunginvaltuusto päätti 25.8.2021 Kruunusillat-hankkeen hanke-  
suunnitelman raitiotieosuuden enimmäishinnan korottamisen yhteydes-  
sä, että raitiotie toteutetaan ensi vaiheessa Hakaniemeen ja jatko-  
osuus Hakaniemestä Helsingin päärautatieasemalle tuodaan erikseen  
päätettäväksi myöhemmin. Tämän vaiheen lähtökohtana on, että Kai-  
vokadulle ei tarvita erillistä pikaraitiotien päätepysäkkiä, vaan linja kyt-  
ketään tarkoituksenmukaisella tavalla jatkumaan muuhun raitiotieverk-  
koon. Päätöksen perusteella on tarpeen tutkia pikaraitioliikenteelle so-  
veltuvia reittejä Kaivokadulta länteen ja millaisia muutoksia liikennejär-  
jestelyihin niiden toteuttaminen pikaraitioliikenteelle soveltuvalla tavalla  
edellyttää.

HSL:n hallitus hyväksyi pika- ja kaupunkiraitioliikenteen linjastosuunni-  
telman kokouksessaan 14.12.2021. Työssä tutkittiin raitiolinjaston muu-  
toksia uusien pikaraitiolinjojen myötä. Valtuuston Kruunusillat-päätös  
on huomioitu linjastosuunnitelmassa. Linjastoehdotus tulee toimimaan  
infraratkaisujen suunnittelun lähtökohtana. Linjastoehdotusta tarkiste-  
taan tarpeen mukaan, jos suunnitellut infraratkaisut osoittautuvat riittä-  
mättömiksi tai toteutuskelvottomiksi tai jos suunniteltujen hankkeiden  
ajoituksessa tai laajuudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Suunnitelmassa Laajasalosta tulevan pikaraitioliikenteen reitiksi esite-  
tään ensisijaisesti Kampin kautta Simonkatua ja Ruoholahdenkatua  
Jätkäsaareen ja edelleen Länsiterminaaliin kulkevaa raitiotietä. Vaihtoehtoisena reittinä on Bulevardin kautta kulkeva raitiotieyhteys.

Päärautatieaseman ja Hakaniemen välisellä osuudella tullaan teke-  
mään yleissuunnitelma Kaisaniemenkadun ja Unioninkadun alueesta.  
Nykyiset liikennejärjestelyt eivät ole riittävät tavoitteiden toteuttamisesta  
johtuvalle raitioliikenteen kasvulle. Kaivokadun alueelle suunnitellaan  
uusi pysäkkijärjestely, joka mahdollistaa sujuvan ja turvallisen raitioli-  
ikenteen huomioiden myös suunniteltujen pikaraitiolinjojen tarpeet.  
Keskustan ja Hakaniemen välinen osuus tuodaan päätöksentekoon yh-  
tenäisenä hankekokonaisuutena.

Länsiterminaalin osalta pikaraitiotieyhteys on nähty tarpeellisenä myös  
satamatoimintojen kehittämisen kannalta. Kaupunginvaltuusto teki  
3.2.2021 periaatepäätöksen keskittää Tallinnaan suuntautuva matkus-  
taja-autolauttaliikenne Jätkäsaareen, mikä tulee kasvattamaan Länsi-  
terminaalin liikennemääriä tulevaisuudessa. Siten joukkoliikennetarjon-



taa keskustan ja Länsiterminaalin välillä on tarpeen kehittää ja nykyisiä vaunuja pidemmät pikaraitiovaunut on nähty toimivana keinona vastata kasvavaan kysyntään. Laajasalosta keskustan kautta Länsisatamaan kulkevalla pikaraitiolinjalla on siten tarvetta pitkille vaunuille linjan molemmissa päissä.

Kampin kautta Jätkäsaareen kulkevan raitiotien kehittäminen pikaraitio- liikenteelle sopivaksi edellyttää sekä pysäkkien pidentämistä että raitio- liikenteen luotettavuuden varmistamista. Tämä voi edellyttää myös muiden liikennemuotojen järjestelyjä raitiotien reitillä. Pikaraitiolinjalle asetettujen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi on tärkeää, että tässä vaiheessa on vielä useampia vaihtoehtoja reitiksi keskustasta Länsiterminaaliin. Jos Kampin olemassa olevan radan järjestelyt osoit- tautuvat toteutuskelvottomiksi, on vaihtoehtona tarkasteltava myös Bu- levardin kautta kulkevaa reittiä.

Pika- ja raitioliikenteen linjastosuunnitelmassa Bulevardille ei ohjata pi- karaitioliikennettä. Hernesaaren joukkoliikennetarkaisu perustuu kau- punkiraitiolinjoihin. Bulevardin raitiotie on joka tapauksessa peruskor- jauksen tarpeessa ja Hernesaaren joukkoliikenteen toimivuus ja luotet- tavuus riippuu raitioliikenteen sujuvuudesta Bulevardilla. Bulevardilla on myös raitiotiestä riippumattomia perusparannustarpeita. Bulevardin länsipäässä Hietalahdessa on käynnissä kaupunkikehityshanke, jolla on mahdollisesti vaikutuksia Bulevardin ja Hietalahdenrannan liikenne- järjestelyihin.

Jätkäsaarella ja Hernesaareen kulkevalla uudella raitiotieosuudella on pienin muutoksin mahdollista hyödyntää nykyistä pidempiä raitiovaunu- ja. Nämä uudet rataosuudet ovat siis jo käytännössä yhteensopivia pi- karaitiovaunujen kanssa.

Pikaraitioliikenteelle sopiva reitti Kaivokadulta Länsiterminaaliin pyri- tään suunnittelemaan kokonaisuutena. Reitin toteutusaikataulu ja kus- tannusarvio laaditaan suunnittelun edetessä.

Tällä hetkellä ei ole tiedossa, että uusien vaunujen suurempi paino edellyttäisi muutoksia nykyinfraan pikaraitioliikenteelle suunnitellulla rei- tillä. Myös kunnallistekniikka kestää pidempien vaunujen painon. Ka- dun alaiset kunnallistekniset järjestelmät kuten esimerkiksi vesi- ja vie- märeputket on toteutettu raitiotiekaduilla muualle kuin kiskojen alle, jotta järjestelmien mahdolliset korjaustarpeet eivät häiritse raitiotien liiken- nöintiä. Raitiotien ali järjestelmät kulkevat lähtökohtaisesti aina kohti- suoraan.

Kruunusillat-yhteydelle hankittava raitiovaunukalusto ei ole ylimitoitettu suhteessa linjalle ennustettuihin matkustajamääriin. Lyhyemmän kalus- ton hankkiminen ei olisi kustannustehokasta ja aiheuttaisi merkittävän



aikatauluriskin Laajasalon raitioliikenteen aloittamiselle. Kaupunkiympäristölautakunta ei siten pidä tarkoituksenmukaisena lyhentää Kruunusilloille hankittavaa raitiovaunukalustoa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Niko Setälä, projektipäällikkö: 310 37031  
niko.setala(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 16.12.2021 § 208

HEL 2021-011578 T 00 00 03

Esitys

Johtokunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Pia Parkarisen valtuustoaloitteesta Kruunusiltojen raitiovaunukalustotarpeiden uudelleenarvioimiseksi:

Kruunusiltojen raitiovaunukaluston hankintaa koskeva hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 17.6.2020, 173 §. Kruunusiltojen raitiovaunukaluston hankinta Skoda Transtech Oy:ltä perustuu HKL:n johtokunnan päätökseen 17.12.2020, 200 §, jossa johtokunta oikeutti HKL:n käyttämään olemassa olevan raitiovaunujen hankintasopimuksen lisäsopimuksen L9 mukaista jäljellä olevaa optiota 23 Artic XL -tyyppisen raitiovaunun tilaamiseen.

Kuten hankesuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen perusteissa todetaan, on Kruunusiltojen raitiorata suunniteltu liikennöitäväksi kahteen suuntaan ajettavilla raitiovaunuilla. Radan infrastruktuuri niin kantakaupungin kuin Laajasalon päässä on suunniteltu kahteen suuntaan ajettaville vaunuille. Mikäli linjastoa haluttaisiin liikennöidä normaaleilla kantakaupunkilinjaston vaunuilla (kuten Artic/MLNRV), tämä edellyttäisi kääntösilmukoiden rakentamista niin Hakaniemen kuin Laajasalon päähän sekä muita raiteistomuutoksia. Kääntösilmukoiden lisääminen ei ole mahdollista ilman laajempia maankäytön suunnittelun muutoksia, mikä edelleen hidastaisi Kruunusiltojen linjaston käyttöönottoa. Alun perin Kruunusiltojen linjastoa varten oli tarkoitus hankkia 45 metriä pitkiä vaunuja, mutta vaunupituutta on jo lyhennetty 35 metriin hankekokonaisuuden laajuuden ja siten matkustajamääräennusteiden täsmentymisen myötä. Vaunujen lyhentäminen 45 metrisistä 35 metrisiksi ei pudottanut merkittävästi vaunukohtaista hankintakustannusta.

Koska kahteen suuntaan ajettavia vaunuja ei ole mahdollista saada lyhempinä kuin 35 metrisinä, vaunuja ei ole mahdollista edelleen lyhen-





tää. Vaunujen lyhentäminen edelleen tarkoittaisi täysin uuden yhteen suuntaan ajettavan raitiovaunumallin tilaamista ja tulisi erittäin todennäköisesti jo tilattuja vaunuja kalliimmaksi. Tällaisen vaunutyyppin matkustajakapasiteetti jäisi huomattavasti nykyisiä kantakaupunkivaunuja pienemmäksi. Lisäksi tulisi rakentaa kääntösilmukat, jotka veisivät tilaa kaupunkikehitykseltä. Tämäkin vaihtoehto tuottaisi lähes varmasti selkeän viivästyksen Kruunusiltojen linjaston liikenteen alkamiselle.

Uuden vaunutyyppin hankintaan ryhtyminen tarkoittaisi jo tilattujen 23 Artic XL -vaunun siirtämistä käyttöön Länsi-Helsingin raitioiteille. Länsi-Helsingin raitiotiet liikennöivät myös kantakaupunkiraitteiston alueella, jolloin olemassa olevien katujen kuormitusta ei voida välttää. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, että nykyinfraan ja pohjalaattarakenteeseen tarvitsisi tehdä muutoksia. Myös kunnallistekniikka kestää Artic XL -vaunujen painon. Kantakaupunkiverkon raitiotiepysäkkejä ei ole korotettu eikä pidennetty kampanjaluonteisesti, vaan pidennyksiä tehdään aina tilanteen ja mahdollisuuksien mukaan liikenteen tilaajan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ja/tai kaupunkiympäristön toimialan pyyntöjen mukaisesti. Pysäkkien pituuteen vaikuttaa myös se, kuinka monta linjaa kyseisen pysäkin kohdalla liikennöi ja mitä mahdollisia rajoitteita ympäröivä rakennettu kaupunkitila asettaa.

Koska Länsi-Helsingin raitiotiet toteutetaan vasta käynnissä olevien pikaraitiotiehankkeiden jälkeen, pitäisi HKL:n joko neuvotella tilattujen raitiovaunujen toimituksen siirtämisestä tai varastoida toimitettuja raitiovaunuja useita vuosia. Toimitusten siirtäminen kauemmas tulevaisuuteen nostaisi vaunuhankinnan kustannuksia, kun vaunuja ei rakennettaisi jo sovitussa aikataulussa ja tällöin toimittaja joutuisi sovittamaan tuotannon muuhun tilauskantaansa. Vaunujen varastointi tulevaisuutta varten merkitsisi varastotilan tarvetta sekä edelleen suurempia ylläpitokustannuksia vaunujen elinkaarelle takuuajan osittaisen hyödyntämättä jättämisen myötä.

Kaikki edellä esitetyt vaihtoehdot kasvattavat Kruunusiltojen raitiolinjaston kustannuksia jo hyväksytyistä ja sisältävän merkittävän aikatauluriskin hankkeen valmistumiselle. Näin ollen HKL ei pidä tarkoituksenmukaisena muuttaa Kruunusilloille hankittavaa kalustoa lyhemmäksi.

Esittelijä

yksikön johtaja  
Antti Nousiainen

Lisätiedot

Heidi Heikkilä, kalustopäällikkö, puhelin: 310 33823  
heidi.h.heikkila(a)hel.fi  
Hannu Stam, infrapalvelupäällikkö, puhelin: 310 35777  
hannu.stam(a)hel.fi



§ 318

**V 18.5.2022, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite fysioterapeuttien palkkaamisesta osaksi kouluterveydenhuoltoa**

HEL 2021-014040 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki palkkaisi fysioterapeutteja osaksi kouluterveydenhuoltoa ja tekisi asiasta toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimusta yhdessä yliopiston ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Kaupunkistrategian 2021-2025 mukaan jokaista helsinkiläistä ikään katsomatta kannustetaan liikkumaan matalalla kynnyksellä. Liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään.

On tärkeää, että lasten ja nuorten motoristen taitojen kehittyminen, liikunnan lisääminen, painonhallinta sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ennaltaehkäisy on nostettu esille. Liikkuksen lisääminen kaikissa ikäryhmissä on erittäin tärkeää.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on lausunnossaan katsonut, ettei yksi ammattiryhmä voisi ratkaista fyysiseen terveyteen ja yleiskunnon heik-



kenemiseen liittyvää huolta, eikä se sen vuoksi kannata aloitteessa esitettyä fysioterapeuttien liittämistä osaksi kouluterveydenhuoltoa. Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että fysioterapiapalvelut ovat tasapuolisesti kaikkien helsinkiläisten käytössä.

Lasten ja nuorten liikkumiseen liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin ongelmia on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen lapsiperheiden palvelujen sisällöissä, asiakas- ja hoito-ohjeissa sekä yhteistyörakenteissa. Lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin kouluterveydenhuollon tai muiden terveydenhuollon toimijoiden kautta kouluikäisten matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti. Kouluterveydenhuolto tekee yhteistyötä fysioterapian kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Kouluterveydenhuollon ja fysioterapian yhteistyölle on luotu toimivat lähetekäytännöt ja yhteistyötä kehitetään säännöllisesti muun muassa vuosittaisissa yhteistyökokouksissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan fysioterapiapalvelut osana sosiaali- ja terveystoimen järjestämiä terveys- ja hyvinvointipalveluja takaa sen, että palvelut ovat tasapuolisesti saatavilla kaikille helsinkiläisille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa puututaan ennaltaehkäisevästi lasten ja nuorten vähäisestä liikkumisesta johtuviin ongelmiin. Liikkumista edistetään kehittämällä toimintaympäristöjä ja -kulttuuria varhaiskasvatuksen yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa. Toiminnoilla pyritään vaikuttamaan myös perheiden liikkumiseen sekä terveyskäyttäytymiseen. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala seuraa osaltaan lasten ja nuorten liikkumista ja hyvinvointia säännöllisesti muun muassa 5.- ja 8.-luokalla toteutettavin Move!-mittauksin.

Päätöshistoriaan sisältyvästä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnosta käyvät ilmi ne monipuoliset toimenpiteet ja ohjelmat, joilla varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa tuetaan lasten ja nuorten liikkumista. Helsingin kaikki peruskoulut ovat muun muassa mukana Harrastamisen Suomen mallin mukaisessa toiminnassa, joka tarjoaa useita liikunnallisia harrastuslajeja lapsille ja nuorille.

Lasten ja nuorten liikkumisen ja hyvinvoinnin edistämistä sekä monipuolista ennaltaehkäisevää työtä jatketaan sosiaali- ja terveystoimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan moniammatillisena yhteistyönä. Liikkumisen edistäminen jatkuu myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2021–2025), jossa liikkuminen on yksi kuudesta suunnitelman painopistealueesta.



Edellä todettuun viitaten fysioterapeuttien palkkaaminen osaksi koulu-terveydenhuoltoa ei ole tarkoituksenmukaista.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 08.03.2022 § 57

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran valtuustoaloitteesta fysioterapeuttien palkkaamisesta osaksi koulu-terveydenhuoltoa ja toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimuksen tekemisestä yhdessä yliopiston tai/ja ammattikorkeakoulujen kanssa seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa puututaan ennaltaehkäisevästi lasten ja nuorten vähäisestä liikkumisesta johtuviin ongelmiin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ehkäisemisen näkökulmasta liikkumisen lisääminen kaikissa ikäryhmissä on erittäin tärkeää. Tätä edistetään kehittämällä toimintaympäristöjä ja -kulttuuria varhaiskasvatuksen yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa. Toiminnoilla pyritään vaikuttamaan myös perheiden liikkumiseen sekä terveystyöskäytymiseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata aloitetta, koska fysioterapiapalvelut osana terveys- ja



hyvinvointipalveluja takaavat, että ne ovat tasapuolisesti saatavilla kaikille helsinkiläisille. Lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin kouluterveydenhuollon tai muiden terveydenhuollon toimijoiden kautta.

Lasten ja nuorten säännöllistä ja päivittäistä liikkumista pyritään edistämään monipuolisesti koko kaupungissa. Liikkumisen edistäminen on kirjattu Helsingin kaupunkistrategiaan 2021-2025 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021, § 293), jonka mukaan liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Liikkumista edistetään myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2022-2025), jossa liikkumisen lisäksi yhtenä painopistealueena on terveelliset elintavat. Toteutettuja toimenpiteitä arvioidaan ja kehitetään eri mittareiden ja tutkimusten avulla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintaa ohjaa opetussuunnitelmat. Varhaiskasvatuksen suunnitelmaan sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Liikkumistaitojen edistäminen on kirjattu selkeästi perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmien sisältöihin. Liikunnanopetuksen avulla tuetaan opiskelijaa vastuulliseen omasta fyysisestä aktiivisuudesta ja toimintaja opiskelukyvystä huolehtimiseen sekä istuvan elämäntavan vähentämiseen. Ammatillisessa koulutuksessa työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen on pakollinen tutkinnon osa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala panostaa erityisesti pienten lasten ja lapsiperheiden mahdollisuuksiin liikkua. Liikkuminen on sisällytetty Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan ja Helsingin leikkipuistojen toimintasuunnitelmiin. Kaikki varhaiskasvatusyksiköt ovat liittyneet kansalliseen Liikkuva varhaiskasvatus –ohjelmaan, jonka avulla on koulutettu tuhansia varhaiskasvattajia liikkumisen edistämiseen. Liikunta- ja palvelut järjestävät Liikunta- ja Perhehulinoita, joissa perheet voivat liikkua omatoimisesti omalla asuinalueellaan. Varhaiskasvattajien on mahdollista konsultoida fysioterapeutteja, mikäli lapsella on haasteita motorisissa perustaidoissa tai oman toiminnan ohjauksessa.

Perusopetuksessa kaikki kaupungin koulut ovat rekisteröityneet valtakunnalliseen Liikkuva koulu –ohjelmaan, jonka tavoitteena on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen, istumisen vähentäminen sekä liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen. Liikkuminen on kirjattu myös lukuvuonna 2021–2022 koulujen toimintasuunnitelmiin osaksi hyvinvoinnin osa-alueetta. Vuosien 2020 ja 2021 aikana kaikki 7–12-vuotiaille suunnattu EasySport ja 13-17 -vuotiaille suunnattu FunAction -toiminta muutettiin maksuttomaksi, ja EasySportin soveltavan liikunnan toimintaa lisättiin merkittävästi. Helsingin kaikki peruskoulut ovat mukana Harrastamisen Suomen mal-



lin mukaisessa toiminnassa, joka tarjoaa useita liikunnallisia harrastuslajeja.

Toinen aste tukee nuorten liikkumista ja hyvinvointia valtakunnallinen Liikkuva opiskelu -ohjelmalla, jossa on mukana koko Stadin ammatti- ja aikuisopisto sekä kaikki Helsingin kaupungin lukiot. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on otettu käyttöön Saku ry:n työkykypassi, joka vahvistaa ammattiin opiskelevan työkyky- ja hyvinvointitaitoja. Kaupungin matalan kynnyksen liikuntatarjonnasta toisen asteen opiskelijat voivat osallistua joko 13–17-vuotiaille suunnattuun FunAction-liikuntaan tai 18–29-vuotiaille suunnattuun NYT-liikuntaan, jossa tarjotaan myös henkilökohtaista liikuntaneuvontaa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla arvioidaan lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä säännöllisesti. Tässä käytetään apuna 5.- ja 8.-luokalla toteutettavia Move!-mittauksia, jotka mahdollistavat ennaltaehkäisevän otteen lasten ja nuorten toimintakyvyn edistämisessä. Mittausten antama informaatio toimii herätteenä lapsen tai nuoren ohjaamiseen kouluterveydenhuollon palvelujen piiriin. Toimintaa kehitetään yhteistyössä perusopetuksen, kouluterveydenhuollon, oppilashuollon, liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden edustajien kanssa.

Liikkumattomuuteen ja terveystyöskentelyyn puututaan myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, esimerkiksi terveystarkastusten avulla. Terveystarkastaja kartoittaa lapsen ja perheen hyvinvointiin ja terveystottumuksiin liittyviä kysymyksiä ja ohjaa liikunnallista elämäntapaa tukevien toimintojen pariin. Yläkouluikäisille nuorille on tarjolla tukea liikunnalliseen elämäntapaan liikuntaneuvonnan muodossa (kouluPT-toiminta). Myös alakoululaisille tarkoitetut vuoden mittaiset EasySport startti, painonhallinnan vertaistukiryhmät on tarkoitus käynnistää uudelleen vuonna 2022. Lisäksi koulussa toimivien ammattilaisten on mahdollista ohjata oppilaita fysioterapiaan neuvonta- ja ohjauskäynnille.

Aloitteessa esitetään, että kaupunki palkkaa fysioterapeutteja osaksi kouluterveydenhuoltoa ja toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimuksen tekemisestä yhdessä yliopiston tai/ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten fysioterapia on sosiaali- ja terveystoimen tuottama palvelu, johon ohjautetaan pääsääntöisesti terveydenhuollon toimijoiden suosituksesta. Fysioterapeuttien palkkaaminen osaksi kouluterveydenhuoltoa on näin ollen sosiaali- ja terveystoimialan vastuulla. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala seuraa lasten ja nuorten liikkumista ja hyvinvointia. Toiminnoissa tehdään monipuolista ennaltaehkäisevää työtä yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä korkeakoulujen kanssa. Fysioterapeuttien työskentely päiväkotien, koulujen ja oppilaitoksen arjessa ei välttämättä tuota nykyistä parempia tu-



loksia lasten ja nuorten liikkumisessa ja terveydessä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2022 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin. Sosiaali- ja terveystoimiala päättää omien määrärahojensa kohdentamisesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mari Kontio, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 73363  
mari.kontio2(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 01.03.2022 § 40

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran ja 17 muun valtuutetun fysioterapeuttien palkkaamista osaksi kouluterveydenhuoltoa koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että Helsinki palkkaa fysioterapeutteja osaksi kouluterveydenhuoltoa ja tekee yliopiston ja/tai ammattikorkeakoulun kanssa toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimusta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei esitä fysioterapeuttien palkkaamista osaksi kouluterveydenhuoltoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten liikkumiseen liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin ongelmia on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen lapsiperheiden palvelujen sisällöissä, asiakas- ja hoito-ohjeissa sekä yhteistyörakenteissa. Kouluterveydenhuolto tekee yhteistyötä fysioterapian kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Sosiaali- ja terveystoimialalla jatketaan koululaisten liikkumisen edistämistä yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Helsinki toteutti valtuustokaudella 2017–2021 kärkihankkeenaan liikkumisohjelmaa, jonka toimenpideohjelmaan kaupungin eri toimialat suunnittelivat omat liikkumisen lisäämisen toimenpiteensä. Liikkumisohjelman tavoitteena oli integroida liikkumisen edistäminen osaksi kaupungin perustoimintaa.

Kaupunkiin perustettiin vuoden 2019 lopulla toimialojen yhteinen Move!-mittausten ohjausryhmä. Osana Move!-mittausten palveluketjua yläkouluikäisillä nuorilla on mahdollisuus osallistua kaupungin liikunta- palvelujen toteuttamaan KouluPT-toimintaan, jossa annetaan tukea ja ohjausta liikunnalliseen elämäntapaan. Vuosille 2022–2023 toiminnalle

Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



on myönnetty koronaelpymisrahoitusta, jolla toimintaa laajennetaan koskemaan kaikkia kaupungin yläkouluja.

Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia peruskouluissa on lisätty Helsingin harrastamisen mallin sekä EasySport- ja FunAction-toimintojen puitteissa. Liikkumishjelman toimenpiteet on kuvattu tarkemmin liikkumisvahdissa: [Helsingin liikkumisvahti](#).

Liikkumisen edistäminen jatkuu osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2021–2025), jossa liikkuminen on yksi kuudesta suunnitelman painopistealueesta.

### Kouluterveydenhuolto

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan kouluterveydenhuollon perustehtävänä on tukea jokaisen koululaisen mahdollisimman hyvää kasvua ja kehitystä, vahvistaa oppimisen ja terveen aikuisuuden edellytyksiä sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Kouluterveydenhuollossa seurataan lapsen kasvua ja kehitystä vuosittaisilla terveystarkastuksilla. Oppilaiden vanhemmat kutsutaan laajoihin terveystarkastuksiin, joissa kartoitetaan lapsen ja perheen hyvinvointiin ja terveystottumuksiin liittyviä kysymyksiä, kuten liikuntaa, ruutuaikaa, nukkumista ja ravitsemusta. Ryhti- ja asentovirheisiin puututaan varhaisessa vaiheessa. Lapsille ja nuorille annetaan oman terveyden tukemiseen liittyvää terveysneuvontaa sekä ennaltaehkäisevästi ohjataan muun muassa ergonomisiin työskentelyasentoihin. Tarvittaessa lapselle tehdään yksilöllinen hyvinvointi- ja terveystarkastus. Lasten ja perheiden kanssa toimivien ammattilaisten sekä koulun oppilashuolto-ryhmien toimijoiden on mahdollista ohjata lapsi fysioterapiaan kerta- luonteiselle neuvonta- ja ohjauksikäynnille kouluikäisten matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti.

### Fysioterapia

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala järjestää lasten ja nuorten fysioterapiapalvelut 0–16-vuotiaille helsinkiläisille. Lasten ja nuorten fysioterapiapalveluja tarjotaan perhekeskuksissa ja keskitetyissä fysioterapian toimipisteissä. Helsingissä perhekeskuksissa toimii 14 fysioterapeuttia, jotka ottavat vastaan alakouluikäisiä lapsia.

Vuoden 2021 aikana kuukausittain noin 50 alle 16-vuotiasta lasta ja nuorta on saanut lähetteen fysioterapiaan joko perhekeskuksiin tai fysioterapian keskitettyihin toimipisteisiin. Tammikuussa 2022 keskimääräinen jonotusaika, eli kolmas vapaa aika perhekeskusten fysioterapiapalveluihin oli 16 vuorokautta. Tämä tarkoittaa sujuvaa fysioterapiaan pääsyä.





Lasten ja nuorten fysioterapia on motorisen kehityksen sekä liikkumista ja toimintakyvyn arviointia ja kuntoutusta. Kouluterveydenhoitaja tai muu terveydenhuollon toimija ohjaa lapsen fysioterapeutin vastaanotolle, mikäli havaitsee siihen tarvetta. Arvioinnin pohjalta suunnitellaan tarvittavat terapiatoimenpiteet, kotiharjoitteluohjeet sekä edistymisen seuranta yhteistyössä lapsen, vanhempien sekä lähiverkoston kanssa. Koululaisten fysioterapia toteutuu perhekeskuksissa, mutta voi tarvittaessa jalkautua myös kouluille. Sekä kouluterveydenhuolto että fysioterapia ovat maksuttomia.

Fysioterapiapalvelut ovat kaikkien helsinkiläisten käytettävissä. Kouluterveydenhuollon sekä fysioterapian yhteistyölle on luotu toimivat lähetekäytännöt ja yhteistyötä kehitetään säännöllisesti muun muassa vuosittaisissa yhteistyökokouksissa.

#### Yhteenveto

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten motoristen taitojen kehittyminen, liikunnan lisääminen, painonhallinta sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ennaltaehkäisy on nostettu esille. Lautakunta ei katso, että yksi ammattiryhmä voisi ratkaista fyysiseen terveyteen ja yleiskunnon heikkenemiseen liittyvää huolta, eikä sen vuoksi tue aloitteessa esitettyä fysioterapeuttien liittämistä osaksi kouluterveydenhuoltoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että fysioterapiapalvelut ovat tasapuolisesti kaikkien helsinkiläisten käytössä.

Sosiaali- ja terveystoimialan toimintasuunnitelman 2022 mukaan edistetään ehyiden ja sujuvien palveluketjujen rakentamista oman organisaation sisällä ja yli organisaatorajojen. Monialaista yhteistyötä sekä toimivia lähetekäytäntöjä kehitetään edelleen, jotta lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin. Koululaisten liikkumisen edistämistä jatketaan sosiaali- ja terveystoimialalla yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

#### Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Koululaisten fyysisen terveyden ja yleiskunnon heikkeneminen on kansanterveydellinen huoli. Heikko fyysinen toimintakyky muodostaa riskin lapsen terveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ja voi johtaa haasteisiin myös oppimisessa. Lasten ja nuorten liikkumista sekä terveyden edistämistä tuetaan moniammatillisesti ja toimivien yhteistyökäytänteiden avulla oman organisaation sisällä ja yli organisaatorajojen.

Fysioterapiapalvelut osana terveys- ja hyvinvointipalveluja ovat tasapuolisesti saatavilla kaikille helsinkiläisille. Lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin kouluterveydenhuollon tai muiden terveyden-



huollon toimijoiden kautta kouluikäisten matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303

viivi.vaananen(a)hel.fi

Marianna Niemi-Korhonen, ylihoitaja, puhelin: 310 48355

marianna.niemi-korhonen(a)hel.fi

Katri Lagerblom, ylihoitaja, puhelin: 310 50223

katri.lagerblom(a)hel.fi



**§ 319**

**V 18.5.2022, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite Seurasaaren uimalan saunahankkeen perumisesta**

HEL 2021-013431 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

**Käsittely**

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Sinikka Vepsä ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Seurasaaren uimalan saunahanke perutaan ja saunalle etsitään saaresta tai muilta rannoilta uusi paikka.

Kaupunginhallitus ei puolla Seurasaaren saunahankkeen perumista vaan katsoo, että saunapaikan varauksen ja myöhemmin tehtävän maanvuokrasopimuksen valmistelua jatketaan suunnitellusti. Alueen varaamista koskeva toimivalta on kaupunginhallituksen elinkeinojaostolla.



Varaukseen ja myöhemmin mahdollisesti tehtävään maanvuokrasopimukseen kirjataan riittävät ehdot uuden saunan toimintaan, toteutus suunnitteluun ja saunan lähiympäristöön liittyen. Näin varmistetaan, että saunahanke ei vaaranna alueen suojelutavoitteiden tai uimaranta- ja talviuintikäytön jatkumista. Varauspäätöksen yhteydessä elinkeinojaosto voi arvioida saunalle osoitettua sijaintia, ehdotusta naisten ja miesten alueiden vaihtamisesta keskenään ja sitä, kumpi kahdesta viime vaiheen hankesuunnitelmasta on sopivampi kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön.

Saunapaikkojen kysyntä on Helsingissä kasvanut viime vuosina. Tähän vastatakseen kaupunki järjesti viime kesänä haun kolmesta saunan rakennuspaikasta Hietaniemestä, Seurasaaresta ja Tarvosta. Saunapaikat laitettiin kaikille avoimeen hakuun, jossa vuokrat on ennalta määriteltä ja toteuttajien valinta tapahtuu laadullisin kriteerein. Seurasaaren saunapaikkahakuun osallistui kuusi hakijaa, joista kaksi valittiin jatko-neuvotteluihin.

Ensimmäisessä haussa mukana olleet paikat valikoituivat sillä perusteella, että niissä on jo valmiiksi kaavoitettu saunapaikka. Uusia saunapaikkoja on tulevaa varten kartoitettu myös alueilta, jotka edellyttävät kaavamuutosta. Haun reunaehtojen mukaan rakennuksen ja suunnittelun toiminnan tulee sopia kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Suunnitelmassa tulee ottaa huomioon alueen merkittävät luontoarvot ja yhteensopivuus uimalan ja yleisen virkistysalueen toiminnan kanssa.

Seurasaarella on kaupungin ylläpitämä uimaranta, joka on toinen Helsingin kahdesta nudistirannasta. Uimarannalla on naisille ja miehille erilliset, aidatut alueet. Talviaikaan uimarannalla toimii Seurasaaren Uimarit ry:n ylläpitämä talviuintipaikka. Uimarannan kesäaikainen kävijämäärä on suhteellisen pieni verrattuna muihin kaupungin ylläpitämiin uimarantoihin. Pinta-alaltaan varsin laaja ranta voisi kestäväällä tavalla palvella laajempaan käyttäjäkuntaa.

Seurasaarella on voimassa asemakaava vuodelta 2004. Uimalan alue on määriteltä kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi, jolla sijaitsevat pukusuojarakennukset, aidat ja muut rakennelmat on säilytettävä. Muutos- ja korjaustyöt on tehtävä siten, että alueen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Alueelle saa rakentaa uimalatoimintaa palvelevan, mitakaavaltaan ja materiaaleiltaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön soveltuvan saunan. Sekä asemakaavoitus että kaupungin museo ovat katsoneet, että hakukriteereissä mahdollistetut muutokset ovat asemakaavan mukaisia eivätkä heikennä uimala-alueen arvoa. Seurasaaren alueella asemakaava ei mahdollista saunarakennuksen sijoittamista muualle kuin uimalan alueelle.



Saunaa varten osoitettava alue on noin viidesosa uimalan alueesta. Suunniteltu sauna jäisi alueen eteläosan kallion taakse ja uimalalle jää edelleen riittävän suuri alue. Sekä miesten että naisten puolelle jää hiekkarantaa, rantakallioita ja rauhallisia oleskelupaikkoja. Uimalan nykykäyttäjien yksityisyys on huomioitu hakukriteereissä siten, että uimalan ja saunan alue tulee erottaa toisistaan vuokra-alueen rajalle rakennettavalla aidalla.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Jos valtuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi ehdotuksen mukaisesti, alueen varaaminen on tarkoitus tuoda kaupunginhallituksen elinkeinojaoston päätettäväksi kesäkuussa.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 01.03.2022 § 116

HEL 2021-013431 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta ei puolla Seurasaaren uimala-alueen saunahankkeen perumista ja esittää, että saunapaikan hakuprosessia jatketaan suunnitellusti siten, että varaukseen ja myöhemmin maan-



vuokrasopimukseen kirjataan riittävät ehdot liittyen uuden saunan toimintaan, saunan toteutussuunnitteluun ja saunan lähiympäristöön liittyen. Näin varmistetaan, että saunahanke ei vaaranna alueen suojelutavoitteiden tai uimaranta- ja talviuintikäytön jatkumista.

#### Taustaa

Saunapaikkojen kysyntä on Helsingissä viime vuosina kasvanut ja kysyntään vastatakseen kaupunkiympäristön toimialan tontit-yksikkö on järjestänyt kesällä 2021 avoimen haun koskien kolmea saunan rakennuspaikkaa keskeisiltä rantapaikoilta: Hietaniemi, Seurasaari ja Tarvo. Hakumenettelyyn osallistui Seurasaaren osalta 6 hakijaa, joista kaksi valittiin loppuvuodesta käytyihin jatkoneuvotteluihin. Arviointiryhmä on päättänyt saunapaikkojen varauksensaajiksi esitettävän tahot ja saunapaikkahaun varauksensaajia koskeva esitysehdotus on tämän kokouksen asialistalla.

Kaupunkiympäristön toimiala on kartoittanut mahdollisia saunapaikkoja osana selvitystä uusien toimintojen paikoista Helsingin rantareiteillä (Kaupunkiympäristön aineistoja 2019:7) yhteistyössä kaupunginkanslian elinkeino-osaston ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa sekä voimassa olevista asemakaavoista, että tulevaisuudessa kaavoitettavilta alueilta. Edellä mainitut kolme paikkaa valikoituivat ensimmäiseen saunapaikkahakuun, sillä niissä oli jo valmiiksi kaavoitettu saunapaikka.

Seurasaarella on voimassa asemakaava nro 11130 vuodelta 2004. Seurasaaren uimalan käytössä oleva alue on määritelty kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi (VV/s), jolla sijaitsevat pukusuojarakennukset, aidat ja muut rakennelmat on säilytettävä. Muutos- ja korjaustyöt on tehtävä siten, että alueen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Lisäksi alueelle saa rakentaa uimalatoimintaa palvelevan, mittakaavaltaan ja materiaaleiltaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön soveltuvan saunan.

Uimalaan pyrittiin toteuttamaan saunaa kaupungin omana hankkeena vuonna 2009, mutta hanke jouduttiin perumaan johtuen kaupungin taloudellisesta tilanteesta.

Helsingin merellisen strategian 2030 (kaupunginhallitus 11.3.2019 § 188) mukaisesti kaupunki haluaa edistää rantojen palveluiden kehittämistä sekä edellytyksiä uusien merellisten palveluiden synnylle. Merellisiä virkistyskohteita suunnitellaan siten, että jokainen helsinkiläinen pääsee nauttimaan niistä. Myös Helsingin uudessa kaupunkistrategiasa 2021-2025 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021 § 293) mainitaan, että ”Merellisen Helsingin kehittämistä jatketaan kunnianhimoisesti merellisiä yhteyksiä, rantareittejä, laitureita ja tukikohtia parantaen sekä me-



rellistä yrittäjyyttä edistäen.” Edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti saunapaikkojen hakumenettelyn järjestäminen oli myös kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit –palvelun vuoden 2021 toimintasuunnitelmassa.

#### Uimarannan nykyinen toiminta

Seurasaarella toimii kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan ylläpitämä uimaranta, joka on Helsingin kahdesta nudistirannasta toinen. Seurasaaren uimarannalla on naisille ja miehille erilliset, aidatut alueet. Seurasaaren uimarannalla käyntimäärät ovat vuosien 2018 – 2020 aikana vaihdelleet 2 000 – 7 000 käyntikerran välillä. Seurasaaren uimarantaa voidaan käyntikertatilastojen valossa pitää käyntimääriltään pienenä uimarantana, koska Helsingissä 15 uimarantaa, jossa on enemmän käyntikertoja kuin Seurasaaren uimarannalla. Kesäkäytön lisäksi Seurasaaren talviuintipaikalla oli vuonna 2021 yhteensä noin 9 000 käyntikertaa. Seurasaaren talviuintitoiminnasta vastaa Seurasaaren Uimarit ry.

Uimarantaa hoitavien työntekijöiden mukaan Seurasaaren uimarannalla on uskollinen kävijäkuntansa, jolle ranta on tärkeä hyvinvoinnin lähde. Toisaalta henkilökunnan näkemykset tukevat ajatusta siitä, että pinta-alaltaan varsin laaja ranta voisi kestäväällä tavalla palvella laajempaa käyttäjäkuntaa.

Liitteenä 2 on havainnekuva uimalan alueesta saunaa varten osoitettavasta alueesta.

Saunaa varten osoitettava alue on noin viidesosa uimalan alueesta. Suunniteltu sauna jäisi alueen eteläosan kallion taakse ja uimalalle jää edelleen riittävän suuri alue. Sekä miesten että naisten puolelle jää hiekkarantaa, rantakallioita ja rauhallisia oleskelupaikkoja.

#### Hakumenettely ja hankkeen valmistelu

Tontinluovutusta koskevien linjausten (kaupunginhallitus 1.4.2019 § 220) mukaisesti tonttien varaajien valinta tapahtuu pääsääntöisesti avoimella hakumenettelyllä tai kilpailulla ja tämän vuoksi myös nämä saunapaikat on päätetty laittaa kaikille avoimeen hakuun, jossa vuokrat on ennalta määriteltä ja toteuttajien valinta tapahtuu laadullisin kriteerein.

Saunapaikkojen haun ensisijaisena tavoitteena on ollut, että toiminnan tulee edistää Seurasaaren virkistyskäyttöä ja täydentää uimalan palveluntarjontaa säilyttäen myös uimalan nykyiset toiminnot. Hakumenettelyn arviointikriteereissä on lisäksi painotettu saunapalveluiden tarjoamista yleiseen käyttöön. Saunatoiminta vahvistaisi myös uimarannan nykyisiä palveluita ja lisäisi sen tunnettavuutta, jonka myötä nykyistä



useampi helsinkiläinen tai matkailija voisi löytää nykyisin suljetuksi mielletystä uimala-alueesta virkistyspaikan.

Saunapaikkojen haun reunaehtoina rakennuksen ja suunnitellun toiminnan tulee sopia kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön ja suunnitelmassa tulee ottaa huomioon alueen merkittävät luontoarvot sekä yhteensopivuus uimalan ja yleisen virkistysalueen toiminnan kanssa.

Uimalan nykykäyttäjien (mm. naturistien) yksityisyys on huomioitu hakumenettelyn vaatimuksissa siten, että uimalan ja saunan alue tulee erottaa toisistaan vuokra-alueen rajalle rakennettavalla, uimalan nykyiseen aitaan yhteensopivalla aidalla tai käyttäen purettavia aidan osia. Muutokset tulee tehdä alueen kulttuurihistorialliset arvot säilyttäen. Hakumenettelyä on valmisteltu laajassa yhteistyössä, jossa mukana on ollut tontit-yksikön lisäksi mm. kaupunginmuseon, rakennusvalvonnan, kaavoituksen sekä kaupunkitila- ja maisemasuunnittelun edustajia.

Hakuilmoitus Seurasaaren osalta kokonaisuudessaan on lausuntoesityksen liitteenä 3.

Sauna on voimassa olevan asemakaavan mukainen

Seurasaaren asemakaava on vuodelta 2004. Kaava valmisteltiin tällöin normaalin kaavoitusprosessin mukaisesti siten, että asemakaavaluonnos asetettiin viralliseksi määräajaksi nähtäville ja kaavaluonnoksesta toimitettiin asianosaisten (mm. naapurikiinteistöjen omistajien ja maanvuokralaisten sekä alueen merkittäviä toimijoiden) kuuleminen. Kaavan sisältö määräyksineen on edelleen ajankohtainen eikä kaavan uusimiseksi ole tullut aloitteita.

Vuonna 2009 suunnitellun kaupungin saunahankkeen toteutumatta jääminen ei myöskään johtunut asemakaavasta tai merkinnyt asemakaavan tavoitteista luopumista.

Asemakaava sallii uimalan muutos- ja korjaustyöt sillä ehdolla, että alueen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Asemakaavoitus ja kaupunginmuseo ovat katsoneet, että hakumenettelyn kriteereissä mahdollistetut muutokset ovat asemakaavan mukaisia eivätkä heikennä uimala-alueen arvoa.

Seurasaaren alueella asemakaava ei mahdollista saunarakennuksen sijoittamista muualle kuin uimalan VV/s- merkitylle alueelle. Seurasaaren muilla alueilla on puistomerkinnät VP/s ja VP-1/s. VP/s-alue on kulttuurihistoriallisesti arvokas kansanpuisto, jota tulee hoitaa siten, että alueen ja rakennuskannan kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Kansanpuistoajalta periytyvät rakennukset, tiet, polut ja puistorakennelmat ku-





ten siltarakennelmat, portaat, muurit, kaivot ja laiturit tulee säilyttää ja mahdollisuuksien mukaan palauttaa. VP-1/s-alue on kulttuurihistoriallisesti arvokas museotoimintaa ja virkistystä palveleva puistoalue, jolle saa siirtää museorakennuksia ja rakentaa museotoimintaan liittyviä kevyitä rakennelmia. Aluetta tulee hoitaa ympäristöön sopivalla tavalla. Aluetta ei saa aidata. Määräysten lisäksi VP/s ja VP-1/s-alueilla on eri osa-alueiden hoitoa ohjaavia merkintöjä s-1, s-2, s-3 ja s-4.

Läntiseen ja Itäiseen Pukkisaareen (merkintä VP-2/s) saa siirtää museorakennuksia ja rakentaa museotoimintaan liittyviä kevyitä rakennelmia, jotka sopivat ympäristöön ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen maisemaan. Pukkisaarissa ei ole kunnallistekniikkaa ja saariin on hankalat kulkuyhteydet, minkä takia Pukkisaaret eivät ole saunahankkeelle sopiva paikka ilman kaupungin suuria kunnallisteknisiä ym. investointeja.

#### Käsittely

01.03.2022 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Silja Borgarsdottir Sandelin: Esitän, että lausuntoehdotus muutetaan muotoon:

Kaupunkiympäristölautakunta päättää, että Seurasaaren saunapaikan hanke ei etene valitulla varausalueella. Saunahankkeen mahdollinen toteutuminen Seurasareen vaatii uuden varausalueen, joka ei pienennä uimalan nykyistä aluetta.

Kannattaja: Marleena Isomaa

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Silja Borgarsdottir Sandelinin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 9

Tarik Ahsanullah, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela, Tuomas Nevanlinna, Arvind Ramachandran, Risto Rautava, Laura Risänen, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 2

Silja Borgarsdottir Sandelin, Marleena Isomaa

Tyhjä: 2

Amanda Pasanen, Katri Penttinen



Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 2 (2 tyhjää).

15.02.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Elina Kuikanmäki, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 34008  
elina.kuikanmaki(a)hel.fi  
Taina Niemeläinen, kiinteistöasiantuntija, puhelin: 310 27335  
taina.niemelainen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.02.2022 § 34

HEL 2021-013431 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Seurasaaren saunahankkeella voi olla myönteisiä vaikutuksia siihen, että nyt varsin vähällä käytöllä olleen uimarannan tunnettavuus lisääntyy ja käyttäjämäärät kasvavat. Toisaalta saunahanke on herättänyt huolta siitä, miten ainutlaatuinen miljöo ja uimarannan yhteisöllisyys turvataan jatkossa. Jos saunapaikan hakuprosessia jatketaan, tulee varaukseen ja myöhemmin maanvuokrasopimukseen kirjata riittävät ehdot liittyen uuden saunan toimintaan, saunan toteutussuunnitteluun ja saunan lähiympäristöön liittyen. Näin varmistetaan, että saunahanke ei vaaranna alueen suojelutavoitteiden tai uimaranta- ja talviuintikäytön toteutumista. Kaikki rannan nykykäytön muodot jatkuvat saunahankkeen toteutuessakin. Jotta naisille varattu alue on riittävän suuri, pitää harkita naisten ja miesten alueiden vaihtamista keskenään. On tarpeellista myös pohtia, onko saunalle nyt osoitettu sijainti ylipäättään optimaalisin vaihtoehto.

Saunapaikkojen kysyntä on Helsingissä viime vuosina kasvanut, ja kaupunki vastaa kysyntään tarjoamalla kolmea uutta saunatonttia keskeisiltä rantapaikoilta, joista yksi on Seurasaaren saunapaikka. Haku-menettelyyn osallistui Seurasaaren osalta 6 hakijaa, joista kaksi valittiin loppuvuodesta käytyihin jatkoneuvotteluihin. Arviointiryhmä on päättänyt saunapaikkojen varauksensaajiksi esitettävän tahot. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan mielestä pitäisi vielä arvioida, olisiko yhteisöllisyyttä ja saunaperinnettä painottava hanke sopivampi kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen miljööseen. Yleiseen käyttöön tulevien saunojen yhteyden on mahdollista toteuttaa myös pienimuotoista kahvila- ja ra-



vintolatoimintaa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo saunatoiminnan vahvistavan uimarannan tunnettavuutta kaupunkilaisten keskuudessa ja siten lisäävän sen käyttöä ja laajentavan käyttäjäkuntaa. Sauna kahviloineen on myös toivottu lisä Seurasaaren suosittuun rantareitin palveluihin.

Seurasaassa toimii kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ylläpitämä uimaranta. Seurasaaren uimaranta on Helsingin kahdesta nudistirannasta toinen. Seurasaaren uimarannalla on naisille ja miehille erilliset, aidatut alueet. Uimala on yhteiskäytössä keskiviikkoisin ja sunnuntaisin, jolloin uima-asua on käytettävä. Uima-asua edellyttävät vuorot on todettu suosituiksi ja niiden laajentavan uimarannan kävijäkuntaa. Uimarantaa hoitavien työntekijöiden mukaan Seurasaaren uimarannalla on uskollinen kävijäkuntansa, jolle ranta on tärkeä hyvinvoinnin lähde. Toisaalta henkilökunnan näkemykset tukevat ajatusta siitä, että pinta-alaltaan varsin laaja ranta voisi kestäväällä tavalla palvella laajempaakin käyttäjäkuntaa.

Saunapaikkojen haun ensisijaisena tavoitteena on ollut, että toiminnan tulee edistää Seurasaaren virkistyskäyttöä ja täydentää uimalan palveluntarjontaa. Hakumenettelyn arviointikriteereissä on painotettu saunapalveluiden tarjoamista yleiseen käyttöön. Saunatoiminta vahvistaisi myös uimarannan nykyisiä palveluita ja lisäisi sen tunnettavuutta, jonka myötä nykyistä useampi helsinkiläinen tai matkailija voisi löytää nykyisin suljetuksi mielletystä uimala-alueesta virkistyspaikan.

Seurasaaren uimarannalla käyntimäärät ovat vuosien 2018–2020 aikana vaihdelleet 2 000 – 7 000 käyntikerran välillä. Seurasaaren uimarantaa voidaan käyntikertatilastojen valossa pitää käyntimääriltään pieneenä uimarantana, koska Helsingissä on 15 uimarantaa, joissa on enemmän käyntikertoja kuin Seurasaaren uimarannalla. Kesäkäytön lisäksi Seurasaaren talviuintipaikalla oli vuonna 2021 yhteensä noin 9 000 käyntikertaa. Seurasaaren talviuintitoiminnasta vastaa Seurasaaren Uimarit ry. Tilastojen valossa voidaan todeta, että pandemia-aika on kasvattanut myös Seurasaaren uimarannan kävijämääriä.

Seurasaassa on voimassa asemakaava vuodelta 2004, ja silloin tehdyt linjaukset ovat edelleen asianmukaiset. Seurasaaren uimalan käytössä oleva alue on määritelty kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi, jolla muutos- ja korjaustyöt on tehtävä siten, että alueen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Kaavan mukaan alueelle saa rakentaa uimalatoimintaa palvelevan, mittakaavaltaan ja materiaaleiltaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön soveltuvan saunan.

Asemakaavan mukaan uimalan rakennukset, aita ja rakennelmat on säilytettävä. Kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoitus katsoo, et-



tä saunahankkeessa esitetyt muutokset ovat asemakaavan mukaisia. Eteläosan aidan siirtäminen tai uudelleen rakentaminen vanhan mallin mukaan ei heikennä uimala-alueen arvoa.

Helsingin merellisen strategian mukaisesti kaupunki haluaa edistää rantojen palveluiden kehittämistä. Saunapaikkojen vuokralaisten ja toteuttajien valinnassa on käytössä kaikille avoin hakumenettely ja vuokrat on ennalta määritetty. Saunapaikat luovutetaan jatkoneuvottelujen perusteella 30 vuoden vuokrasopimuksilla. Kaupungin vakiintuneiden tontinluovutusehtojen lisäksi huomioidaan kunkin kohteen erityispiirteet.

Lausunnon valmistelua on tehty yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

#### Käsittely

15.02.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli erityissuunnittelija Minttu Perttula. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus 1:

Veronika Honkasalo: Korvataan toinen kappale kokonaan seuraavalla kappaleella:

”Seurasaaren saunahankkeella voi olla myönteisiä vaikutuksia siihen, että nyt varsin vähällä käytöllä olleen uimarannan tunnettavuus lisääntyy ja käyttäjämäärät kasvavat. Toisaalta saunahanke on herättänyt huolta siitä, miten ainutlaatuinen miljöö ja uimarannan yhteisöllisyys turvataan jatkossa. Jos saunapaikan hakuprosessia jatketaan, tulee varaukseen ja myöhemmin maanvuokrasopimukseen kirjata riittävät ehdot liittyen uuden saunan toimintaan, saunan toteutussuunnitteluun ja saunan lähiympäristöön liittyen. Näin varmistetaan, että saunahanke ei vaaranna alueen suojelutavoitteiden tai uimaranta- ja talviuintikäytön toteutumista. Kaikki rannan nykykäytön muodot jatkuvat saunahankkeen toteutuessakin. Jotta naisille varattu alue on riittävän suuri, pitää harkita naisten ja miesten alueiden vaihtamista keskenään. On tarpeellista myös pohtia, onko saunalle nyt osoitettu sijainti ylipäättään optimaalisin vaihtoehto.”

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Vastaehdotus 2:

Veronika Honkasalo: Lisäksi lisätään kolmannen kappaleen lauseen "Arviointiryhmä on päättänyt nyt saunapaikkojen varauksensaajiksi...." jälkeen seuraavaa lause: "Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan mielestä



pitäisi vielä arvioida, olisiko yhteisöllisyyttä ja saunaperinnettä painotta-  
va hanke sopivampi kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen miljööseen.”

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Vastaehdotus 3:

Hiikka Ahde: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei puolla Seurasaaren saunahankkeen toteuttamista voimassa olevan asemakaavan mukaisesti. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa Seurasaaren uimala-alueen saunahankkeen perumista ko. alueelle ja esittää etsittäväksi saunalle uutta paikkaa esimerkiksi Pukkisaariin, joihin kaavan mukaan "saa siirtää museorakennuksia ja rakentaa museotoimintaan liittyviä kevyitä rakennelmia"

Voimassa olevassa vuoden 2004 asemakaavassa 11130 uimarannalla on merkintä VV/s: "Uimaranta-alue. Kulttuurihistoriallisesti arvokas uimaranta-alue. Pukusuojarakennukset, aidat ja muut rakennelmat on säilytettävä. Muutos- ja korjaustyöt on tehtävä siten, että alueen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Alueelle saa rakentaa uimalatoimintaa palvelevan, mittakaavaltaan ja materiaaleiltaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön soveltuvan saunan.”

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että 1000 neliömetrin lohkaistu uimarannasta vaarantaa ainutlaatuisen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön suojelemisen. Vuonna 1906 perustetun, naturistirantana toimivan uimalan käyttö on runsasta ja palvelee myös talviuimareita. Se on perustamisestaan asti lunastanut paikkansa rauhallisena ja turvallisena uimapaikkana myös naisille. Uimalan aidatun alueen sisälle uskaltautuu sellainenkin henkilö, jolle yleiselle uimarannalle meno on syystä tai toisesta ylivoimaista. Siellä kukin voi olla omana itsenään, ilman tuijotusta ja epämurkavaa huomiota tai häirintää.

Naisten puolella kävijöitä on runsaasti, joten kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että naisten alueesta suunniteltu lohkaistu polkee pahasti juuri naisten oikeuksia. Hanke pienentäisi naisten puoleista ranta-aluetta varjoisine männikköineen käytännössä puoleen nykyisestä. Saunalta jäljelle jäävä alue olisi pääasiassa jyrkkää kalliorinnettä, jolla ei ole mahdollista oleskella turvallisesti.

On aika ilmeistä, että suunniteltu sauna oheispalveluineen muuttaisi täysin uimalan luonteen ja siten koko alueen käytön. Vaarana on, että se tekisi naistenpuolen nykyisenlaisen käytön mahdottomaksi. Lisäksi rauhallinen, ainutlaatuinen luontokohde vastapäätä suojeltua lintujen pesimäsaarta ja perinteinen arvokas kokonaisuus tuhoutuisi peruuttamattomasti.



Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta huomioi lausunnossaan myös sen, että uimalan kävijät eivät katso tarvitsevansa eivätkä halua saunaa uimalaan. Ei edes erittäin runsas ja aktiivinen talviuintiväki. Vanha, saunan mahdollistava kaava tehtiin lähes kaksikymmentä vuotta sitten ilman perusteellista pohdintaa ja keskustelua. Aikoinaan ei myöskään nähty luonnon itseisarvoa parantavan virkistykseen lähteenä siten kuin tänä päivänä.

Kannattaja: Mahad Ahmed

Veronika Honkasalon vastaehdotuksesta 1 ja Hilikka Ahteen vastaehdotuksesta 3 äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

Lopuksi Veronika Honkasalon vastaehdotuksen 2 mukaisesta lisäyksestä äänestettiin erikseen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna

Ei-ehdotus: Hilikka Ahteen vastaehdotuksen 3 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Oona Hagman, Veronika Honkasalo, Eeva Kärkkäinen, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Nina Miettinen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen, Tuomas Tuomi-Nikula

Ei-äännet: 2

Hilikka Ahde, Mahad Ahmed

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon vastaehdotus 1 voitti Hilikka Ahteen vastaehdotuksen 3 äänin 11 - 2.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 9

Hilikka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki,



Oona Hagman, Veronika Honkasalo, Eeva Kärkkäinen, Nina Miettinen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Veronika Honkasalon vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 4 - 9.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen, Tuomas Tuomi-Nikula

Ei-äännet: 5

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Oona Hagman, Veronika Honkasalo

Tyhjä: 3

Outi Alanko-Kahiluoto, Eeva Kärkkäinen, Nina Miettinen

Poissa: 0

Äänten mentyä tasan 5 - 5 (3 tyhjää) puheenjohtajan ääni ratkaisi, että kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Veronika Honkasalon vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen.

01.02.2022 Pöydälle

Esittelijä

liikuntajohtaja  
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901  
stefan.froberg(a)hel.fi

Minttu Perttula, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36171  
minttu.perttula(a)hel.fi



## § 320

### V 18.5.2022, Valtuutettu Jukka Järvisen aloite ulkoliikuntapaikasta Akseli Toivosen kentälle

HEL 2021-013427 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jukka Järvinen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Käpylässä sijaitsevalle Akseli Toivosen kentälle rakennetaan ulkoliikuntapaikka.

Ulkoliikunnan suosio ja lähiliikuntapaikkojen käyttöaste ovat kasvaneet merkittävästi koronapandemian aikana. Helsingissä on yhteensä lähes 250 eritasoista ulkokuntoilu- ja lähiliikuntapaikkaa, jotka ovat alueellisesti varsin tasaisesti jakautuneet ympäri kaupunkia. Verkostoa kehitetään jatkuvasti palvelemaan kaikkia helsinkiläisiä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja kaupunkiympäristön toimiala ovat parhaillaan laatimassa lähiliikuntapaikkaohjelmaa, jossa kartoitetaan nykyiset lähiliikuntapaikat ja määritellään tarpeet uusille kohteille. Ohjelman valmistelun yhteydessä on perusteltua tarkastella myös Akseli Toivosen kentän ulkoliikuntapaikan toteuttamisen edellytykset ja aika-tila. Kentän vieressä sijaitseva kivituhkapohjainen lentopallokenttä on





varsin vähäisellä käytöllä ja voisi hyvin sopia ulkoliikuntapaikan sijainniksi.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätöshistoria**

Kaupunkiympäristölautakunta 15.02.2022 § 100

HEL 2021-013427 T 00 00 03

**Lausunto**

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ulkoliikuntapaikkojen edistäminen on tärkeää parantamalla myös ulkoilalueiden houkuttelevuutta ja lisäämällä omaehtoisen liikunnan mahdollisuuksia. Ulkoliikunnan suosio ja paikkojen käyttöaste on kasvanut merkittävästi koronapandemian aikana. Kaupunkiympäristön toimiala kehittää lähiliikuntapaikkoja tiiviissä yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Helsingissä on tällä hetkellä merkittävä määrä eritasoisia ja -kokoisia lähiliikuntapaikkoja. Verkostoa kehitetään jatkuvasti palvelemaan kaikkia helsinkiläisiä. Akseli Toivosen kenttä on nostettu esiin viimeisimmässä, vuonna 2009 alueelle laaditussa yleisten alueiden suunnitelmassa, mutta hanke ei ole edennyt investointiohjelmaan.



02.05.2022

Akseli Toivosen kenttä Käpylässä osittain määritelty aikakaudelle tyyppilliseksi puistoksi. Kentän lisäksi alueella on kolme pensasaidan rajaamaa pikkuaukiota. Näillä aukioilla on veistos, leikkipaikka ja pienempi pelikenttä. Leikkipaikalla on hiekkalaatikko ja muutamia isommil- le lapsille suunnattuja välineitä. Alue on tällä hetkellä nuhrainen ja ku- lunut, mikä osoittaa alueen olevan ahkerasti käytetty ja tarpeellinen.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala laatii tällä hetkellä yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa lähiliikuntapaikkaohjelmaa, jossa tode- taan nykyiset liikuntapaikat, tulevat kohteet sekä kootaan palvelulinjaus määrittelemään näiden paikkojen toimintoja ja laatutasoa kokoluokki- neen. Kaupunkiympäristön toimiala osallistuu työhön tiiviisti.

Lähiliikuntapaikkaohjelmassa määritellään verkoston ja väestöpohjan kannalta tarpeelliset sijaintipaikat. Ohjelman valmistelun yhteydessä on perusteltua tarkastella myös Akseli Toivosen kentän ulkoliikuntapaikan toteuttamisen edellytykset ja aikataulu.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tero Santaoja, yksikön päällikkö: 310 37155  
tero.santaoja(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 01.02.2022 § 20

HEL 2021-013427 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa ulkoliikuntapaikan raken- tamismahdollisuuksien selvittämistä Akseli Toivosen kentän lähiympä- ristöön.

Helsingistä löytyy alkuvuodesta 2022 yhteensä 159 ulkokuntoilu- ja 85 lähiliikuntapistettä. Toimipisteet ovat moninaisia muun muassa koon, varustelutason ja liikunta- sekä kuntoilumahdollisuuksien osalta. Liikun- tapaikat ovat lukumäärällisesti jakaantuneet maantieteellisesti varsin tasaisesti ympäri kaupunkia.

Tilanteen selkeyttämiseksi kaupunki perusti keväällä 2021 lähiliikunta- paikat-työryhmän, jonka tavoitteena on luoda toimintamallit ja strategia kaupunkilaisten perusliikuntaedellytysten yhdenmukaistamiseksi lähiii- kuntapaikkaohjelman mukaisesti. Työryhmässä on edustajat kulttuurin



ja vapaa-ajan, kaupunkiympäristön sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta. Työryhmä jatkaa toimintaansa suunnitelmien mukaisesti vuonna 2022. Tässä yhteydessä tarkastellaan myös ulkoliikuntapaikan mahdollista sijoittamista Akseli Toivosen kentälle tai sen läheisyyteen.

Helsingin lähiliikuntapaikat ovat suosittuja liikunta- ja kuntoilupisteitä. Lisäksi käynnissä oleva Covid19-pandemia on lisännyt ulkoliikunnan ja sitä kautta erilaisten liikunta- sekä kuntoilupisteiden käyttöä entisestään. Erityisen suosittuja ovat olleet uudentyypiset ja maksuttomat ulkokuntosalit, Helsinki gymit, joita voi löytää esimerkiksi Pirkkolasta, Palloheinästä, Hietaniemen uimarannalta ja Kurkimäestä.

Akseli Toivosen kentän ulkoliikuntapaikkaa suunniteltaessa tulee pohtia ennen kaikkea sen luonnetta ja sijoittelua. Nykyisellä kivituhkakentällä pelataan tällä hetkellä kesäisin jalkapalloa ja talvisin se on jääurheilulajien käytössä. Liikuntapalvelukokonaisuuden 14.12.2021 kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa hyväksytyn palvelustrategian mukaisesti luonnonjääkenttien muuttamista toisiin tarkoituksiin tulisi välttää. Näin ollen varsinainen Akseli Toivosen (iso) kenttä ei ole sopiva paikka uudelle ulkoliikuntapaikalle.

Kentän vieressä sijaitsevat kuitenkin lasten leikkipuisto sekä kivituhka-pohjainen lentopallokenttä. Liikuntapalvelukokonaisuuden näkemyksen mukaan jälkimmäinen kenttä on varsin vähäisellä käytöllä ja voisi sopin hyvin ulkoliikuntapaikan sijoituspaikaksi. Kyseinen kenttä on kuitenkin kaupunkiympäristön toimialan hallinnassa, joten lautakunta ei voi tehdä päätöstä ulkoliikuntapaikan toteuttamista.

Esittelijä

liikuntajohtaja  
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791  
petteri.huurre(a)hel.fi  
Kimmo Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 32342  
kimmo.isotalo(a)hel.fi



## § 321

### V 18.5.2022, Valtuutettu Pia Kopran aloite Talin puistotien varrella sijaitsevan kentän jäädyttämisestä

HEL 2022-000715 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Käsittely

Palautusehdotus:

Jussi Halla-aho: Kaupunginhallitus palauttaa esityksen uudelleen valmisteluun siten, että Talinlehdon urheilukenttä saadaan talvikausina luistelukentäksi.

Perustelut: Kentän jäädyttäminen palvelee lähialueen asukkaita mahdollistamalla talviurheilun ja tuomalla sitä kautta asukkaille terveyshyötyä. Asukkaiden pyyntöä on kuunneltava. Ottaen huomioon, että kenttä on jäädytetty aiemminkin, ovat päätösehdotuksessa esitetyt perustelut heikkoja. Pienen kentän jäädyttäminen ei ole suuri kustannuserä verrattuna siitä saatavaan hyötyyn.

Jussi Halla-ahon palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Kartta alueen luistelukentistä
- 2 Valtuutettu Pia Kopran aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut



Valtuutettu Pia Kopra ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Talin puistotien varrella oleva urheilukenttä jäädytetään talvikausina luistelukentäksi.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelut vastaa pääasiassa liikuntapuistoissa sijaitsevista tekojääradoista ja suuremmista luistelukentistä. Kaupunkiympäristön toimiala puolestaan vastaa yleisillä puistoalueilla olevista pienemmistä luistelukentistä. Aloitteessa ehdotettu hiekkakenttä Talin puistotien varrella ei kuulu talvisin jäädytettäviin kenttiin. Kaikkien jäädytettäväksi sopivien puistokenttien jäädyttäminen ei ole mahdollista nykytilanteessa ennen kaikkea kustannussyistä.

Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan arvioinut, että Talin alueella pienten luistelukenttien verkosto on riittävä ja toimiva. Lähimmät luistelukentät on esitetty liitteenä olevassa kartassa. Vastaus on kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Kartta alueen luistelukentistä
- 2 Valtuutettu Pia Kopran aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätöshistoria**

Kaupunkiympäristölautakunta 08.03.2022 § 142

HEL 2022-000715 T 00 00 03

**Lausunto**

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:



Yleiset alueet palvelun kunnossapitoyksikkö tilaa Helsingin kaupungin palveluverkkoon kuuluvien pienten luistelukenttien jäädyttämisen sopimusurakoitsijoiltaan ja liikuntapalvelut vastaa puolestaan ulkoliikunta-alueilla sijaitsevista suuremmista jäädytettävistä kentistä.

Puistojen pienet jääkentät löytyvät Helsingin palveluverkkokartasta. Alueen lähimmät kentät on esitetty kartassa (liite 1).

Valtuustoaloitteessa ehdotettu kenttä ei kuulu Helsingin kaupungin tarjoamaan palveluverkon talvisin jäädytettäviin kenttiin. Kaikkien jäädytettäviksi sopivien puistokenttien jäädyttäminen ei ole mahdollista nykytilanteessa ennen kaikkea kustannussyistä. Palveluverkosto tarkistetaan osana yleisten alueiden suunnitelmaa. Tällä alueella pienten luistelukenttien verkosto on riittävä ja toimiva.

#### Käsittely

08.03.2022 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Mika Raatikainen: Kaupunkiympäristölautakunta palauttaa esityksen uudelleen valmisteluun siten, että Talinlehdon urheilukenttä saadaan talvikausina luistelukentäksi.

Perustelut: Kentän jäädyttäminen palvelee lähialueen asukkaita mahdollistamalla talviurheilun ja tuomalla sitä kautta asukkaille terveyshyötyä. Asukkaiden pyyntöä on kuunneltava. Ottaen huomioon, että kenttä on jäädytetty aiemminkin, ovat päätösehdotuksessa esitetyt perustelut heikkoja. Pienen kentän jäädyttäminen ei ole suuri kustannuserä verrattuna siitä saatavaan hyötyyn.

Palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

01.03.2022 Pöydälle

#### Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

#### Lisätiedot

Ville Immonen, projektijohtaja: 31026737  
ville.immonen(a)hel.fi



## § 322

### V 18.5.2022, Valtuutettu Teija Makkosen aloite jalkapallohallista Tapulikaupungin liikuntapuistoon

HEL 2021-013428 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jussi Halla-ahon ehdotuksesta.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuutettu Teija Makkosen aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Teija Makkonen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että Tapulikaupungin liikuntapuistoon rakennetaan kaupungin liikuntapalvelujen hallinnoima kiinteä ja lämmin jalkapallohalli.

Kaupunginhallitus ei kannata aloitteessa ehdotetun jalkapallohallin rakentamista Tapulikaupungin liikuntapuistoon. Kiinteät jalkapallohallit ovat haasteellisia ennen kaikkea lämpimän vuodenajan käytön osalta sekä niiden korkeiden investointi- ja käyttökustannusten takia.

Kaupungilla on kaksi omaa kiinteää jalkapallohallia, Myllypurossa sijaitseva Pallomylly ja Talin jalkapallohalli. Näiden suosituin käyttöaika on



lokakuusta maaliskuun loppuun. Kesäkaudella jalkapalloilijat mieluummin pelaavat ulkona ja kiinteät hallit ovat varsin vähäisellä käytöllä. Ympärivuotisen käytön puute korostaa kiinteän jalkapallohallin korkeita investointikustannuksia, jotka ovat liikuntapalvelujen arvion mukaan noin 15–20 miljoonaa euroa.

Aloitteessa ehdotettu alue Tapulikaupungin liikuntapuistossa on liian pieni (4 660 m<sup>2</sup>) kiinteää jalkapallohallia varten. Pallomyllyn koko on noin 10 000 m<sup>2</sup> ja Talin jalkapallohallin noin 8 700 m<sup>2</sup>. Tällä hetkellä ainoa kaavoituksen puolesta sopiva ja vapaa tontti jalkapallohallille sijaitsee Vuosaaren liikuntapuistossa.

Korkeiden investointikustannusten ja vähäisen kesäkäytön vuoksi kiinteitä jalkapallohalleja ei ole viime vuosina juurikaan rakennettu. Niiden sijaan on rakennettu Best Hall -tyyppisiä kevytrakenteisempia halleja tai ylipainehalleja, joille on tehty aiempaa tukevammat perustukset. Tällaisten hallien investointikustannukset ovat kiinteitä halleja huomattavasti matalammat, noin 3–5 miljoonaa euroa.

Helsingissä on tällä hetkellä kymmenen jalkapalloseurojen hallinnoimaa ylipainehallia, joista suurin osa lasketaan alas kesän ajaksi. Uusia on suunnitteilla ainakin Lauttasaareen, Kumpulanlaaksoon, Vuosaareen ja Laajasaloon. Kaupungilla ei ole omia ylipainehalleja, eikä niiden hankkimista pidetä tarkoituksenmukaisena muun muassa runsaan energiankulutuksen ja talviturvallisuuteen liittyvien riskien vuoksi.

Jalkapallon kesäkauden harjoittelu- ja peliolosuhteet ovat Helsingissä hyvällä tasolla, mutta talviolosuhteiden parantamiseen on selkeä tarve. Leutoina talvina kiinteiden ja ylipainehallien ohella pelataan lämmitetyillä ulkotekonurmikentillä, joita on tällä hetkellä yhdeksän. Näistä kolme on kaupungin ja kuusi jalkapalloseurojen. Lämmitettävien tekonurmien määrää olisi tarpeen lisätä joko kaupungin omina kenttinä tai yhteistyössä seurojen kanssa.

Vastaus on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnon mukainen. Lautakunta on äänin 8–4 puoltanut ajatusta, että Tapulikaupungin liikuntapuistoon voisi selvittää Best Hall -hallin rakentamista yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Tähän ei kuitenkaan ole tällä hetkellä varattu määrärahaa eikä hanke ole liikuntapaikkarakentamisen investointiohjelmassa. Kaupunkiympäristön toimiala on ilmoittanut, ettei sillä ole asiaan lausuttavaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä





02.05.2022

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Teija Makkosen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.02.2022 § 33

HEL 2021-013428 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei tällä hetkellä kannata kiinteän ja lämmitettävän jalkapallohallin rakentamista Tapulikaupungin liikuntapuistoon. Hallit ovat haasteellisia liikuntapaikkoja ennen kaikkea lämpimän vuodenajan käytön osalta sekä niiden korkeiden investointi- ja käyttökustannusten takia.

Kiinteiden jalkapallohallien perustamista rajoittaa lisäksi liikuntapaikkarakentamiselle kaavoitettujen alueiden ja tonttien niukkuus. Aloitteessa ehdotettu alue Tapulikaupungin liikuntapuistossa on kooltaan 4 660 m<sup>2</sup>, mikä on liian pieni jalkapallohallia varten. Vertailuna todettakoon, että Myllypuron Pallomyllyn koko on noin 10 000 m<sup>2</sup> ja Talin jalkapallohallin noin 8 700 m<sup>2</sup>. Tällä hetkellä ainoa kaavoituksen puolesta sopiva ja vapaa tontti jalkapallohallille sijaitsee Vuosaaren liikuntapuistossa.

Toinen Helsingin kaupungin viimeisistä itse rakentamista ja uusista sisäliikuntapaikoista on yllä mainittu jalkapallohalli Pallomylly. Halli valmistui vuonna 2009. Pallomyllyn lisäksi kaupunki omistaa ja hallinnoi vastaavanlaista jalkapallohallia Talissa. Näiden suosituin käyttöaika on yleensä lokakuusta maaliskuun loppuun, minkä ulkopuolella jalkapalloilijat mieluummin pelaavat ulkona. Kiinteät hallit ovat kesällä usein varsin vähäisellä käytöllä.



Ympärivuotisen käytön puute korostaa Talin tai Myllypuron kaltaisen kiinteän jalkapallohallin korkeita investointikustannuksia. Ne ovat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaan kuuluvan liikuntapalvelukokonaisuuden arvion mukaan noin 15 000 000 – 20 000 000 euroa. Hintaa voivat lisäksi korottaa hallin sijainnin vaatimat maansiirtotyöt sekä mahdolliset rakennuslupaviranomaisten vaatimukset.

Edellä mainituista syistä kiinteitä jalkapallohalleja ei ole viime vuosina juurikaan rakennettu. Niiden sijaan Suomeen nousseet jalkapallohallit ovat olleet besthall-tyylisiä tai sitten ylipainehalleja, joille on viime aikoina rakennettu aiempaa tukevammat perustukset. Tällaisten hallien investointikustannukset ovat olleet kiinteitä halleja huomattavasti matalammat, noin 3 000 000 – 5 000 000 euroa.

Helsingissä kaupungin jalkapalloseurat hallinnoivat tällä hetkellä kymmentä erikokoista ylipainehallia. Näiden ohella seurat suunnittelevat uusien ylipainehallien pystyttämistä ainakin Lauttasaareen (PPJ), Kumpulanlaaksoon (KÄPA), Vuosaaren liikuntapuistoon (Viikingit) ja Laajasalon liikuntapuistoon (LPS). Ylipainehallit ovat harvoin pystyssä ympäri vuoden, vaan ne usein lasketaan alas keväällä jalkapalloväen toiveesta tai viranomaisluvista johtuen.

Liikuntapalvelukokonaisuudella ei ole omia ylipainehalleja, eikä niiden hankkimista pidetä tarkoituksenmukaisena muun muassa talviturvallisuuteen liittyvien riskien sekä ylipainehallien energiankulutuksen vuoksi. Ennen jalkapallohallin rakentamispäätöksen tekemistä tulisikin huolehtia liikuntapalvelukokonaisuuden investointi- ja käyttötalousmäärärahojen lisäämisestä sekä riittävydestä nykyisten toimintojen turvaamiseksi. Samaten tulisi pohtia runsaasti energiaa kuluttavien liikunta- paikkarakentamishankkeiden soveltumista kaupungin kunnianhimoisiin ympäristötavoitteisiin.

Jalkapalloilun kesäkauden olosuhteet Helsingissä ovat tällä hetkellä vähintään hyvällä tasolla. Kaupungista löytyy yhteensä 76 erikokoista tekonurmikenttää tai -aluetta. Näistä 36 on liikuntapalvelukokonaisuuden hallinnassa ja 28 jalkapalloseurojen tai niiden omistamien yhtiöiden rakentamia ja hallinnoimia. 12:ta tekonurmialuetta tai -kenttää hallinnoivat muut kaupungin toimialat sekä palvelut.

Jalkapalloilun talviharrastamista tukevat kiinteiden ja ylipainehallien ohella kaupungin lämmitetyt tekonurmikentät, joita Helsingistä löytyy yhdeksän kappaletta. Kaupungin liikuntapalvelukokonaisuus hallinnoi näistä yhteensä kolmea (Pallokenttä 1, Pallokenttä 6 ja Vuosaari). Loppuista vastaavat helsinkiläiset jalkapalloseurat.



Helsingissä on selvä tarve jalkapallon talviolosuhteiden parantamiseen. Lämmitettävien tekonurmikenttien määrää olisi syytä lisätä joko Helsingin omina kenttinä tai yhteistyössä seurojen kanssa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa kuitenkin ajatusta siitä, että niin kutsutun besthall-halliratkaisun rakentamista pilottihankkeena Tapiolikaupungin liikuntapuistoon (nykyisen tekonurmen päälle tai luonnonnurmialueelle) tulisi selvittää yhdessä kaupunkiympäristön kanssa.

Besthall-kiinteä-kevytrakenteinen -halli on ympäri vuoden käytettävissä oleva jalkapallo- ja urheiluhalli, joka parantaisi jalkapallon talviolosuhteita, ja palvelisi alueen asukkaita sekä varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen käyttötarpeita. Jalkapallon talvikauden olosuhteiden kehittämiseksi on kokonaisuudessaan kaupungissa tunnustettua tarvetta alueellinen ja tasapainoinen kaupunkikehittäminen ja saavutettavuus huomioiden.

#### Käsittely

15.02.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli liikuntapaikkapäällikkö Petteri Huurre. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus 1:

Teija Makkonen: Kappale 9)

Poistetaan:

Taloudellisten haasteiden ohella liikuntapoliittinen näkökulma ei selkeästi tue kiinteän jalkapallohallin rakentamista, sillä jalkapalloilun olosuhteet Helsingissä ovat tällä hetkellä vähintään hyvällä tasolla. Kaupungista löytyy yhteensä 76 erikokoista tekonurmikenttää tai -aluetta. Näistä 36 on liikuntapalvelukokonaisuuden hallinnassa ja 28 jalkapalloseurojen tai niiden omistamien yhtiöiden rakentamia ja hallinnoimia. 12:ta tekonurmialuetta tai -kenttää hallinnoivat muut kaupungin toimialat sekä palvelut. Kaikki alueet ja kentät eivät ole jalkapallon pelikautenaan jatkuvassa käytössä, vaan vapaata kenttätilaa löytyy varsin runsaasti ympäri kaupunkia esimerkiksi viikonloppuisin ja arkisin toimistoaikojen sisältä.

Lisätään kappale:

Jalkapalloilun kesäkauden olosuhteet Helsingissä ovat tällä hetkellä vähintään hyvällä tasolla. Kaupungista löytyy yhteensä 76 erikokoista tekonurmikenttää tai -aluetta. Näistä 36 on liikuntapalvelukokonaisuuden hallinnassa ja 28 jalkapalloseurojen tai niiden omistamien yhtiöiden rakentamia ja hallinnoimia. 12:ta tekonurmialuetta tai -kenttää hallinnoivat muut kaupungin toimialat sekä palvelut.



Kannattaja: Veronika Honkasalo

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Teija Makkosen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 2:

Teija Makkonen: Lisätään kappale 10) loppuun seuraavat:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa kuitenkin ajatusta siitä, että niin kutsutun besthall-halliratkaisun rakentamista pilottihankkeena Tapiolikaupungin liikuntapuistoon (nykyisen tekonurmen päälle tai luonnonnurmialueelle) tulisi selvittää yhdessä kaupunkiympäristön kanssa.

Besthall-kiinteä-kevytrakenteinen -halli on ympäri vuoden käytettävissä oleva jalkapallo- ja urheiluhalli, joka parantaisi jalkapallon talviolosuhteita, ja palvelisi alueen asukkaita sekä varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen käyttötarpeita. Jalkapallon talvikauden olosuhteiden kehittämiseksi on kokonaisuudessaan kaupungissa tunnistettua tarvetta alueellinen ja tasapainoinen kaupunkikehittäminen ja saavutettavuus huomioiden.

Kannattaja: Hilikka Ahde

Vastaehdotus 3:

Veronika Honkasalo: Lisätään lausunnon loppuun kappale:

Helsingissä on selvä tarve jalkapallon talviolosuhteiden parantamiseen. Lämmitettävien tekonurmikenttien määrää olisi syytä lisätä joko Helsingin omina kenttinä tai yhteistyössä seurojen kanssa.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Teija Makkosen vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Nina Miettinen

Ei-äännet: 8

Hilikka Ahde, Mahad Ahmed, Oona Hagman, Eeva Kärkkäinen, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Tyhjä: 1

Tuomas Tuomi-Nikula

Poissa: 0



02.05.2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Teija Makkosen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 4 - 8 (1 tyhjä).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen 3 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Oona Hagman, Veronika Honkasalo, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Nina Miettinen, Dani Niskanen

Tyhjä: 4

Hilkka Ahde, Eeva Kärkkäinen, Nina Suomalainen, Tuomas Tuomi-Nikula

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Veronika Honkasalon vastaehdotuksen 3 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 0 - 9 (4 tyhjää).

01.02.2022 Pöydälle

Esittelijä

liikuntajohtaja  
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791  
petteri.huurre(a)hel.fi  
Kimmo Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 32342  
kimmo.isotalo(a)hel.fi



## § 323

### V 18.5.2022, Valtuutettu Laura Kolben aloite kiinnostavasta rakennushistoriasta kertovista seinälaatoista

HEL 2022-000712 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuutettu Laura Kolben aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Laura Kolbe ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää mahdollisuutta toteuttaa rakennushistoriallisesti kiinnostaviin yksityisiin ja julkisiin rakennuksiin arkkitehtuurista ja historiasta kertovia seinälaattoja.

Erilaiset opastaulut rakennuksissa tai niiden läheisyydessä lisäävät rakennushistorian tuntemusta ja siten osaltaan edistävät kaupungin kulttuuriperinnön säilymistä. Helsingin historialliset rakennukset ovat kansainvälisesti kiinnostavia ja ulkomaisten matkailijoiden vierailukohteita. Matkailuyrittäjät, museot ja useat muut tahot ovat suunnitelleet Helsinkiin digitaalisia kävelykierroksia ja vastaavia tietopaketteja.



Kaupunginmuseolla ei ole määrärahoja varattuna infotaulujen pystyttämiseen tai kunnossapitoon. Seinälaattahankkeen taloudelliseksi mahdollistajaksi tarvitaan ulkopuolinen taho, esimerkiksi aiheesta kiinnostunut yhdistys tai yritys tai toimikunnan perustaminen. Hoitovastuu kuuluu seinälaatan asettaneelle yhteisölle.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala valmistelee yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa toimintasuunnitelman asian edistämiseksi. Kaupunginmuseon asiantuntijat ovat valmiita antamaan neuvoja ja apua seinälaattojen suunnitteluun, toteutukseen ja sijoittamiseen liittyen, jos hanke käynnistyy. Taloyhtiöt ja kiinteistön omistajat voivat myös itse edistää rakennusten historian esilletuomista seinään kiinnitettävillä laatoilla. Kaupunki on valmis laatimaan prosessin, jotta historiallisten kyltien asettaminen ratkaistaan säännönmukaisesti asemakaavoituksen yhteydessä. Olemassa olevien seinälaattojen tunnettuutta ja löydettävyyttä olisi myös tärkeä parantaa.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa aikalautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Laura Kolben aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätöshistoria**

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.03.2022 § 50

HEL 2022-000712 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:



Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää erittäin tärkeänä ja ilahduttavana, että kaupunginvaltuutettujen keskuudesta löytyy kiinnostusta Helsingin rakennushistoriaan ja sen esiin tuomiseen. Erilaiset opas- ja tietotaulut rakennuksissa tai niiden läheisyydessä ovat yksi tapa lisätä rakennushistorian tuntemusta ja siten osaltaan edistää kaupungin kulttuuriperinnön säilymistä. Keskeistä on ulkopuolisen tahon, esimerkiksi aiheesta kiinnostuneen yhdistyksen tai yrityksen löytäminen tai toimikunnan perustaminen seinälaattahankkeen taloudelliseksi mahdollistajaksi. Taloyhtiöt ja kiinteistön omistajat voivat myös itse olla aktiivisia ja edistää rakennusten historian esilletuomista esim. seinään kiinnitettävillä laatoilla

Helsingin erilaisten historiallisesti merkittävien rakennusten, kohteiden ja nähtävyyksien merkitsemisestä vastanneen kaupunginmuseon budjetissa ei useiden vuosien ajan ole ollut varoja muisto- tai infotaulujen pystyttämiseen tai kunnossapitoon. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa, että kaupunginmuseon asiantuntijat yhdessä oman toimialansa ja kaupunkiympäristön toimialan eri toimijoiden kanssa ovat kuitenkin valmiita antamaan neuvoja ja asiantuntija-apua infotaulujen suunnitteluun, toteutukseen ja sijoittamiseen liittyvissä asioissa, mikäli rakennushistoriallisten tekstitaulujen toteuttaminen käynnistyy. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa kuitenkin, että hoitovastuu kuuluu seinälaatan tai infotaulun asettaneelle yhteisölle tai henkilölle niin kauan kuin tällainen vastuutaho on olemassa.

Helsingin historialliset rakennukset ovat kansainvälisesti kiinnostavia ja ulkomaisten matkailijoiden vierailukohteita. Matkailuyrittäjät, museot ja useat muut tahot ovat suunnitelleet Helsinkiin digitaalisia kävelykierroksia ja vastaavia tietopaketteja. Rakennushistoriallisen tiedon tuottaminen olisi helpompaa ja tiedon määrä laajempi, koska digitaaliset ratkaisut ovat helposti muokattavia ja muunneltavia.

Kaupunki on valmis laatimaan prosessin, jotta historiallisten kylttien asettaminen ratkaistaan säännönmukaisesti asemakaavoituksen yhteydessä.

Jo olemassa olevien opas- ja infotaulujen tunnettavuutta ja löydettävyyttä olisi myös tärkeä parantaa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala valmistelee yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa konkreettisen toimintasuunnitelman asian edistämiseksi.

Käsittely

15.03.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen





02.05.2022

Vastaehdotus:

Anna Karhumaa: Lisätään lausunnon loppuun:

"Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala valmisteleo yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa konkreettisen toimintasuunnitelman asian edistämiseksi. "

Kannattaja: Nina Suomalainen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Anna Karhumaan vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja  
Reetta Heiskanen

Lisätiedot

Sanna Granbacka, tutkija, puhelin: 09 310 27989  
sanna.granbacka(a)hel.fi



**§ 324**

**V 18.5.2022, Valtuutettu Vesa Korkkulan aloite skeittipuistojen kunnostuksesta**

HEL 2021-012409 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Vesa Korkkulan aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Vesa Korkkula ja 34 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että skeittipuistojen kuntoa seurataan nykyistä paremmin, tarvittavat korjaukset tehdään systemaattisesti ja harrastajia konsultoidaan korjauksia suunniteltaessa.

Kaupunki pyrkii tarjoamaan kaikenikäisille ja -taitoisille skeittauksen harrastajille turvallisia, kestäviä ja mahdollisimman monipuolisia skeittipaikkoja. Helsingissä on tällä hetkellä noin 20 skeittipaikkaa, joista vastaa joko kaupunkiympäristön toimialan kunnossapitoyksikkö tai kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ulkoliikuntapalvelut sekä muutamassa kohteessa nuorisopalvelut. Poikkihallinnollinen skeittipaikkatyöryhmä koordinoi koko kaupungin skeittipaikkojen suunnittelua, rakentamista, käyttöä ja kunnossapitoa.

Uuden skeittipaikan valmistuessa suoritetaan käyttöönottotarkastus, jossa varmistetaan turvallisuuteen liittyvien vaatimusten täyttyminen.



Mahdolliset puutteet korjataan ennen alueen luovutusta käyttöön. Käytönoton jälkeen skeittipaikan turvallisuudesta huolehditaan säännöllisellä ylläpidolla ja tarvittavilla turvallisuustarkastuksilla. Kaikilla skeittipaikoilla tehdään vuosittain laajempi toimintatarkastus. Todetut puutteet pyritään korjaamaan mahdollisimman nopeasti ja kattavasti.

Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan arvioinut, että turvallisuustarkastukset on suoritettu asianmukaisesti, mutta tarvittavien kunnostustoimenpiteiden systemaattisessa toteuttamisessa on ollut haasteita riittävän asiantuntijahenkilöstön ja määrärahojen puutteesta johtuen.

Helsingin skeittiohjelmaa päivitetään parhaillaan. Ohjelmalla varmistetaan skeittipaikkojen turvallisuus ja käytettävyyttä sekä sovitaan, miten olosuhteita kehitetään tulevina vuosina. Ohjelman laadinnassa on mukana laaja kaupungin asiantuntijaryhmä sekä alan harrastajia, ja sen valmistelussa huomioidaan myös palautteissa ja käyttäjäkyselyissä esiin tulleet perusparannustarpeet. Ohjelma on tarkoitettu viedä sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan että kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn tämän vuoden aikana.

Skeittiohjelman laatimisen yhteydessä on aiheellista arvioida, miten skeittipaikkojen huollon koordinaatio varmistetaan ja korjaustoimenpiteet saadaan osaksi normaaleja prosesseja. Huoltotoimenpiteiden suunnittelussa kaupunki tekee jo nyt yhteistyötä lajin harrastajayhdistysten kanssa. Erityisosaamista vaativat kunnostukset, kuten betonipintojen jälkikäsittely, tilataan erillistyönä. Se tehdään keskitetysti kaikille betonipintaisille skeittipaikoille vuosien 2022–2023 aikana.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Vesa Korkkulan aloite

Muutoksenhaku

Postiosoite  
PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite  
Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin  
+358 9 310 1641  
Faksi

Y-tunnus  
0201256-6

Tilinro  
FI0680001200062637  
Alv.nro  
FI02012566



---

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.04.2022 § 214

HEL 2021-012409 T 00 00 03

### Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta päätti todeta, että Helsingin kaupunki pyrkii tarjoamaan turvallisia harrastuspaikkoja kaikenikäisille ja -taitoisille skeittauksen harrastajille rakentamalla ja ylläpitämällä skeittaajien kannalta mahdollisimman monipuolisia ja kestäviä skeittipaikkoja.

Skeittauksen suosio on kasvanut ja se on erityisen tärkeä vapaa-ajan ja liikunnan muoto nuorten keskuudessa. Koronapandemia nosti skeittauksen suosiota kuten kaikkien puisto- ja viheralueiden käyttöä. Helsingissä on tällä hetkellä noin 20 skeittipaikkaa, joiden kunnossapidosta vastaavat hallintorajoista riippuen kaupunkiympäristön toimialan kunnossapitoyksikkö, kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan ulkoliikuntapalvelut sekä muutamassa kohteessa nuorisopalvelu.

Kaupungin ylläpitovastuulla olevien skeittipaikkojen rakenteiden ja varusteiden tulee täyttää EU:n skeittipaikkastandardit. Lisäksi yleisiä alueita koskee laki kuluttajaturvallisuudesta.

Helsingin kaupungin poikkihallinnollinen skeittipaikkatyöryhmä koordinoi koko kaupungin skeittipaikkojen suunnittelua, rakentamista, käyttöä ja kunnossapitoa. Helsingin skeittiohjelmaa päivitetään parhaillaan.

Lausunnossa esitetään, että skeittipuistojen turvallisuuden varmistamiseksi kehitetään järjestelmä tai prosessi, jossa varmistetaan huoltotoimenpiteiden systemaattinen kunnossapito. Huoltotoimenpiteiden toteuttamisen sujuvoittamiseksi kaupunki tekee yhteistyötä lajin harrastajyhdistysten kanssa.

### Nykytilanne

Skeittipaikkojen suunnitteluratkaisuisa noudatetaan Suomen standardisoimisliiton standardia SFS-EN 14974 + A1 ”Rullalautailualueet. Turvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät”. Standardi on päivitetty viimeksi vuonna 2019.



Skeittipaikkapalveluiden tarjoajaa ohjaa kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011). Lain mukaan vastuu palvelun turvallisuudesta kuuluu palveluntarjoajalle.

Uuden skeittipaikan valmistuessa suoritetaan käyttöönottotarkastus, jossa varmistetaan turvallisuuteen liittyvien vaatimuksien täyttyminen. Mahdolliset puutteet korjataan ennen alueen luovutusta käyttöön.

Käyttöönoton jälkeen hallintokunnan on huolehdittava skeittipaikan turvallisuudesta säännöllisellä ylläpidolla ja tarvittavilla turvallisuustarkastuksilla. Voimassa olevat turvallisuusohjeet ja -määräykset ohjaavat tarkastuksien laatua. Kuluttajaturvallisuuslain mukaan skeittipaikkojen tulee sisältyä palvelun tarjoajan laatimaan turvallisuusasiakirjaan.

Skeittipaikkojen säännöllinen ylläpito ja turvallisuustarkastukset kuuluvat alueurakkaan. Työn suorittavalta urakoitsijoilta vaaditaan kohdekohtaiset turvallisuussuunnitelmat, joita noudatetaan ylläpidossa. Turvallisuusasiakirjassa määritellään kohteessa noin 6-8 kertaa vuodessa tehtävät tarkastustoimenpiteet. Tämän lisäksi skeittipaikoilla tehdään vuosittain laajempi toimintatarkastus, jonka suorittaa tällä hetkellä Helsingin kaupungille Stara.

Tarkastusasiakirjoissa todetut puutteet pyritään korjaamaan mahdollisimman nopeasti ja kattavasti olevien resurssien puitteissa.

#### Toimenpiteet kunnossapidon kehittämiseksi skeittipaikoilla

Kunnossapidon turvallisuustarkastukset on suoritettu vaadittujen asiakirjojen mukaisesti. Tarkistusasiakirjoissa esitettyjen puutteiden ja niiden vaatimien kunnostustoimenpiteiden systemaattisessa toteuttamisessa on kuitenkin ollut haasteita riittävän asiantuntijahenkilöstön ja määrärahojen puutteesta johtuen.

Erityisosaamista vaativat kunnostustoimenpiteet, kuten betonipintojen jälkikäsitteily, tilataan erillistyönä. Tehtävä toimenpide suoritetaan mahdollisimman hyvässä yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa keskitetysti kaikille betonipintaisille skeittipaikoille vuosien 2022-2023 aikana.

Helsingin skeittiohjelmalla varmistetaan skeittipaikkojen turvallisuus ja käytettävyys sekä sovitaan, miten skeitin olosuhteita kehitetään tulevana vuosina. Ohjelman laadinnassa on mukana laaja kaupungin asiantuntijaryhmä sekä alan harrastajia.

Skeittiohjelman päivittämisestä vastaa kaupunkiympäristön toimiala. Skeittiohjelmassa tarkastellaan edellisen kauden toteutuneita hankkeita, todetaan nykyisten skeittipaikkojen olosuhteet sekä esitetään skeit-



tipaikkakohtaiset kehittämistoimenpiteet. Valmistuttuaan ohjelma on tarkoitus viedä sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan että kaupunkiympäristölautakuntaan vuoden 2022 aikana.

Skeittipaikkatarpeiden selvittämiseksi ja skeittiohjelman päivittämisen tueksi on tehty koko kaupunkia koskeva asukaskyselyn kooste 18.2.2021. [https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/Skeitti\\_kysely\\_tulokset\\_raportti.pdf](https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/Skeitti_kysely_tulokset_raportti.pdf)

Palautteissa oliin yleisesti tyytyväisiä skeittipaikkojen siisteyteen. Olemassa olevien skeittipuistojen kunnostusta ja päivittämistä toivottiin enemmän kuin uusien rakentamista. Skeittipaikkojen päivittäminen tarkoittaa monesti laajempaa kunnostusta ja vaatii usein suunnittelua. Skeittiohjelman päivityksessä otetaan esille mahdolliset perusparannustarpeet.

#### Käsittely

05.04.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mia Haglund: OTE LAUSUNNOSTA: "Lausunnossa esitetään, että skeittipuistojen turvallisuuden varmistamiseksi kehitetään järjestelmä tai prosessi, jossa varmistetaan huoltotoimenpiteiden systemaattinen kunnossapito." VIRKKEEN JÄLKEEN LISÄYS: "Huoltotoimenpiteiden toteuttamisen sujuvoittamiseksi kaupunki tekee yhteistyötä lajin harrastajayhdistysten kanssa."

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Muokataan lausunnon kohta 14 muotoon: "Erityisosaimista vaativat kunnostustoimenpiteet, kuten betonipintojen jälkikäsitteily, tilataan erillistyönä. Tehtävä toimenpide suoritetaan mahdollisimman hyvässä yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa keskitysti kaikille betonipintaisille skeittipaikoille vuosien 2022-2023 aikana."

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

29.03.2022 Pöydälle

#### Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja



02.05.2022

Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Camilla Lindroth, projektinjohtaja: 310 22084  
camilla.lindroth(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.02.2022 § 32

HEL 2021-012409 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin ylläpitämät skeittialueet pysyvät käyttäjilleen turvallisina ja varusteiltaan toimintaan suunniteltuina harrastuspaikkoina. Tämän varmistamiseksi on oleellista, että edelleen kehitetään skeittipaikkojen kunnan seuraamista ja huolto- ja korjaustoimenpiteiden toteuttamista sekä niiden budjetointia. Aloitteessa mainittu kunnossapidon tietojärjestelmien kehittäminen on myös tarpeellista huomioida osana kaupungin tietojärjestelmien kehityksen priorisointia.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että nämä kunnan seurannan, huolto- ja korjaustoimenpiteiden toteuttamisen ja budjetoinnin näkökulmat otetaan keskeiseksi osaksi valmisteilla olevaa skeittiohjelmaa, ja että skeittiohjelma tuodaan lautakunnan käsittelyyn syyskuudella 2022. Tätä näkökulmaa tukee myös skeittiohjelman asukaskyselyn tulokset, jossa korostui olemassa olevien skeittipuistojen ylläpito, kunnostus ja päivittäminen, joita toivottiin enemmän kuin uusien kohteiden rakentamista. Kyselyn perusteella skeittipaikkojen määrään, laatuun ja saavutettavuuteen oltiin yleisesti todella tyytyväisiä. Skeittiohjelman asukaskysely toteutettiin eHarava-kyselynä Helsingin skeittipaikoista, joka oli avoinna 2.–23.11.2020. Skeittipaikkakyselyyn osallistui 4 755 vastaajaa. Vastaajia saatiin kyselyn kaikista ikäryhmistä, myös vastaajien sukupuolijakauma on monipuolinen.

Helsingin kaupungin organisaatiossa skeittipalveluita järjestävät kaupunkiympäristön toimiala, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelu- ja nuorisopalvelukokonaisuudet. Skeittiohjelman laatimisen yhteydessä olisi syytä arvioida, miten skeittipaikkojen huolto- ja korjaustoimenpiteiden ohjeistus ja koordinaatio kaupungissa varmistetaan ja korjaustoimenpiteet saadaan osaksi normaaleja prosesseja.

01.02.2022 Pöydälle

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja



02.05.2022

Asia/21

---

Laura Aalto

Lisätiedot

Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87783  
matti.kuusela(a)hel.fi

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566





§ 325

**V 18.5.2022, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite pienveneilymahdollisuuksien kehittämisestä**

HEL 2021-011261 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Petrus Pennanen ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että pienveneliikenteen kehittämiseksi kaupunki lisää kaikille veneilijöille avoimia ja helposti saavutettavia laitureita saariin ja veneiden kiinnityspaikkoja luodoille, joille rantautuminen on sallittua, sekä ruoppaa Katajanokan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavat riittävän syviksi pienveneilylle.

Kaupunginhallitus kannattaa pienveneiden kiinnityspaikkojen ja kaikille avoimien vieraslaitureiden lisäämistä Helsingin edustan retkeilysaariin ja suurimpiin saariin, joissa on palveluja.

Pienveneilijöiden näkökulmasta saariston saavutettavuutta voidaan parantaa rakentamalla uusia ja kunnostamalla olemassa olevia laitureita tai avaamalla yksityiseen käyttöön vuokrattuja laitureja yleiseen käyttöön. Virkistysarten saavutettavuutta parannetaan myös nopeammilla ja kevyemmällä toimenpiteillä, kuten kiinnittymisrenkaiden ja poijujen



avulla. Poijuja sijoitetaan ankkuripaikoille kaupungin virkistyssaarten kiinnittymisrenkaiden yhteyteen. Virkistyskäyttöön avattujen saarten palveluista on jatkossa tarkoitus tiedottaa entistä kattavammin kaupungin nettisivuilla.

Helsingin merialueiden kehittäminen etenee tällä hetkellä aktiivisesti. Pienveneilyä edistäviä toimenpiteitä on viime vuosien aikana tehty monissa saarissa, muun muassa Vasikkasaarella, Isosaarella ja Vallisaarella. Vallisaarella on kiinnittymismahdollisuus noin 50 pienveneelle ja Vasikkasaarella viidelletoista. Laituripaikkoja lisätään tai laitureita kunnostetaan käyttöön mm. Vartiosaarella ja Malkasaarella. Kotiluodolla, Läntisellä Neitsytsaarella ja Pihlajaluodolla selvitetään poijupaikkojen tarvetta jo olemassa olevien kiinnitysrenkaiden lisäksi.

Itäiseen saaristoon on laadittu hoito- ja kehittämissuunnitelma, jonka keskeisenä periaatteena on retkeilysaarten saavutettavuuden, rantautumismahdollisuuksien ja virkistyskäyttöpalveluiden parantaminen. Tavoitteena on, että kaikissa tärkeimmissä kaupungin hallinnoimissa retkisaarissa on tulevaisuudessa pienveneille soveltuvat laiturit tai poijupaikat.

Kaupunki pyrkii aktiivisesti parantamaan pienveneilyedellytyksiä hallinnoimillaan saarilla, mutta Helsingin saariston maanomistus on jakautunut usealle taholle. Vain osa saarista on avoimessa käytössä ja sellaisia, joihin on mahdollista kehittää virkistyspalveluita. Virkistyskäyttöön tarkoitettuja retkeilysaaria on runsaasti erityisesti itäisessä saaristossa ja niin sanottuja jokamiessaaria on eri puolilla saaristoa. Rajoitetun käytön saarten, joita ovat muun muassa rauhoitetut lintuluodot ja sotilaskäytössä olevat saaret, saavutettavuutta ei ole tarkoituksenmukaista parantaa.

Merellisen strategian tavoitteena on saariston virkistyskäytön parantamisen lisäksi turvata saaristoluonnon ja saariston kulttuuriperinnön ja siihen liittyvien elinympäristöjen säilyminen. Käytännössä tämä tarkoittaa saavutettavuuden kehittämistä erityisesti niissä saarissa, joissa luonto ja kulttuuriperintökohteet kestävät lisääntyvää kulutusta, eroosion ja häirinnän lisääntymistä, maisemien muuttumista, roskaantumista ja vedenalaisen luonnon muutoksia. Saaristossa pesivien lintulajien yksi merkittävimmistä uhkatekijöistä on tahattoman häiriön syntyminen pesimäsaarille ja -luodoille virkistyskäytön seurauksena.

Laiturien lisäämisen ohella aloitteessa ehdotetaan Katajanokan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavien ruoppaamista. Ruoppaukset olemassa olevien rakenteiden läheisyydessä edellyttävät aina laajempaa rakenteellista tarkastelua ja melko todennäköisesti myös muutoksia kanavia ympäröiviin rakenteisiin, jotta niiden turvallisuus ei vaarannu.



Joissain kanavissa kallio on niin lähellä pohjaa, että väylän syventäminen edellyttäisi louhintaa. Ruoppaus ei välttämättä yksin riitä kanavien veneilymahdollisuuksien parantamiseen, koska kanavien ylittävien siltojen alituskorkeudet ovat matalat. Tällä hetkellä kanavien ruoppaaminen ei ole mahdollista eikä se sisälly investointiohjelmaan.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731  
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.02.2022 § 76

HEL 2021-011261 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään kolmea keskeistä toimenpidettä Helsingin saariston saavutettavuuden ja pienveneliikenteen kehittämiseksi: pienveneiden kiinnityspaikkojen lisäämistä, kaikille avoimien ja helposti saavutettavien laitureiden lisäämistä saarissa sekä Katajanokan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavien ruoppaamista riittävän syväksi pienveneilylle.

Kaupunkiympäristölautakunta kannattaa pienveneiden kiinnityspaikkojen ja kaikille avoimien käynti- ja vieraslaitureiden lisäämistä Helsingin



edustan retkeilysaariin ja suurimpiin saariin, joissa on palveluja. Pienveneilyä edistäviä toimenpiteitä on viime vuosien aikana tehty monissa Helsingin edustan saarissa, muun muassa Vasikkasaarella, Isosaarella ja Vallisaarella. Itäiseen saaristoon on laadittu hoito- ja kehittämissuunnitelma, jonka keskeisenä periaatteena on retkeilysaarten saavutettavuuden, rantautumismahdollisuuksien ja virkistyskäyttöpalveluiden parantaminen. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa kaikissa tärkeimmissä Helsingin kaupungin omistuksessa ja hallinnoimissa retkisaarissa on pienveneille soveltuvat laiturit tai poijupaikat.

Aloitteessa esitettyjen kanavien ruoppaaminen vaatii lisäselvityksiä. Ruoppaukset olemassa olevien rakenteiden läheisyydessä edellyttävät aina laajempaa rakenteellista tarkastelua ja melko todennäköisesti myös muutoksia kanavia ympäröiviin rakenteisiin.

Tällä hetkellä kanavien ruoppaaminen ei ole mahdollista eikä se sisälly investointiohjelmaan.

#### Helsingin merellinen strategia

Merellisen strategian tavoitteena on parantaa kaupungin merellisten kohteiden saavutettavuutta ja saariston palveluja sekä edistää merellisiä tapahtumia. Helsingin merialueiden kehittäminen etenee tällä hetkellä aktiivisesti. Pitkään Helsingin saariston yleinen virkistyskäyttö oli painottunut muutamaaan isompaan saareen, kuten Suomenlinnaan, Pihlajasaareen ja Mustasaareen. Viime vuosina on avautunut uusia saaria kaupunkilaisten käyttöön, esimerkiksi Lonna, Vallisaari, Kuninkaansaari ja Isosaari. Tällä hetkellä aktiivisen merellisen virkistyspiirissä on 12 saarta tai saariryhmää.

#### Saarten maanomistusolot ja käyttö

Helsingin kaupunki pyrkii parantamaan pienveneilijöiden pääsyä saariin omistamallaan ja hallinnoimallaan saarilla. Helsingin saariston maanomistus on kuitenkin jakautunut usealle taholle. Valtio ja kaupunki ovat suurimpia yksittäisiä maanomistajia. Valtion maat ovat osittain puolustusvoimien käytössä ja niiden hallinta on jakautunut Senaattikiinteistöjen ja Metsähallituksen kesken. Puolustusvoimien hallinnassa olevat saaret ovat suljettua sotilasaluetta. Muita merkittäviä maanomistajia ovat muun muassa Helsingin seurakuntayhtymä. Osa saaristosta on yksityisten omistamaa ja kesäasumiskäytössä. Saaristossa on myös kesämajoja, yksityisiä kesähuiloita ja järjestöjen, yhdistysten sekä yritysten virkistys- ja koulutuskeskuksia. Osa kaupungin saarikiinteistöistä on vuokrattu muun muassa veneily- ja kalastusseuroille, muut saaret ovat virkistys- tai luonnonsuo-jelukäytössä.



Saarista vain osa on avoimessa käytössä ja sellaisia, joihin on mahdollista kehittää retkeily- ja virkistyspalveluita ja lisätä niitä palvelevia rakenteita, kuten laitureita. Virkistyskäyttöön tarkoitettuja retkeilysaaria on runsaasti erityisesti itäisessä saaristossa ja niin sanottuja jokamiessaaria on eri puolilla saaristoa. Rajoitetun käytön saariin, joita ovat muun muassa rauhoitetut lintuluodot ja sotilaskäytössä olevat saaret, ei ole tarkoituksenmukaista parantaa saarten saavutettavuutta.

Merellisen strategian tavoitteena on saariston saarien avaamisen ja virkistyskäytön parantamisen lisäksi turvata saaristoluonnon ja saariston kulttuuriperinnön ja siihen liittyvien elinympäristöjen säilyminen. Käytännössä tämä tarkoittaa saavutettavuuden ja virkistyskäytön kehittämistä erityisesti niissä saarissa, joissa luonto ja kulttuuriperintökohdet kestävätkin lisääntyvää kulutusta, eroosion ja häirinnän lisääntymistä, maisemien muuttumista, roskaantumista ja vedenalaisen luonnon muutoksia.

Saaristoluonto on Helsingissä säilynyt melko hyvin ja saaristossa esiintyy runsaasti uhanalaisia ja harvinaisia luontotyyppisiä. Erityisesti rantojen luontotyyppit kuten hiekkarannat ja erilaiset merenrantaniityt kestävätkin huonosti kulutusta ja saariin rantautumista. Helsingin merialue saaristoinen on monipuolisen ja poikkeuksellisen arvokkaan pesimälinnuston elinympäristö. Pesimälinnustoon kuuluu runsaasti uhanalaisia ja muualla Itämeren piirissä voimakkaasti taantuneita lajeja. Saaristossa pesivien lintulajien yksi merkittävimmistä uhkatekijöistä on tahattoman häiriön syntyminen pesimäsaarille ja -luodoille virkistyskäytön seurauksena.

#### Pienveneilijöiden palvelut ja niiden kehittäminen

Helsingin saaristossa on monta toimijaa. Helsingin kaupungin omistamien saarten hallinnointi on ajan mittaan jakautunut usealle eri toimialalle ja palvelulle. Suurin osa Helsingin merellisestä huollosta on tällä hetkellä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan vastuulla. Etenkin laiturien osalta hallinnointi jakautuu usealle vastuutaholle. Osa laitureista on myös yksityisille ja yhteisöille vuokrattuja laitureita, joihin ei ole vapaata pääsyä. Kaupunkiympäristön toimiala hallinnoi 21 saarta, joista vain osassa on huoltotarvetta. Toimiala tilaa myös 24 luonnonsuojelusaaren tai saarissa sijaitsevan luonnonsuojelualueen huollon. Toimialan vastuulla on lisäksi kaksi kesämajasaarta Satamasaari ja Pikku Satamasaari.

Viime vuosien aikana on helpotettu pienveneilyä muun muassa Vasikkasaassa. Aiemmin saari on ollut pääosin kesämajakäytössä. Kaikille veneilijöille avoin käyntilaituri rakennettiin 2020. Vartiosaareen on suunnitteilla olemassa olevan yhteyslaiturin kunnostus.



Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistamia retkeilysaaria on kaksi Helsingin saaristoalueella, Kalliosaari ja Pikku Leikosaari. Saaret ovat hyvin varustettuja retkisaaria retkipalveluineen ja niihin on kaikilla vapaa pääsy. Molempiin saariin pääsee rantautumaan pienveneillä.

Tavoitteena on, että tulevaisuudessa kaikissa tärkeimmissä Helsingin kaupungin omistuksessa ja hallinnoimissa retkisaarissa on pienveneille soveltuvat laiturit tai poijupaikat. Saarten saavutettavuuden parantamisessa otetaan huomioon erilaiset retkeilijät, kuten reittiveneellä liikkuvat kaupunkilaiset, veneilijät, purjehtijat, lapsiperheet, liikuntarajoitteiset, melojat ja soutuveneellä liikkuvat, jotta mahdollisimman monella kaupunkilaisella olisi mahdollisuus päästä virkistäytymään saaristoon.

Pienveneilijöiden näkökulmasta saariston saavutettavuutta voidaan parantaa uusien retkilaiturien rakentamisella, olemassa olevia laitureita kunnostamalla tai avaamalla yksityiseen käyttöön vuokrattuja laitureja kokonaan tai osittain yleiseen käyttöön. Virkistysaarten saavutettavuutta parannetaan myös nopeammilla ja kevyemmällä toimenpiteillä, kuten kiinnittymisrenkaiden ja poijujen avulla. Poijuja sijoitetaan ankkuripaikoille kaupungin virkistysaarten kiinnittymisrenkaiden yhteyteen. Melojien rantautumisen helpottamiseksi on suunnitteilla melontalaitureita ja melojien rantautumiseen soveltuvien rantapaikkojen merkitsemistä erityisesti suojaisan itäisen saariston saarikohteisiin. Uusista, virkistyskäyttöön avattujen saarten palveluista on jatkossa tarkoitus tiedottaa entistä kattavammin kaupungin nettisivuilla.

Itäiseen saariston retkisaarilla, Kotiluodolla, Läntisellä Neitsytsaarella ja Pihlajaluodolla selvitetään poijupaikkojen tarvetta jo olemassa olevien kiinnitysrenkaiden lisäksi. Erityisesti Vuosaaren edustalla olevan Malakasaaren retkeilypalveluita ja laitureita on tarkoitus parantaa lähivuosien aikana. Vartiosaaren virkistyspalvelujen parantamisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota kaikille avoimien laitureiden ja kiinnityspaikkojen lisäämiseen.

Katajanokan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavien parantamisen mahdollisuudet

Aloitteessa esitetään kolmen kanavan ruoppaamista riittävän syväksi pienveneilylle. Ruoppaukset olemassa olevien rakenteiden läheisyydessä edellyttävät aina laajempaa rakenteellista tarkastelua, lisäselvityksiä ja melko todennäköisesti myös muutoksia kanavia ympäröiviin rakenteisiin, jotta niiden toiminta ja turvallisuus eivät vaarannu. Joissain tapauksissa, kuten Katajanokan kanavassa, on kallio lähellä pohjaa, jolloin väylän syventäminen edellyttäisi louhintaa. Kanavien pohjassa on myös paikoitellen pilaantunutta maa-ainesta, joka edellyttäisi toimenpiteitä, jos syventämiseen ryhdyttäisiin. Ruoppaus ei myöskään toimenpiteenä yksin välttämättä riittäisi kanavien veneilymahdollisuuk-



sien parantamiseen, koska kanavien ylittävien siltojen alituskorkeudet ovat matalat.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540  
tuuli.ylikotila(a)hel.fi  
Eero Sihvonen, projektinjohtaja, puhelin: 310 39448  
eero.sihvonen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 18.01.2022 § 10

HEL 2021-011261 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi kaupunginhallitukselle asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkemyksen mukaan saariston veneilymahdollisuuksien kehittäminen on kannatettavaa virkistystoiminnan edistämistä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa saariston virkistyskäytön mahdollisuuksien vahvistamista, johon lähivuosina parhaan mahdollisuuden tarjoaa Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen. Helsingin kaupunkiympäristölautakunnan 22.6.2021 hyväksymän Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman toteuttamisen myötä yhä useammalla on pääsy kaupungin omistamiin saarikohteisiin, joissa parannetaan myös pienveneiden kiinnittäytymismahdollisuuksia. Toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman ensimmäisten toimenpiteiden toteutus alkaa 2022 kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyössä. Toimenpiteet koskevat mm. saarten saavutettavuuden ja rantautumismahdollisuuksien parantamista. Tavoitteena on, että kaikissa tärkeimmissä retkisaarissa on pienveneille soveltuvat laiturit tai poijupaikat sekä myös melojien rantautumispaikat merkittynä. Laituripaikkoja lisätään tai laitureita kunnostetaan käyttöön mm. Vartiosaarella ja Malkasaarella. Kotiluodolla, Läntisellä Neitsytsaarella ja Pihlajaluodolla selvitetään poijupaikkojen tarvetta jo olemassa olevien kiinnitysrenkaiden lisäksi.

Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Itäisessä saaristossa toimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on lisääntyvän virkistyskäytön ja luontoarvojen yhteensovittaminen sekä ratkaisujen etsiminen siihen, miten saariston potentiaalia voidaan hyödyntää kestäväällä tavalla. Helsingin merialue saaristoineen on monipuolisen ja suojelullisesti hyvin arvokkaan pesimälinnuston elinympäristö. Saaristossamme pesivä lintulajisto on kansainvälisestikin vertailtuna poikkeuksellisen monipuolinen eri pääkaupunkialueiden keskinäisessä vertailussa. Meillä Helsingissä pesivään saaristolinnustoomme kuuluu runsaasti uhanalaisia ja muualla Itämeren piirissä voimakkaasti taantuneita lajeja. Saaristossamme pesivien lintulajien yksi merkittävimmistä uhkatekijöistä on tahattoman häiriön syntyminen pesimäsaarille ja -luodoille virkistyskäytön seurauksena. Helsingin kaupunki on nykyisessä luonnonsuojeluohjelmassa rauhoittanut ja rauhoittamassa useita kaikkein tärkeimpiä merilinnustomme pesimäsaaria mairinnousulta häiriö herkimpään pesimäaikaan. Näiden lisäksi kaupungin luontotietojärjestelmässä on tunnistettu joukko muita tärkeitä pesimäsaaria ja linnuille ravintoa tarjoavia tärkeimpiä matalikkoja, joille häiriön syntymistä tulee pyrkiä välttämään merellisen virkistyskäytön suunnittelussa. Linnuston lisäksi virkistyskäyttö ja veneily vaikuttavat saariston kasvillisuuteen. Itäisen saariston saarilla tehdyissä luontoinventoinneissa erittäin uhanalaisten luontotyyppien joukossa olivat mm. hiekkarannat, joiden kasvillisuus on samalla erityisen alttiita mairinnousun aiheuttamalle kulumiselle ja siksi pienveneiden kiinnittäytymistä on tärkeää ohjata vain siihen soveltuville kohteille.

#### Kanavien käyttömahdollisuuksien parantaminen

Aloitteessa esitetään Katajanokan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavien ruoppaamista riittävän syväksi pienveneilylle. Kyseessä ovat Katajanokan kannaksen halkaiseva matala kanava Pohjoissatamasta Linnanaltaaseen, Jätkäsaaren kanavalla tarkoitetaan Ruoholahden kanavaa ja Hietalahden ja Ruoholahden kanavan yhdistävä alikulkua, joka on jo pienveneellä kuljettavissa. Kalasataman kanavilla tarkoitettaneen Sompasaarenkanavaa sekä Nihdinkanavaa.

Ruoppaukset olemassa olevien rakenteiden läheisyydessä edellyttävät aina laajempaa rakenteellista tarkastelua ja melko todennäköisesti myös muutoksia kanavia ympäröiviin rakenteisiin, jotta niiden toiminta ja turvallisuus ei vaarannu. Esimerkiksi Nihdinkanavan syventäminen edellyttäisi rantamuurien perustamista syvemmälle eli rakentamista uudelleen. Sompasaarenkanavassa tilanne on vastaava kuin Nihdinkanavan kohdalla ja siellä lisähaastetta tuottaa lisäksi kanavan keskellä sijaitseva voimajohtopylväs. Katajanokan sillan kohdalla on kallio lähellä pohjaa ja myös Nihdissä syventäminen edellyttäisi louhintaa. Kanavien pohjassa on myös paikoitellen pilaantunutta maa-ainesta, joka edellyttäisi toimenpiteitä, jos syventämiseen ryhdyttäisiin. Ruoppaus ei myös-





kään toimenpiteenä yksin välttämättä riittäisi kanavien veneilymahdollisuuksien parantamiseen, koska kanavien ylittävien siltojen alituskorkeudet ovat matalat.

Pohjoisrannan ja Eteläsataman välillä on kuitenkin nykytilanteessakin toimiva veneyhteys ja Kalasataman kanavien käytettävyyden merkitys veneilyyn kasvaa mahdollisesti siinä vaiheessa, kun Merihaansilta valmistuu. Kalasataman kanavien tilannetta voi tarkastella uudelleen, kun silta on valmistunut.

Viestintä ja yhä parempi yhteistyö saariston eri toimijoiden välillä edistää virkistyskäyttöä

Vuosittain kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viestintäpalveluissa huomioidaan myös merellinen Helsinki ja sen monet mahdollisuudet ja palvelut kaupunkilaisille. Omaehtoisen liikunnan ja liikkumisen lisääminen on nostettu Helsingin liikuntapalveluiden ydintehtäviin, joten luonnollisesti veneilykaudella myös viestinnässä kohdistetaan resursseja muun muassa Helsingin saariston palvelujen esille tuomiseen. Lisäksi meneillään on mittava liikuntapalveluiden verkkosivu-uudistus, joka valmistuessaan helpottaa myös merellisen Helsingin palveluiden löytämistä. Saaristo-oppaassa on merkitty kiinnitysrenkaat ja rantautumissuunnat ja tämän tiedon jakaminen verkkosivuilla on jatkossakin tärkeää.

Helsingin saariston maanomistus on jakautunut usealle taholle ja Helsingin saaristossa on monta toimijaa. Valtio ja kaupunki ovat suurimpia yksittäisiä maanomistajia. Muita merkittäviä maanomistajia ovat mm. Helsingin seurakuntayhtymä. Osa saaristosta on yksityisten omistamaa. Osa kaupungin saarikiinteistöistä on vuokrattu mm. veneily- ja kalastusseuroille, muut saaret ovat virkistys- tai luonnonsuojelukäytössä. Helsingin kaupungin omistamien saarten hallinnointi on myös ajan mittaan jakautunut usealle eri toimialalle ja palvelulle. Suurin osa Helsingin merellisestä huollosta on tällä hetkellä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan vastuulla, mutta eteenkin laituriensa osalta hallinnointi jakautuu usealle vastuutaholle. Helsingin kaupunki on parantanut yhteistyötä saaristossa toimivien ja maata omistavien tahojen kanssa, jotta saariston kohteet ja palvelut olisivat yhä paremmin asukkaiden käytössä. Kaupungin sisäistä yhteistyötä on myös parannettu erityisesti viestinnässä sekä huollon- ylläpidon kehittämiseksi.

Uudenmaan virkistysalueyhdistys ylläpitää Helsingin itäisessä saaristossa sijaitsevien Pikku Leikosaaren ja Kalliosaaren ulkoilu- ja virkistyspalveluita. Palvelutarjontaan kuuluvat hyvin hoidetut keittokatokset, käymälät, laiturit, levähdyspaikat ja sauna. Viestintäyhteistyötä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen kanssa vahvistetaan, jotta tieto virkistysalueyhdistyksen kohteista saavuttaa helsinkiläiset paremmin. Uudenmaan virkistysalueyhdistys on Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kun-



tien yhteistyöelin, jonka tarkoituksena on turvata ja kehittää jäsenkuntiansa asukkaiden virkistysmahdollisuuksia.

Viime vuosien aikana Helsingin lähisaaristossa on avattu useita uusia saarikohteita virkistyskäyttöön tai parannettu jo olemassa olevien saarien retkeilymahdollisuuksia. Vallisaari avattiin yleisölle 2016, Isoaari 2017, Vasikkasaaren retkeilymahdollisuuksien vahvistamista on tehty 2019 alkaen ja Vartiosaaren retkeilymahdollisuudet ovat parantuneet vuosina 2020–21 tehdyn kehittämistyön ansiosta. Esimerkiksi Vallisaarella on kiinnittymismahdollisuus noin 50 pienveneelle ja Vasikkasaarella on noin 15 ilmaista venepaikkaa. Vartiosaareen on päässyt jo kaksi kesäkautta sähköaluksella, jonka saa käyttöönsä kutsuliikennepalveluna ja joka toteutettiin OmaStadi – osallistuvan budjetoinnin kautta. Vastaavaa kutsuvenepalvelua sekä myös telttailumahdollisuuksien kehittämistä on tarkoitus tehdä osana osallistuvan budjetoinnin toteuttamista myös Itäisessä saaristossa.

Lausunnon valmistelua on tehty yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Esittelijä

liikuntajohtaja  
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901  
stefan.froberg(a)hel.fi  
Minttu Perttula, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36171  
minttu.perttula(a)hel.fi



## § 326

### V 18.5.2022, Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite luopumiseksi ehdottomasta määräyksestä tarjoilla vain kasvisruokia kaupungin tilaisuuksissa

HEL 2022-004006 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa: Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256  
katja.rimpila(a)hel.fi  
Johanna af Hällström, tiimipäällikkö, puhelin: 040 334 5498  
Johanna.afHallstrom(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Asko-Seljavaara ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että luovutaan ehdottomasta määräyksestä tarjoilla vain kasvisruokia kaupungin tilaisuuksissa.

Helsingin kaupungin tarjoilulinjauksen mukaan kaupungin tilaisuuksissa ei enää tarjoilla lihatuotteita. Päätös perustuu tietoihin ruoan ilmastovaikutuksista. Tutkimusten mukaan suurin osa ruoan ilmastovaikutuksista muodostuu alkutuotannossa, missä suurimpana tekijänä on lihan tuotanto (<https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/hillinta/-/artikkeli/ab196e68-c632-4bef-86f3-18b5ce91d655/ilmastomyotainen-ruoka.html>).

Tarjoilulinjaus ei itse asiassa tarkoita, että kaupungin tilaisuuksissa tarjottaisiin vain kasvisruokia. Tilaisuuksissa voidaan edelleen käyttää



kananmunia ja maitotuotteita. Ainoastaan kahvimaito korvataan kaurajuomalla. Myös vastuullisesti pyydettyä lähikalaa on mahdollista tarjota.

Kaupunki ei voi päättää, että tarjoiluissa suositaan kotimaisia tuotteita, sillä kaupungin kaikkia hankintoja ohjaavan hankintalain mukaan hankinnan perusteena ei voi olla alkuperämaa. Näin ollen kotimaisuus ei voisi olla kriteerinä, vaikka tilaisuuksissa tarjotaisiin lihaa. Sen sijaan linjauksen mukaan tarjoiluissa suositaan sesongin mukaisia kasviksia, joihin usein kuuluvat mm. kotimaiset juurekset, marjat ja sienet. Kotimainen härkäpapu ja kaura ovat yleisesti käytettyjä raaka-aineita kasvisruoissa. Suosimalla tarjoiluissa kaurajuomaa tuetaan usein niinkään kotimaisia viljelijöitä.

On myös huomioitava, että kaupungin tarjoilulinjauksen tavoitteena on huomioida myös muita ympäristönäkökulmia; linjaus on yksi Helsingin kierto- ja jakamistalouden tiekartan toimenpiteistä ja sen myötä tilaisuuksissa luovutaan paitsi lihan tarjoamisesta myös kertakäyttöisten astioiden ja aterimien käytöstä. Tämän lisäksi linjaus sisältää ohjeistuksia tarjoiluista aiheutuvan ruokahävikin vähentämiseksi. Helsinki on myös vuodesta 2013 lähtien ollut Reilun kaupan kaupunki. Tämä pyritään jatkossa ottamaan tarjoiluissa entistä paremmin huomioon.

Linjaus koskee ainoastaan kaupungin järjestämiä tilaisuuksia. Linjaus ei koske kaupungin eri palveluissa järjestettäviä ruokatarjoiluja, kuten päiväkodeissa, kouluissa tai palvelutaloissa tapahtuvaa ruokailua. Linjaus ei myöskään koske henkilöstöravintoloita.

Aloitteessa todetaan, että marraskuussa 2021 tehty päätös on tehty ilman valtuuston hyväksyntää. Kansliapäällikkö on tehnyt asiasta päätöksen 28.10.2021 § 220. Kansliapäällikön päätöksen toimivaltaperusteena on hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta, jonka mukaan kansliapäällikkö antaa toimialajohtajalle, liikelaitoksen johtajalle ja muille vastuuhenkilöille tarvittaessa menettelytapaohjeita ja määräyksiä sekä antaa hallintoa koskevia määräyksiä ja ohjeita. Linjausta kaupungin järjestämien tilaisuuksien tarjoilusta on pidettävä menettelytapaohjeena, jonka antamiseen kansliapäälliköllä on toimivalta. Kaupunginhallitus hylkäsi 10.1.2022 § 18 kansliapäällikön päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen. Hallinto-oikeudesta puhelimitse saadun tiedon mukaan päätöksestä ei ole valitettu, joten kansliapäällikön päätös on lainvoimainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

**Postiosoite**  
PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**  
Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**  
+358 9 310 1641  
**Faksi**

**Y-tunnus**  
0201256-6

**Tilinro**  
FI0680001200062637  
**Alv.nro**  
FI02012566



02.05.2022

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256  
katja.rimpila(a)hel.fi  
Johanna af Hällström, tiimipäällikkö, puhelin: 040 334 5498  
Johanna.afHallstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.04.2022 § 287

HEL 2022-004006 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.04.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256  
katja.rimpila(a)hel.fi  
Johanna af Hällström, tiimipäällikkö, puhelin: 040 334 5498  
Johanna.afHallstrom(a)hel.fi



**§ 327**

**V 18.5.2022, Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite rintasyöpäseulonnan ulottamisesta 74 ikävuoteen asti**

HEL 2021-014042 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite
- 2 Lausunto, Vanhusneuvosto, 14.2.2022

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Valtuutettu Hilikka Ahde ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan rintasyöpäseulonnan ulottamista 74 ikävuoteen asti.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja katsoo, että rintasyöpäseulontojen laajentamisessa tulee edetä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Helsinki on valmis osaltaan osallistumaan aktiivisesti valtakunnallisen arvion tekemiseen ja toimimaan tarvittaessa esimerkiksi pilottina ikärajan nostolle.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) 2 luvun 23 §:n ja valtioneuvoston asetuksen 2 §:n mukaisesti rintasyöpäseulonta on järjestettävä 50-69-vuotiaille naisille 20-26 kuukauden välein. Suomen Syöpärekisteri ei varsinaisesti suosittele seulonnan laajentamista. Laajentamisen harkinta ja suunnittelu edellyttää riittävän luotettavia kustannusvaikuttavuu-



den ja kansainvälisen tason tutkimustietoja sekä vastaavia mallinnuksia.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja vanhusneuvoston lausunnot. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen. Vanhusneuvosto puoltaa seulontoja ilman yläikärajaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite
- 2 Lausunto, Vanhusneuvosto, 14.2.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.04.2022 § 290

HEL 2021-014042 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.04.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Elisa Gebhardin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184

Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 01.03.2022 § 38

HEL 2021-014042 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Hilka Ahteen ja 17 muun valtuutetun rintasyöpäseulonnan ulottamista 74:ään ikävuoteen asti koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään rintasyöpäseulonnan ulottamista Helsingissä 74:ään ikävuoteen asti.

Rintasyöpä on Suomessa kuten muissakin länsimaissa naisten yleisin syöpä. Suomessa todetaan vuosittain noin 5000 uutta rintasyöpää. Seulontaikäisten naisten rintasyövistä noin kaksi kolmasosaa löydetään seulonnassa.

Vuosina 1992–2003 seulontaan kutsuttujen naisten kuolleisuus rintasyöpään oli 22 prosenttia pienempi verrattuna tilanteeseen, jossa seulontaa ei olisi järjestetty. Seulontaan osallistuneiden kuolleisuus oli vastaavasti 28 prosenttia pienempi. Seulonnan vaikutusta rintasyöpäkuolleisuuteen on tutkittu myös myöhemmin 2000-luvulla, ja tulos on pysynyt ennallaan. Kansainvälisissä tutkimuksissa seulonnan on todettu vähentävän rintasyöpäkuolleisuutta myös 70–74-vuoden iässä. Suomen Syöpärekisteri ei varsinaisesti suosittele seulonnan laajentamista, mutta sen näkemyksen mukaan seulonnan laajentamista tähän ikäryhmään tulisi jatkossa pohtia. Tällainen harkinta edellyttää riittävän luotettavien kustannusvaikuttavuusanalyysien toteuttamista. Seulontaohjelman uudistusten tarkempi suunnittelu vaatii riittäviä kansainvälisen tason tutkimustietoja sekä vastaavia mallinnuksia myös eri maiden omissa oloissa.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) 23 §:n nojalla on säädetty valtioneuvoston asetus seulonnoista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään valtakunnallisista seulonnoista. Tämän mukaisesti rintasyöpäseulonta on järjestettävä 50–69 -vuotiaille, vuonna 1947 tai sen jälkeen syntyneille naisille, 20–26 kuukauden välein. Aloitteessa ehdotetut ikäluokat 70–74-vuotiaat eivät siis kuulu lakisääteisen seulonnan piiriin.

Kunta voi järjestää valtakunnallisen seulontaohjelman lisäksi myös ohjelmaa täydentäviä seulontoja. Tällöin kunnan tulee ennen seulonnan aloittamista arvioida, minkälaisia vaatimuksia seulonta asettaa terveydenhuollon palvelujärjestelmälle ja miten seulonta siihen vaikuttaa. Ar-





vioon tulee sisällyttää seulottavaa tautia, sen esiintyvyyttä ja hoitoa, seulontamenetelmiä, seulonnan vaikuttavuutta, organisoimista, kokonaiskustannuksia sekä seulontaan liittyviä eettisiä kysymyksiä koskeva tarkastelu. Lisäksi säteilylle altistavan seulonnan toimeenpanoa varten on aina laadittava seulontaohjelma, joka on esitettävä Säteilyturvakeskuksen tarkastettavaksi ennen seulonnan aloittamista.

Naisikäluokkien 70–74 vuotta suuruus on Helsingissä 18 620 eli vuosittain seulontakohorttiin kuuluvia on noin 9000. Tällöin 70 % seulonta-aktiivisuudella tehtäisiin vuodessa noin 6000 seulontamammografiaa, joiden kustannus olisi noin 150 000 euroa vuodessa. Vuonna 2006 terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikkö Finohta arvioi, että ikäluokassa 60–69 vuotta seulonta voi vuodessa estää yhden rintasyöpäkuoleman noin 6 100 seulontaohjelmaan kuuluvaa naista kohden.

Kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa on tähän asti pyritty yhdenmukaiseen seulontakäytäntöihin. Rintasyövän mammografiaseulonta tehdään kaikissa HYKS-alueen kunnissa 50–69-vuotiaille kahden vuoden välein seulonta-asetusta noudattaen. Tiedossa ei ole, että missään muussakaan Suomen kunnassa poikettaisiin asetuksen ikärajoista. 1.1.2023 myös seulontojen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille Helsinkiä lukuun ottamatta. Helsingin nykyisen palveluntuottajan kanssa tehty 31.12.2022 saakka voimassa oleva sopimus koskee lakisääteisiä ikäluokkia. Sopimuksessa on kahden vuoden optio vuosille 2023–2024. Sopimuksessa ei ole otettu huomioon mahdollista seulontaikäluokkien laajennusta. Helsinki voi edistää asiaa ehdottamalla sosiaali- ja terveysministeriölle seulonta-asetuksen mahdollista muuttamista aloitteessa esitetyn mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää rintasyövän seulonnan ikärajan nostamista 74:ään vuoteen harkinnan arvoisena, mutta katsoo, että asiassa pitäisi edetä valtakunnallisten linjausten mukaisesti ja odottaa mahdollista seulonta-asetuksen muutosta. Helsinki on valmis osaltaan osallistumaan aktiivisesti valtakunnallisen arvion tekemiseen ja toimimaan tarvittaessa esimerkiksi pilottina ikärajan nostolle.

#### Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Syöpäseulonnoilla voidaan saavuttaa myös muita etuja kuolleisuusvaikutuksen lisäksi. Hyvin suunniteltu ja järjestetty seulontaohjelma lisää kansalaisten tasa-arvoa ja vähentää alueellista eriarvoisuutta. Tutkittaville oikea negatiivinen testituloks antaa turvallisuuden tunteen ja vähentää huolestuneisuutta. Seulontojen muita etuja ovat esimerkiksi potilaiden kärsimyksen vähentäminen parantavan hoidon avulla, säästävät leikkaukset ja liitännäishoitojen pienentynyt tarve. Lisäksi syöpien hoitaminen varhaisessa vaiheessa säästää yhteiskunnan resursseja, kos-



ka potilaiden hoitoaika on lyhyempi ja hoito kevyempi kuin edenneen syövän hoito.

Hyötyjen lisäksi rintasyövän seulonta aiheuttaa myös haittoja. Yksi viidestä seulontaan säännöllisesti osallistuvasta naisesta lähetetään vähintään kerran tarpeettomasti jatkotutkimuksiin. Seulonnassa myös todetaan pieniä varhaisessa vaiheessa olevia kasvaimia, joista osa ei olisi aiheuttanut oireita naisen elinaikana.”

## Käsittely

01.03.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Daniel Sazonov: Lisätään Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikkoa ennen olevan kappaleen loppuun: Helsinki on valmis osaltaan osallistumaan aktiivisesti valtakunnallisen arvion tekemiseen ja toimimaan tarvittaessa esimerkiksi pilottina ikärajan nostolle.

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sinikka Vepsä: Korvataan Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikkoa ennen oleva kappale seuraavalla: Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää rintasyövän seulonnan ikärajan nostamista 74:ään vuoteen hyvänä parannuksena.

Kannattaja: jäsen Pentti Arajärvi

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sinikka Vepsä)

Jaa-äännet: 6

Sami Heistaro, Kati Juva, Minna Lindgren, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 4

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Sinikka Vepsä



Tyhjä: 2  
Maaret Castrén, Matti Niiranen

Poissa: 1  
Laura Korpinen

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 4 (tyhjä 2 ja poissa 1).

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen mukaisesti muutetun lausunnon.

15.02.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoyli lääkäri, puhelin: 310 42305  
jukka.pellinen(a)hel.fi



**§ 328**

**V 18.5.2022, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite mielenterveysambulanssista**

HEL 2022-000710 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

**Käsittely**

Vastaehdotus:

Johanna Nuorteva:

Muutetaan neljännen kappaleen viimeinen lause muotoon:

Mahdollisuuksia kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi ja lisäämiseksi tulee selvittää yhteistyössä HUSin kanssa.

Lisätään kuudennen kappaleen jälkeen:

Kaupunginhallitus katsoo sosiaali- ja terveyslautakunnan tavoin, että kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalveluiden turvaaminen on vaikeaa nykytilanteessa, jossa poliisi on muuttanut käytäntöään virkaavun antamisesta. Tämä vaikeuttaa vaikeasti sairaan ja mahdollisesti itsetuhoisen ihmisen saamista hoitoon, mikä vaatii uusia toimenpiteitä.

Kannattaja: Reetta Vanhanen

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Johanna Nuortevan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



## Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

## Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan mielenterveysambulanssin käyttöönoton selvittämistä ja pilot-tikokeilua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että ei ole tarkoituksenmukaista kohdentaa resursseja aloitteessa ehdotettuun palveluun. Mahdollisuuksia kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi voidaan kuitenkin selvittää yhteistyössä HUSin kanssa.

Psykiatria- ja päihdepalveluihin on lisätty joustavia matalan kynnyksen palveluja ja kotiin vietäviä palveluja. Mielenterveyspalvelujärjestelmä on monikanavainen. Palveluja suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä kaupungin toimijoiden, HUSin sekä potilas- ja omaisjärjestöjen kanssa. Ensihoidon ja päivystyksen järjestää HUS.

Kiireellisen hoidon tarpeessa on mahdollisuus hakeutua läheteettä suoraan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupisteisiin tai yhteispäivystykseen. Helsingissä psykiatrian erikoistason päivystykseen pääsee ilman lähetettä vuorokauden ympäri. Sosiaali- ja kriisipäivystys arvioi kiireellisen sosiaalityön tarpeen ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin pääasiassa virka-ajan ulkopuolella. Kriisipäivystys on ympärivuorokautinen psykososiaalisen tuen yksikkö. Asumispalveluihin lisätään psykiatrian liikkuvaa palvelua ja hoitoon sitouttavaa työtä.

Mieli ry:n Kriisipuhelin, Tukinetti ja Sekasin-chat, Itsemurhien ehkäisykeskus ja SOS-kriisikeskus tarjoavat apua itsetuhoisuuteen. Palveluohjausta ja tietoa on saatavissa myös Mielenterveyden keskusliiton neuvontapuhelimesta ja chatistä sekä HUSin Mielenterveystalosta.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna



Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.04.2022 § 291

HEL 2022-000710 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

25.04.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.03.2022 § 54

HEL 2022-000710 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Alviina Alametsän ja 15 muun valtuutetun mielenterveysambulanssia koskevasta valtuustoaloitteesta:

”Aloitteessa esitetään, että Helsinki selvittää mielenterveysambulanssin käyttöönottoa ja toteuttaa pilottikokeilun hätätilanteissa palvelevasta mielenterveysambulanssista. Ambulanssi tarjoaisi apua akuutteihin

Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



mielenterveysongelmiin, itsetuhoisuuteen ja tilanteisiin, joissa potilas itse tai hänen läheisensä ovat vaarassa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että psykiatria- ja päihdepalveluihin on lisätty joustavia matalan kynnyksen palveluja ja kotiin vietäviä palveluja. Kiireelliseen hoitoon pääsee nopeasti eri kanavia pitkin. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei kannata resurssien kohdentamista aloitteessa esitettyyn palveluun, mutta katsoo, että on selvitettävä muita mahdollisuuksia kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi. Selvitystyö tulee tehdä yhteistyössä HUSin kanssa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalveluiden turvaaminen on vaikeaa nykytilanteessa, jossa poliisi on muuttanut käytäntöään virka-avun antamisesta. Tämä vaikeuttaa vaikeasti sairaan ja mahdollisesti itsetuhoisen ihmisen saamista hoitoon.

Mielenterveyspalvelujärjestelmä on monikanavainen ja palveluja suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä kaupungin toimijoiden, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) ja potilas- ja omaisjärjestöjen kanssa. Helsinkiläisten ensihoidon ja päivystyksen järjestää HUS.

Kiireellisen hoidon tarpeessa helsinkiläisillä on mahdollisuus hakeutua lähetteettä suoraan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupisteisiin tai yhteispäivystykseen. Helsingissä psykiatrian erikoistason päivystykseen pääsee ilman lähetettä ympäri vuorokauden. Sosiaali- ja kriisipäivystys arvioi kiireellisen sosiaalityön tarpeen ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin pääasiassa virka-ajan ulkopuolella. Kriisipäivystys on ympärivuorokautinen psykososiaalisen tuen yksikkö. Asumispalveluihin ollaan lisäämässä psykiatrian liikkuvaa palvelua ja hoitoon sitouttavaa työtä.

Mieli ry:n Kriisipuhelin, Tukinetti ja Sekasin-chat sekä Itsemurhien ehkäisykeskus ja SOS-kriisikeskus tarjoavat apua itsetuhoisuuteen. Myös Mielenterveyden keskusliitolla on neuvontapuhelin ja chat. HUSin Mielenterveystalosta löytää tietoa ja palveluohjausta.

Itsetuhoisen potilaan somaattisen ja psykiatrisen ensihoidon tarpeen ja kiireellisyyden arvioi lääkäri. Keskeytyneen itsemurhayrityksen yhteydessä potilas tulee aina kuljettua päivystykseen. Itsemurhaa yrittäneen potilaan psykiatrinen arvio tulee tehdä psykiatrian erikoislääkärin tai psykiatriaan perehtyneen lääkärin johdolla. Itsemurhaa yrittänyt nuori on ohjattava aina erikoissairaanhoidon arvioon.

Psykiatria- ja päihdepalveluihin on lisätty joustavia matalan kynnyksen palveluja ja kotiin vietäviä palveluja. Kiireelliseen hoitoon pääsee nopeasti eri kanavia pitkin. Ympärivuorokautisen mielenterveysambulans-



sin toimintaan olisi resursoitava 8–10 sairaanhoitajaa ja lääkäripalvelut. Toiminnalla mahdollisesti saavutettavissa oleva lisäarvo jäisi todennäköisesti kustannuksia vähäisemmäksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää sekä kriisitilanteiden kehittymisen ehkäisemistä että sujuvaa palvelujen saamista kriisitilanteissa tärkeänä, mutta on vaikuttavampaa kohdentaa käytettävissä olevat voimavarat olemassa olevien palvelujen vahvistamiseen ja niiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseen.

#### Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Itsemurhat aiheuttavat merkittäviä kansanterveydellisiä ja -taloudellisia menetyksiä ja runsaasti inhimillistä kärsimystä sekä itsemurhan tehneiden läheisten että itsemurhien kanssa muuten tekemisiin joutuvien parissa. Itsemurhaa yrittäneet kärsivät yleensä mielenterveyden häiriöistä ja päihdeongelmista. Ne tulee diagnosoida ja hoitaa asianmukaisesti. Myös itsemurhien ennaltaehkäisyä sekä potilaiden arviointi- ja hoitomenetelmiä tulee kehittää."

#### Käsittely

15.03.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

##### Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Muutetaan lausuntoehdotuksen toisen kappaleen viimeinen virke seuraavasti: "Sosiaali- ja terveyslautakunta ei kannata resurssien kohdentamista aloitteessa esitettyyn palveluun, mutta katsoo, että on selvittävää muita mahdollisuuksia kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi. Selvitystyö tulee tehdä yhteistyössä HUSin kanssa."

Lisätään lausuntoehdotuksen toisen kappaleen jälkeen uusi kappale: "Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalveluiden turvaaminen on vaikeaa nykytilanteessa, jossa poliisi on muuttanut käytäntöään virka-avun antamisesta. Tämä vaikeuttaa vaikeasti sairaan ja mahdollisesti itsetuhoisen ihmisen saamista hoitoon."

Muutetaan lausuntoehdotuksen neljännen kappaleen ensimmäinen virke seuraavasti: "Kiireellisen hoidon tarpeessa helsinkiläisillä on mahdollisuus hakeutua lähetteettä suoraan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupisteisiin tai yhteispäivystykseen."

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro





Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Ahto Apajalahden vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

01.03.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655  
mikko.tamminen(a)hel.fi



## § 329

### Ajoneuvojen ja kuljetuspalveluiden ympäristökriteerien vahvistaminen

HEL 2022-003237 T 02 08 00

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Jorma Lamminmäki, hankintajohtaja, puhelin: 310 31500  
jorma.lamminmaki(a)hel.fi  
Karoliina Isoaho, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 31516  
karoliina.isoaho(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Liite 1 Ajoneuvojen ja kuljetuspalveluiden ympäristökriteerit Helsingissä

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää asettaa velvoittavat ympäristökriteerit Helsingin kaupungin ajoneuvo- ja kuljetuspalveluhankinnoille liitteessä 1 esitetyn kriteerikokonaisuuden mukaisesti.

Velvoittavat ympäristökriteerit asetetaan vuosille 2022–2030, ja ne tulevat voimaan heti. Kriteerien taso tarkastetaan kahden vuoden välein.

#### Esittelijän perustelut

##### Tausta

Helsingin kaupungin ajoneuvokanta on noin 1 300 ajoneuvoa (henkilö-, paketti-, pienoislinja-, kuorma- ja linja-autot). Helsingin kaupungin toimialoilla ja liikelaitoksilla on käytössään sekä omaa kalustoa että Staran kautta rahoitussopimuksilla hankittua leasingkalustoa. Kaupungin



ajoneuvokalustosta 60 prosenttia on hankittu rahoitussopimuksilla. Tämän lisäksi toimialat ja liikelaitokset tekevät itsenäisesti merkittävän määrän kuljetuspalveluhankintoja, esimerkiksi potilas- ja koulukuljetuksia ja erilaisia posti- ja tavarankuljetushankintoja sekä hankkivat rakennusurakoita, joissa on kuljetuskalustoa ja työkoneita. Helsingillä ei tällä hetkellä ole tietoa kuljetuspalveluhankinnoissa käytettyjen ajoneuvojen määrästä.

Rakentamispalveluliikelaitos Staran kalustohankinnoissa on sovellettu aiemmin vähäpäästöisten autojen pysäköintimaksujen alennuksen kriteereitä (kaupunginhallituksen päätös 25.11.2019 § 807). Kaupungin ilmansuojelun ja meluntorjunnan työryhmän 27.8.2019 tekemällä päätöksellä kaupungin hankintoja koskevat kriteerit sekä kaupunkilaisia ja yrityksiä koskevat vähäpäästöisyyskriteerit eriytetään. Esitetty kriteerikokonaisuus on tehty tämän päätöksen pohjalta.

Lisäksi Helsingin kaupungin hankinnoissa on ollut vuodesta 2019 lähtien käytössä pääkaupunkiseudun ympäristökriteerisuositukset kevyille henkilö- ja tavarankuljetuspalveluille. Raskaalle kalustolle vastaavat suositukset ovat olleet voimassa vuodesta 2018 lähtien. Käytäntö on osoittanut, että suositukset eivät riitä, ja ympäristökriteerien käytön systemaattisuus paranisi tekemällä niistä velvoittavat.

Esitetty kriteerikokonaisuus pyrkii selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan kaupungin hankinnoissa käytettäviä ympäristökriteerejä sekä tekee niistä velvoittavat kaikille hankintayksiköille. Kriteerikokonaisuus määrittelee kaikille kaupungin ajoneuvohankinnoille sekä kuljetuspalveluhankinnoille velvoittavat vähimmäiskriteerit. Ajoneuvoihin lasketaan kuuluvaksi myös työkoneet. Kriteereissä on lisäksi huomioitu puhtaiden ajoneuvojen laista tulevat velvoitteet sekä päästöttömien työmaiden green deal -sopimuksen vaatimukset.

Helsingin kaupungilla viitataan tässä päätöksessä emo-organisaatioon, ja kriteerit velvoittavat siten kaupunginkansliaa, kaupungin toimialoja sekä liikelaitoksia. Hankintayksiköiden on huolehdittava, että minimissään liitteessä esitetty ympäristökriteerien taso täyttyy Helsingin kaupungin hankinnoissa. Kaupunkiympäristön toimialan osana olevan Helsingin pelastuslaitoksen ajoneuvokalusto luokitellaan pelastuskalustoksi (pelastusautot, ambulanssit ja hälytysajoneuvot), jonka vuoksi se jää tieliikenteen puhtaiden ja energiatehokkaiden ajoneuvojen hankinnoista annetun lain (740/2021) soveltamisalan ulkopuolelle. Pelastuslaitoksen kalustohankinnoissa käytettävät ympäristökriteerit arvioidaan tapauskohtaisesti.

Laki tieliikenteen puhtaiden ja energiatehokkaiden ajoneuvojen hankinnoista (740/2021) tuli voimaan 2.8.2021. Laki asettaa Helsingin kau-



pungin ajoneuvo- ja kuljetuspalveluhankinnoille sitovat prosentuaaliset vähimmäisvelvoitteet puhtaista ajoneuvoista kahdelle hankinta-ajanjaksolle. Nämä vaatimukset on otettu huomioon esitettävässä kriteerikokonaisuudessa. Lailla on pantu täytäntöön puhtaiden ja energia- tehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämistä annetun direktiivin 2009/33/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1161. Direktiivi edellyttää vähimmäisvaatimuksia puhtaalle kalustolle julkisissa ajoneuvo- ja liikennepalveluhankinnoissa.

Puhtaiden ajoneuvojen laista tulevien vaatimusten ulkopuolelle jää kuitenkin huomattava osa Helsingin kalusto- ja kuljetuspalveluhankintoja. Myös näille lain ulkopuolelle jääville hankinnoille on nyt laadittu velvoittavat vähimmäisympäristökriteerit. Tämän velvoittavan vähimmäistason lisäksi hankintayksiköiden on markkinatilanteen salliessa suotavaa käyttää vaativampia kriteerejä.

Lisäksi kriteerikokonaisuus huomioi pormestarin vuonna 2020 allekirjoittaman Päästöttömän työmaan green deal –sopimuksen vaatimukset työkoneille ja työmaakuljetuksille. Sopimuksen tavoitteena on, että mukana olevien hankintayksiköiden työmaat ovat vuoden 2025 loppuun mennessä fossiilittomia, eli niillä ei käytetä fossiilisia polttoaineita. Lisäksi vuoteen 2030 mennessä työmailla käytettävistä työkoneista ja työmaiden kuljetuksista vähintään 50 prosenttia toimii sähköllä, biokaasulla tai vedyllä.

Ajoneuvo- ja kuljetuspalveluiden ympäristökriteerien laadinnassa on huomioitu Helsingin aikaistuneen hiilineutraalisuustavoitteen 2030 asetamat vaatimukset hankinnoille.

Kriteerit on valmisteltu Helsingin kaupungin autojen ja kuljetuspalveluiden työryhmässä vuosien 2021 ja 2022 aikana. Ryhmässä on edustus kaupunginkansliasta, kaikilta toimialoilta sekä kyseessä olevien hankintojen kannalta merkittävimmistä liikelaitoksista eli Starasta ja Palvelukeskus Helsingistä. Lisäksi työryhmässä on edustaja kaupunkiympäristön toimialan ilmastoyksiköstä. Työryhmän kutsuu koolle kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut. Kriteerien valmistelun yhteydessä toteutettiin kolme markkinakartoitusta sekä kartoitettiin verrokkikaupunkien vastaavien ympäristökriteerien tasoja Suomessa ja muissa pohjoismaissa.

Hiilidioksidipäästöjä vähentävien kriteerien taso ja kriteerikokonaisuuden päätöksentekoprosessi esiteltiin kaupungin Hiilineutraali Helsinki –ohjelman ohjausryhmässä 10.12.2021. Ohjausryhmä teki kokouksessaan tiukennuksia puhtaiden ajoneuvojen lain linjaan muun muassa maakaasun ja nestemäisten biopolttoaineiden hyväksyttävyyden osal-



ta. Kriteerit hyväksyttiin kaupungin ilmansuojelun ja meluntorjunnan työryhmän kokouksessa 16.3.2022.

## Perustelut

Liikenteen päästöjen vähentämisellä on merkittävä rooli Helsingin hiilineutraalisuustavoitteen 2030 saavuttamisessa. Vuonna 2020 liikenteen kasvihuonekaasupäästöt Helsingissä olivat 577 000 000 CO<sub>2</sub>-ekv. (hiilidioksidiekvivalenttia) ja ne kattoivat noin 25 prosenttia Helsingin kokonaispäästöistä.

Liikennesektorin hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisessa on tärkeää, että Helsingin kaupunki käyttää kaikkien omassa hallinnassaan olevien keinojen potentiaalin päästövähennyksissä maksimaalisesti ja etenee esimerkinomaisesti etulinjassa kohti nollapäästöisiä ajoneuvoja. Hankintakriteerit ovat yksi tällainen keino. Esimerkiksi Helsingin omien ja leasingajoneuvojen päästöt olivat vuonna 2021 yhteensä noin 3 500 000 CO<sub>2</sub>-ekv. (sisältäen henkilöautot, pakettiautot, kuorma-autot ja työkoneet, pois lukien kuljetuspalvelut). Suurin osa Helsingin ajoneuvojen päästöistä tulee kuorma-autoista ja työkoneista.

Helsinki tavoittelee liikenteen ja omien hankintojensa osalta sähköistymistä ja vetyistymistä. Ympäristökriteereillä vähennetään ilmastopäästöjen lisäksi ilmanlaatuun vaikuttavia päästöjä ja melua Helsingin käytämässä kalustossa Helsingin kaupunkistrategian ja Helsingin ympäristöpolitiikan mukaisesti. Ajoneuvojen ympäristövaikutusten vähentäminen on myös linjattu monessa ympäristöohjelmassa, kuten Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelmassa, Helsingin kaupungin ilmansuojelusuunnitelmassa 2017–2024, Helsingin meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa 2018–2022 sekä kaupungin hankintastrategiassa.

Seuraavassa on esitetty perustelut kriteereille ajoneuvoluokittain. CO<sub>2</sub>-päästötaso on esitetty WLTP-mittaustavalla mitattuna. Kriteeritiedotossa (liite 1) CO<sub>2</sub>-taso on ilmoitettu myös vanhalla NEDC-mittaustavalla, sillä osalle käytössä olevista ajoneuvoista CO<sub>2</sub>-päästöt on ilmoitettu vain tällä mittaustavalla. WLTP-mittaustapaan siirryttiin täysin vuodesta 2021 lähtien.

Henkilö- ja pakettiautot, pienoislinja-autot (M1, N1, M2)

Puhtaiden ajoneuvojen laki ohjaa henkilö- ja pakettiautoja sekä pienoislinja-autoja kohti sähköä ja vetyä. Vuosille 2021–2025 vaatimus on, että 50 prosenttia lain piiriin kuuluvista hankinnoista (lasketaan ajoneuvojen kappalemäärästä) täyttää 50 g/km hiilidioksidipäästövaatimuksen sekä 80 % vaatimuksen RDE-päästöistä eli käytännön ajo-olosuhteissa mitatuista lähipäästöistä. Vuosille 2026–2030 vaatimus tiukentuu täyssähköautoihin, joiden CO<sub>2</sub>-päästöt ovat siis 0 g/km.



Puhtaiden ajoneuvojen lain ulkopuolelle jäävälle kalustolle asetetaan vähimmäiskriteerit seuraavasti: Henkilöautoissa tulee täyttää vähintään 120 g/km ja Euro 6 -päästötasot. Tämänhetkisen markkinatilanteen takia henkilöautojen hankinnoissa ei voida suoraan soveltaa puhtaiden ajoneuvojen lain velvoitteita. Vaikka sähköisiä henkilöautoja on hyvin tarjolla markkinoilla, ne eivät ole vielä kustannustehokkaita kaikkiin toimialojen käyttötarkoituksiin. Tämän takia markkinakartoituksen perusteella henkilöautoille on asetettu vähimmäisvaatimukseksi 120 g/km velvoite. Tämän rajan alittavat osa vähäpäästöisistä polttomoottoriautoista ja perinteisistä hybrideistä sekä kaikki ladattavat ajoneuvot. Markkinatilanne tulee kuitenkin tulevina vuosina paranemaan nopeasti, joten kriteereissä linjataan, että kaikki henkilöautot hankitaan vuodesta 2024 lähtien 50 g/km hiilidioksidipäästövaatimuksella.

Yhdeksänpaikkaisia henkilöautoja, esteettömiä henkilöautoja sekä pakettiautoja ja pienoislinja-autoja on toistaiseksi niukasti tarjolla markkinoilla vähäpäästöisinä, joten siirtymäajan aikana näiden ajoneuvojen vähäpäästöisyyttä saadaan toteutettua pisteyttämällä CO2-taso niin, että matalammasta tasosta saa enemmän pisteitä.

Vähimmäisvaatimuksissa on myös Euro 6 -luokan vaatimus, jolla vähennetään polttomoottoriautoista koituvia terveydelle haitallisten päästöjä. Tällä hetkellä paras päästoluokka on Euro 6 ja markkinakartoituksen perusteella tämä taso on toteutettavissa. Henkilöautoille taso tuli voimaan vuonna 2014, pakettiautoille vuonna 2015 ja pienoislinja-autoille vuonna 2013.

#### Kuorma-autot (N2, N3)

Puhtaiden ajoneuvojen laki ohjaa kuorma-autojen vähäpäästöisyyttä edistämällä sähkön, kaasun, vedyn sekä toisen sukupolven biopolttoainien (uusiutuva diesel) käyttöä. Vuosille 2021–2025 vaatimus on, että 15 prosenttia lain piiriin kuuluvista Helsingin kaupungin hankinnoista kulkee täysin vaihtoehtoisella käyttövoimalla (lasketaan ajoneuvojen kappalemäärästä). Helsinki rajaa puhtaiden ajoneuvojen laista poiketen maakaasun pois vaihtoehtoisen käyttövoiman määritelmästä, koska fossiilisista polttoaineista halutaan irrottautua. Täten puhtaaksi ajoneuvoksi katsotaan ajoneuvo, joka kulkee toisen sukupolven nestemäisellä biopolttoaineella, biokaasulla, sähköllä tai vedyllä. Vuosina 2026–2030 vaatimus on 21 prosenttia puhtaita ajoneuvoja.

Lähiuosina uusiutuvan dieselin rooli päästövähennyksissä on edelleen suuri, sillä sähkö ja biokaasu yleistyvät hitaasti. Uusiutuvan dieselin käytölle tullaan kuitenkin asettamaan takaraja epäsuorien maankäytön päästövaikutusten takia heti, kun se on mahdollista.



Puhtaiden ajoneuvojen lain ulkopuolelle jäävälle kalustolle asetetaan vähimmäiskriteerit seuraavasti. Kuorma-autoissa vähimmäisvaatimus on, että vaihtoehtoisen käyttövoiman käyttö pisteytetään. Pisteytyksessä sähköllä, vedyllä ja biokaasulla kulkevista ajoneuvoista annetaan enemmän pisteitä. EU ei ole vielä asettanut kuorma-autoille CO<sub>2</sub>-rajoja samalla tavoin kuin kevyelle kalustolle, joten CO<sub>2</sub>-päästörajan asettaminen tälle ajoneuvotyyppille ei ole mahdollista (tämänhetkisen tiedon mukaan raja on odotettavissa vuosina 2024–2025). Myöskään fossiilivapauden kategorinen vaatiminen ei ole markkinakartoituksen perusteella vielä mahdollista, joten CO<sub>2</sub>-päästöjä vähennetään vähintään pisteyttämällä vaihtoehtoinen käyttövoima.

Vähimmäisvaatimuksissa on myös Euro VI -luokan vaatimus, jolla vähennetään polttomoottoriautoista koituvia terveydelle haitallisia päästöjä. Tällä hetkellä paras päästöluokka on Euro VI ja markkinakartoituksen perusteella tämä taso on toteutettavissa. Taso tuli voimaan kuorma-autoille vuonna 2014.

Työmaakuljetukset, joita usein tehdään kuorma-autoilla, sisältyvät päästöttömien työmaiden green deal –sopimukseen asteittain. Kuorma-autokuljetukset, jotka kuuluvat päästöttömien työmaiden green dealin piiriin, soveltavat vähintään tämän sopimuksen kulloinkin voimassa olevaa kriteeritasoa. Esimerkiksi vuonna 2030 sopimuksen tavoitteena on, että hankintayksikön työmailla käytettävistä työkoneista, sekä työmaiden sisäisissä kuljetuksissa ja kuljetuksissa työmaille ja työmailta käytettävistä ajoneuvoista 100 prosenttia toimii fossiilivapailla polttoaineilla, joista lisäksi vähintään 50 prosenttia toimii sähköllä, biokaasulla tai vedyllä.

### Linja-autot (M3)

Puhtaiden ajoneuvojen laki ohjaa linja-autojen vähäpäästöisyyttä edistämällä sähkön, kaasun, vedyn sekä toisen sukupolven biopolttoaineiden (uusiutuva diesel) käyttöä. Vuosille 2021–2025 vaatimus on, että 41 prosenttia Helsingin kaupungin lain piiriin kuuluvista hankinnoista tulee kulkea täysin vaihtoehtoisella käyttövoimalla (lasketaan ajoneuvojen kappalemäärästä). Helsinki rajaa puhtaiden ajoneuvojen laista poiketen maakaasun pois vaihtoehtoisen käyttövoiman määritelmästä, koska fossiilisista polttoaineista halutaan irrottautua. Täten puhtaaksi ajoneuvoksi katsotaan ajoneuvo, joka kulkee toisen sukupolven neste-mäisellä biopolttoaineella, biokaasulla, sähköllä tai vedyllä. Vuosina 2026–2030 vaatimus on 59 prosenttia puhtaita ajoneuvoja.

Puhtaiden ajoneuvojen lain linja-autojen vaatimus koskee vain kaupunkiliikenteeseen tarkoitettuja M3-alaluokkien A ja I ajoneuvoja. Näitä ajoneuvoja Helsingin kaupungilla on käytössä vain yksittäisiä tai ei ol-



lenkaan. M3-luokan vaatimukset laissa onkin osoitettu ennemminkin joukkoliikennetoimijoiden suuntaan. HSL on oma hankintayksikkönsä ja soveltaa lain vaatimuksia erillisenä Helsingin kaupungista.

Helsingillä on kuitenkin muita M3-luokan linja-autoja eli niin sanottuja pitkän matkan busseja. Näille on asetettu vähimmäisvaatimuksena, että vaihtoehtoisen käyttövoiman käyttö vähintään pisteytetään. Pisteytyksessä sähköllä, vedyllä ja biokaasulla kulkevista ajoneuvoista annetaan enemmän pisteitä. EU ei ole vielä asettanut linja-autoille samalla lailla CO2-rajoja kuin kevyelle kalustolle, joten CO2-päästörajan asettaminen tälle ajoneuvotyypille ei ole mahdollista (tämänhetkisen tiedon mukaan raja on odotettavissa vuosina 2024–2025). Myöskään fossiilivapauden kategorinen vaatiminen ei ole markkinakartoituksen perusteella mahdollista, joten CO2-päästöjä vähennetään vähintään pisteyttämällä vaihtoehtoinen käyttövoima.

Vähimmäisvaatimuksissa on myös Euro VI -luokan vaatimus, jolla vähennetään polttomoottoriautoista koituvia terveydelle haitallisia päästöjä. Tällä hetkellä paras päästoluokka on Euro VI ja markkinakartoituksen perusteella tämä taso on toteutettavissa. Taso tuli voimaan linja-autoille vuonna 2013.

### Työkoneet

Työkoneiden päästövähennyksiä ei ohjata voimakkaasti lainsäädännöstä, mutta Helsingin pormestari on allekirjoittanut päästöttömien työmaiden green deal –sopimuksen vuonna 2020. Sopimus ohjaa päästöttömien työkoneiden käytön lisäämiseen sekä työmaiden fossiilivapautteen. Esimerkiksi vuonna 2030 sopimuksen tavoitteena on, että hankintayksikön työmailla käytettävistä työkoneista, sekä työmaiden sisäisissä kuljetuksissa ja kuljetuksissa työmaille ja työmailta käytettäviä ajoneuvoista 100 prosenttia toimii fossiilivapailla polttoaineilla, joista lisäksi vähintään 50 prosenttia toimii sähköllä, biokaasulla tai vedyllä. Green deal -sopimusta on lähdetty toteuttamaan Helsingissä laajasti, eikä sen aikataulusta nähdä tarpeelliseksi poikettavan. Sopimuksessa ovat mukana muun muassa kaikki pääkaupunkiseudun isot kaupungit. Myös työkoneiden osalta on huomattava, että uusiutuvan dieselin käytölle halutaan asettaa tulevaisuudessa takaraja epäsuorien maankäytön päästövaikutusten takia.

### Lisäkriterit

Velvoittavien kriteerien lisäksi kuljetuspalveluhankinnoille on esitetty lisäkriterit, joita suositellaan käytettäväksi aina, kun se kyseisissä hankinnoissa on mahdollista. Lisäkriterien avulla on mahdollista huomioida tarjoajan toiminta koskien ajotavan seurantaa, ajotavan koulutusta, reittisuunnittelua- ja optimointia, ympäristövaikutusten vähentämistä,





kitkarenkaiden suosimista sekä renkaiden pesua. Näillä lisäkriteereillä on merkittäviä vaikutuksia kuljetuspalveluiden ilmasto- ja lähipäästöihin sekä meluun. Lisäkriteerit eivät sovellu suoraan kaikkiin hankintoihin, joten ne esitetään suosituksina veloitteen sijaan. Lisäkriteereitä voi soveltaa hankinnan vähimmäisvaatimuksena tai osana laatupisteytystä.

#### Esitettyjen kriteerien vaikutukset

Nyt esitetyillä kriteereillä pystytään suoraan vaikuttamaan Helsingin kaupungin ajoneuvo- ja kuljetuspalveluhankintojen hiilidioksidipäästöjen vähenemiseen. Kaupungin kalustolla on myös merkittäviä vaikutuksia Helsingin ilmanlaatuun ja melupäästöihin, jotka ovat tärkeitä kaupunkilaisten terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin kannalta. Liikenteen sähköistyminen vähentää hiilidioksidipäästöjen lisäksi muita pako- kaasupäästöjä ja näin parantaa ilmanlaatua merkittävästi, erityisesti keskustan vilkkailla katukuiluilla. Samalla vaikutetaan myös meluun ja ääniympäristöön. Tieliikenne on merkittävin meluhaittojen aiheuttaja Helsingissä.

Lisäksi kriteerien vaatimukset tulevat parantamaan Helsingin sisäistä raportointia ja erityisesti kuljetuspalveluiden seurantaan tullaan kehittämään. Tavoitteena on, että jatkossa Helsinki pystyy raportoimaan ajoneuvokaluston lisäksi myös kuljetuspalveluiden päästöistä kaupunkitasoisesti. Tiukat vaatimukset myös ohjaavat kohti kaluston määrän tarkastelua ja optimointia.

Kattavien hintavaikutusten arvioiminen kriteerikokonaisuudelle on osoittautunut vaikeaksi erityisesti kriteerien monitahoisuuden vuoksi. Kustannuksia ei ole pystytty arvioimaan kattavasti puhtaiden ajoneuvojen lain ulkopuolelle jäävälle kriteeristön osalle. On kuitenkin arvioitu, että esitettyjen kriteerien noudattaminen kasvattaa hankintakustannuksia ensimmäisinä vuosina latauspisteiden hintavaikutusten, sähköautojen korkeamman hankintahinnan sekä uusiutuvan dieselin korkeamman hinnan vuoksi. Kokonaisvaikutusten vuosille 2022–2030 arvioidaan alla esitettyjen hankintahintamäärien ja -kustannusten perusteella jäävän kuitenkin maltillisiksi ja koostuvan suurelta osin sähköautojen latauspisteiden investointikustannuksista.

Helsingin kaupungin henkilö- ja pakettiautojen sekä pienoislinja-autojen leasinghankinnat ovat olleet vuosina 2017–2021 keskimäärin vuodessa noin 50 henkilöautoa, 55 pakettiautoa ja viisi pienoislinja-autoa, ja niiden hankintakustannukset ovat olleet yhteensä keskimäärin noin kolme miljoonaa euroa vuodessa. Uusia leasingsopimuksia on tehty keskimäärin yhteensä 140 kappaletta, ja ne ovat olleet keskimääräisiltä kustannuksiltaan henkilöautoilla 230 euroa/kk ja pakettiautoilla 590 euroa/kk.



Vuonna 2021 Staran leasingsopimuksissa täyssähköauton hinta oli noin 23 000 euroa ja bensiiniauton vastaavasti 13 000 euroa. Leasinghankintojen täyden sähköistämisen on arvioitu maksavan keskimäärin noin viisi miljoonaa euroa vuodessa eli noin kaksi miljoonaa euroa enemmän vuodessa kuin tällä hetkellä. Stara on arvioinut, että leasinghankintojen sähköistäminen tulee seuraavan viiden vuoden aikana maksamaan enintään 25 miljoonaa euroa.

Stara on hankkinut vuosina 2017–2021 yhteensä 26 kuorma-autoa, joiden arvonalisäveroton kokonaishankinta-arvo on noin viisi miljoonaa euroa. Kuorma-autojen hankintakustannukset ovat keskimäärin noin miljoona euroa vuodessa. Linja-autoja hankitaan opetuskäyttöön ja kirjastoautoiksi erittäin harvoin. Hallituksen esityksessä 70/2021 puhtaiden ajoneuvojen laiksi arvioidaan, että taloudelliset vaikutukset kuntien kuorma-autojen ja linja-autojen suorien hankintojen osalta jäävät maltillisiksi. Kriteerikokonaisuudessa ei tällä hetkellä veloiteta sähköisten kuorma-autojen käyttöä ja vaatimukset voi täyttää myös käyttämällä uusiutuvaa dieseliä fossiilisen dieselin sijaan. Vaatimukset eivät näin välttämättä lisäisi ajoneuvojen hankinta- vaan polttoainekustannuksia.

Myös käyttökustannukset vaikuttavat ajoneuvohankintojen kustannuksiin. Uusiutuva diesel on tällä hetkellä noin 10 prosenttia kalliimpaa tavalliseen dieseliin verrattuna. Sähköauto on energiatehokkuudeltaan merkittävästi polttomootoriautoa parempi, mutta sähköön kulutukseen vaikuttavat myös olosuhteet ja käyttötapa. Helsingin käyttöympäristössä sähkö on käyttökustannuksiltaan arviolta 15–20 prosenttia edullisempaa kuin bensiini. Nykyisen toimintaympäristön muutos ja globaalit vaikutukset tulevat jatkossa vaikuttamaan käyttövoimien saatavuuteen ja hintaan.

Kuljetuspalveluhankintojen hintavaikutuksia on hankala arvioida, koska hintaan vaikuttavat tekijät kuten polttoainekustannukset, latauspaikat ja ajosuoritteet ovat jatkuvassa muutoksessa. Esimerkiksi kaupungin ulkopuolisilta palveluntarjoajilta hankkimien kuljetuspalveluiden kustannukset olivat vuonna 2021 arviolta noin 42 miljoonaa euroa (sisältäen henkilö- ja tavarankuljetuspalvelut). Hallituksen esityksessä 70/2021 puhtaiden ajoneuvojen laiksi arvioidaan, että lain vaatimuksilla ei olisi merkittävää hintavaikutusta taksiliikennepalveluiden hankintaan alueilla, missä alalla on kilpailua ja toisaalta niillä alueilla, missä taksiliikenteen operaattoreilla on käytettävissään tarvittavaa latausinfrastruktuuria.

Esimerkiksi puhtaiden ajoneuvojen lain piirissä olevat oppilaskuljetukset taksilla, vammaispalvelulain mukaiset taksikuljetukset sekä sairausvakuutuslain mukaiset matkakorvaukset taksilla maksoivat Helsingissä vuonna 2021 25 miljoonaa euroa ja ne voisivat kasvaa seura-



vasti: Kahden prosentin nousu taksipalveluissa tarkoittaisi Helsingissä noin 0,5 miljoonan euron nousua vuodessa ja viiden prosentin nousu tarkoittaisi Helsingissä noin 1,3 miljoonan euron nousua vuodessa.

Ajoneuvohankintojen lisäksi sähköautojen yleistymisen myötä kaupungin tulee panostaa myös sähköautojen latauspisteiden rakentamiseen samassa tahdissa ajoneuvojen hankinnan kanssa. Pelkästään puhtaiden ajoneuvojen lain velvoitteiden toteuttamiseksi on arvioitu, että latauspisteisiin tarvitaan yli kahden miljoonan euron investointeja vuoteen 2025 mennessä, olettaen, että jokainen uusittava ajoneuvo tarvitsee oman latauspisteensä.

Kustannusarvioista on esitetty lisää taustatietoja oheismateriaalissa. Tiedot on koottu hallituksen esityksistä, Staran tiedoista sekä yksittäisten projektien kustannuksista.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jorma Lamminmäki, hankintajohtaja, puhelin: 310 31500  
jorma.lamminmaki(a)hel.fi  
Karoliina Isoaho, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 31516  
karoliina.isoaho(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite 1 Ajoneuvojen ja kuljetuspalveluiden ympäristökriteerit Helsingissä

Oheismateriaali

1 Oheismateriaali Ajoneuvojen ja kuljetuspalveluhankintojen ympäristökriteerien kustannusten taustaksi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala  
Rakentamispalveluliikelaitos



## Päätettävä tässä kokouksessa

### § 330

### Lausunto Väylävirastolle luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023–2030

HEL 2022-004770 T 00 01 06

### Päätös

Kaupunginhallitus antoi Väylävirastolle luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023–2030 seuraavan lausunnon:

#### Lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet

##### Yleistä

Valtion väyläverkko ja sen kehittäminen ovat Helsingin ja koko seudun liikennejärjestelmän ja maankäytön kehittämisen kannalta tärkeässä asemassa. Liikenneyhteydet vaikuttavat muun muassa talouden kehittymiseen, ulkomaankauppaan ja yritysten sijoittumiseen. Teitä ja ratoja pitkin kuljetaan arjessa ja vapaa-ajalla. Kasvavalla kaupunkiseudulla toimivan liikennejärjestelmän merkitys ei vähene, vaikka työn tekemisen tavat muuttuisivat pysyvämmiin. Samalla liikenneyhteyksien sijoittuminen Helsingin yleiskaavan mukaisesti entisestään tiivistyvään kaupunkirakenteeseen tarkoittaa jatkuvasti enemmän kaupungin ja valtion yhteistyötä liikenneväylien ja maankäytön yhteensovittamisessa.

Helsinki on maan suurin työnantaja ja valtakunnallinen tuottavuuden huippualue. Helsingin työssäkäyntialue on laaja ja lähes puolet Uudenmaan työpaikoista sijaitsee Helsingissä. Helsingin kasvun ja menestyksen vaikutukset heijastuvat laajemminkin paitsi metropolialueen talouteen, myös koko Suomen kansantalouteen ja kansainväliseen kilpailukykyyn. Lisäksi kaupunkien liikennejärjestelmäratkaisut ovat merkittävässä roolissa päästövähennysten ja hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamisessa. Tämän johdosta valtion tulee tukea vahvasti kaupunkien kestävästä kasvusta myös liikenneverkon kehittämisen osalta. Suurten kaupunkien merkitystä valtion investointien kannalta tulee avata enemmän myös valtion omassa investointiohjelmassa.

##### Talouskehys ja rahoituspohja

Väyläverkon investointiohjelma lisää Liikenne 12 -suunnitelmaan kättä konkritiaa listaamalla rata-, maantie- ja vesiväylähankkeita, joita suunnitelmakaudella tulisi toteuttaa. Helsingin kaupunki on ilmaissut jo aiemmin huolensa siitä, että Liikenne 12 -suunnitelman talouskehys on sille asetettujen tavoitteiden kannalta täysin riittämätön. Investointioh-



jelmassa esitetty talouskehys on keskimäärin 336 miljoonaa euroa vuodessa rataverkon, maantieverkon ja vesiväylien kehittämiseen ja 91 miljoonaa euroa vuodessa perusväylänpidon rahalla tehtäviin pienempiin parannushankkeisiin.

Liikenne 12 -suunnitelmassa on myös osoitettu 661 miljoonan euron valtion rahoitus kahden seuraavan MAL-sopimuskierron toimenpiteisiin seitsemällä MAL-seudulla pitäen sisällään väyläverkon investointien lisäksi mm. kuntien raideliikennehankkeisiin kohdistuvat valtionavustukset. Väylävirasto ja Traficom olivat arvioineet väyläverkon investointiohjelmassa vuosille 2022–2029 MAL-kaupunkiseutujen valtion verkolle kohdistuvan rahoitustarpeen suuruudeksi vain 70–150 miljoonaa euroa vuodessa. Investointiohjelmassa 2022–2029 myös todettiin, että arviota on tarkoitus tarkentaa vuonna 2022. Nyt lausunnoilla olevassa investointiohjelmaluonnoksessa ei ole tehty arviota ja todetaan, että tulevien MAL-sopimusten osalta ei ole vielä muodostettu näkemystä asiasta. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että kyseiset arviot tehdään avoimesti ja systemaattisesti todellisiin MAL-sopimusten 2020–2031 tavoitteisiin perustuen. Mittakaavaa tarpeista antaa esimerkiksi Helsingin seudun MAL 2019 -suunnitelma, jossa arvioitiin pelkätään Helsingin seudulle kuntien ja valtion keskimääräiseksi rahoitustarpeeksi suunnitelman liikennehankkeisiin 2020-luvulla 340 miljoonaa euroa vuodessa. Tästä suuri osa myös kohdistui valtion väyläverkolle.

Tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön vastaaminen sekä investointiohjelman perustelut

Investointiohjelman vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu enemmän vaikutusten suuntaa kuin suuruutta. Ohjelmalle asetettujen tavoitteiden (saavutettavuus, kestävyys, tehokkuus, ilmastonmuutoksen hillintä, turvallisuus) toteutumista on arvioitu osatekijöittäin. Myös PRIO-työkalua on käytetty tarkasteluun siitä, miten hyvin investointiohjelma huomioi eri tavoitealueet. Koska mittareita ei ole asetettu, on kuitenkin vaikea konkreettisesti arvioida, kuinka hyvin tavoitteet toteutuvat. Verrokkina käytetyt teoreettiset maksimihyödyt eivät kuvaa tavoiteltavaa kokonaisuutta, vaan ne muodostuvat siitä, minkälaisia hankkeita on ollut mukana hankejoukossa.

Investointiohjelmalla saavutetaan enemmän saavutettavuus-, tehokkuus- ja turvallisuushyötyjä kuin kestävyshyötyjä ja CO<sub>2</sub>-päästöjen vähenemistä. On ongelmallista, ettei investointiohjelman ilmastovaikutuksia kyetä tarkemmin arvioimaan. Esimerkiksi kulkutapamuutosten arvioiminen on ollut investointiohjelman vaikutusten arvioinnin mukaan mahdollista vain osassa hankkeita. Ilmastokriisin tässä vaiheessa, jossa sekä Suomen että koko pääkaupunkiseudun hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiseen on alle 15 vuotta aikaa, Helsingin kaupunki näkee



välttämättömänä, että vaikutukset päästöihin arvioidaan kattavasti jokaisen hankkeen ja myös koko investointiohjelman osalta.

### Muutosehdotuksia investointiohjelmaan

Yksittäisellä saavutettavuutta parantavalla investoinnilla Helsingissä on väestön ja yritysten suuren määrän vuoksi usein suurempi vaikutus kuin muualla maassa tehdyllä investoinnilla. Helsingin alueella tehtävillä liikenneinvestoinneilla mahdollistetaan suorien liikennevaikutusten lisäksi merkittävä asuntotuotanto. Niiden vaikutus koko seudun kehitykseen on merkittävä. Suomen merkittävimmän tuontisataman ja Euroopan vilkkaimman matkustajasataman yhteyksien kehittäminen edistää myös koko Suomen etua.

Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteena on saavutettavuus, kestävyys ja tehokkuus, joihin kaikkiin eniten vaikuttavuutta on hankkeilla, jotka kohdistuvat suurimpiin liikennemääriin. Kestävyystavoitteen alla Liikenne 12 -suunnitelmassa todetaan, että ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikennemuotoja paranevat erityisesti kaupunkiseuduilla. Tämän tavoitteen toteutuminen ei konkretisoidu investointiohjelmassa ja lisäksi toteutuminen jää yksinomaan MAL-seutujen rahoituksen varaan. Helsinki ei pidä tätä tarkoituksenmukaisena eikä näin saavuteta Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteita.

Yleisesti ottaen Helsingin kaupunki pitää pitkäjänteisesti kehitettyä MAL-sopimusmenettelyä nykymuodossaan tärkeänä ja toimivana keinona vastata mm. seudun yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, asuntotuotannon haasteisiin sekä ilmastotavoitteisiin. Myös väyläverkon investointiohjelmassa tulisi vielä konkreettisemmin tunnistaa hyväksytyt MAL-sopimukset ja sisällyttää niissä mainitut yhdessä edistettävät tavoitteet ja hankkeet selvemmin mukaan varauksina investointiohjelmaan.

### Ratahankkeet

Helsingin kaupungin alueelle ei ole esitetty investointiohjelmaan 2023–2030 sisältyviä uusia ratahankkeita eikä nimettyjä parantamishankkeita. Helsingin kaupunki pitää Pissararadan rakentamiseen varautumista tällä suunnitelmakaudella tärkeänä. Investointiohjelmassa esitetty rataverkon kehittämisen vuosittainen rahoitustaso on niin matala, että hankkeelle pitää osoittaa erillisrahoitus, eikä se mahdu tämän investointiohjelman kehikseen. Radan asemakaavat sekä rata- ja rakentamissuunnitelmat on hyväksytty. Helsinki–Pasila välin ratkaisuihin, liikennöintiin ja Pissararadan toteuttamiseen kytkeytyviin muihin hankkeisiin liittyviä selvityksiä on käynnissä valtion ja Helsingin seudun välisen MAL-sopimuksen mukaisesti. Ratahanke vapauttaisi ratakapasiteettia Helsingin ja Pasilan välillä ja sujuvoittaisi sekä lähi- että kaukojunien



kulkua, mikä puolestaan mahdollistaa kaukojuna liikenteen lisäämisen ja edelleen ratakäytävien maankäytön kehittämisen. Pisararata mahdollistaa merkittävän ratakapasiteetin kasvattamisen koko Etelä-Suomen rataverkolla ja vähentää Helsingin ahtaasta ratapihasta koko maan henkilö- ja tavarajuna liikenteelle aiheutuvia häiriöitä. Muita yhtä hyvin ratakapasiteettia lisääviä ja koko rataverkon häiriöherkkyyttä vähentäviä ratkaisuja ei ole olemassa.

Hankeyhtiömallilla tehtävät suuret raidehankkeet on rajattu pois Liikenne 12 -suunnitelmasta ja siten investointiohjelmasta, koska niiden kustannusarviot ovat merkittäviä ja hankeyhtiöiden päätöksentekoprosessi on erillinen. Helsingin kaupungin näkökulmasta valtion tulee kantaa päävastuu kyseisten hankkeiden toteutusvaiheen rahoituksesta. Tämän vaikutukset väyläverkon investointiohjelmaan tulee olla myös ennakoitavissa.

#### Asemanseudut

Helsingin asemanseuduilla on käynnissä useita asemakaavoja ja maankäytön kehityshankkeita. Asemanseutujen kehittäminen yhteistyössä valtion kanssa ja konkreettisten parantamistoimenpiteiden tekeminen asemille on kestävä liikumisen edistämisen näkökulmasta erittäin tärkeää. Myös Helsingin seudun MAL 2019 -suunnitelmassa on nostettu asemanseutujen potentiaalin hyödyntäminen merkittävään rooliin.

Matkustajamäärät Helsingin asemilla ovat jo nyt valtakunnallisesti täysin omaa luokkaansa. Esimerkiksi vuonna 2019 Puistolän aseman nousijamäärät (5 869 nousijaa/arkivuorokausi) olivat suuremmat kuin Tampereen (5 360 aloitusmatkaa/vrk). Helsingin hiljaisin asema Pitäjänmäki (1 905 nousijaa/arkivuorokausi) sijoittuisi valtakunnallisissa kaukoliikenteen matkustajamäärissä sijalle 4 ohittaen Oulun (1 384 aloitusmatkaa/vrk). Malmin asemalla taas on enemmän päivittäisiä nousijoita (11 193 nousijaa/arkivuorokausi) kuin Helsingin rautatieaseman kaukoliikenteessä (8 934 aloitusmatkaa/vrk). Etenkin Oulunkylä ja Malmi ovat tulevina vuosina kehittymässä raideliikenteen risteysasemiksi ja tärkeiksi joukkoliikenteen solmukohtiksi. Tämä ennakoi matkustajamäärien merkittävää kasvua. Lisäksi Tikkurilan ja Pasilan välillä sekä Kehäradan vanhalla osuudella on useita huonokuntoisia asemia.

Matkustajamääriltään valtakunnallisestikin merkittävimmät asemat ovat myös verkolliselta merkitykseltään tärkeitä. Investointinäkökulmasta vilkkaimmille asemille kohdistettavat toimenpiteet saavat myös eniten vaikuttavuutta. Pääkaupunkiseudun asemien kunto ja vetovoimaisuus vaikuttavat oleellisesti raideliikenteen houkuttelevuuteen ja kestävien matkaketjujen toteutumiseen. Laadukas asemanseutu on houkutteleva



myös yrittäjille. Nuhjuisuus puolestaan heikentää asiakkaiden turvallisuuden tunnetta ja on osoittautunut jopa esteeksi pilotoinneille ja nopeille kokeiluille. Siksi on tärkeää, että investointeja kohdistetaan taulukossa 6 esitettyä enemmän nimenomaan kaupunkiseuduille, sekä asemien kehittämiseen että parantamiseen. Nyt esitetty rahoitus 16–40 miljoonaa ratojen kestävän liikkumisen edistämiseen koko investointiohjelmakaudelle 2023–2030 ei vastaa tarpeisiin. Investointiohjelmassa on esitetty teemaan liittyen vain yksi hanke: Seinäjoen aseman uusi alikulku ja liityntäpysäköinti.

Helsingin koollekutsuma kaupungin alueella sijaitseviin asemiin keskitetty yhteistyöverkosto, ”Asemanseutujen seurantaryhmä”, on tilannut konsulttityön, joka tuottaa tietoa korjaustarpeiden priorisointiin pääradan Helsingin asemilla (Käpylä–Puistola -välillä) vuosien 2021–23 aikana. Niin kutsutussa Facelift-hankkeessa laadittiin toimenpidesuunnitelma asemaympäristöjen laadun parantamiseksi. Asemien inventointi on osoittanut, että nopeita toimenpiteitä, kuten maalausta, valaistuksen parantamista, aitojen korjausta ja istutusten siistimistä, on tehtävä välittömästi ennen varsinaista asemien peruskorjausta vuosikymmenen loppulla. Kaupungin ja Väyläviraston välisten monitahoisten vastuu- ja sopimuskysymysten selvittäminen on edelleen ajankohtaista.

Edellä mainituilla perusteluilla Helsingin kaupunki esittää, että merkittävien valtion hallinnoimien asemien matkustajaolosuhteiden parantamiseen varataan selkeämmin oma kohteensa investointiohjelman rahoituksesta. Kohteiden priorisoinnissa tulee olla lähtökohtana vaikuttavuus matkustajamäärien mukaan, ei esimerkiksi se, onko kyseessä kaukoliikenteen asema vai lähiliikenteen asema. Helsingin kaupungin näkökulmasta ei ole riittävää, että investointiohjelmaluonnoksen MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisia hankkeita koskevassa liitteessä on todettu Helsingin seudun asemien heikko kunto. On kuitenkin hyvä, että selvitystä heikkokuntoisimpien asemien kehittämis- ja peruskorjaustarpeista ollaan laatimassa.

Myös kevyiden sähköajoneuvojen aiheuttamaan liikenteen murrokseen tulee varautua paremmin esimerkiksi asemanseutujen kehityksessä. Kevyet sähköajoneuvot yleistyvät nopeasti kaupungeissa lyhyiden matkojen liikkumisessa ja niille tarvitaan säilytys- ja latausinfrastruktuuria asemanseuduilla.

#### Tieverkko

Valtion maantieverkolle kohdistuvia Helsingille asetettujen asuntotuotantotavoitteiden näkökulmasta keskeisiä investointihankkeita 2020-luvulla ovat ohjelmaan sisältyvän Lahdenväylän Malmin (Ilmasillan) eritasoliittymän lisäksi Hämeenlinnanväylän Kuninkaantammen eritasoliit-





tymä ja Länsiväylän Koivusaaren eritasoliittymä. Hämeenlinnanväylän kohde sisältyy MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisina hankkeina mainittaviin, mutta Koivusaaren eritasoliittymää ei mainita edes maantiehankkeita käsittelevässä liitteessä, jossa listataan investointiohjelman 2022–2029 lausunnoissa esitetyt toimenpiteet ohjelmaan ja muut investointiohjelman sisältymättömät hankkeet.

Helsingin kaupunki on jo aiemmassa lausunnossaan vuosien 2022–2029 investointiohjelmaluonnoksesta sekä useissa muissa yhteyksissä todennut Koivusaaren liittymän tarpeen. Jos hyvän joukkoliikennesaavutettavuuden alueelle Helsingissä (esim. Koivusaari) ei päästä rakentamaan asuntotuotantotavoitteiden mukaisia määriä asuntoja, koska liittymähanke ei toteudu, se vaikuttaa kaikkiin Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteisiin negatiivisesti. Kestävän asuntotuotannon tukemisen näkökulma puuttuu investointiohjelmasta kokonaan. Helsingin kaupunki edellyttää, että Koivusaaren eritasoliittymän toteuttaminen sisällytetään investointiohjelmahankeeseen, ja tarkastelussa huomioidaan erityisesti liittymän toteuttamisen vaikutukset erinomaisten joukkoliikenneyhteyksien varrelle toteutuvaan maankäyttöön. Myös Kehä I:n kehittämistä tulee jatkaa toteuttamalla Myllypuron eritasoliittymä, joka on nykytilassaan vaarallinen ja edellyttää turvallisuuden parantamista.

Kaikkien edellä mainittujen hankkeiden rakennuskustannukset ovat niinkin mittavia, että ne eivät toteudu ilman valtion osallistumista. Helsingin kaupunki edellyttää, että nämä hankkeet näkyvät valtion investointiohjelmassa 2023–2030, vähintään MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisten hankkeiden kohdassa.

### Pyöräliikenne

Pyöräliikenteen osalta on myönteistä, että investointiohjelma sisältää panostuksia valtion verkon pyöräväylästä. Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen valtion verkolla on esitetty yhteensä 80 miljoonaa euroa vuosille 2023–2030. Yleisesti pyöräväylähankkeet edistävät myös jalankulun olosuhteita, mutta myös erityisiä jalankulun edistämishankkeita on syytä jatkossa arvioida. Helsingin kannalta tärkeimpiä parannuskohteita ovat baanaverkon väylät, jotka kulkevat myös seudullisesti Helsingistä Espooseen ja Vantaalle. Seudullisen verkon tarpeita tarkastellaan myös MAL-suunnittelun yhteydessä. On tärkeää tunnistaa, ettei MAL-työssä tunnistettavien tarpeiden ja väylän hallinnollisesta luokasta johdettujen palvelutasopuutteiden välille jää katvekohtia pyöräliikenteen edistämiseksi.

Osa nykyisistä ja suunnitelluista väylistä kulkee valtion tie- ja rata-alueiden vieressä, jolloin baanojen toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin ja valtion kesken. Valtion panostaminen oman väy-



läverkon lisäksi myös kaupunkiseutujen pyörätieverkkoon nopeuttaisi Helsingissä jatkuvan ja korkeatasoisen pyöräliikenteen verkon rakentamista ja pyöräliikenteen tavoitteiden saavuttamista. Helsingin tavoitteena on pyöräliikenteen kulkutapaosuuden nosto 20 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä ja hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä, mitkä edellyttävät merkittäviä investointeja pyöräliikenteeseen lähivuosien aikana.

Myös pyöräliikenteen hankkeiden osalta tulisi määritellä edistettävät kohteet vaikuttavuuden perusteella. Helsinki on laatinut pyöräväylien priorisointi- ja toteuttamishojelman, jota voidaan Helsingin osalta hyödyntää arvioinnissa. Myös muiden kuin suorien pyöräilyn ja jalankulun edistämishankkeiden osalta tulee huolehtia siitä, että kulkumuotojen houkuttelevuus ei heikkene. Väylähankkeiden lisäksi turvallinen pyöräpysäköinti keskeisillä joukkoliikenneasemilla edistää kulkumuotojen yhdistämistä ja mm. uusien suunnitteluohjeiden mukaisen pyöräliikenteen opastuksen toteuttaminen kaupungin ja valtion yhteistoimin on investointina kustannustehokas keino. Uusien investointien lisäksi tärkeää on ylläpitää nykyistä pyöräväylästä mm. uudelleenpäällystysten ja rakennekorjausten myötä.

#### Meluntorjunta

On huolestuttavaa, että investointiohjelmassa ei ole yhtään erillistä meluntorjuntahanketta. Liitteessä 2 esitetyissä muissa tarkastelluissa hankkeissa kuitenkin on listattu kolme meluntorjuntahanketta, joista kaksi sijaitsee Helsingin alueella: Mt 101 Pihlajanmäki ja Kt 45 Torpparinmäki. Aineistosta ei selviä, miksi näitä ei ole esitetty investointiohjelmaan. Helsingissä yhdyskuntarakenteen tiivistyessä meluhaitoille altistuvien määrä kasvaa, joten asuntoalueiden meluntorjunnalle on suuri tarve. Myös liikennemäärät kasvavalla kaupunkiseudulla ovat ennusteiden mukaan kasvussa ilman merkittäviä liikennettä vähentäviä toimenpiteitä. Uusien melusteiden sekä vanhojen melusteiden parantamisen tarve ja toimenpiteet tulisi näkyä suunnitelmassa. Esimerkiksi Liikenneviraston meluntorjunnan toimintasuunnitelmaan 2018–2023 sisältyy 40 meluntorjuntakohdetta maanteiden varrella ja 13 rautateiden varrella.

#### Investointiohjelman prosessi, päivittäminen ja seuranta

Valtion investointien ennakoitavuus on sidosryhmien, myös Helsingin kaupungin, toiminnan ja omien investointien suunnittelun kannalta välttämätöntä. Siksi selkeä prosessi ja tiedossa oleviin tavoitteisiin selvästi tukeutuvat ratkaisut ovat erittäin tärkeitä. Tähän on myös hyvät lähtökohdat.



Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, strategisen tilannekuvan ja väyläverkon investointiohjelman sekä niiden ulkopuolisten isojen hankeyhtiömallilla toteutettavien hankkeiden väliset kytkennät on tärkeää jatkossa kuvata selvästi. Kaikkien edellä mainittujen valmistelu on tehtävä entistä tiiviimmin yhdessä myös kaupunkiseutujen ja isojen kaupunkien kanssa.

Vuosittain tehtävä investointiohjelman päivittäminen ja jatkuva seuranta ovat hyvin perusteltuja. Kaupungin investointien ja muiden toimenpiteiden suunnittelun kannalta olisi tarpeellista tietää vielä esitettyä tarkemmin, milloin suunnitelmakaudella valtiolla on valmiudet investoida kohteeseen. Hankkeiden priorisointi koreihin 1A ja 1B vastaavat vain osittain tähän tarpeeseen. Helsingin kaupunki päivittää talousarvionsa yhteydessä oman 10 vuoden investointiohjelmansa, jota voi tarvittaessa hyödyntää yhteishankkeiden osalta myös valtion väyläverkon investointiohjelman laadinnassa jatkossa.

Valtion talousarvioesityksissä kuvataan teiden, siltojen ja ratojen kunnon kehitystä valtakunnallisesti (esim. huonokuntoisten tieosuuksien ja ratojen määrä). Tieto pitäisi olla talousarvioesityksissä myös alueittain, jotta muutosten seuranta helpottuu.

#### Muita huomioita investointiohjelmasta

Liikenne 12 -suunnitelmaan sisältyi ajatus rahoituspohjan laajentamisesta siten, että kunnille siirtyisi nykyistä suurempi rahoitusosuus valtion väylähankkeisiin. Tämä lisäisi merkittävästi niin Helsingin kaupungin kuin muiden kuntien menoja. Investointiohjelmassa todetaan, että MAL-kaupunkiseutujen rahoitus on tarkoitettu yhteisrahoitteisiin hankkeisiin, eli hankkeisiin joista väylänpitäjän lisäksi hyötyvät myös muut osapuolet merkittävästi. Yhteisrahoituksella toteutettavien hankkeiden kustannusosuudet määritellään MAL-sopimuksissa.

Kuten aiemminkin on useaan kertaan todettu, Helsingin kaupunki ei hyväksy Liikenne 12 -suunnitelmassa esitettyä kustannusjakomallia, jonka mukaan valtion verkolle sopimuksellisella yhteisrahoitusmallilla toteutettavan kaupunkiseudun hankkeen valtion kustannusosuus on 50 %. Myös eduskunta on 1.7.2021 hyväksymässään kannanotossa (Eduskunnan kirjelmä EK 23/2021 vp VNS 2/2021 Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021–2032) perustellusti edellyttänyt valtioneuvoston huolehtivan siitä, että yhteisrahoitusmallilla ei muuteta liikennehankkeiden rahoitusvas- tuiden peruseriaatteita. MAL-kaupunkiseudut ja muut suuret kaupunkiseudut ovat asiasta myös huolissaan ja ovat yhteistyössä kiinnittä- neet asiaan huomiota lausunnoissaan Liikenne 12 -suunnitelmasta. Kuntien kustannustaakkaa ei pidä kasvattaa.



Kunnilla, myöskään Helsingin kaupungilla, ei ole mahdollisuutta lisätä rahoitustaan valtion väylähankkeisiin. Samaan aikaan infra muodostuu vähitellen pullonkaulaksi kestävän yhdyskuntarakenteen lisäämiselle MAL-tavoitteiden mukaisesti. Yhteisrahoitusmallia tulee edelleen kehittää yhteistyössä kaupunkien ja MAL-kaupunkiseutujen kesken, koska hankkeisiin osallistuvat kaupungit ovat avainasemassa. Helsingin kaupungilla ei ole tietoa, onko mallia kehitetty tai onko sen kehittäminen näköpiirissä. Mallin kehittämisen aikataulu tulee sovittaa siten, että se on MAL-sopimusten ja -suunnitelmien valmistelussa hyvissä ajoin hyödynnettävissä. Mallissa ja sen jatkovalmistelussa on otettava huomioon kaupunkiseutujen taloudellinen todellisuus sekä se, että kaupunkien oma rahoitus väyläinfraan on jo nyt korkealla tasolla. Lisäksi on otettava huomioon sote-uudistuksen erittäin kielteiset vaikutukset kaupunkien taloudelliseen kantokykyyn. Uudistus johtaa kaupunkien verotulopohjan kapenemiseen alle puoleen nykyisestä ja heikentää kaupunkien investointikykyä sekä rahoitusasemaa. Se myös merkitsee, että investointien rahoittaminen nykyjärjestelmää vastaavalla tavalla ei tule olemaan mahdollista. Helsingin seudulla pitkälle kehitettyä MAL-prosessia tulee hyödyntää tarkempien periaatteiden valmistelussa.

Kunnan rahoitusosuuden arvioinnissa tulee huomioida hankkeisiin usein liittyvän katuverkon, kunnallistekniikan ja muun yhdyskuntarakenteen sekä mm. joukkoliikenteen kehittämisen aiheuttama kustannusrasitus kunnille. Esimerkiksi Raide-Jokerin pikaraitiotien infrastruktuurin rakentamiskustannukset ovat Helsingille ja Espoolle yhteensä 386 miljoonaa euroa, liittyvät hankkeet huomioiden 507 miljoonaa euroa. Siten valtion 84 miljoonan euron osuus kustannuksista on pikaraitiotien infrastruktuurin toteuttamisesta vain noin 22 % ja hankkeen kokonaiskustannuksista 17 %. Tarvittavat kalustoinvestoinnit huomioiden kokonaisinvestoinnit ovat yhteensä 611 miljoonaa euroa ja valtion osuus siten 14 %.

Toimivan hankerahoitusmallin lähtökohtana on, että valtio vastaa valtion väylistä ja niiden kustannuksista ja kunnat katuverkosta. Yhteisrahoitusmallin periaatteiden tulisi koskea lähtökohtaisesti vain isoja hankkekokonaisuuksia, jotka eivät sisälly käytössä oleviin hyväksytyihin kustannusjakosuosituksiin. Esimerkiksi tavanomaisissa maantielle sijoituvissa yhteishankkeissa tulisi edelleen noudattaa lakia liikennejärjestelmästä ja maanteistä sekä Kuntaliiton ja Väyläviraston yhdessä hyväksymiä ohjeistuksia ja periaatteita.

Osapuolen, jonka taseeseen väyläinvestointi kirjataan, tulee olla päävastuussa investoinnista ja sen rahoituksesta. Valtion rahoituksen tulee olla vähintään 70 % rautatieverkon hankkeissa kaupunkiseuduilla. Valtion hankkeet aiheuttavat kunnille kustannuksia kunnan hallinnoimille verkoille. Tätä rasiusta ei tule Liikenne 12 -suunnitelmassa ehdotetulla



tavalla enää lisätä. Myös yhteisrahoitteisten hankkeiden vaikuttavuus suhteessa valtion tavoitteisiin tulee tunnistaa periaatteiden määrittämisen lähtökohdaksi.

Suomen tulisi toimia liikennehankkeisiin liittyvän EU-rahoituksen hakemisessa aktiivisesti. Investointiohjelmassa on arvioitu eri hankkeiden soveltuvuutta EU:n CEF-rahoitukselle. Helsingin kaupunki pitää tätä arviointia erittäin tarpeellisena. On myös tärkeää, että tunnistetaan käynnissä olevan TEN-T-uudistuksen ja esimerkiksi kaupunkisolmukohtiin kohdistuvien uusien velvoitteiden sekä niiden rahoitukseen liittyvien mahdollisten muutosten vaikutus näihin EU-rahoituksen arvioihin tulevaisuudessa.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Lausuntopyyntö 1.4.2022
- 2 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, väyläverkoninvestointiohjelma 2023-2030
- 3 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, maantiehankkeet
- 4 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, ratahankkeet
- 5 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, vesiväylähankkeet
- 6 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, muut hankkeet

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**  
Väylävirasto

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Lausuntopyyntö

Väylävirasto pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023–2030. Lausuntoa on pyydetty 2.5.2022 mennessä.



Luonnos valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille Väylävirasto on pyytänyt kaupungilta lausuntoa luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023–2030

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 -suunnitelman, toimeenpanoa.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfra-hankkeet, jonka talouskehysten määrittelee Liikenne 12 -suunnitelma. Vuosia 2023–2030 koskeva investointiohjelma sisältää kehittämissuunnitelmia, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Helsingin alueella sijaitsee investointiohjelmassa yksi maantiehanke: "Vt4 välillä Kehä I – Kehä III ja Ilmasillan eritasoliittymä". Lisäksi MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisina hankkeina on mainittu Helsingin osalta maantiehankkeista "Vt 3 Hämeenlinnanväylän parantaminen välillä Kannelmäki-Kaivoksela" sekä ratahankkeista Helsinki-Pasila -välin tulevaisuuden ratkaisut.

Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?
2. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
3. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
4. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehysten puitteissa ja miten perustellette muutosten paremmat vaikutukset?
5. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Helsingin kaupunginhallitus on antanut 1.3.2021 lausunnon liikenne- ja viestintäministeriölle luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi 2021–2032 (Liikenne 12 -suunnitelma) ja sen vaikutusten arvioinnin ympäristöselostuksesta.



Helsingin kaupunginhallitus on antanut 13.9.2021 lausunnon Väylävirastolle luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2022–2029.

### Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

### Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 1.4.2022
- 2 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, väyläverkoninvestointiohjelma 2023-2030
- 3 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, maantiehankkeet
- 4 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, ratahankkeet
- 5 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, vesiväylähankkeet
- 6 Lausuntopyyntö 1.4.2022, liite, muut hankkeet

### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

### Otteet

**Ote**  
Väylävirasto

### Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 20.4.2022

HEL 2022-004770 T 00 01 06

Kaupunkiympäristön toimiala antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

### Taustaa

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi****Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Väylävirasto on pyytänyt kaupungilta lausuntoa luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023–2030 (liitteenä 2). Lausuntoa on pyydetty 2.5.2022 mennessä.

Helsingin kaupunginhallitus on antanut 1.3.2021 lausunnon liikenne- ja viestintäministeriölle luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi 2021–2032 (Liikenne 12 -suunnitelma) ja sen vaikutusten arvioinnin ympäristöselostuksesta.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 -suunnitelman, toimeenpanoa.

Helsingin kaupunginhallitus on antanut 13.9.2021 lausunnon Väylävirastolle luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2022–2029.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankeet, jonka talouskehyksen määrittelee Liikenne 12 -suunnitelma. Vuosia 2023–2030 koskeva investointiohjelma sisältää kehittämissuunnitelmia, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Helsingin alueella sijaitsee investointiohjelmassa yksi maantiehanke: "Vt4 välillä Kehä I – Kehä III ja Ilmasillan eritasoliittymä". Lisäksi MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisina hankkeina on mainittu Helsingin osalta maantiehankkeista "Vt 3 Hämeenlinnanväylän parantaminen välillä Kannelmäki-Kaivoksela" sekä ratahankeista Helsinki-Pasila -välin tulevaisuuden ratkaisut.

Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?
2. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
3. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
4. Miten muuttaisitte investointiohjelmää Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehyksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
5. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?





6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet

Yleistä

Valtion väyläverkko ja sen kehittäminen ovat Helsingin ja koko seudun liikennejärjestelmän ja maankäytön kehittämisen kannalta tärkeässä asemassa. Liikenneyhteydet vaikuttavat muun muassa talouden kehittymiseen, ulkomaankauppaan ja yritysten sijoittumiseen. Teitä ja ratoja pitkin kuljetaan arjessa ja vapaa-ajalla. Kasvavalla kaupunkiseudulla toimivan liikennejärjestelmän merkitys ei vähene, vaikka työn tekemisen tavat muuttuisivat pysyvämmiin. Samalla liikenneyhteyksien sijoittuminen Helsingin yleiskaavan mukaisesti entisestään tiivistyvään kaupunkirakenteeseen tarkoittaa jatkuvasti enemmän kaupungin ja valtion yhteistyötä liikenneväylien ja maankäytön yhteensovittamisessa.

Helsinki on maan suurin työnantaja ja valtakunnallinen tuottavuuden huippualue. Helsingin työssäkäyntialue on laaja, ja lähes puolet Uudenmaan työpaikoista sijaitsee Helsingissä. Helsingin kasvun ja menestyksen vaikutukset heijastuvat laajemminkin paitsi metropolialueen talouteen, myös koko Suomen kansantalouteen ja kansainväliseen kilpailukykyyn. Lisäksi kaupunkien liikennejärjestelmäratkaisut ovat merkittävässä roolissa päästövähennysten ja hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamisessa. Tämän johdosta valtion tulee tukea vahvasti kaupunkien kestävästä kasvusta myös liikenneverkon kehittämisen osalta. Suurten kaupunkien merkitystä valtion investointien kannalta tulee avata enemmän myös valtion omassa investointiohjelmassa.

Talouskehys ja rahoituspohja

Väyläverkon investointiohjelma lisää Liikenne 12 -suunnitelmaan kaittavaa konkretiaa listaamalla rata-, maantie- ja vesiväylähankkeita, joita suunnitelmakaudella tulisi toteuttaa. Helsingin kaupunki on ilmaissut jo aiemmin huolensa siitä, että Liikenne 12 -suunnitelman talouskehys on sille asetettujen tavoitteiden kannalta täysin riittämätön. Investointiohjelmassa esitetty talouskehys on keskimäärin 336 miljoonaa euroa vuodessa rataverkon, maantieverkon ja vesiväylien kehittämiseen ja 91 miljoonaa euroa vuodessa perusväylänpidon rahalla tehtäviin pienempiin parannushankkeisiin.

Liikenne 12 -suunnitelmassa on myös osoitettu 661 miljoonan euron valtion rahoitus kahden seuraavan MAL-sopimuskierron toimenpiteisiin seitsemällä MAL-seudulla pitäen sisällään väyläverkon investointien lisäksi mm. kuntien raideliikennehankkeisiin kohdistuvat valtionavustukset. Väylävirasto ja Traficom olivat arvioineet väyläverkon investointiohjelmassa vuosille 2022–2029 MAL-kaupunkiseutujen valtion



verkolle kohdistuvan rahoitustarpeen suuruudeksi vain 70–150 miljoonaa euroa vuodessa. Investointiohjelmassa 2022–2029 myös todettiin, että arviota on tarkoitus tarkentaa vuonna 2022. Nyt lausunnoilla olevassa investointiohjelmaluonnoksessa ei ole tehty arviota ja todetaan, että tulevien MAL-sopimusten osalta ei ole vielä muodostettu näkemystä asiasta. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että kyseiset arviot tehdään avoimesti ja systemaattisesti todellisiin MAL-sopimusten 2020–2031 tavoitteisiin perustuen. Mittakaavaa tarpeista antaa esimerkiksi Helsingin seudun MAL 2019 -suunnitelma, jossa arvioitiin pelkätään Helsingin seudulle kuntien ja valtion keskimääräiseksi rahoitustarpeeksi suunnitelman liikennehankkeisiin 2020-luvulla 340 miljoonaa euroa vuodessa. Tästä suuri osa myös kohdistui valtion väyläverkolle.

#### Tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön vastaaminen sekä investointiohjelman perustelut

Investointiohjelman vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu enemmän vaikutusten suuntaa kuin suuruutta. Ohjelmalle asetettujen tavoitteiden (saavutettavuus, kestävyys, tehokkuus, ilmastonmuutoksen hillintä, turvallisuus) toteutumista on arvioitu osatekijöittäin. Myös PRIO-työkäluu on käytetty tarkasteluun siitä, miten hyvin investointiohjelma huomioi eri tavoitealueet. Koska mittareita ei ole asetettu, on kuitenkin vaikea konkreettisesti arvioida, kuinka hyvin tavoitteet toteutuvat. Verrokkina käytetyt teoreettiset maksimihyödyt eivät kuvaa tavoiteltavaa kokonaisuutta, vaan ne muodostuvat siitä, minkälaisia hankkeita on ollut mukana hankejoukossa.

Investointiohjelmalla saavutetaan enemmän saavutettavuus-, tehokkuus- ja turvallisuushyötyjä kuin kestävyshyötyjä ja CO<sub>2</sub>-päästöjen vähenemistä. Erityisesti kestävyteen ja ilmastonmuutoksen hallintaan liittyvien tavoitteiden toteutuminen on siis kyseenalaista, ja yksittäisillä suurivolyymisillä kestävästä liikkumisesta edellytyksiä parantavilla hankejoukosta puuttuvilla investointihankkeilla voi olla merkittävä vaikutus tämän tavoitteen toteutumisen kannalta. Vaikutusten arvioinnin kannalta on ongelmallista, ettei investointiohjelman ilmastovaikutuksia kyettä tarkemmin arvioimaan. Esimerkiksi kulkutapamuutosten arvioiminen on ollut investointiohjelman vaikutusten arvioinnin mukaan mahdollista vain osassa hankkeita. Ilmastokriisin tässä vaiheessa, jossa sekä Suomen että koko pääkaupunkiseudun hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiseen on alle 15 vuotta aikaa, Helsingin kaupunki näkee välttämättömänä, että vaikutukset päästöihin arvioidaan kattavasti jokaisen hankkeen ja myös koko investointiohjelman osalta.

#### Muutosehdotuksia investointiohjelmaan

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Yksittäisellä saavutettavuutta parantavalla investoinnilla Helsingissä on väestön ja yritysten suuren määrän vuoksi usein suurempi vaikutus kuin muualla maassa tehdyllä investoinnilla. Helsingin alueella tehtävillä liikenneinvestoinneilla mahdollistetaan suorien liikennevaikutusten lisäksi merkittävä asuntotuotanto. Niiden vaikutus koko seudun kehitykseen on merkittävä. Suomen merkittävimmän tuontisataman ja Euroopan vilkkaimman matkustajasataman yhteyksien kehittäminen edistää myös koko Suomen etua.

Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteena on saavutettavuus, kestävyys ja tehokkuus, joihin kaikkiin eniten vaikuttavuutta on hankkeilla, jotka kohdistuvat suurimpiin liikennemääriin. Kestävyystavoitteen alla Liikenne 12 -suunnitelmassa todetaan, että ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikennemuotoja paranevat – erityisesti kaupunkiseuduilla. Tämän tavoitteen toteutuminen ei konkretisoidu investointiohjelmassa, ja lisäksi toteutuminen jää yksinomaan MAL-seutujen rahoituksen varaan. Helsinki ei pidä tätä tarkoituksenmukaisena eikä näin saavuteta Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteita.

Yleisesti ottaen Helsingin kaupunki pitää pitkäjänteisesti kehitettyä MAL-sopimusmenettelyä nykymuodossaan tärkeänä ja toimivana keinona vastata mm. seudun yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, asuntotuotannon haasteisiin sekä ilmastotavoitteisiin. Myös väylaverkon investointiohjelmassa tulisi vielä konkreettisemmin tunnistaa hyväksytyt MAL-sopimukset ja sisällyttää niissä mainitut yhdessä edistettävät tavoitteet ja hankkeet selvemmin mukaan varauksina investointiohjelmaan.

#### Ratahankkeet

Helsingin kaupungin alueelle ei ole esitetty investointiohjelmaan 2023–2030 sisältyviä uusia ratahankkeita eikä nimettyjä parantamishankkeita. Helsingin kaupunki pitää Pesararadan rakentamiseen varautumista tällä suunnitelmakaudella edelleen tärkeänä. Investointiohjelmassa esitetty rataverkon kehittämisen vuosittainen rahoitustaso on niin matala, että hankkeelle pitää osoittaa erillisrahoitus, eikä se mahdu tämän investointiohjelman kehukseen. Radan asemakaavat sekä rata- ja rakentamissuunnitelmat on hyväksytty. Helsinki–Pasila välin ratkaisuihin, liikennöintiin ja Pesararadan toteuttamiseen kytkeytyviin muihin hankkeisiin liittyviä selvityksiä on käynnissä valtion ja Helsingin seudun välisen MAL-sopimuksen mukaisesti. Ratahanke vapauttaisi ratakapasiteettia Helsingin ja Pasilan välillä ja sujuvoittaisi sekä lähi- että kaukojunien kulkua, mikä puolestaan mahdollistaa kaukojunaliikenteen lisäämisen ja edelleen ratakäytävien maankäytön kehittämisen. Pesararata mahdollistaa merkittävän ratakapasiteetin kasvattamisen koko Etelä-Suomen rataverkolla ja vähentää Helsingin ahtaasta ratapihasta ko-



ko maan henkilö- ja tavarajunaliikenteelle aiheutuvia häiriöitä. Muita yhtä hyvin ratakapasiteettia lisääviä ja koko rataverkon häiriöherkkyyttä vähentäviä ratkaisuja ei ole vielä löytynyt.

Hankeyhtiömallilla tehtävät suuret raidehankkeet on rajattu pois Liikenne 12 -suunnitelmasta ja siten investointiohjelmasta, koska niiden kustannusarviot ovat merkittäviä ja hankeyhtiöiden päätöksentekoprosessi on erillinen. Helsingin kaupungin näkökulmasta valtion tulee kantaa päävastuu kyseisten hankkeiden toteutusvaiheen rahoituksesta. Tämän vaikutukset väyläverkon investointiohjelmaan tulee olla myös ennakoitavissa.

### Asemanseudut

Helsingin asemanseuduilla on käynnissä useita asemakaavoja ja maankäytön kehityshankkeita. Asemanseutujen kehittäminen yhteistyössä valtion kanssa ja konkreettisten parantamistoimenpiteiden tekeminen asemille on kestävä liikumisen edistämisen näkökulmasta erittäin tärkeää. Myös Helsingin seudun MAL 2019 -suunnitelmassa on nostettu asemanseutujen potentiaalin hyödyntäminen merkittävään rooliin.

Matkustajamäärät Helsingin asemilla ovat jo nyt valtakunnallisesti täysin omaa luokkaansa. Esimerkiksi vuonna 2019 Puistolän aseman nousijamäärät (5 869 nousijaa/arkivuorokausi) olivat suuremmat kuin Tampereen (5 360 aloitusmatkaa/vrk). Helsingin hiljaisin asema Pitäjänmäki (1 905 nousijaa/arkivuorokausi) sijoittuisi valtakunnallisissa kaukoliikenteen matkustajamäärissä sijalle 4 ohittaen Oulun (1 384 aloitusmatkaa/vrk). Malmin asemalla taas on enemmän päivittäisiä nousijoita (11 193 nousijaa/arkivuorokausi) kuin Helsingin rautatieaseman kaukoliikenteessä (8 934 aloitusmatkaa/vrk). Etenkin Oulunkylä ja Malmi ovat tulevina vuosina kehityksessä raideliikenteen risteysasemiksi ja tärkeiksi joukkoliikenteen solmukohtiksi. Tämä ennakoii matkustajamäärien merkittävää kasvua. Lisäksi Tikkurilan ja Pasilan välillä sekä Kehäradan vanhalla osuudella on useita huonokuntoisia asemia.

Matkustajamääriltään valtakunnallisestikin merkittävimmät asemat ovat myös verkolliselta merkitykseltään tärkeitä. Investointinäkökulmasta vilkkaimmille asemille kohdistettavat toimenpiteet saavat myös eniten vaikuttavuutta. Pääkaupunkiseudun asemien kunto ja vetovoimaisuus vaikuttavat oleellisesti raideliikenteen houkuttelevuuteen ja kestävien matkaketjujen toteutumiseen. Laadukas asemanseutu on houkutteleva myös yrittäjille. Nuhjuisuus puolestaan heikentää asiakkaiden turvallisuuden tunnetta ja on osoittautunut jopa esteeksi pilotoinneille ja nopeille kokeiluille. Siksi on tärkeää, että investointeja kohdistetaan taulukossa 6 esitettyä enemmän nimenomaan kaupunkiseuduille, sekä



asemien kehittämiseen että parantamiseen. Nyt esitetty rahoitus 16-40 miljoonaa ratojen kestävästi liikuttamiseen edistämiseen koko investointiohjelmakaudelle 2023–2030 ei vastaa tarpeisiin. Investointiohjelmassa on esitetty teemaan liittyen vain yksi hanke: Seinäjoen aseman uusi alikulku ja liityntäpysäköinti.

Helsingin koollekutsuma kaupungin alueella sijaitseviin asemiin keskitetty yhteistyöverkosto, ”Asemanseutujen seurantaryhmä”, on tilannut konsulttityön, joka tuottaa tietoa korjaustarpeiden priorisointiin pääradan Helsingin asemilla (Käpylä–Puistola -välillä) vuosien 2021–23 aikana. Niin kutsutussa Facelift-hankkeessa laadittiin toimenpidesuunnitelma asemaympäristöjen laadun parantamiseksi. Asemien inventointi on osoittanut, että nopeita toimenpiteitä, kuten maalausta, valaistuksen parantamista, aitojen korjausta ja istutusten siistimistä, on tehtävä välittömästi ennen varsinaista asemien peruskorjausta vuosikymmenen loppulla. Kaupungin ja Väyläviraston välisten monitahoisten vastuu- ja sopimuskysymysten selvittäminen on edelleen ajankohtaista.

Edellä mainituilla perusteluilla Helsingin kaupunki esittää, että merkittävien valtion hallinnoimien asemien matkustajaolosuhteiden parantamiseen varataan selkeämmin oma kohteensa investointiohjelman rahoituksesta. Kohteiden priorisoinnissa tulee olla lähtökohtana vaikuttavuus matkustajamäärien mukaan, ei esimerkiksi se, onko kyseessä kaukoliikenteen asema vai lähiliikenteen asema. Helsingin kaupungin näkökulmasta ei ole riittävää, että investointiohjelmaluonnoksen MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisia hankkeita koskevassa liitteessä on todettu Helsingin seudun asemien heikko kunto. On kuitenkin hyvä, että selvitystä heikkokuntoisimpien asemien kehittämis- ja peruskorjaustarpeista ollaan laatimassa.

Myös kevyiden sähköajoneuvojen aiheuttamaan liikenteen murrokseen tulee varautua paremmin esimerkiksi asemanseutujen kehityksessä. Kevyet sähköajoneuvot yleistyvät nopeasti kaupungeissa lyhyiden matkojen liikkumisessa ja niille tarvitaan säilytys- ja latausinfrastruktuuria asemanseuduilla.

#### Tieverkko

Valtion maantieverkolle kohdistuvia Helsingille asetettujen asuntotuotantotavoitteiden näkökulmasta keskeisiä investointihankkeita 2020-luvulla ovat ohjelmaan sisältyvän Lahdenväylän Malmin (Ilmasillan) eritasoliittymän lisäksi Hämeenlinnanväylän Kuninkaantammen eritasoliittymä ja Länsiväylän Koivusaaren eritasoliittymä. Hämeenlinnanväylän kohde sisältyy MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisina hankkeina mainittaviin, mutta Koivusaaren eritasoliittymää ei mainita edes maantiehankkeita käsittelevässä liitteessä, jossa listataan investointiohjel-



man 2022–2029 lausunnoissa esitetyt toimenpiteet ohjelmaan ja muut investointiohjelmaan sisällyttämättömät hankkeet.

Helsingin kaupunki on jo aiemmassa lausunnossaan vuosien 2022–2029 investointiohjelmaluonnoksesta sekä useissa muissa yhteyksissä todennut Koivusaaren liittymän tarpeen. Jos hyvän joukkoliikennesaavutettavuuden alueelle Helsingissä (esim. Koivusaari) ei päästä rakentamaan asuntotuotantotavoitteiden mukaisia määriä asuntoja, koska liittymähanke ei toteudu, se vaikuttaa kaikkiin Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteisiin negatiivisesti. Kestävän asuntotuotannon tukemisen näkökulma puuttuu investointiohjelmasta kokonaan. Helsingin kaupunki edellyttää, että Koivusaaren eritasoliittymän toteuttaminen sisällytetään investointiohjelmaan, ja tarkastelussa huomioidaan erityisesti liittymän toteuttamisen vaikutukset erinomaisten joukkoliikenneyhteyksien varrelle toteutuvaan maankäyttöön. Myös Kehä I:n kehittämistä tulee jatkaa toteuttamalla Myllypuron eritasoliittymä, joka on yksi Helsingin seudun vaarallisimpia liittymiä.

Kaikkien edellä mainittujen hankkeiden rakennuskustannukset ovat niin mittavia, että ne eivät toteudu ilman valtion osallistumista. Helsingin kaupunki edellyttää, että nämä hankkeet näkyvät valtion investointiohjelmassa 2023–2030, vähintään MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisten hankkeiden kohdassa.

### Pyöräliikenne

Pyöräliikenteen osalta on myönteistä, että investointiohjelma sisältää panostuksia valtion verkon pyöräväylästä. Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen valtion verkolla on esitetty yhteensä 80 miljoonaa euroa vuosille 2023–2030. Yleisesti pyöräväylähankkeet edistävät myös jalankulun olosuhteita, mutta myös erityisiä jalankulun edistämishankkeita on syytä jatkossa arvioida. Helsingin kannalta tärkeimpiä parannuskohteita ovat baanaverkon väylät, jotka kulkevat myös seudullisesti Helsingistä Espooseen ja Vantaalle. Seudullisen verkon tarpeita tarkastellaan myös MAL-suunnittelun yhteydessä. On tärkeää tunnistaa, ettei MAL-työssä tunnistettavien tarpeiden ja väylän hallinnollisesta luokasta johtuvien palvelutasopuutteiden välille jää katvekohtia pyöräliikenteen edistämiseksi.

Osa nykyisistä ja suunnitelluista väylistä kulkee valtion tie- ja rata-alueiden vieressä, jolloin baanojen toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin ja valtion kesken. Valtion panostaminen oman väyläverkon lisäksi myös kaupunkiseutujen pyörätieverkkoon nopeuttaisi Helsingissä jatkuvan ja korkeatasoisen pyöräliikenteen verkon rakentamista ja pyöräliikenteen tavoitteiden saavuttamista. Helsingin tavoitteena on pyöräliikenteen kulkutapaosuuden nosto 20 prosenttiin vuo-



teen 2035 mennessä ja hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä, mitkä edellyttävät merkittäviä investointeja pyöräliikenteeseen lähivuosien aikana.

Myös pyöräliikenteen hankkeiden osalta tulisi määritellä edistettävät kohteet vaikuttavuuden perusteella. Helsinki on laatinut pyöräväylien priorisointi- ja toteuttamishankkeen, jota voidaan Helsingin osalta hyödyntää arvioinnissa. Myös muiden kuin suorien pyöräilyn ja jalankulun edistämishankkeiden osalta tulee huolehtia siitä, että kulkumuotojen houkuttelevuus ei heikkene. Väylähankkeiden lisäksi turvallinen pyöräpysäköinti keskeisillä joukkoliikenneasemilla edistää kulkumuotojen yhdistämistä ja mm. uusien suunnitteluohjeiden mukaisen pyöräliikenteen opastuksen toteuttaminen kaupungin ja valtion yhteistoimin on investointina kustannustehokas keino. Uusien investointien lisäksi tärkeää on ylläpitää nykyistä pyöräväylästä mm. uudelleenpäällystysten ja rakennekorjausten myötä.

#### Meluntorjunta

On huolestuttavaa, että investointiohjelmassa ei ole yhtään erillistä meluntorjuntahanketta. Liitteessä 2 esitetyissä muissa tarkastelluissa hankkeissa kuitenkin on listattu kolme meluntorjuntahanketta, joista kaksi sijaitsee Helsingin alueella: Mt 101 Pihlajanmäki ja Kt 45 Torpparinmäki. Aineistosta ei selviä, miksi näitä ei ole esitetty investointiohjelmaan. Helsingissä yhdyskuntarakenteen tiivistyessä meluhaitoille altistuvien määrä kasvaa, joten asuntoalueiden meluntorjunnalle on suuri tarve. Myös liikennemäärät kasvavalla kaupunkiseudulla ovat ennusteiden mukaan kasvussa ilman merkittäviä liikennettä vähentäviä toimenpiteitä. Uusien melusteiden sekä vanhojen melusteiden parantamisen tarve ja toimenpiteet tulisi näkyä suunnitelmassa. Esimerkiksi Liikenneviraston meluntorjunnan toimintasuunnitelmaan 2018–2023 sisältyy 40 meluntorjuntakohdetta maanteiden varrella ja 13 rautateiden varrella.

#### Investointiohjelman prosessi, päivittäminen ja seuranta

Valtion investointien ennakoitavuus on sidosryhmien, myös Helsingin kaupungin, toiminnan ja omien investointien suunnittelun kannalta välttämätöntä. Siksi selkeä prosessi ja tiedossa oleviin tavoitteisiin selvästi tukeutuvat ratkaisut ovat erittäin tärkeitä. Tähän on myös hyvät lähtökohdat.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, strategisen tilannekuvan ja väyläverkon investointiohjelman sekä niiden ulkopuolisten isojen hankeyhtiömallilla toteutettavien hankkeiden väliset kytkennät on tärkeää jatkossa kuvata selvästi. Kaikkien edellä mainittujen valmistelu



on tehtävä entistä tiiviimmin yhdessä myös kaupunkiseutujen ja isojen kaupunkien kanssa.

Vuosittain tehtävä investointiohjelman päivittäminen ja jatkuva seuranta ovat hyvin perusteltuja. Kaupungin investointien ja muiden toimenpiteiden suunnittelun kannalta olisi tarpeellista tietää vielä esitettyä tarkemmin, milloin suunnitelmakaudella valtiolla on valmiudet investoida kohteeseen. Hankkeiden priorisointi koreihin 1A ja 1B vastaavat vain osittain tähän tarpeeseen. Helsingin kaupunki päivittää talousarvionsa yhteydessä oman 10 vuoden investointiohjelmansa, jota voi tarvittaessa hyödyntää yhteishankkeiden osalta myös valtion väyläverkon investointiohjelman laadinnassa jatkossa.

Valtion talousarvioesityksissä kuvataan teiden, siltojen ja ratojen kunnan kehitystä valtakunnallisesti (esim. huonokuntoisten tieosuuksien ja ratojen määrä). Tieto pitäisi olla talousarvioesityksissä myös alueittain, jotta muutosten seuranta helpottuu.

#### Muita huomioita investointiohjelmasta

Liikenne 12 -suunnitelmaan sisältyi ajatus rahoituspohjan laajentamisesta siten, että kunnille siirtyisi nykyistä suurempi rahoitusosuus valtion väylähankkeisiin. Tämä lisäisi merkittävästi niin Helsingin kaupungin kuin muiden kuntien menoja. Investointiohjelmassa todetaan, että MAL-kaupunkiseutujen rahoitus on tarkoitettu yhteisrahoitteisiin hankkeisiin, eli hankkeisiin joista väylänpitäjän lisäksi hyötyvät myös muut osapuolet merkittävästi. Yhteisrahoituksella toteutettavien hankkeiden kustannusosuudet määritellään MAL-sopimuksissa.

Kuten aiemminkin on useaan kertaan todettu, Helsingin kaupunki ei hyväksy Liikenne 12 -suunnitelmassa esitettyä kustannusjakomallia, jonka mukaan valtion verkolle sopimuksellisella yhteisrahoitusmallilla toteutettavan kaupunkiseudun hankkeen valtion kustannusosuus on 50 %. Myös eduskunta on 1.7.2021 hyväksymässään kannanotossa (Eduskunnan kirjelmä EK 23/2021 vp VNS 2/2021 Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021–2032) perustellusti edellyttänyt valtioneuvoston huolehtivan siitä, että yhteisrahoitusmallilla ei muuteta liikennehankkeiden rahoitusvastuiden peruseriaatteita. MAL-kaupunkiseudut ja muut suuret kaupunkiseudut ovat asiasta myös huolissaan ja ovat yhteistyössä kiinnittäneet asiaan huomiota lausunnoissaan Liikenne 12 -suunnitelmasta. Kuntien kustannustaakkaa ei pidä kasvattaa.

Kunnilla, myöskään Helsingin kaupungilla, ei ole mahdollisuutta lisätä rahoitustaan valtion väylähankkeisiin. Samaan aikaan infra muodostuu vähitellen pullonkaulaksi kestäväen yhdyskuntarakenteen lisäämiselle MAL-tavoitteiden mukaisesti. Yhteisrahoitusmallia tulee edelleen kehit-





tää yhteistyössä kaupunkien ja MAL-kaupunkiseutujen kesken, koska hankkeisiin osallistuvat kaupungit ovat avainasemassa. Helsingin kaupungilla ei ole tietoa, onko mallia kehitetty tai onko sen kehittäminen näköpiirissä. Mallin kehittämisen aikataulu tulee sovittaa siten, että se on MAL-sopimusten ja -suunnitelmien valmistelussa hyvissä ajoin hyödynnettävissä. Mallissa ja sen jatkovalmistelussa on otettava huomioon kaupunkiseutujen taloudellinen todellisuus sekä se, että kaupunkien oma rahoitus väyläinfraan on jo nyt korkealla tasolla. Lisäksi on otettava huomioon sote-uudistuksen erittäin kielteiset vaikutukset kaupunkien taloudelliseen kantokykyyn. Uudistus johtaa kaupunkien verotulopohjan kapenemiseen alle puoleen nykyisestä ja heikentää kaupunkien investointikykyä sekä rahoitusasemaa. Se myös merkitsee, että investointien rahoittaminen nykyjärjestelmää vastaavalla tavalla ei tule olemaan mahdollista. Helsingin seudulla pitkälle kehitettyä MAL-prosessia tulee hyödyntää tarkempien periaatteiden valmistelussa.

Kunnan rahoitusosuuden arvioinnissa tulee huomioida hankkeisiin usein liittyvän katuverkon, kunnallistekniikan ja muun yhdyskuntarakenteen sekä mm. joukkoliikenteen kehittämisen aiheuttama kustannusrasitus kunnille. Esimerkiksi Raide-Jokerin pikaraitiotien infrastruktuurin rakentamiskustannukset ovat Helsingille ja Espoolle yhteensä 386 miljoonaa euroa, liittyvät hankkeet huomioiden 507 miljoonaa euroa. Siten valtion 84 miljoonan euron osuus kustannuksista on pikaraitiotien infrastruktuurin toteuttamisesta vain noin 22 % ja hankkeen kokonaiskustannuksista 17 %. Tarvittavat kalustoinvestoinnit huomioiden kokonaisinvestoinnit ovat yhteensä 611 miljoonaa euroa ja valtion osuus siten 14 %.

Toimivan hankerahoitusmallin lähtökohtana on, että valtio vastaa valtion väylistä ja niiden kustannuksista ja kunnat katuverkosta. Yhteisrahoitusmallin periaatteiden tulisi koskea lähtökohtaisesti vain isoja hankkokonaisuuksia, jotka eivät sisälly käytössä oleviin hyväksytyihin kustannusjakosuosituksiin. Esimerkiksi tavanomaisissa maantielle sijoittuvissa yhteishankkeissa tulisi edelleen noudattaa lakia liikennejärjestelmästä ja maanteistä sekä Kuntaliiton ja Väyläviraston yhdessä hyväksymiä ohjeistuksia ja periaatteita.

Osapuolen, jonka taseeseen väyläinvestointi kirjataan, tulee olla päävastuussa investoinnista ja sen rahoituksesta. Valtion rahoituksen tulee olla vähintään 70 % rautatieverkon hankkeissa kaupunkiseuduilla. Valtion hankkeet aiheuttavat kunnille kustannuksia kunnan hallinnoimille verkoille. Tätä rasitusta ei tule Liikenne 12 -suunnitelmassa ehdotetulla tavalla enää lisätä. Myös yhteisrahoitteisten hankkeiden vaikuttavuus suhteessa valtion tavoitteisiin tulee tunnistaa periaatteiden määrittämisen lähtökohdaksi.



Suomen tulisi toimia liikennehankkeisiin liittyvän EU-rahoituksen hakemisessa aktiivisesti. Investointiohjelmassa on arvioitu eri hankkeiden soveltuvuutta EU:n CEF-rahoitukselle. Helsingin kaupunki pitää tätä arviointia erittäin tarpeellisena. On myös tärkeää, että tunnistetaan käynnissä olevan TEN-T-uudistuksen ja esimerkiksi kaupunkisolmukohtiin kohdistuvien uusien velvoitteiden sekä niiden rahoitukseen liittyvien mahdollisten muutosten vaikutus näihin EU-rahoituksen arvioihin tulevaisuudessa.

#### Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristön toimialan lausuntoa 20.4.2022 mennessä.

#### Lisätiedot

Heikki Palomäki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37658  
heikki.palomaki(a)hel.fi



## § 331

### Alueen varaaminen Vartiokylästä Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö sr:lle asuntohankkeiden suunnittelua varten (tontit 45052/4 ja 45055/1)

HEL 2019-003767 T 10 01 01 00

## Päätös

Kaupunginhallitus varasi Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö sr:lle (Y-tunnus 0116514-9) Vartiokylästä kaksi tonttia asuntohankkeiden suunnittelua varten seuraavasti:

- Varausalue on liitekartan 1 mukainen sisältäen kaavatontit 45052/4 (AK, pinta-ala 5 427 m<sup>2</sup>, rakennusoikeus 7 000 k-m<sup>2</sup>) ja 45055/1 (AK, pinta-ala 2 915 m<sup>2</sup>, rakennusoikeus 5 050 k-m<sup>2</sup>).
- Varaus on voimassa 31.12.2024 saakka.
- Varauksessa noudatetaan liitteen 3 mukaisia erityisiä varausehtoja, liitteen 4 mukaisia yleisiä varausehtoja sekä liitteen 5 mukaista ohjetta "kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen sekä kaadettavat puut (15.10.2021)".

## Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

## Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

## Liitteet

- 1 Varausaluekartta
- 2 Sijaintikartta
- 3 Erityiset varausehdot
- 4 Tonttien yleiset varausehdot
- 5 Kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen sekä kaadettavat puut (15.10.2021)
- 6 Hakemus
- 7 Ote viitesuunnitelmasta
- 8 Ote asemakaavasta

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.



## Esittelijän perustelut

### Hakemus ja hankkeen kuvaus

Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö sr (HOAS) pyytää 18.3.2019 päivätyllä hakemuksella vuokraoikeuden perusteella hallinnoimansa tontin 45052/2 (Asiakkaankatu 6) viereen kaavoitettavan tontin 45055/1 varaamista sille. HOAS:n hallinnoimalla asuntolarakennusten (AKS) tontilla 45052/2 on vuonna 1977 valmistunut opiskelija-asuntoja sisältävä luhtikäytävärakennus.

Vanhan opiskelija-asuntolan tilat ovat teknisesti vanhentuneet. Varausalueelle rakennettavaan uuteen rakennukseen sijoitettavat kaavatontteja 45052/4 ja 45055/1 yhteisesti palvelevat säilytys-, oleskelu ja pesutilat sekä pyörävarastot mahdollistaisivat vanhan rakennuksen paremman hyötykäytön ja toimivat tilat opiskelijoille. Kaavoitettu uudisrakennus liittyy alueella HOAS:n pitkäaikaisesti vuokraamaan tonttiin (AKS) 45052/2 siten, että tontille ja osin sen viereiselle LPA-tontille kaavoitettu uusi lisärakennusoikeus muodostavat yhdessä uuden tontin (AK) 45052/4 jolla on suora yhteys myös kevyen liikenteen raitin yli rakentuvalla uudelle kaavatontille (AK) 45055/1.

HOAS on laatinut kaavamuutosalueelle viitesuunnitelman, jonka mukaan varattaville tonteille olisi tarkoitus rakentaa yhteensä noin 207 uutta laadukasta opiskelija-asuntoa sekä niitä ja vanhaa asuntolaa palvelevia yhteistiloja, teknisiä tiloja, varastoja ja kasvihuoneita. Alueen yleisilme muuttuu ehommaksi. Lisäksi rakentaminen edistää alueella sijaitsevan puiston rakentumista.

Uusien kaavatonttien kaavan mukainen pysäköinti on tarkoitus toteuttaa kokonaisuudessaan tontin 45055/1 alueelle.

Sijaintikartta on liitteenä 2. Hakemus on liitteenä 6 ja ote viitesuunnitelmasta on liitteenä 7.

### Hallinta- ja rahoitusmuototarkastelu

Tonttien hallinta- ja rahoitusmuodoksi tulee asuntotonttien (AK) 45052/4 ja 45055/1 osalta valtion tukema (pitkä korkotuki) opiskelijoille suunnattu vuokra-asuntotuotanto.

Hallinta- ja rahoitusmuototarkastelu on tehty yhdessä kaupunginkanslian asuminen-yksikön kanssa. Varattavaksi esitettävien tonttien hallinta- ja rahoitusmuodot vastaavat AM-ohjelman mukaista tavoitetta.

### Asemakaava ja tonttiedot



Kaupunginvaltuusto on 27.5.2020 § 146 hyväksynyt Gotlanninkatu 1–3 asemakaavan muutoksen nro 12599. Asemakaavamuutos on tullut voimaan 22.7.2020.

<b>Tonttitiedot:</b>	
Asemakaava nro	12599
Asemakaava tullut voimaan	22.7.2020
	<b>Tontti 1</b>
Käyttötarkoitus	Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)
Osoite	Asiakkaankatu
Tontin nro	45052/4
Kiinteistötunnus	91-45-52-4
Pinta-ala m <sup>2</sup>	5 427
Rakennusoikeus k-m <sup>2</sup>	7 000
	<b>Tontti 2</b>
Käyttötarkoitus	Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)
Osoite	Gotlanninkatu
Tontin nro	45055/1
Kiinteistötunnus	91-45-55-1
Pinta-ala m <sup>2</sup>	2 915
Rakennusoikeus k-m <sup>2</sup>	5 050

Kaavamuutoksella olemassa oleva HOAS:n hallinnassa oleva asuntolarakennusten (AKS) tontti 45052/2 on muutettu asuinkerrostalojen (AK) tontiksi vastaamaan paremmin opiskelijoiden tämän hetken asuminen tarvetta asuinkerrostalokäyttöön (AK) ja sitä on laajennettu nykyisen LPA-tontin ja suojaviheralueen puolelle (uusi kaavatontti 45052/4). Uutta rakennusoikeutta on kortteliin 45052 kaavassa lisätty 1 750 k-m<sup>2</sup>.

Asemakaavan muutos mahdollistaa noin 7 100 k-m<sup>2</sup> kokoisen asuinrakennuksen rakentamisen kahden eri tontin alueelle siten, että Asujanpolun katualue kulkee rakennuksen ali.

Kaavaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi alueelle saa rakentaa asumista palvelevia yhteis-, varasto-, huolto- ja teknisiä tiloja. Ylimmän kerrostason päälle on myös mahdollista rakentaa ullakkokerroksia, saunoja, kasvihuoneita ja iv-teknisiä tiloja. Rakennusten maantasokerroksissa saa olla liike- ja julkisia lähipalvelutiloja sekä kunnallistekniikkaa palvelevia tiloja. Kaavan mukaan asumista palvelevia yhteistiloja, oleskelupihvoja ja leikkipaikkoja saa rakentaa kaava-alueen AK-tonteille yhteisinä.



Kaavan mukaan opiskelija-asunnoille ei tarvitse rakentaa autopaikkoja, lukuun ottamatta tonttia 45055/1, jonne on toteutettava vähintään 2 autopaikkaa liikuntaesteisten käyttöön ja satunnaiseen tontilla pysäköintiin.

Ote asemakaavasta on liitteenä 8.

#### Varausehdot

Varauksessa noudatetaan tontteja 45052/4 ja 45055/1 koskevia erityisiä varausehtoja, kaupungin tavanomaisia tontinvarausehtoja sekä kulloinkin voimassa olevaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun kaupungin tonttien rakennuttajille laatimaa toimintaohjetta "kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittamisesta sekä kaadettavista puista".

#### Tontin varaaminen

Kaupunginhallitus on 1.4.2019 § 220 hyväksynyt Helsingin tontinluovutusta koskevat linjaukset sekä niitä tarkentavat soveltamisohjeet. Soveltamisohjeiden kohdan 2.5 "Asuntotonttien suoravaraukset" mukaan kaupunki voi varata yksittäisiä asuntotontteja ilman julkista hakua tai kilpailua asuntotuotantoon tapauskohtaisesti arvioitavin erityisin perustein, kuten silloin kun kilpailuttaminen tai avoimen haun järjestäminen ei ole mahdollista tonttiin kohdistuvan hakijan pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen vuoksi ja tontti varataan tontin vuokralaiselle ja/tai tämän valitsemalle kumppanille täydennysrakentamishanketta varten.

Tontti 45052/2 on vuokrattu pitkäaikaisesti HOAS:lle ja kyseessä on tonttiin kohdistuva täydennysrakentaminen. HOAS:n vuokra-alueelle (entinen AKS-tontti 45052/2) on asemakaavan muutoksella nro 12599 osoitettu uusi käyttötarkoitus (AK-tontti) ja kortteliin on samalla kaavoitettu lisärakennusoikeutta siten, että lisärakennusoikeus ja kortteliin kiinteästi kaavallisella ratkaisulla liitettävä uusi tontti 45055/1 muodostavat yhtenäisen rakennuskokonaisuuden. Kokonaisuudella parannetaan tontilla 45052/2 asuntolakäytössä olevan opiskelija-asuntolan teknistä toimivuutta.

Lisäksi neuvottelut kohteen varaamiseksi ovat käynnistyneet jo ennen kaupunginhallituksen 1.4.2019 hyväksymiä ja voimaan tulleita linjauksia ja soveltamisohjeita.

Täydennysrakentaminen sijaitsee lähellä alueella olevia oppilaitoksia hyvien liikenneyhteyksien varrella tuoden tontille lisää asumista ja mahdollistaen samalla alueella jo sijaitsevan vanhan asuntolarakennuksen teknisen päivittämisen nykyisiä opiskelija-asumisen tarpeita paremmin vastaavaan tasoon.



Varausesitys on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelun sekä kaupunginkanslian aluerakentamisen-yksikön kanssa. Varaus toteuttaa kaupunkistrategiaa ja kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita. Lisäksi varaus toteuttaa asuntotonttien suovavaraukselle asetetut edellytykset sekä kaupungin kyseiselle alueelle asettamat asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa koskevat tavoitteet.

#### Tonttien myöhempi luovuttaminen

Tontit on tarkoitus luovuttaa myöhemmin vuokraamalla ne pitkäaikaisesti kaupunginhallituksen (1.4.2019 § 220) hyväksymien Helsingin tontinluovutusta koskevien linjausten mukaisesti

Vuokramäärityksessä noudatetaan kaupunginvaltuuston 2.2.2022 § 22 hyväksymiä asuntotonttien ja asumista palvelevien tonttien yleisiä luovutusperiaatteita. Tontin markkina-arvon määrittäminen perustuu puolueettoman arvioijan laatimaan erilliseen selvitykseen tai puolueettoman arvioijan hyväksymään hinnoittelumalliin.

HOAS:n tonttiin (AKS) 45052/2 kohdistuva pitkäaikainen maanvuokrasopimus nro 9970 tullaan päättämään siten, että vuokraus kohdistuu jatkossa kaavatonttiin (AK) 45052/4, jossa HOAS:n omistama jo olemassa oleva opiskelija-asuntoala sijaitsee.

Tonttiin (LPA) 45052/1 kohdistuva HOAS:n pysäköintiä koskeva maanvuokrasopimus nro 20835 tullaan päättämään tarpeettomana. Samassa yhteydessä alueeseen kohdistuneita asuntotonttien pysäköintiä palvelevia pysäköintisopimuksia nro 28033 ja 28034 tulee muuttaa siten että ne sijoittuvat jatkossa kaavan mukaiselle LPA-tontille 45052/5 kunkin kaavan mukaista tarvetta vastaavasti.

Vuokrausperiaatteet tullaan vahvistamaan tonttien pitkäaikaisten maanvuokrasopimuksen laadinnan yhteydessä.

Yksityiskohtaiset luovutusehdot vahvistetaan tonttien maanvuokrasopimusten hyväksymisen yhteydessä noudattaen kaupungin käyttämiä asuntotonttien ja asumista palvelevien tonttien yleisiä luovutusperiaatteita.

#### Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 1 §: n 2 momentin 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin maa- ja vesialueiden varaamisesta rakentamiseen.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö



Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Varausaluekartta
- 2 Sijaintikartta
- 3 Erityiset varausehdot
- 4 Tonttien yleiset varausehdot
- 5 Kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen sekä kaadettavat puut (15.10.2021)
- 6 Hakemus
- 7 Ote viitesuunnitelmasta
- 8 Ote asemakaavasta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta  
Kaupunkiympäristön toimiala maaomaisuuden kehittäminen ja tontit - palvelu

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.04.2022 § 220

HEL 2019-003767 T 10 01 01 00

Gotlanninkatu 1-3

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö sr:lle (HOAS), (Y-tunnus 0116514-9) varataan Vartiokylästä kaksi tonttia asuntohankkeiden suunnittelua varten seuraavasti:

- Varausalue on liitekartan 1 mukainen ja sisältää kaavatontit 45052/4 (AK, pinta-ala 5 427 m<sup>2</sup>, rakennusoikeus 7 000 k-m<sup>2</sup>) ja 45055/1 (AK, pinta-ala 2 915 m<sup>2</sup>, rakennusoikeus 5 050 k-m<sup>2</sup>) sijaintikartta liite 2.
- Varaus on voimassa 31.12.2024 saakka.





- 
- Varauksessa noudatetaan liitteen 3 mukaisia erityisiä varausehtoja, liitteen 4 mukaisia yleisiä varausehtoja sekä liitteen 5 mukaista ohjetta "kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen sekä kaadettavat puut (15.10.2021)".

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Petra Santos, asiantuntija, puhelin: 09 310 31897  
petra.santos(a)hel.fi



## § 332

### Alueen varaaminen Meri-Rastilasta Varte Oy:lle asumisoikeusasuntojen ja sääntelemättömien vapaarahoitteisten omistusasuntojen suunnittelua varten (tontti 54246/1)

HEL 2022-003340 T 10 01 01 00

## Päätös

Kaupunginhallitus varasi Vuosaaren Meri-Rastilan alueelta tontin Varte Oy:lle (Y-tunnus 0974176-1) asumisoikeusasuntojen ja sääntelemättömien vapaarahoitteisten omistusasuntojen suunnittelua varten seuraavasti:

- Varausalue on liitekartan 1 mukainen kaavatontti (AK) 54246/1 (pinta-ala 6 104 m<sup>2</sup>, rakennusoikeus 12 100 k-m<sup>2</sup>).
- Varaus on voimassa 31.12.2025 saakka.
- Varauksessa noudatetaan liitteen 3 mukaisia erityisiä varausehtoja, liitteen 4 mukaisia yleisiä varausehtoja, soveltuvin osin liitteen 5 mukaisia Kehittyvä Kerrostalo -hankkeiden lisäehtoja sekä liitteen 6 mukaista ohjetta ”kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen sekä kaadettavat puut” (15.10.2021).

## Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

## Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

## Liitteet

- 1 Varausaluekartta
- 2 Sijaintikartta
- 3 Erityiset varausehdot
- 4 Tonttien yleiset varausehdot
- 5 Kehittyvä Kerrostalo -hankkeiden lisäehdot (17.3.2022)
- 6 Kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen ja kaadettavat puut (15.10.2021)
- 7 Kilpailuehdotus
- 8 Hakemus 14.3.2022

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Otteet

### Ote

### Otteen liitteet

Postiosoite  
PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite  
Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin  
+358 9 310 1641  
Faksi

Y-tunnus  
0201256-6

Tilinro  
FI0680001200062637  
Alv.nro  
FI02012566



Varauksensaaja

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Liite 8

Kaupunkiympäristön toimiala

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Liite 8

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

## Esittelijän perustelut

### Taustaa

Kaupunki järjesti vuonna 2019 Asuntoreformi Helsinki – asuminen 2020 -kilpailun. Kilpailu oli avoin arkkitehtuuri- ja ideakilpailu, jossa pyrittiin uudistamaan asuntosuunnittelussa vallitsevia käytäntöjä sekä lisäämään asuntotuotannon monipuolisuutta ja asumisvaihtoehtoja. Kilpailussa keskityttiin Helsingin asumisen haasteisiin, kuten laatuun sekä yhteiskunnallisten muutosten vaikutuksiin tulevaisuuden asumisen ratkaisuissa.

Kilpailussa oli kaksi erillistä kategoriaa: asumisen kehittämisideat ja kohdekohtaiset suunnitelmat. Suunnitelmaosuudessa kilpailun tavoitteiden mukaisia ratkaisuja tuli soveltaa jollekin kolmesta eri puolilla Helsinkiä sijaitsevista tonteista Jätkäsaari, Meri-Rastila ja Pohjois-Pasila.

Yksi Asuntoreformi Helsinki – asuminen 2020 -kilpailun kortteleista sijaitsee Vuosaaren Meri-Rastilan itäosan kaava-alueella. Meri-Rastilan

### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

### Puhelin

+358 9 310 1641

### Faksi

### Y-tunnus

0201256-6

### Tilinro

F10680001200062637

### Alv.nro

F102012566



tontin (AK) 54246/1 osalta kilpailussa oli tarkoitus tutkia luonnonläheisen esikaupunkiasumisen kehittämistä siten, että Ison Kallahden puiston korttelissa pyrittiin löytämään merta ja monimuotoista puistoa hyödyntävää hyvää tulevaisuuden asumisenarkkitehtuuria. Kilpailun kohteelle asettamina erityiskysymyksinä olivat erityyppisten perheiden asumiskysymykset, ulkotilojen hyödyntäminen, joustavat nykyrakentamisesta poikkeavat rakenneratkaisut sekä suhde Meri-Rastilan kaupunki uudistukseen ja alueen ominaispiirteisiin.

Kilpailun voittajatyöksi valikoitui suunnittelutoimiston MUUAN Oy:n ”Fröbelin palikat”. Voittajatyön konsepti perustuu nelisakaraisten pientalojen muodostamaan kokonaisuuteen, joka varioituu taidokkaasti mitakaavaltaan kaupunkirakenteesta luontoon. Kilpailun arviointipöytäkirjassa ehdotusta kuvataan kauniiksi kokonaisuudeksi, joka kätkee harmonisen arkkitehtuurin sisälle taitavaa ja eläytyvää asuntosuunnittelua, ja jossa kaikki osa-alueet ovat kohdallaan. Kaupunkikuvallisesti ehdotus kumpuaa arkkitehtuuriltaan Meri-Rastilan rakennuskannasta päivittäen sen arkkitehtuurin uudeksi.

Tontti 54246/1 oli haettavana asuntotonttien yleisellä varauskierroksella vuonna 2019, jotta kilpailun voittaneelle ehdotukselle löydettäisiin toteuttaja. Tonttiin kohdistui vain vähän hakemuksia ja soveltuvaa kilpailun voittaneen ehdotuksen toteuttajaa ei haun perusteella löytynyt, joten tontti esitettiin varattavaksi kaupunkiympäristön toimialan asuntotuotanto -palvelulle (Att). Kaupunginhallitus varasi 9.12.2019 § 847 tontin Att:lle välimuodon asuntotuotantoon 31.12.2021 saakka. Tonttipäällikkö on 21.1.2022 § 9 jatkanut varausta 31.12.2022 saakka.

Att:lle tehty varaus oli kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa Att:n tuli tutkia edellytykset varaukselle hankintalain asettamissa rajoissa sekä toteutuskelpoisuuden kannalta. Mikäli edellytykset eivät täytyneet, oli Att:lla oikeus luopua varauksesta ilman erillisiä ehtoja. Mikäli ensimmäisessä vaiheessa asetetut edellytykset täytyivät, oli Att velvollinen jatkosuunnittelussa toteuttamaan hankkeen yhteistyössä Asuntoreformi Helsinki – asuminen 2020 -kilpailun voittaneen ehdotuksen ”Fröbelin palikat” suunnittelijoiden kanssa, voittaneen ehdotuksen periaatteiden mukaisesti.

Att on selvittänyt edellytyksiä toteuttaa hanke kilpailuehdotuksen mukaisesti yhteistyössä kilpailun voittaneen suunnittelijoiden kanssa. Att luopuu varauksesta kilpailuttamiseen liittyvien haasteiden takia, jotka eivät olisi mahdollistaneet varausehtojen mukaisesti kilpailun voittaneen ehdotuksen suunnittelijoiden käyttämistä hankkeessa. Kaupunkiympäristölautakunta on 5.4.2022 § 219 merkinnyt Att:n tonttiin 54246/1 kohdistuneen varauksen päättyneeksi.



## Hakemus

Varte Oy on 14.3.2022 päivättyllä hakemuksella pyytänyt, että tontti 54246/1 varataan sille asumisoikeusasuntojen ja sääntelemättömien vapaarahoitteisten omistusasuntojen sekä Kehittyvä kerrostalo - hankkeen suunnittelua varten. Asumisoikeusasunnot tulevat myöhemmin sovittavan yleishyödyllisen toimijan omistukseen.

Hanke toteutetaan yhteistyössä Asuntoreformi Helsinki – asuminen 2020 -kilpailun voittaneen ehdotuksen "Fröbelin palikat" suunnittelijoiden kanssa ja voittaneen ehdotuksen periaatteiden mukaisesti.

Sijaintikartta on liitteenä 2. Hakemus on liitteenä 8.

## Hallinta- ja rahoitusmuoto

Tontti varataan asumisoikeusasuntojen ja sääntelemättömien vapaarahoitteisten omistusasuntojen suunnittelemiseksi.

Asuinrakennusoikeudesta vähintään 40 % tulee toteuttaa asumisoikeusasuntoina ja vähintään 40 % sääntelemättöminä vapaarahoitteisina omistusasuntoina, siten että yhteenlaskettu rakennusoikeus vastaa kaavanmukaista rakennusoikeutta (11 800 k-m<sup>2</sup> + 300 k-m<sup>2</sup>).

Asumisoikeusasunnot osoitetaan Meri-Rastilan tien puoleiselle osalle tontista ja omistusasunnot puiston puolelle.

Asumisoikeusasuntojen toteuttamista varten valittava yhteistyökumppani tulee hyväksyttävä tontit-yksiköllä.

Hallinta- ja rahoitusmuototarkastelu on tehty yhdessä kaupunginkanslian asuminen-yksikön kanssa. Varattavaksi esitettävien tonttien hallinta- ja rahoitusmuodot vastaavat AM-ohjelman mukaista tavoitetta.

## Perheasunto- ja keskipinta-alavaatimukset

Asuinhuoneistoalasta vähintään 50 % tulee toteuttaa perheasuntoina (kaksi makuuhuonetta tai enemmän). Näiden asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 70 h-m<sup>2</sup>. Yksiöiden keskipinta-alan tulee olla vähintään 30 h-m<sup>2</sup>. Lisäksi jokaisessa rakennuksessa tulee olla monipuolisesti erityyppisiä ja -kokoisia asuntoja.

## Asemakaava- ja tonttitiedot

Meri-Rastilan itäosan alueelle on laadittu asemakaavan muutos nro 12571, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 6.10.2021 § 288. Asemakaavan muutos ei ole saanut lainvoimaa kaavasta tehdyn valituksen johdosta.



Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen tavoitteena on tiivistää olemassa olevaa kaupunkirakennetta hyvien liikenneyhteyksien yhteydessä sekä mahdollistaa alueen palveluiden kehittyminen.

Tontti (AK) 54246/1 sijoittuu Meri-Rastilan tien, Halkaisijantien ja meren rantaan johtavien reittien solmukohdan yhteyteen, rajautuen kolmelta sivultaan puistoalueeseen ja yhdeltä sivulta Meri-Rastilan tiehen.

Tontin rakennusoikeus on 12 100 k-m<sup>2</sup>. Pääkäyttötarkoituksen mukainen rakennusoikeus asumiseen on enintään 11 800 k-m<sup>2</sup>. Rakennusoikeudesta tulee vähintään 300 k-m<sup>2</sup> osoittaa liike-, toimisto-, työ-, tai palvelutilalle Meri-Rastilan tien varteen.

Korttelin 54246 kaavaratkaisu perustuu Asuntoreformi Helsinki – asuminen 2020 -kilpailun voittaneeseen ehdotukseen. Kaavassa on määräys, joka mukailee kilpailuehdotuksen erityistä ideaa asuntoihin kytkeytyvistä monikäyttöisistä verannoista. Verannat lasketaan rakennusoikeuteen ja niitä tulee rakentaa vähintään puoleen asunnoista. Pysäköinti järjestetään korttelissa pihakannen alle.

#### Tontin varaaminen

Kaupunginhallitus on 1.4.2019 § 220 hyväksynyt Helsingin tontinluovutusta koskevat linjaukset sekä niitä tarkentavat soveltamisohjeet. Soveltamisohjeiden kohdan 2.5 ”Asuntotonttien suoravaraukset” mukaan kaupunki voi varata yksittäisen asuntotontin suoravarauksena ilman julkista hakua tapauskohtaisesti arvioitavin erityisin perustein.

Tontti on kertaalleen kuulutettu haettavaksi, jolloin soveltuvaa varauksensaajaa ei löydetty ja tontti varattiin Att:lle. Att luopuu varauksesta, koska sillä ei ole edellytyksiä toteuttaa hanketta kilpailutyön mukaisesti.

Jotta järjestetyn kilpailun uskottavuus säilyy, kilpailun voittaneen ehdotuksen suunnittelijoille tulee antaa mahdollisuus toteuttaa hanke kilpailun ehdotuksen periaatteiden mukaisesti. Kauniin ehdotuksen taitavaa ja eläytyvää asuntosuunnittelua, joka sopii Meri-Rastilan uudistuvalla alueelle hienosti, halutaan myös edistää. Suunnittelijoille annettiin tilaisuus esittää määräaikaan mennessä uusi yhteistyökumppani hankkeen toteuttajaksi etukäteen sovituin reunaehdoin.

Yhdenvertaisen kohtelun vuoksi Meri-Rastilan korttelin voittajatyön suunnittelijoita tulee kohdella kuten Pasilan Postipuistoon sijoittuvien Asuntoreformi Helsinki – asuminen 2020 -kilpailun tonttien voittajatyön suunnittelijaa, jossa Att luopui Postipuiston asuntoreformitonttien varauksesta ja kaupunginhallitus varasi 22.11.2021 § 881 tontit voittajatyön suunnittelijan yhteistyökumppaneille.



Kaupunkiympäristön toimialan tontit-yksikkö on arvioinut kilpailutyön ”Fröbelin palikat” suunnittelijoiden yhteistyökumppanin Varte Oy:n sopivaksi toteuttajaksi ja varauksensaajaksi.

Varauksesta sekä tontin toteuttamisesta voittajaehdotuksen periaatteiden mukaisesti on neuvoteltu kaupunkiympäristön toimialan asema-kaavoituspalvelun, Att:n, kaupunginkanslian aluerakentaminen-yksikön, kilpailun voittaneen ehdotuksen suunnittelijoiden sekä uuden hakijan kanssa vuoden 2021 aikana sekä kevään 2022 aikana.

Meri-Rastilan alue on hyvin vuokra-asuntopainotteinen. Alueella on muun muassa runsaasti Helsingin kaupungin vuokra-asuntoja. Alueen uudistamisen sekä sen arvostuksen lisäämiseksi Meri-Rastilan uusille tonteille tulee erityisesti osoittaa sääntelemätöntä ja välimuodon omistus- ja omistuspohjaista asuntotuotantoa. Vuokra-asuntotuotannon lisäämistä ei alueelle lähtökohtaisesti tule tehdä.

Hienolla sijainnilla Ison Kallahden puiston laidalla ja lähellä merta sijaitseva tontti sopii erinomaisesti omistuspohjaiseen asuntotuotantoon. Hieno, voittajatyön mukainen Meri-Rastilan uudistuksen aloittava hanke toimii myös suunnannäyttäjänä alueen uudistukselle.

Kaupunginhallitus on 13.12.2021 § 940 päättänyt jatkaa taiteen prosenttiperiaatetta muun ohella erikseen sovittavilla kaupunki uudistusalueilla. Meri-Rastilan alueella on päätetty ottaa käyttöön taiteen prosenttiperiaate. Varauksensaaja on velvollinen maksamaan asemakaavassa varauksen kohteelle merkityn rakennusoikeuden mukaisesti Helsingin kaupungin kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston aluerakentaminen -yksikölle tai muulle kaupungin ilmoittamalle taholle ympäristötaiteelliseen yhteistyöhön 10 €/k-m<sup>2</sup> ja indeksitarkistuksen tontin pitkäaikaisen vuokrasopimuksen allekirjoittamiseen mennessä.

Tonttia varataan 31.12.2025 saakka.

Varaus perustuu Asuntoreformi Helsinki – asuminen 2020 voittajatyön toteutusedellytysten varmistamiseen, käytyihin neuvotteluihin, liitteen 7 mukaiseen voittaneeseen kilpailuehdotukseen sekä liitteenä 8 olevaan hakemukseen. Varaus toteuttaa kaupungin suoravarauksille asetetut ehdot sekä Meri-Rastilan alueelle asetut tavoitteet hallinta- ja rahoitusmuodon osalta.

Suoravarauksen edellytykset täyttyvät seuraavin perustein:

- Tontti on kuulutettu kertaalleen haettavaksi, mutta soveltuvaa varauksensaajaa ei tuolloin saatu.
- Asuntoreformi Helsinki – asuminen 2020 -kilpailun Meri-Rastilan tontin voittajaehdotuksen toteutusedellytysten turvaaminen.



- Kilpailun ja tulevien kaupungin järjestämien ideakilpailuiden uskottavuuden säilyminen.
- Yhdenvertainen kohtelu Pasilan Postipuiston vastaavanlaisen hankkeen kanssa.
- Asumisen ja sen laadun kehittämishanke, joka otetaan osaksi Kehittyvä kerrostalo -ohjelmaa.

#### Varausehdot

Varauksessa noudatetaan tonttia 54246/1 koskevia erityisiä varausehtoja, kaupungin tavanomaisia tontinvarausehtoja, soveltuvin osin Kehittyvä kerrostalo -hankkeiden erityisehtoja sekä kulloinkin voimassa olevaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun kaupungin tonttien rakennuttajille laatimaa toimintaohjetta "kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittamisesta sekä kaadettavista puista".

#### Tonttien myöhempi luovuttaminen

Tontti on tarkoitus luovuttaa myöhemmin vuokraamalla se pitkäaikaisesti kaupunginhallituksen (1.4.2019 § 220) hyväksymien Helsingin tontinluovutusta koskevien linjausten mukaisesti.

Vuokramäärityksessä noudatetaan kaupunginvaltuuston 2.2.2022 § 22 hyväksymiä asuntonttien ja asumista palvelevien tonttien yleisiä luovutusperiaatteita. Tontin markkina-arvon määrittäminen perustuu puolueettoman arvioijan laatimaan erilliseen selvitykseen tai puolueettoman arvioijan hyväksymään hinnoittelumalliin.

Maanvuokraa peritään vähintään tontin asemakaavan osoittaman rakennusoikeuden mukaan, mikäli tämä rakennusoikeus ylitetään, peritään maanvuokraa myös ylityksen osalta.

Asemakaavan mukaan verannat lasketaan rakennusoikeuteen. Mikäli verannat toteutettaisiin asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden lisäksi, rakennusoikeuden ylityksen osalta niistä saatetaan periä maanvuokraa.

Vuokrausperiaatteet tullaan vahvistamaan pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen laadinnan yhteydessä.

Yksityiskohtaiset luovutusehdot vahvistetaan tonttien maanvuokrasopimusten hyväksymisen yhteydessä noudattaen kaupungin käyttämiä asuntonttien ja asumista palvelevien tonttien yleisiä luovutusperiaatteita.

#### Toimivalta





Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin maa- ja vesialueiden varaamisesta rakentamiseen.

**Esittelijä**

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

**Lisätiedot**

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Varausaluekartta
- 2 Sijaintikartta
- 3 Erityiset varausehdot
- 4 Tonttien yleiset varausehdot
- 5 Kehittyvä Kerrostalo -hankkeiden lisäehdot (17.3.2022)
- 6 Kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen ja kaadettavat puut (15.10.2021)
- 7 Kilpailuehdotus
- 8 Hakemus 14.3.2022

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**

Varauksensaaja

**Otteen liitteet**

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Liite 8

Kaupunkiympäristön toimiala

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5



Liite 6

Liite 7

Liite 8

## Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta  
Kaupunkiympäristön toimiala maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -  
palvelu

## Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.04.2022 § 219

HEL 2022-003340 T 10 01 01 00

Meri-Rastilan tie

### Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunki varaa Varte Oy:lle (Y-tunnus 0974176-1) tontin 54246/1 seuraavasti:

- Varausalue on liitekartan 1 mukainen ja sisältää kaavatontin (AK) 54246/1 (pinta-ala 6 104 m<sup>2</sup>, rakennusoikeus 12 100 k-m<sup>2</sup>), sijaintikartta liite 2.
- Varaus on voimassa 31.12.2025 saakka.
- Varauksessa noudatetaan liitteen 3 mukaisia erityisiä varausehtoja ja liitteen 4 mukaisia yleisiä varausehtoja, soveltuvin osin liitteen 5 mukaisia Kehittyvä Kerrostalo –hankkeiden lisäehtoja sekä liitteen 6 mukaista ohjetta ”kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittaminen sekä kaadettavat puut” (15.10.2021).

Kaupunkiympäristölautakunta päätti samalla merkitä Helsingin kaupungin asuntotuotannon varauksen tonttiin 54246/1 päättyneeksi. (A1154-949)

### Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

### Lisätiedot

Petra Santos, asiantuntija, puhelin: 09 310 31897  
petra.santos(a)hel.fi



## § 333

### Helsingin kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välinen yhteistyösopimus

HEL 2022-004071 T 00 01 06

#### Esitys

Kaupunginhallitus hyväksyi liitteenä 1 olevan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa tehtävän yhteistyösopimuksen, joka koskee joukkoliikenneinfran ja muiden palveluiden tuottamista kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välillä.

Kaupunginhallitus oikeutti kaupunkiympäristön toimialajohtajan allekirjoittamaan yhteistyösopimuksen sekä päättämään sitä koskevista sopimusmuutoksista.

#### Käsittely

Esteelliset: Tuomas Rantanen  
Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Yhteistyösopimus
- 2 Liite 1 Infrastruktuuriomaisuus
- 3 Liite 2 Yhteistyöryhmän ja Johtoryhmän jäsenet
- 4 Investointien päätöksentekoprosessit

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

#### Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

##### Tausta

Kaupunginvaltuusto päätti 22.9.2021 § 282 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) toiminnan yhtiöittämisestä lukuun ottamatta



metron infra- ja liikennöintisopimukseen liittyviä toimintoja. HKL:n toiminta, sisältäen mm. joukkoliikenteeseen tarvittava omaisuus ja sopimukset, on yhtiöitettävien toimintojen osalta siirtynyt 1.2.2022 Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle (jäljempänä myös yhtiö) apporttiluovutuksena.

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy on hankintalainsäädännössä tarkoitettu kaupungin sidosyksikkö. Osapuolten toiminta liittyy myös erityisalojen hankintalain 26 §:n mukaiseen viranomaishankintayksiköiden väliseen yhteistyöhön (horisontaalinen yhteistyö), jonka osapuolia ovat yhtiö, kaupunki ja yhtiön mahdolliset muut omistajat, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) ja Länsimetro Oy.

Jatkossa Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy omistaa ja hallinnoi joukkoliikenteeseen tarvittavaa infrastruktuuriomaisuutta ja tuottaa muita joukkoliikennettä tukevia palveluja kuten kaupunkipyöräpalvelua, lauttaliikennettä ja liityntäpysäköintialueiden ylläpitoa. Yhtiön omistukseen siirtynyt infrastruktuuriomaisuus sijaitsee kaupungin omistamalla ja kaupungin yhtiölle myöhemmin erillisin sopimuksin vuokraamalla ja käyttöön luovuttamalla maa-alueilla.

Yhtiöittämisen yhtenä tavoitteena on edistää joukkoliikenneinfran investointien tarkoituksenmukaista toteuttamista ja rahoittamista. Tähän liittyen on tarpeen sopia kaupungin ja yhtiön välisestä yhteistyöstä joukkoliikenneinfran sekä muiden palveluiden tuottamisessa sekä periaatteista ja toimintatavoista, joilla tätä yhteistyötä kehitetään. Lisäksi on tarpeen sopia yhtiön infrastruktuuriomaisuuteen ja tarjoamiin palveluihin liittyvästä palvelutasosta, kustannustehokkuudesta sekä investointien toteuttamisesta ja käyttötalouden ohjaukseen liittyvästä yhteistyöstä.

Kaupunki tulee tekemään erillisen hankintasopimuksen yhtiön kanssa siitä, että yhtiö luovuttaa kaupungille käyttöoikeuden joukkoliikenteeseen tarvittavaan infrastruktuuriomaisuuteen, jotta kaupunki voi edelleen osoittaa joukkoliikenneinfraomaisuuden tarvittavilta osin HSL:n käyttöön kaupungin ja HSL:n välisen joukkoliikenteen kustannusten korvaamisesta 7.12.2011 tehdyn sopimuksen edellyttämällä tavalla. Kaupunki tulee maksamaan yhtiölle korvausta tästä käyttöoikeudesta sekä joukkoliikenteen infrastruktuuriomaisuutta koskevista investoinneista, ylläpidosta ja hallinnoinnista, muiden yhtiön tuottamien palvelujen tuottamisesta ja infraa sekä muita palveluita koskevan hyvän palvelutason ylläpitämisestä.

Päätöksen hankintasopimuksesta tulee tekemään kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto hankintavaltuuksiensa puitteissa. Yhtiöittämisen ja hankintasopimuksen vaikutukset



kaupunkiympäristön toimialan talousarviorakenteeseen käsitellään ja päätetään erikseen.

## Yhteistyösopimus

Joukkoliikenneinfran ja muiden palveluiden tuottamisesta kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välillä tehtävän yhteistyösopimuksen keskeisenä tarkoituksena on luoda rakenteet sekä sopia tavoitteet, joiden puitteissa yhteistyötä joukkoliikenteen infrastruktuurin kehittämisessä ja ylläpitämisessä jatkossa hoidetaan. Yhteistyösopimuksella sovitaan lisäksi yleisellä tasolla palvelutasosta, jota yhtiön tulee toteuttaa infraomaisuuden sekä muiden palveluiden tuottamisessa. Yhteistyösopimuksella määritellään toimintaperiaatteet, joita noudatetaan myöhemmin tehtävän hankintasopimuksen soveltamisessa.

## Yhteistyöryhmä ja johtoryhmä

Yhteistyösopimuksen ja hankintasopimuksen seuranta ja valvontaa sekä niissä erikseen määriteltäviä tehtäviä varten perustetaan tällä yhteistyösopimuksella yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmän tehtäviin kuuluu sopimukseen liittyvän yhteistyön ja yhteistoiminnan kehittäminen, sopimuksen, investointiohjelmien sekä hankintasopimukseen perustuvien korvausten valmistelu ja valvonta. Niissä asioissa, joissa päätösvalta kuuluu kaupungille tai yhtiölle, yhteistyöryhmä toimii asioiden valmisteluryhmänä. Yhteistyöryhmä toimii myös kaupungin talousarvion ja -suunnitelman valmisteluryhmänä noudattaen kaupungin talouden suunnittelusta ja seurannasta annettuja ohjeita ja aikatauluja.

Sopimuksella perustetaan lisäksi johtoryhmä, jonka tehtävänä on ratkaista mahdolliset erimielisyydet, joita yhteistyöryhmä ei saa ratkaistua.

Yhteistyöryhmään kuuluu enintään kuusi jäsentä kaupungilta ja enintään kolme jäsentä yhtiöstä. Johtoryhmään kuuluu kaksi jäsentä sekä kaupungilta että yhtiöstä. Yhteistyöryhmään ja johtoryhmään nimetään kaupungin edustajiksi jäseniä sekä kaupunginkansliasta että kaupunkiympäristön toimialalta. Ryhmien jäsenet sopimuksen alkuvaiheessa on listattu yhteistyösopimuksen liitteessä 2. Kaupunki ja yhtiö voivat myöhemmin tarpeen mukaan nimittää korvaavia jäseniä.

## Yhteistyön tavoitteet

Kaupunki ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy tulevat yhdessä kehittämään joukkoliikenteeseen tarvittavaa infrastruktuuriomaisuutta ja palveluita siten, että se tukee kaupungin elinvoimaisuuden ja kaupunkirakenteen kehittämistä kaupunkistrategian mukaisesti. Kehittämisessä tulee pyrkiä koko kaupunkikonsernin kokonaisedun kannalta optimaali-



siin ratkaisuihin sekä kustannustehokkuuteen huomioiden elinkaaritaidellisuus sekä kaupungin määrittelemät taloudelliset reunaehdot.

Yhteistyöllä pyritään turvaamaan myös se, että kaupunkilaisten käytävissä on kaupungin tavoitteiden mukaiset joukkoliikenteen palvelut, sekä varmistamaan Helsingissä ja muualla pääkaupunkiseudulla julkisen liikenteen palvelutaso siten, että se osaltaan edistää kestävien liikemismuotojen kulkutapaosuuden kasvattamista ja joukkoliikenteen matkustajatytyväisyyden korkeaa tasoa. Sopimuksessa määritellyt yhteistyön tavoitteet ovat linjassa yhtiöittämisen tavoitteiden ja yhtiön omistajastrategian kanssa.

### Investoinnit ja käyttötalouden ohjaus

Yhteistyösopimuksessa sovitaan siitä, että yhtiön tulee pyrkiä toteuttamissaan ja kaupungin korvattavaksi tulevilla investoinneilla kustannustehokkuuteen. Yhtiön tehtävänä on laatia vuosittain uudis- ja korjausinvestointeja koskevat investointiohjelmat noudattaen kaupungin talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatimisohteita. Yhtiön laatimat investointiohjelmat käsitellään ensin yhteistyöryhmässä, joka laatii niistä esitykset kaupungille. Yhtiö toimittaa lisäksi kaupungille tiedot myös omista investoinneistaan osana kaupungin talousarvion valmistelua.

Investointeja koskeva päätöksenteko tapahtuu osana kaupungin talousarvioprosessia tai erillisinä päätöksinä toimivaltarajojen mukaisesti. Uudis- ja korjausinvestointien päätöksentekoprosessiin liittyvät vaiheet kaupungilla, yhtiössä sekä sopimuksen mukaisessa yhteistyöryhmässä on kuvattu päätöksen liitteessä 4.

### Sopimuksen voimaantulo ja muuttaminen

Kun yhteistyösopimus on allekirjoitettu, se tulee voimaan takautuvasti 1.2.2022 lähtien ja on voimassa toistaiseksi. Yhteistyösopimuksen voimaolo on sidottu määräaikaisena tehtävän hankintasopimuksen voimaoloon. Mikäli määräaikainen hankintasopimus päättyy eikä uutta hankintasopimusta tehdä, päättyy myös yhteistyösopimus.

Yhteistyösopimuksen sopimuskausi alkaa 2–3 vuotta kestäväällä käynnistysvaiheella, jonka aikana on tarkoitus seurata sopimuksen toimintaperiaatteiden toimivuutta sekä arvioida mahdollisten sopimusmuutosten tarvetta. Tehtävät sopimusmuutokset voivat koskea esimerkiksi palvelutason tarkentamista, raportointikäytäntöjä sekä hankintasopimuksen mukaisiin korvauksiin liittyvää tavoitekustannusmallia.

Yhteistyösopimus liittyy kaupunkiympäristön toimialan toimintaan, ja sopimuksen seuranta sekä valvonta tulee kuuluuimaan toimialan liiken-



ne- ja katusuunnittelupalvelun tehtäviin. On todennäköistä, että sopimuksen käynnistysvaiheen aikana tai sen jälkeen tulee tarve tehdä sopimukseen täydennyksiä ja muutoksia, joten on tarkoituksenmukaista, että kaupunkiympäristön toimialan toimialajohtaja oikeutetaan sopimuksen allekirjoittamisen lisäksi myös päättämään myöhemmistä sopimusmuutoksista. Yhteistyösopimuksen muutosesitykset käsitellään ensin yhteistyöryhmässä, ja yhteistyöryhmä päättää sopimusmuutosten hyväksymisestä ja viemisestä kaupungin ja yhtiön päätöksentekoon.

#### Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle. Yhteistyösopimuksen sisällöstä päättämistä koskevaa toimivaltaa ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Yhteistyösopimus
- 2 Liite 1 Infrastruktuuriomaisuus
- 3 Liite 2 Yhteistyöryhmän ja Johtoryhmän jäsenet
- 4 Investointien päätöksentekoprosessit

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

#### Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

#### Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.04.2022 § 297

HEL 2022-004071 T 00 01 06

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.



## Käsittely

25.04.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Titta Hiltusen ehdotuksesta.

## Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

## Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

## Kaupunkiympäristölautakunta 05.04.2022 § 218

HEL 2022-004071 T 00 01 06

## Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi liitteenä 1 olevan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa tehtävän yhteistyösopimuksen, joka koskee joukkoliikenneinf-ran ja muiden palveluiden tuottamista kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välillä, ja että kaupunginhallitus oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialajohtajan allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen sekä päättämään sitä koskevista sopimusmuutoksista.

## Käsittely

05.04.2022 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli lakimies Inkeri Lehmusoksa. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

## Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

## Lisätiedot

Reetta Putkonen, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 37079  
reetta.putkonen(a)hel.fi





## § 334

### Valtuutettu Björn Månssonin toivomusponsi mahdollisuudesta lisätä koululaisten suoria vaikutusmahdollisuuksia oman koulunsa ruokailuun

HEL 2021-012405 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 3.11.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046  
anja.vallittu(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

##### Ote

Ponnen ehdottaja

##### Otteen liitteet

Esitysteksti

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Käsitellessään 3.11.2021 nuorten aloitteita ajalta tammi-kesäkuu 2021 kaupunginvaltuusto hyväksyi Björn Månssonin toivomusponnen:

”Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta lisätä koululaisten suoria vaikutusmahdollisuuksia oman koulunsa ruokailuun.”

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on toivomusponnen johdosta antamassa lausunnossaan pitänyt tärkeänä, että lakisääteistä koululounasta kehitetään oppilaiden ja opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Oppilailla ja opiskelijoilla on seuraavia tapoja vaikuttaa oman koulunsa ruokailuun:

#### Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

#### Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

#### Puhelin

+358 9 310 1641

#### Faksi

#### Y-tunnus

0201256-6

#### Tilinro

F10680001200062637

#### Alv.nro

F102012566



Oppilaiden ja opiskelijoiden toiveruokia kartoitetaan joka vuosi toive-ruokakyselyllä. Lähes kaikkia äänestettyjä suosikki-ruokia tarjotaan säännöllisesti vähintään kerran kuuden viikon kiertävällä ruokalistalla. Niitä, jotka eivät ole ruokalistalla säännöllisesti voidaan tarjota herkku-ruokina teemaviikkojen tai juhlapyhien yhteydessä. Yksi vuosittaisista teemaviikoista on syksyllä järjestettävä toiveruokaviikko.

Palautetta kerätään ravintolan palautelaatikoihin, netin palautekanavien kautta ja ravintolan työntekijöiden kautta. Yhdellä palveluntuottajalla (Palmia Oy) on käytössä kouluruokailusovellus, jonka kautta voi antaa palautetta. Jokainen palveluntuottaja järjestää kouluruokailun asiakas-tyytyväisyyskyselyn vähintään joka toinen vuosi. Lisäksi nuorten aloitteita on vuonna 2021 tehty koulujen ja oppilaitosten ruokailuun liittyen 3 kappaletta. Kaikki näiden kautta tulleet palautteet ja toiveet käsitellään ruokapalveluntuottajien kanssa tarvittavia muutoksia varten ennen kuin lukukauden ruokalista vahvistetaan.

Jos ruokalajista tulee useasta kohteesta huonoa palautetta, reseptiä muutetaan tai ruoka korvataan jollain toisella. Yksittäisen toiveen tai palautteen perusteella ei voida tehdä muutoksia vaan samasta aiheesta tai ruokalajista palautteita tulee saada monilta oppilailta tai opiskelijoilta. Jotkut asiakaspalautteiden tai aloitteiden toiveista ei välttämättä ole toteutettavissa nykyisellä kouluruokaan varatulla määrärahalta.

Koulun omissa ravintolatoimikunnissa kehitetään oppilaiden kanssa yhdessä kouluruokailua ja ruokailutilannetta omaan toimipisteeseen sopivaksi. Ravintolatoimikuntien järjestämisvastuu on koululla, eikä kaikilla kouluilla tai oppilaitoksissa kokoonnu ravintolatoimikuntaa säännöllisesti. Ohjeet päivitetään ja yksiköitä muistutetaan toiminnan järjestämisestä.

Ruokaraadeissa oppilaat pääsevät maistelemaan ja arvioimaan uusia ruokalajeja. Niitä toteutetaan otantana ja tarpeen mukaan.

On huomattava myös, että kouluruokailun suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon niitä ohjaavat ravitsemus- ja ruokailusuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuositus VRN 2017, Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä ruokailusta –ruokailusuositus ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin VRN 2019 ja terveyttä ruoasta - suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Ruokalistojen suunnittelussa huomioidaan myös kaupungin omat päätökset kuten linjaus lihan ja maitotaloustuotteiden puolittamisesta vuoteen 2025 mennessä.

Hallintosäännön 30 luvun 14§:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspöytäkirjan johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.



Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046  
anja.vallittu(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**

Ponnen ehdottaja

**Otteen liitteet**

Esitysteksti

**Tiedoksi**

Kaupunginvaltuusto

**Päätöshistoria**

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.01.2022 § 9

HEL 2021-012405 T 00 00 03

**Lausunto**

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi lausunnon kaupunginvaltuustolle liitteenä olevasta Björn Månssonin toivomusponnosta koskien mahdollisuutta lisätä koululaisten suoria vaikutusmahdollisuuksia oman koulunsa ruokailuun:

Kouluruokailun suunnittelua ja toteutusta ohjaavat ravitsemus- ja ruokailusuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuositus VRN 2017, Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä ruokailusta –ruokailusuositus ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin VRN 2019 ja terveyttä ruoasta -suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Ne antavat suuntaviivat ravitsevan ja monipuolisen kouluruokailun suunnitteluun kaikille oppilaille ja opiskelijoille. Ruokalistojen suunnittelussa huomioidaan myös kaupungin päätökset kuten linjaus lihan ja maitotaloustuotteiden puolittamisesta vuoteen 2025 mennessä. Kouluruokailusta toistuu kuuden viikon jaksoissa. Teema- ja juhlapyhäruoat tuovat siihen vaihtelua. Vuoden aikana tarjotaan jopa kymmenen kertaa juhlapyyhiin tai ruokateemoihin suunniteltuja ateriakokonaisuuksia.

Ruokalistat suunnitellaan hyvissä ajoin etukäteen, jotta varmistetaan kaikkien raaka-aineiden saatavuus, reseptien toimivuus ja toimiva ruo-



katuotanto isolle asiakasmäärälle. Toimipistekohtaisten ruokalistojen toteuttaminen ei ole mahdollista vaan keskitetyllä ruokalistasuunnittelulla ja tuotannonohjauksella turvataan toimiva, laadultaan tasavertainen ja kustannustehokas ruokapalvelu.

On tärkeää, että lakisääteistä koululounasta kehitetään oppilaiden ja opiskelijoiden toiveiden mukaan. Oppilailla ja opiskelijoilla on seuraavia tapoja vaikuttaa oman koulunsa ruokailuun:

Oppilaiden ja opiskelijoiden toiveruokia kartoitetaan joka vuosi toiveruokakyselyllä. Toiveruoksi nousee vuosittain monia samoja suosikkeja: kalapuikot, pinaattihukaiset, pizza, hampurilaiset, tortillat, kasvispyörökät, nugetit, kasvissosekeitto, kana- tai kalakeitto, lihapullat, makaronilaatikko, pastavuoka ja broilerkastike. Lähes kaikkia äänestettyjä suosikkiruokia tarjotaan säännöllisesti vähintään kerran kuuden viikon kiertävällä ruokalistalla. Niitä, jotka eivät ole ruokalistalla säännöllisesti voidaan tarjota herkkuruokina teemaviikkojen tai juhlapyhien yhteydessä (esim. hampurilainen tai nugetit). Yksi vuosittaisista teemaviikoista on syksyllä järjestettävä toiveruokaviikko, jolloin myös tarjotaan ruokia, jotka oppilaat ovat äänestäneet suosituimmiksi.

Palautetta kerätään ravintolan palautelaatikoihin, netin palautekanavien kautta ja ravintolan työntekijöiden kautta. Yhdellä palveluntuottajalla (Palmia Oy) on käytössä kouluruokailusovellus, jonka kautta voi antaa palautetta. Jokainen palveluntuottaja järjestää kouluruokailun asiakastytyväisyyskyselyn vähintään joka toinen vuosi. Lisäksi nuorten aloitteita on vuonna 2021 tehty koulujen ja oppilaitosten ruokailuun liittyen 3 kappaletta. Kaikki näiden kautta tulleet palautteet ja toiveet käsitellään ruokapalvelutuottajien kanssa tarvittavia muutoksia varten ennen kuin lukukauden ruokalista vahvistetaan.

Jos ruokalajista tulee useasta kohteesta huonoa palautetta, reseptiä muutetaan tai ruoka korvataan jollain toisella. Yksittäisen toiveen tai palautteen perusteella ei voida tehdä muutoksia vaan samasta aiheesta tai ruokalajista palautteita tulee saada monilta oppilailta tai opiskelijoilta. Jotkut asiakaspalautteiden tai aloitteiden toiveista ei välttämättä ole toteutettavissa nykyisellä kouluruokaan varatulla määrärahalta.

Koulun omissa ravintolatoimikunnissa kehitetään oppilaiden kanssa yhdessä kouluruokailua ja ruokailutilannetta omaan toimipisteeseen sopivaksi. Ravintolatoimikuntien järjestämistä vastuu on koululla, eikä kaikilla kouluilla tai oppilaitoksissa kokoonnu ravintolatoimikuntaa säännöllisesti. Ohjeet päivitetään ja yksiköitä muistutetaan toiminnan järjestämisestä.

Ruokaraadeissa oppilaat pääsevät maistelemaan ja arvioimaan uusia ruokalajeja. Niitä toteutetaan otantana ja tarpeen mukaan. Lokakuussa



2021 järjestettiin Aurinkolahden peruskoulussa Auringonpilkun toimipisteessä sekä Kuvataidelukiossa ruokaraati, jossa oppilaat arvioivat kah-ta uutta kehitettyä kasvisruokareseptiä. Näiden arvioiden perusteella valittiin kasvisruoka Palvelukeskuksen ruokalistalle pääsiäiseksi 2022.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596  
katja.peranen(a)hel.fi



## § 335

### Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponsi kouluruuan hävikistä ja laadun parantamisesta toiveruokia lisäämällä

HEL 2021-012404 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 3.11.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046  
anja.vallittu(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

**Ote**  
Ponnen ehdottaja

**Otteen liitteet**  
Esitysteksti

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Käsitellessään 3.11.2021 nuorten aloitteita ajalta tammi-kesäkuu 2021 kaupunginvaltuusto hyväksyi Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponnen

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta parantaa kouluruuan laatua niin, että syntyy mahdollisimman vähän ruokahävikkiä. Se edellyttää nuorten aloitteiden mukaan enemmän toiveruokia. Tulee kiinnittää enemmän huomiota etenkin kerran viikossa kaikille tarjottaviin kasvisruokiin”.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on toivomusponnen johdosta antamassa lausunnossaan todennut, että kouluruokailun suunnittelua ja toteutusta ohjaavat ravitsemus- ja ruokailusuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuositus VRN 2017, Hyvinvointia ja yhtei-



söllisyyttä ruokailusta –ruokailusuositus ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin VRN 2019 ja terveyttä ruoasta - suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Näiden suuntaviivojen lisäksi ruokalistojen suunnittelussa huomioidaan myös kaupungin päätökset kuten linjaus lihan ja maitotaloustuotteiden puolittamisesta vuoteen 2025 mennessä.

Käytännössä kouluruokalista toistuu kuuden viikon jaksoissa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa koulutuksen järjestäjänä ruokapalvelun laatutason määrittelystä. Palvelukuvauksiin määritellään ruokalistojen ja aterioiden suunnittelun periaatteet, laatu ja sisältö. Vuoden aikana tarjotaan palvelukuvausten mukaan kymmenen kertaa juhlapyhiin tai ruokateemoihin suunniteltuja ateriakokonaisuuksia. Yhtenä teemaviikkona on määritelty toiveruokaviikko, jolloin tarjotaan oppilaiden äänestämiä toiveruokia. Ylimääräiset muutokset ruokalistoilla liisäävät palveluntuottajan työtä ruokalista- ja tuotannosuunnittelussa ja aiheuttavat lisäkustannuksia. Ruokalistat suunnitellaan hyvissä ajoin etukäteen, jotta varmistetaan kaikkien raaka-aineiden saatavuus, reseptien toimivuus ja toimiva tuotanto isolle asiakasmäärälle. Toimipistekohtaisten ruokalistojen toteuttaminen ei ole mahdollista vaan keskitetyllä ruokalistasuunnittelulla ja tuotannonohjauksella turvataan toimiva, laadultaan tasavertainen ja kustannustehokas ruokapalvelu.

On tärkeää, että lakisääteistä koululounasta kehitetään oppilaiden ja opiskelijoiden toiveiden mukaan ja toiveruokia lisätään eri keinoin.

Oppilaiden toiveruokia kartoitetaan joka vuosi toiveruokakyselyllä. Toiveruoksi nousee vuosittain monia samoja suosikkeja: kalapuikot, pinaattiohukaiset, pizza, hampurilaiset, tortillat, kasvispyörökät, nugetit, kasvissosekeitto, kana- tai kalakeitto, lihapullat, makaronilaatikko, pastavuoka ja broilerkastike. Lähes kaikkia suosikkiruokia tarjotaan säännöllisesti vähintään kerran kuuden viikon kiertävällä ruokalistalla. Niitä, jotka eivät ole ruokalistalla säännöllisesti voidaan tarjota herkkuruokina teemaviikkojen tai juhlapyhien yhteydessä (esim. hampurilainen tai nugetit). Vuosittain näistä ruoista suunnitellaan myös toiveruokaviikko.

Oppilaiden ravintolan palautelaatikoihin tai ravintolan työntekijöille annamat palautteet, netin kautta tulleet palautteet sekä vähintään joka toinen vuosi toteutettavan asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset käsitellään ruokalistoja suunnittelevan ryhmän kanssa. Jos ruokalajista tulee useasta kohteesta huonoa palautetta, reseptiä muutetaan tai ruoka korvataan jollain toisella. Yksittäisen toiveen tai palautteen perusteella ei voida tehdä muutoksia vaan samasta aiheesta tai ruokalajista palautteita tulee saada monilta oppilailta tai opiskelijoilta. Asiakaspalautteet käydään läpi tarvittavia muutoksia varten ennen kuin lukukauden ruokalista vahvistetaan.



Koulun omissa ravintolatoimikunnissa kehitetään oppilaiden kanssa yhdessä kouluruokailua ja ruokailutilannetta omaan toimipisteeseen sopivaksi. Siellä oppilaat voivat myös kerätä oman koulun toiveita ruoista välitettäväksi ruokalistasuunnitteluun. Ravintolatoimikuntien järjestämisvastuu on koululla, eikä kaikilla kouluilla tai oppilaitoksissa kokoonnu ravintolatoimikuntaa säännöllisesti. Ohjeet päivitetään ja yksiköitä muistutetaan toiminnan järjestämisestä. Ruokaraadeissa oppilaat pääsevät maistelemaan ja arvioimaan uusia ruokalajeja. Niitä toteutetaan otantana ja tarpeen mukaan.

Lokakuussa 2021 järjestettiin Aurinkolahden peruskoulussa Auringonpilkun toimipisteessä sekä Kuvataidelukiassa ruokaraati, jossa oppilaat arvioivat kahta uutta kehitettyä kasvisruokareseptiä. Näiden arvioiden perusteella valittiin kasvisruoka Palvelukeskuksen ruokalistalle pääsiäiseksi 2022.

Ruokahävikin vähentäminen on tärkeää ja toimialalla on kehitetty hävikinseuranta. Palvelukuvausten mukaan ruokapalveluntuottaja vastaa valmistettavien ruokamäärien suunnittelusta, ruoan riittävydestä ja mahdollisen ylijäämäruoan myynti- tai jakelutoiminnasta. Palveluntuottajat seuraavat tarkkaan menekkiä ja ennustavat ruokamääriä vähentääkseen ruokahävikin syntyä myös kustannussyistä.

Tarkkaa tietoa ruokahävikin määrästä ei tällä hetkellä ole. Hävikinseurannan parantamiseksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on kehittänyt taulukon, jolla tulevaisuudessa seurataan hävikkimääriä päivittäin ja tietoa saadaan kaikilta palveluntuottajilta samalla tavalla. Palvelukeskus Helsinki on pilotoinut tätä vuoden 2021 ajan. Seurannan tiedot ruokahävikin määristä keittiöistä, linjastosta ylijääneestä ruoasta sekä lautashävikistä saatiin ensimmäistä kertaa alkuvuonna 2022.

Tammi- kesäkuulta 2021 kouluissa ja oppilaitoksissa toteutetun hävikinseurannan alustavien tulosten mukaan suurin määrä hävikkiä tulee linjastosta ylijääneestä ruoasta (yli 60 %), keittiön hävikki tai lautahävikki on pienempää. Kokonaishävikin osuus kaikesta valmistetusta ruoasta on 18 % (60 g valmistettua annosta kohden). Ruokahävikin määrä tammi- toukokuussa on ollut noin 30 000 - 40 000 kg kuukaudessa lautahävikin ollessa 10 g per annos.

Hallintosäännön 30 luvun 14§:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna





Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046  
anja.vallittu(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**

Ponnen ehdottaja

**Otteen liitteet**

Esitysteksti

**Tiedoksi**

Kaupunginvaltuusto

**Päätöshistoria**

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.01.2022 § 8

HEL 2021-012404 T 00 00 03

**Lausunto**

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi lausunnon kaupunginvaltuustolle liitteenä olevasta Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponnosta koskien kouluruoan hävikkiä ja laadun parantamista toiveruokia lisäämällä:

Kouluruokailun suunnittelua ja toteutusta ohjaavat ravitsemus- ja ruokailusuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuositus VRN 2017, Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä ruokailusta –ruokailusuositus ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin VRN 2019 ja terveyttä ruoasta - suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Ne antavat suuntaviivat ravitsevan ja monipuolisen kouluruokailun suunnitteluun kaikille oppilaille ja opiskelijoille. Ruokalistojen suunnittelussa huomioidaan myös kaupungin päätökset kuten linjaus lihan ja maitotaloustuotteiden puolittamisesta vuoteen 2025 mennessä. Kouluruokailusta toistuu kuuden viikon jaksoissa. Vuoden aikana teema- ja juhlapyhäruoat tuovat siihen vaihtelua.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa koulutuksen järjestäjänä ruokapalvelun laatutason määrittelystä. Palvelukuvauksiin määritellään ruokalistojen ja aterioiden suunnittelun periaatteet, laatu ja sisältö. Vuoden aikana tarjotaan palvelukuvausten mukaan kymmenen kertaa juhlapyyhiin tai ruokateemoihin suunniteltuja ateriakokonaisuuksia. Yhtenä teemaviikkona on määritelty toiveruokaviikko, jolloin tarjotaan oppilaiden äänestämiä toiveruokia. Ylimääräiset muutokset ruokalistoilta

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



lisäävät palveluntuottajan työtä ruokalista- ja tuotannosuunnittelussa ja aiheuttavat lisäkustannuksia.

Ruokalistat suunnitellaan hyvissä ajoin etukäteen, jotta varmistetaan kaikkien raaka-aineiden saatavuus, reseptien toimivuus ja toimiva tuotanto isolle asiakasmäärälle. Toimipistekohtaisten ruokalistojen toteuttaminen ei ole mahdollista vaan keskitetyllä ruokalistasuunnittelulla ja tuotannonohjauksella turvataan toimiva, laadultaan tasavertainen ja kustannustehokas ruokapalvelu.

On tärkeää, että lakisääteistä koululounasta kehitetään oppilaiden ja opiskelijoiden toiveiden mukaan. Oppilaiden ja opiskelijoiden toiveruokien lisäämiseksi on seuraavia keinoja:

Kartoitamme, joka vuosi oppilaiden toiveruokia toiveruokakyselyllä. Toiveruoksi nousee vuosittain monia samoja suosikkeja: kalapuikot, pinaattiohukaiset, pizza, hampurilaiset, tortillat, kasvispyörökät, nugetit, kasvissosekeitto, kana- tai kalakeitto, lihapullat, makaronilaatikko, pastavuoka ja broilerkastike. Lähes kaikkia suosikkiruokia tarjotaan säännöllisesti vähintään kerran kuuden viikon kiertävällä ruokalistalla. Niitä, jotka eivät ole ruokalistalla säännöllisesti voidaan tarjota herkkuruokina teemaviikkojen tai juhlapyhien yhteydessä (esim. hampurilainen tai nugetit). Vuosittain näistä ruoista suunnitellaan myös toiveruokaviikko.

Oppilaiden ravintolan palautelaatikoihin tai ravintolan työntekijöille antamat palautteet, netin kautta tulleet palautteet sekä vähintään joka toinen vuosi toteutettavan asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset käsitellään ruokalistoja suunnittelevan ryhmän kanssa.

Jos ruokalajista tulee useasta kohteesta huonoa palautetta, reseptiä muutetaan tai ruoka korvataan jollain toisella. Yksittäisen toiveen tai palautteen perusteella ei voida tehdä muutoksia vaan samasta aiheesta tai ruokalajista palautteita tulee saada monilta oppilailta tai opiskelijoilta. Asiakaspalautteet käydään läpi tarvittavia muutoksia varten ennen kuin lukukauden ruokalista vahvistetaan.

Koulun omissa ravintolatoimikunnissa kehitetään oppilaiden kanssa yhdessä kouluruokailua ja ruokailutilannetta omaan toimipisteeseen sopivaksi. Siellä oppilaat voivat myös kerätä oman koulun toiveita ruoista välitettäväksi ruokalistasuunnitteluun. Ravintolatoimikuntien järjestämisvastuu on koululla, eikä kaikilla kouluilla tai oppilaitoksissa kokoonnu ravintolatoimikuntaa säännöllisesti. Ohjeet päivitetään ja yksiköitä muistutetaan toiminnan järjestämisestä.

Ruokaraadeissa oppilaat pääsevät maistelemaan ja arvioimaan uusia ruokalajeja. Niitä toteutetaan otantana ja tarpeen mukaan. Lokakuussa 2021 järjestettiin Aurinkolahden peruskoulussa Auringonpilkun toimipis-



teessä sekä Kuvataidelukiassa ruokaraati, jossa oppilaat arvioivat kah-  
ta uutta kehitettyä kasvisruokareseptiä. Näiden arvioiden perusteella  
valittiin kasvisruoka Palvelukeskuksen ruokalistalle pääsiäiseksi 2022.

Ruokahävikin vähentäminen on tärkeää ja toimialalla on kehitetty hävi-  
kinseurantaa. Palvelukuvausten mukaan ruokapalveluntuottaja vastaa  
valmistettavien ruokamäärien suunnittelusta, ruoan riittävydestä ja  
mahdollisen ylijäämäruoan myynti- tai jakelutoiminnasta. Palveluntuotta-  
jat seuraavat tarkkaan menekkiä ja ennustavat ruokamääriä vähen-  
tääkseen ruokahävikin syntyä myös kustannussyistä.

Tarkkaa tietoa ruokahävikin määrästä ei tällä hetkellä ole. Hävikinseu-  
rannan parantamiseksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on kehittä-  
nyt taulukon, jolla tulevaisuudessa seurataan hävikkimääriä päivittäin  
ja tietoa saadaan kaikilta palveluntuottajilta samalla tavalla. Palvelu-  
keskus Helsinki on pilotoinut tätä vuoden 2021 ajan. Seurannan tiedot  
ruokahävikin määristä keittiöistä, linjastosta ylijääneestä ruoasta sekä  
lautashävikistä saadaan ensimmäistä kertaa alkuvuonna 2022.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596  
katja.peranen(a)hel.fi



02.05.2022

Asia/33

## § 336

### Valtuutettu Seida Sohrabin aloite Kalastajankadun saamisesta Helsingin katunimistöön

HEL 2021-011568 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154  
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 13.10.2021 Sohrabi Seida Helsingin uudelle meren rannalle rakennettavalle kadulle nimeksi Kalastajankatu

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seida Sohrabi ja yksi muu valtuutettu toteavat aloitteessaan mm., että Helsinki tunnetaan luontonsa ja viihtyisyytensä lisäksi merellisyydestään. Kaupunki kasvaa ja uusia asutuskeskuksia rakennetaan meren tuntumaan, kuten Sompasaareen ja Laajasaloon, joista molemmat sijaitsevat meren lähellä. Meri tunnetaan kaloistaan ja Helsingissä moni kalastaa. Merellisen sijaintinsa vuoksi Helsingissä on kalastettu jo satojen vuosien ajan. Helsingistä ei kuitenkaan löydy Kalastajankatua, vaikka monilla muilla rannikkokaupungeilla on oma Kalastajankatunsa. Kotimaisten kielten keskus sekä Kuntaliitto ovat antaneet suosituksen siitä miten uusia tien ja kadun nimiä pitäisi nimetä. Uuden kadun nimen suositellaan olevan osuva, kotoisa ja helppo kirjoittaa. Siinä voidaan ottaa huomioon alueen ominaispiirre sekä historialliset seikat. Kadun nimen ei toivota olevan pitkä. Esitämme, että Helsinkiin tulisi oma Kalastajankatu.



Aloitteesta on saatu nimistötoimikunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot.

Esittelijä toteaa saatuihin lausuntoihin ja niissä oleviin lukuisiin esimerkkeihin viitaten, että Helsingissä on jo vanhastaan suosittu nimistön aihepiirejä, jotka liittyvät merellisyydestä kumpuaviin teemoihin.

Lisäksi Viikin kaupunginosassa Viikinrannan osa-alueella Vanhankaupunginkosken kupeessa sijaitsevat Kalastajanpolku – Fiskarstigen -niminen pihakatu sekä Kalastajaranta – Fiskarstranden -niminen rantapuisto. Ne on nimetty vuonna 2005 voimaan tullessa asemakaavassa nro 11317. Myös naapurikaupungeissa Espoossa ja Vantaalla on joitakin kalastaja-alkuisia kaavanimiä. Uusia kaavanimiä suunniteltaessa otetaan huomioon koko pääkaupunkiseudun olemassa oleva ja suunniteltu nimistö, koska pelastusturvallisuussyistä ja paikantamisen helpottamiseksi saman alkuisten tai saman tyyppisten kadunnimien tulisi sijaita toistensa välittömässä läheisyydessä. Mikäli Kalastajankatu joskus nimettäisiin Helsinkiin, tulisi sen sijaita Kalastajanpolun ja Kalastajarannan lähetyillä. Alueelle ei tällä hetkellä ole suunnitteilla kaavahankkeita, mutta mikäli alueelle tullaan joskus kaavoittamaan uusia katuja, voidaan asiaan silloin tarvittaessa palata.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua, tulee kaupunginhallituksen antaa vastaus kahdeksan kuukauden kuluessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154  
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 13.10.2021 Sohrabi Seida Helsingin uudelle meren rannalle rakennettavalle kadulle nimeksi Kalastajankatu

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 01.02.2022 § 61

HEL 2021-011568 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Hankennumero 5264\_209

## Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nimistötoimikunta toteaa valtuustoaloitteesta antamassaan lausunnossa, että nimistösuunnittelu on osa kaupunkisuunnittelua, ja että nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistö luodaan paikasta käsin, ja kaavanimet on tarkoitettu kestävänsä aikaa. Pyrkimyksenä on, että annettavalla nimellä on vankka paikallishistoriallinen tai muu ympäristöön liittyvä perusta. Silloin kun alueella tarvitaan paljon nimiä, saatetaan käyttää niin sanottuja ryhmänimiä, jolloin alueen nimistö luodaan tietyn aihealueen piiristä.

Kaupunkiympäristölautakunta yhtyy nimistötoimikunnan ajatukseen, että Helsingin ranta-alueilla on jo vanhastaan suosittu nimistön aihepiirejä, jotka liittyvät Helsingin merellisyydestä kumpuaviin teemoihin, kuten esimerkiksi merenkulku ja kauppa (Laajasalossa ja Karhusaarella), merenkulun ammattilaiset (Ullanlinnassa ja Punavuorella), merenkulun väylät, meret ja merimytologia (Länsisatamassa), meriviitat ja merenkulku (Vuosaarella). Lisäksi nimistössä on muistettu kalojen, kalastuksen ja kalastusvälineiden sekä laivanrakennuksen, veneilyn ja ranta-alueiden elinkeinojen teemoja. Myös rantakasvillisuutta ja ranta-alueiden eläimistöä on huomioitu kaavanimissä eri puolilla kaupunkia.

Viikin kaupunginosassa Viikinrannan osa-alueella Vanhankaupunginkosken kupeessa sijaitsevat Kalastajanpolku – Fiskarstigen -niminen pihakatu sekä Kalastajanranta – Fiskarstranden -niminen rantapuisto. Ne on nimetty vuonna 2005 voimaan tulleessa asemakaavassa nro 11317. Myös naapurikaupungeissa Espoossa ja Vantaalla on joitakin kalastaja-alkuisia kaavanimiä.

Uusia kaavanimiä suunniteltaessa otetaan huomioon koko pääkaupunkiseudun olemassa oleva ja suunniteltu nimistö. Pelastusturvallisuussyistä ja paikantamisen helpottamiseksi samanalkuisten tai samantyyppisten kadunnimien tulisi sijaita toistensa välittömässä läheisyydessä. Mikäli Kalastajankatu joskus nimettäisiin Helsinkiin, tulisi sen sijaita Kalastajanpolun ja Kalastajanrannan lähetyvillä. Alueelle ei tällä hetkellä ole suunnitteilla kaavahankkeita, mutta mikäli alueelle tullaan joskus kaavoittamaan uusia katuja, voidaan asiaan silloin tarvittaessa palata.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski



Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386  
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 10.11.2021 § 80

HEL 2021-011568 T 00 00 03

Nimistötoimikunta antoi lausunnon kaupunkiympäristölautakunnalle:

Nimistötoimikunta keskusteli Seida Sohrabin ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee uuden, meren rannalle rakennettavan kadun nimeämistä Kalastajankaduksi. Kiitämme aloitteesta ja mielenkiinnosta Helsingin nimistöä kohtaan.

Nimistösuunnittelu on osa kaupunkisuunnittelua, ja nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistö luodaan paikasta käsin, ja kaavanimet on tarkoitettu kestävänsä aikaa. Pyrkimyksenä on, että annettavalla nimellä on vankka paikallishistoriallinen tai muu ympäristöön liittyvä perusta. Silloin kun alueella tarvitaan paljon nimiä, saateetaan käyttää niin sanottuja ryhmänimiä, jolloin alueen nimistö luodaan tietyn aihealueen piiristä.

Nimistötoimikunta toteaa, että Helsingin ranta-alueilla on jo vanhastaan suosittu nimistön aihepiirejä, jotka liittyvät Helsingin merellisyydestä kumpuaviin teemoihin. Näitä aihepiirejä ovat muun muassa merenkulku ja kauppa (esimerkiksi Laajasalossa ja Karhusaarella), merenkulun ammattilaiset (Ullanlinnassa ja Punavuoreessa), merenkulun väylät, meret ja merimytologia (Länsisatamassa), meriviitat ja merenkulku (Vuosaarella). Lisäksi nimistössä on muistettu kalojen, kalastuksen ja kalastusvälineiden sekä laivanrakennuksen, veneilyn ja ranta-alueiden elinkeinojen teemoja. Myös rantakasvillisuutta ja ranta-alueiden eläimistöä on huomioitu kaavanimissä eri puolilla kaupunkia.

Viikin kaupunginosassa Viikinrannan osa-alueella Vanhankaupunginkosken kupeessa sijaitsevat Kalastajanpolku – Fiskarstigen -niminen pihakatu sekä Kalastajanranta – Fiskarstranden -niminen rantapuisto. Ne on nimetty vuonna 2005 voimaan tulleessa asemakaavassa nro 11317. Naapurikaupungissa Espoossa on Kalastajankuja – Fiskargården, Kalastajanmäki – Fiskarbacken, Kalastajanpolku – Fiskargången ja Kalastajantie – Fiskarvägen, ja Vantaallakin on Kalastajankuja – Fiskargården. Helsingissä on lisäksi Kalastajatorpantie – Fiskartorpsvägen, ja Espoossa muun muassa Kalastajankujanpolku – Fiskargårdsången ja Kalastajanmäenpolku – Fiskarbacksgången.



Uusia kaavanimiä suunniteltaessa otetaan huomioon koko pääkaupunkiseudun olemassa oleva ja suunniteltu nimistö. Pelastusturvallisuussyistä ja paikantamisen helpottamiseksi samanalkuisten tai samantyyppisten kadunnimien tulisi sijaita toistensa välittömässä läheisyydessä. On jännittävä havainto, että juuri Kalastajankatua (Fiskargatan) ei pääkaupunkiseudun nimistössä ole, mutta kalastuksen aihepiiri ja kalastajien ammattikunta on huomioitu nimistössä monin tavoin muuten.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386  
johanna.lehtonen(a)hel.fi





## § 337

### Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite leikkipuistoihin

HEL 2021-011571 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jussi Chydenius ja 11 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että leikkipuistoihin hankitaan lelujen säilytykseen tarkoitettuja laatikoita.

Helsingin tavoitteena on tarjota puistoissa monipuolisia, turvallisia, helposti saavutettavia ja vapaasti käytettäviä leikkipalveluita eri puolilla kaupunkia lapsiperheille ja erityisesti tarha- ja alakouluikäisten fyysisen, henkisen ja sosiaalisen aktiivisuuden tukemisessa. Leikkialueiden pääkäyttäjät ovat leikki-ikäiset lapset vanhempineen, alakouluikäiset itsenäiset käyttäjät sekä yläkouluikäiset nuoret, joiden ajanviettotarpeita pyritään huomioimaan leikkialueilla.

Helsingissä leikkipuistoja on 61 kpl ja leikkipaikkoja 241 kpl. Leikkipuistot ovat pinta-alaltaan suuria ja palvelutasoltaan monipuolisia. Niissä on leikkipuistorakennus sisätiloineen sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan järjestämää leikkipuistotoimintaa. Leikkipuistoissa on käytävissä niiden aukioloaikaan (klo 8 - 16) monipuolinen ulkoleikkiväli-



neistö (mm. hiekkaleluja, potkumopoja ja -pyöriä sekä ulkopelejä), joka korjataan lukittuihin varastoihin ilta- ja yöajaksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa siitä, että päiväkodeilla ja leikkipuistotoiminnalla on asianmukaiset säilytysmahdollisuudet toiminnassa käytettäville tavaroille ja varusteille. Leikkipaikat ovat sen sijaan pinta-alaltaan pienempiä ja yksinkertaisemmin varusteltuja, eikä niissä ole järjestettyä toimintaa eikä yhteisessä käytössä olevia leikkikaluja.

Leikkipuistoissa ja leikkipaikoilla sijaitsevien toiminnallisten välineiden ja erilaisten rakenteiden ympärillä tulee olla EU-standardien määrittelemää vapaata tilaa. Esimerkiksi liukumäet ja keinut vaativat ns. pakotetun liikkeen suojaksi vapaan alueen. Eri välineiden ja varusteiden vapaat tilat eivät saa leikata toisen välineen vastaava tilaa tai olla päällekkäin esimerkiksi vaadittavan putoamisalustan kanssa. Välineiden vaatimat putoamisalustat ja vapaat tilat tulee olla vapaita kaikista esteistä. Lisäksi on huomioitava, että leikkialueita ympäröivien aitojen viereen tai liian lähelle esimerkiksi puita ja leikkialueen rakennelmia ei saa sijoittaa mitään varusteita, joiden kautta lapsi pääsee kiipeämään yli aidan tai jonnekin korkealle ja joutuu putoamisvaaraan.

#### Lelulaatikoista muodostuu huomattava kustannuserä

Puistoissa sijaitsevien leikkipaikkojen vakiovarustukseen eivät kuulu leikkivälinelaatikat. Niille ei ole suunnittelun yhteydessä määritelty paikkoja eikä varattu tilaa. Leikkialueet ovat pinta-alaltaan usein melko pieniä ja jälkikäteen laatikoiden sijoittelu leikkialueille saattaisi olla haastavaa edellä kuvatun vapaan tilan näkökulmasta. Joillakin leikkipaikoilla on leikkivälinelaatikoita, mutta ne ovat lukittuja ja niiden käyttöön ja päivittäiseen huoltoon on määritelty aina joku vastuutaho.

Yhteiskäytössä olevista avoimista leikkivälinelaatikoista aiheutuisi merkittävä kustannuserä. Niiden hankinta nykyisiltä hankintalain mukaisesti kilpailutetuilta toimittajilta olisi noin 1 500-2 000 euroa laatikolta. Jos kaikkiin leikkipuistoihin ja leikkipaikkoihin ryhdyttäisiin järjestämään asukkaiden omille leikkivälineille tarkoitettuja säilytyslaatikoita, tarkoittaisi se leikkipuistoihin 91 500-122 000 euron ja leikkipaikkoihin 361 500-482 000 euron menoerää. Kaikille alueille ei välttämättä olisi tarvetta hankkia yhteiskäytössä olevaa lelulaatikkoa, mutta kaupunkistrategian yhdenvertaisuustavoitteen toteutumisen turvaamiseksi vaatisi hankinta ennen toimeenpanoa verkostotarkastelun, jolla varmistettaisiin, että uusi palvelumuoto olisi tasapuolisesti kaikkien kaupunkilaisten saatavilla eri puolilla kaupunkia. Pelkät hankintakustannukset vaativat erillismäärärahan ja hyväksynnän talousarviossa.

Hankintakustannuksen lisäksi aina avoimesti käytössä olevat lelulaatikat vaativat säännöllistä huoltoa. Lisäksi on huolehdittava niiden toimi-



vuudesta (esim. saranat, kaasujouset) ja turvallisuudesta. Päivittäin tulisi tarkistaa, että laatikoita ei käytetä väärin, ja että niistä ei löydy esimerkiksi huumeneuloja, roskia, lasinsiruja, ulostetta, rikkinäisiä leluja, nukkujaa tai jotain muuta, mistä mahdollisesti voisi aiheutua lapsille vaaraa. Lelulaatikoiden kannet ovat painavia ja itsenäisesti leikkialueita ja lelulaatikoita käyttäville lapsille saattaisi koitua vaaratilanteita kansia avattaessa ja suljettaessa. Kannet saattaisivat myös jäädä auki pitkiksikin ajoiksi ja niiden sisältö säiden armoille. Ongelmia ja mielipahaa saattaisi myös syntyä laatikoista katoavista tai rikotuista leluista.

### Nykyinen leikkivälineistö kaipaa korjaamista

Leikkipuistoissa ja leikkipaikoissa on toiminnallisia välineitä ja varusteita yhteensä noin 3 300 kpl, mikä ei pidä sisällään penkkejä, roska-astioita ja pöytäpenkkejä.

Vuonna 2021 tarkastustulosten ja riskinarviointi RAPEX direktiiviin (2010/15/EU) perusteella leikkipalveluiden toiminnallisesta välineistöstä 14 % (noin 462 kpl) kuului riskiluokituksestaan kriittiseen tai vakavan riskin luokkaan vaatien välittömiä riskinhallinnan toimenpiteitä tai korjaustoimia ensi tilassa. Välineistössä 18 %:ssa oli vain pieni riski ja 11 %:ssä ei ollut minkäänlaista riskiä eli 1 180 kpl oli kunnossa.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on lausunnossaan katsonut, että nykyisellä puistojen kunnossapidon rahoitustasolla ei ole mahdollista laajentaa leikkipalveluiden varustetasoa asukkaiden yhteiskäytössä olevilla leikkivälinelaatikoilla. Uusien lelulaatikoiden hankintahinnasta ja huoltokustannuksista aiheutuisi merkittävä menoerä, koska yhdenvertaisuusnäkökulmasta niitä tulisi järjestää eri puolille kaupunkia asukkaiden käyttöön. Laatikoiden käyttöön liittyy lisäksi turvallisuusriskejä, joista kaupunki leikkipalveluiden järjestäjänä olisi vastuussa. Leikkialueiden nykyisen välineistön pitäminen turvallisena ja käyttökunnossa vähentämällä korjausvelkaa, on tavoiteltavampaa kuin lisätä leikkialueiden olemassa olevaa välineistöä.

Vastaus on asiasta saatujen kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston lausuntojen mukainen.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että lelulaatikoiden hankkimisesta koikeiluna leikkipaikoille ja asiaan liittyvästä verkostotarkastelusta on jätetty valtuustoaloite, johon on valmistelussa oma vastauksensa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus antaa vastauksen aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua.



Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 07.04.2022  
§ 34

HEL 2021-011571 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Leikkipalvelut yleisissä puistoissa

Helsingin tavoitteena on tarjota puistoissa monipuolisia, turvallisia, helposti saavutettavia ja vapaasti käytettäviä leikkipalveluita eri puolilla kaupunkia lapsiperheille ja erityisesti tarha- ja alakouluikäisten fyysisen, henkisen ja sosiaalisen aktiivisuuden tukemisessa. Leikkialueiden pääkäyttäjät ovat leikki-ikäiset lapset vanhempineen, alakouluikäiset itsenäiset käyttäjät sekä yläkouluikäiset nuoret, joiden ajanviettotarpeita pyritään leikkialueilla myös huomioimaan.

Leikkipalvelut muodostuvat leikkipuistoista ja leikkipaikoista. Helsingissä on leikkipuistoja 61 kpl ja leikkipaikkoja 241 kpl. Leikkipuistot ovat pinta-alaltaan suuria ja palvelutasoltaan monipuolisia. Niissä on leikkipuistorakennus ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (Kasko) järjestämää leikkitoimintaa ja sisätilat käytössä. Leikkipuistoissa on käytävissä niiden aukioloaikaan (klo 8 - 16) monipuolinen ulkoleikkivälineistö (mm. hiekkalelut, potkumopot/-pyörät, ulkopelit, yms.), mikä korjataan lukittuihin varastoihin ilta- ja yöajaksi. Leikkipaikat (241 kpl) ovat pinta-alaltaan pienempiä ja yksinkertaisemmin varusteltuja, eikä niissä ole järjestettyä toimintaa eikä yhteisessä käytössä olevia leikkikaluja.



Leikkipuistojen ja leikkipaikkojen suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioidaan EU tasoiset turvastandardit, mikä tarkoittaa mm. riittäviä turvaetäisyyksien varaamista. Leikkipuistoissa ja leikkipaikoilla sijaitsevien toiminnallisten välineiden ja erilaisten rakenteiden ympärillä tulee olla standardien määrittelemää vapaata tilaa. Esimerkiksi liukumäet ja keinut vaativat ns. pakotetun liikkeen suojaksi vapaan alueen. Eri välineiden ja varusteiden vapaat tilat eivät saa leikata toisen välineen vastaava tilaa tai olla päällekkäin esim. vaadittavan putoamisalustan kanssa. Välineiden vaatimat putoamisalustat ja vapaat tilat tulee olla vapaita kaikista esteistä. Lisäksi on huomioitava, että leikkialueita ympäröivien aitojen viereen tai liian lähelle esim. puita ja leikkialueen rakennelmia ei saa sijoittaa mitään varusteita, joiden kautta lapsi pääsee kiipeämään yli aidan ja tai jonnekin korkealle ja mahdollisesti putoamaan.

#### Lelulaatikoista muodostuu huomattava kustannuserä

Puistoissa sijaitsevien leikkipaikkojen vakiovarustukseen eivät kuulu leikkivälinelaatikot. Niille ei ole suunnittelun yhteydessä määritelty paikkoja eikä varattu tilaa. Leikkialueet ovat pinta-alaltaan usein melko pieniä ja jälkeen päin laatikoiden sijoittelu leikkialueille voisi olla jopa haastavaa edellä kuvatun vapaan tilan näkökulmasta. Leikkipuistoissa on erikseen leikkivälinevarastot tai lelulaatikot irtoleluja varten ja niistä vastaa leikkipuiston henkilökunta. Joillakin leikkipaikoilla on leikkiväline-laatikoita, mutta ne ovat lukittuja ja niiden käyttöön ja päivittäiseen huoltoon on määritelty aina joku vastuutaho esim. puistotäti.

Yhteiskäytössä olevista avoimista leikkivälinelaatikoista aiheutuisi merkittävä kustannuserä. Niiden hankinta nykyisiltä hankitalain mukaisesti kilpailutetuilta toimittajilta olisi noin 1 500 - 2 000 euroa per laatikko. Jos kaikkiin leikkipuistoihin ja leikkipaikkoihin ryhdyttäisiin järjestämään asukkaiden omille leikkivälineille tarkoitettuja säilytyslaatikoita, tarkoittaisi se

leikkipuistoihin 91 500 - 122 000 euron ja leikkipaikkoihin 361 500 - 482 000 euron menoerää. Välttämättä kaikille alueille ei olisi tarve hankkia yhteiskäytössä olevaa lelulaatikkoa, mutta kaupunkistrategian yhdenvertaisuustavoitteen toteutumisen turvaamiseksi vaatisi hankinta ennen toimeenpanoa verkostotarkastelun, jolla varmistettaisiin, että uusi palvelumuoto olisi tasapuolisesti kaikkien kaupunkilaisten saatavilla eri puolilla kaupunkia. Pelkät hankintakustannukset vaativat erillismäärärahan ja hyväksynnän talousarviossa.

Hankintakustannuksen lisäksi aina avoimesti käytössä olevat lelulaatikot vaativat säännöllistä huoltoa eli varmistamista, että ne toimivat (esim. saranat, kaasujouset) ja ovat turvallisia. Päivittäin tulisi tarkistaa, että laatikoita ei käytetä väärin, eikä niistä löydy esim. huumeneuloja, roskia, pullonsiruja, ulostetta, rikkinäisiä leluja, nukkuja tai jotain muu-



ta, mistä mahdollisesti voisi aiheutua lapsille vaaraa. Lelulaatikoiden kannet ovat painavia ja itsenäisesti leikkialueita ja lelulaatikoita käyttäville lapsille voisi koitua vaaratilanteita kansia avattaessa ja suljettaessa. Kannet saattaisivat myös jäädä auki pitkiksikin ajoiksi ja niiden sisältö säiden armoille. Ongelmia ja mielipahaa saattaisi myös syntyä laatikoista katoavista tai rikotuista leluista.

#### Oleva leikkivälineistö kaipaa korjaamista

Leikkipuistoissa ja leikkipaikoissa on toiminnallisia välineitä ja varusteita yhteensä noin 3 300 kpl. Lukuun eivät sisälly penkit, roska-astiat ja pöytäpenkit.

Vuonna 2021 tarkastustulosten ja riskiarviointi RAPEX direktiiviin (2010/15/EU) perusteella leikkipalveluidemme toiminnallisesta välineistöstä 14 % (noin 462 kpl) kuului riskiluokituksestaan kriittiseen tai vakavan riskin luokkaan eli vaativat välittömiä riskinhallinnan toimenpiteitä tai korjaustoimia ensi tilassa. Välineistössä 18 % oli vain pieni riski ja 11 % ei ollut minkäänlaista riskiä eli 1 180 kpl oli kunnossa.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto katsoo, että nykyisellä puistojen kunnossapidon rahoitustasolla ei ole mahdollista laajentaa leikkipalveluiden varustetasoa asukkaiden yhteiskäytössä olevilla leikkivälinelaatikoilla. Uusien lelulaatikoiden hankintahinnasta ja huoltokustannuksista aiheutuisi merkittävä menoerä, koska yhdenvertaisuusnäkökulmasta niitä tulisi järjestää eri puolille kaupunkia asukkaiden käyttöön. Laatikoiden käyttöön liittyy lisäksi arvaamattomia turvallisuusriskejä, joista kaupunki leikkipalveluiden järjestäjänä olisi vastuussa. Leikkialueiden nykyisen välineistön pitäminen turvallisena ja käyttökunnossa vähentämällä korjausvelkaa, on tavoiteltavampaa kuin lisätä leikkialueiden olevaa välineistöä.

#### Esittelijä

vs. tekninen johtaja  
Sari Hilden

#### Lisätiedot

Susanna Hytti, projektinjohtaja, puhelin: 310 39451  
susanna.hytti(a)hel.fi

#### Kasvatus- ja koulutuslautakunta 22.03.2022 § 66

HEL 2021-011571 T 00 00 03

#### Lausunto

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
helsinki.kirjaamo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi****Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Jussi Chydeniuksen valtuustoaloitteesta lelulaatikoiden lisäämisestä leikkipuistoihin:

Leikkipuistojen ulkoalueiden ja yleisten leikkipaikkojen rakentaminen, varustaminen, huolto ja ylläpito kuuluu kaupunkiympäristön toimialan yleisten alueiden palveluiden tehtäviin. Leikkipuistoissa, joissa järjestetään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintaa, leikkivälineiden säilyttämiseen on käytössä leikkivälinevarastot, jotka toteutetaan leikkipuistorakennushankkeen yhteydessä. Leikkipuistoissa niiden toiminta-aikana on käytössä monipuolinen leikkivälineistö.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on selvittänyt lelulaatikoiden tilannetta yhdessä kaupunkiympäristön toimialan yleiset alueet palvelun kanssa.

Yksittäisissä puistoissa, jotka toimivat joidenkin päiväkotien pääasiallisena ulkoilupaikkana, on vielä käytössä lelulaatikoita, jotka kaupunkiympäristön toimiala on hankkinut kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarpeisiin. Yleisille leikkipaikoille on viime vuosina hankittu muutamia lelulaatikoita juuri päiväkotien ulkoleikkivälineiden säilytykseen. Nämä lelulaatikot on lukittuja ja tarkoitettu päiväkotien käyttöön. Alunperin lelulaatikot puistoissa ovat olleet puistotätitoiminnan käytössä ja toiminnan loppuessa huonokuntoiset lelulaatikot on poistettu.

Kaupunkiympäristön toimialan linjauksena on, että pääsääntöisesti puistoihin ei hankita lelulaatikoita ja huonokuntoiset poistetaan. Syitä lelulaatikoista luopumiseen on muun muassa, että puistoihin sijoitettavan välineistön turvallisuusvaatimukset ovat kasvaneet. Lelulaatikoiden sijoittaminen on yhtä tarkasti määritelty kuin leikkivälineidenkin, ettei synny esimerkiksi putoamis- tai kiilautumisriskejä ja turvaetäisyydet leikkivälineisiin toteutuvat.

Osallistuvan budjetoinnin yhteydessä 2018 esitettiin lelulaatikoiden lisäämistä puistoihin. Silloin asiaa selvitettiin ja todettiin, että koko ajan avoimena olevia lelulaatikoita ei turvallisuussyistä voida puistoihin sijoittaa, eikä kaupungilla ei ole resurssia toimia laatikoiden avaajana ja sulkijana. Lelulaatikot, jotka eivät ole lukossa ovat turvallisuusriski sekä riski ilkeille. Se voi ilmetä laatikossa olevien leikkivälineiden häviämisenä, rikkoutumisena sekä lelulaatikoiden väärinkäytöksiä. Leikkipuistoissa ei ole iltaisin ja viikonloppuisin ja leikkipaikoilla ei ole lainkaan valvontaa. Asukkaiden olisi itse sitouduttava lelulaatikoiden avaamiseen ja sulkemiseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa siitä, että päiväkodeilla ja leikkipuistotoiminnalla on asianmukaiset säilytysmahdollisuudet toiminnassa käytettäville tavaroille ja varusteille. Leikkipuistojen ja yleisten



---

leikkipaikkojen muu välineistö ja varustelu on kaupunkiympäristön toimialan yleisten alueiden vastuulla.

08.03.2022 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542  
carola.harju(a)hel.fi





## § 338

### Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite Vuosaaren Kartanon kentän kiihdytysajoista aiheutuvien meluhaittojen vähentämisestä

HEL 2021-014044 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174  
suvi.ramo(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara esittää aloitteessaan, että Vuosaaren Kartanon urheilupuiston parkkialueella otetaan käyttöön ajoesteet, jotka eivät haittaa pysäköintiä, mutta estävät yölliset kiihdytysajot ja vähentävät niistä syntyvää meluhaittaa alueen asukkaille. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan yöllisen ajokiellon käyttöönottoa Vuotien ja urheilupuiston välisellä Itäreimarintien katuosuudella.

Vuosaaren urheilupuisto on paljon käytetty ja useita urheilulajeja tukeva kokonaisuus Vuosaaressa Pallokujalla. Urheilupuiston pysäköintialueita on aloitteen ja kaupungille tulleiden palautteiden perusteella alettu kuitenkin varsinkin kesäisin käyttää autolla harrastettavaan ns. driftaamiseen eli sivuluisussa ajoon. Autojen moottoriäänistä ja renkaiden kuminpoltosta aiheutuu meluhaittaa läheiselle asuinalueelle.

Tieliikennelaissa määrätään, että tarpeeton ja häiritsevä ajoneuvolla ajaminen on kielletty. Yleiselle liikenteelle tarkoitettuja pysäköintialueita ja katualueita ei ole tarkoitettu tämän kaltaisen toiminnan harjoittami-



seen. Pallokujalla sijaitsevat pysäköintialueet ovat voimassa olevassa asemakaavassa LPA-korttelialueita ja kuuluvat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallintaan.

Häiritsevän ajamisen lopettamiseksi on osoitteessa Pallokuja 2 sijaitsevalle pysäköintialueelle laadittu suunnitelma reunakivijärjestelyistä. Reunakivet pysäköintikampojen väleissä rajaavat pysäköintialueen pienempiin osioihin, jolloin häiritsevä ajaminen jatkossa ei ole mahdollista. Järjestelyt on tarkoitus toteuttaa kevään 2022 aikana. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tavoitteena on, että myös osoitteessa Pallokuja 3 sijaitsevalle pysäköintialueelle toteutetaan kaahailun estäviä rakenteita tai asennetaan puomi ajoliittymän kohdalle. Toimenpiteet on valmisteltu kaupunkiympäristön toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteistyönä.

Aloitteessa esitetään lisäksi, että Itäreimarintien liikennettä rajoitettaisiin Vuotien ja urheilupuiston välisellä katuosuudella yöaikaan (klo 22–06) kieltämällä liikennemerkein moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kuitenkin sallien huoltoajo ja tontille ajo. Aloitteessa esitetyillä rajoituksilla viitataan Vuosaaren Ruusuniemen alueen kaduille tehtyihin tilapäisiin liikennejärjestelyihin, joilla estettiin kiihdytysajot kyseisellä alueella. Vuosaaren urheilupuistossa ongelmakohta on kuitenkin pysäköintialueilla tapahtuva häiritsevä ajaminen, joka on tullut ilmi palautteissa ja joka on havaittavissa mm. ilmakuviosta. Tästä syystä urheilupuiston alueella tapahtuva kaahailu pyritään lopettamaan ensisijaisesti pysäköintialueille tehtävillä muutoksilla. Jos häiritsevä ajaminen ei lopu pysäköintialueille tehtävillä muutoksilla ja siirtyy alueen kaduille, tulee harkittavaksi katualueiden rajoittaminen autoliikenteeltä yöaikaan. Rajoitukset urheilupuiston katualueille tehtäisiin niin ikään tilapäisillä liikennejärjestelyillä.

Katualueiden lainmukainen käyttö tai mahdollinen liikenteen rajoittaminen vaativat joka tapauksessa toimiakseen poliisin valvontaa. Yhteistyö poliisin kanssa on tässä tärkeässä asemassa.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus antaa vastauksen aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174



suvi.ramo(a)hel.fi

## Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 01.03.2022 § 133

HEL 2021-014044 T 00 00 03

### Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Vuosaaren urheilupuisto on paljon käytetty ja useita urheilulajeja tukeva kokonaisuus Vuosaassa Pallokujalla. Urheilupuiston pysäköintialueita on aloitteen ja kaupungille tulleiden palautteiden perusteella alettu kuitenkin varsinkin kesäisin käyttää autolla harrastettavaan driftaamiseen eli sivuluisussa ajoon ja kuminpolttoon. Autojen moottoriäänistä ja renkaiden kuminpoltosta aiheutuu meluhaittaa läheiselle asuinalueelle.

Tieliikennelaissa määrätään, että tarpeeton ja häiritsevä ajoneuvolla ajaminen on kielletty. Yleiselle liikenteelle tarkoitettuja pysäköintialueita ja katualueita ei ole tarkoitettu tämänlaisen toiminnan harjoittamiseen. Pallokujalla olevat pysäköintialueet ovat voimassa olevassa asemakaavassa LPA-korttelialueita ja kuuluvat Kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan hallintaan. Yhteistyössä Liikuntapaikat-palvelusta Itäisen alueyksikön Myllypuron aluetiimin tiimiesimiehen kanssa on laadittu toimenpiteet kuminpoltton lopettamiseksi urheilupuiston pysäköintialueella:

- Osoitteessa Pallokuja 2 olevalle pysäköintialueelle on laadittu suunnitelma reunakivijärjestelyistä. Reunakivet pysäköintikampojen väleissä rajaavat pysäköintialueen pienempiin osioihin, jolloin kuminpoltto jatkossa ei ole mahdollista. Järjestelyt on tarkoitus toteuttaa kevään 2022 aikana.
- Liikuntapaikat-palvelun tavoitteena on, että myös Pallokuja 3 pysäköintikentälle toteutetaan kaahailun estäviä rakenteita tai asennetaan puomi ajoliittymän kohdalle.



Aloitteessa toivotaan lisäksi Itäreimarintielle urheilupuiston suuntaan liikennemerkein rajoitettavan katualueen käyttöä yö aikaan (klo 22 – 06) kieltämällä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo ja autoliikenteen sallimista vain huolto ja tontille ajolle. Aloitteessa esitetyillä rajoituksilla viitataan Ruusuniemenalueen kaduille tehtyihin tilapäisiin liikennejärjestelyihin, joilla estettiin kiihdytysajot. Vuosaaren urheilupuistossa ongelma-kohta on kuitenkin pysäköintialueilla tapahtuva kuminpoltto, joka on tullut ilmi palautteissa ja havaittavissa mm. ilmakuvista. Tästä syystä urheilupuiston alueella kuminpoltto pyritään lopettamaan ensisijaisesti pysäköintialueille tehtävillä muutoksilla. Jos kuminpoltto ei lopu pysäköintialueille tehtävillä muutoksilla ja siirtyy alueen kaduille, niin tällöin tulee harkintaan katualueiden rajoittaminen autoliikenteeltä yöaikaan. Rajoitukset urheilupuiston katualueille tehtäisiin saman lailla tilapäisillä liikennejärjestelyillä.

Katualueiden lainmukainen käyttö tai mahdollinen rajoittaminen vaativat joka tapauksessa toimiakseen poliisin valvontaa. Yhteistyö poliisin kanssa on tärkeässä asemassa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Janne Antila, liikenneinsinööri: 310 20355  
janne.antila(a)hel.fi



## § 339

### Asuntotonttien sekä asumista palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleisten periaatteiden voimaantulo ja siirtymäajat (kaupunginvaltuuston 2.2.2022 § 22 tekemän päätöksen täytäntöönpano)

HEL 2022-003832 T 10 00 00

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että asuntotonttien sekä asumista palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleiset periaatteet tulevat voimaan 1.7.2022 ja niitä sovelletaan sen jälkeen päätettävien maanvuokrasopimusten osalta ottaen huomioon seuraavat poikkeukset:

- Vuokra-ajan päättymisen perusteella uudistettavien asuntotonttien vuokrausten ja maanvuokrasopimusten vuokraaikojen jatkamisen yleisistä maanvuokrausperiaatteista ja niiden käyttöönotosta päätetään erikseen.
- Velvoitepaikoitukseen tarkoitettujen autopaikkatonttien ja näitä vastaavien maanalaisten alueiden maanvuokran määrittelyperiaatteiden tarkistamisesta ja niiden käyttöönotosta päätetään erikseen.
- Kaupunginhallitus päättää myöhemmin erikseen maanvuokran tasotarkistusmenettelyn käyttöönotosta ja siihen mahdollisesti liittyvistä siirtymäajoista. Ennen käyttöönottoa koskevaa päätöstä asuntotonttien maanvuokran määrittämisessä noudatettava tuottotavoite on kaupunginvaltuuston päätöksen 2.2.2022 (22 §) periaatteiden mukaisesti 4 prosenttia.
- Niiden tonttien osalta, joille kaupunginvaltuusto on ennen yleisten maanvuokrausperiaatteiden käyttöönottoa vahvistanut vuokrausperiaatteet tai joiden vuokrausperiaatteiden vahvistamista koskeva asia on saatettu päätöksentekoon kaupunkiympäristölautakuntaan ennen 1.7.2022, noudatetaan päätettyjä/päätöksentekoon tuotavia vuokrausperiaatteita kuitenkin niin, että vuokrausperiaatteet ovat voimassa enintään kolme (3) vuotta päätöksentekohetkestä lukien.
- Mikäli tontin vuokraaminen perustuu tontin luovuttamisesta järjestettyyn kilpailuun, noudatetaan tontin vuokrauksessa kilpailun ratkaisemisen hetkellä noudatettua vuokrauskäytäntöä ja tontin vuokraamisesta jo mahdollisesti tehtyjen esisopimusten tai muiden mahdollisten sopimusten mukaisia ehtoja.



Samalla kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 22.2.2022 § 22 tekemä päätös saadaan mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**

Kaupunkiympäristön toimiala

**Otteen liitteet**

Esitysteksti  
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Asuntotonttien sekä asumista palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleiset periaatteet

Kaupunginvaltuusto on 2.2.2022 § 22 vahvistanut asuntotonttien sekä asumista palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleiset periaatteet. Yleisissä periaatteissa on linjattu seuraavat asiat:

- maanvuokran määrittämisen lähtökohdat
- rakennusoikeus, jolta maanvuokraa peritään
- tuottotavoite
- tontin markkina-arvon määrittäminen
- hankkeen rahoitus- ja hallintamuodon vaikutus maanvuokraan
- muut huojennukset
- maanvuokran tasotarkistus vuokrakauden aikana
- maanvuokran ennakkomaksu
- vuokra-aika
- maanvuokrasopimuksen ehdot
- periaatteiden voimassaolo ja ajantasaisuuden arvioiminen.

Päätöksen mukaan kaupungin tontinluovutustoiminnan ennustettavuuden säilyttämiseksi on uudet periaatteet ja uusi toimintamalli tarkoitus



ottaa käyttöön siirtymäajalla. Siirtymäajoista päätetään myöhemmin kaupunginhallituksen täytäntöönpanopäätöksessä, sen jälkeen kun kaupunkiympäristölautakunta on hyväksynyt soveltamisohjeet.

## Siirtymäajat

Siirtymäaikojen osalta on tarkoituksenmukaista että ne tontit, joille on vahvistettu vanhan käytännön mukaiset vuokrausperiaatteet, luovutetaan vielä vanhan käytännön mukaisesti. Uusi käytäntö ja uudet periaatteet tulevat lähtökohtaisesti koskemaan vain niitä tontteja, joiden osalta maanvuokrausprosessi ei vielä yleisten periaatteiden käyttöönoton ajankohtana ole edennyt hinnoitteluvaiheeseen. Uudet periaatteet eivät myöskään tule vaikuttamaan olemassa oleviin maanvuokrasopimuksiin, joiden osalta uudet periaatteet tulevat sovellettaviksi lähtökohtaisesti sitten kun maanvuokrasopimukset aikanaan uusitaan vuokraajan päättyessä.

Uudistettavien asuntotonttien vuokrausten kokonaisuus, joka koskee ensisijaisesti jo rakennettujen talojen asukkaita edellyttää yleisiä periaatteita, muun muassa tähän kokonaisuuteen liittyvien vuokran markkinaehtoisuudesta poikkeavien elementtien takia. Tämä taas johtuu kaupunginhallituksen päättämistä (1.4.2019 § 220), voimassa olevista tontinluovutuslinjauksista, joiden mukaan tontit hinnoitellaan 60 % markkina-arvosta ja niille annetaan 10 vuoden portaittain laskeva alennus. Valmistelussa olevaa asiaa tullaan taustoittamaan asiantuntijaselvityksillä mm. asumiskustannuksiin liittyen. Kaupunginvaltuusto päättää yleisten periaatteiden hyväksymisestä. Asia on tarkoitus tuoda kaupunginvaltuuston päätettäväksi vielä vuoden 2022 aikana.

Velvoiteautopaikkatonttien nykyinen hinnoittelukäytäntö perustuu pitkään voimassa olleeseen käytäntöön, jonka mukaan maanvuokra määräytyy tontin pinta-alan perusteella siten, että maanvuokran perusteena pidetään virallisen elinkustannusindeksin lokakuu 1951 = 100 pistelukua 100 vastaavana arvona 1 euro/m<sup>2</sup>. Velvoiteautopaikkatonteilla ei itsenäisenä kohteena ole joka puolella kaupunkia markkinoita, sillä pysäköintimaksuja koskeva maksuhalukkuus ja -kyky vaihtelevat sijainnista ja pysäköinnin kysynnästä riippuen. Hinnoittelun uudistaminen edellyttää taustaselvitysten tekemistä, joita ei kaupunkiympäristön toimialalla ole pystytty vielä käynnistämään eikä ohjaamaan. Selvitystyö on tarkoitus käynnistää syksyllä 2022. Kaupunginvaltuusto tulee päättämään näistä yleisistä hinnoitteluperiaatteista.

Tasotarkistusmenettelyn käyttöönotolle ei ole vielä olemassa teknisiä edellytyksiä, kuten tarvittavia tietojärjestelmiä. Lisäksi Tilastokeskuksen kanssa tulee sopia asuntohintaindeksin päivityksestä. Näiden valmiste-



lu on käynnissä ja käyttöönotto pyritään toteuttamaan 1.1.2023 ja sen jälkeen alkaviin maanvuokrauksiin.

Uusi käytäntö ja uudet periaatteet tulevat lähtökohtaisesti koskemaan vain niitä tontteja, joiden osalta vuokrauksen valmistelu ei ole vielä yleisten periaatteiden käyttöönoton ajankohtana (1.7.2022) edennyt hinnoitteluvaiheeseen. Eli ne tontit, mukaan lukien jo varatut Hitas-kohteet, joiden hankkeita on jo suunniteltu vanhan hintaperusteen mukaisina, pysyvät aiempien linjausten mukaisesti hinnoiteltuina. Asuntonttien ja niitä palvelevien tonttien yleiset maanvuokrauksen periaatteet olivat päätöksenteossa vuodesta 2020 saakka. Näin ollen on tänä aikana valmistelussa tehty koko ajan päätöksiä vanhojen periaatteiden sekä vanhojen käytäntöjen mukaisesti. Jotta valmistelussa voidaan ennakoida uusien periaatteiden soveltamisen ajankohta, esitettiin ajankohta linjattavaksi yhtenäisesti siirtymäsäännöksiä noudattanen. Lopullinen takaraja vanhojen periaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti määritetyille vuokrausperiaatteille on kolmen vuoden rajaus päätöksenteosta.

Kilpailuun osallistuneiden tulee voida luottaa siihen, että kilpailuohjelman mukaiset hinnoitteluperiaatteet ovat voimassa mahdollisista muutoksista huolimatta. Tämä on uskottavuuskysymys ja hankkeiden kannattavuuslaskelmien lähtökohtiin tulee voida luottaa.

#### Päätöksen täytäntöönpano

Kaupunginvaltuuston 2.2.2022 § 22 päätöksen mukaan tarkoituksena oli, että kaupunkiympäristölautakunta vahvistaa soveltamisohjeen, jolla tarkennetaan yleisiä periaatteita ja että uudet yleiset periaatteet ja niihin perustuva uusi maanvuokrauskäytäntö otetaan käyttöön erillisellä kaupunginhallituksen täytäntöönpanopäätöksellä.

Kaupunkiympäristölautakunta on 12.4.2022 § 235 hyväksynyt soveltamisohjeen käyttöön 1.7.2022 alkaen sekä esittänyt kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuuston päätöksen 2.2.2022 (22 §) täytäntöönpanossa noudatettavien siirtymäaikojen hyväksymistä. Soveltamisohjeessa annetaan muun muassa tarkempia ohjeita vuokra-ajasta, kuten siitä, milloin vuokra-aika voi olla 80 vuotta lyhyempi sekä maanvuokran ennakkomaksusta. Lisäksi soveltamisohjeessa tarkennetaan esimerkiksi tuottotavoitevaatimuksen soveltamista, huojennusten myöntämistä ja markkinaehtoisen maanvuokran tason määrittämistä

Kuntalain (410/2015) 7 luvun 39 §:n 2 kohdan mukaan kunnanhallituksen tulee vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus ei ole päättänyt kaupunginvaltuuston päätöksen 2.2.2022 § 22 täytäntöönpanosta, joten sen tulee päättää siitä. Päätösehdotus vastaa kaupunginvaltuuston päätöksen edellyttämiä täytäntöönpanotoimia.





Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251  
maria.nelskyla(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

**Ote**

Kaupunkiympäristön toimiala

**Otteen liitteet**

Esitysteksti  
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Tiedoksi**

Kaupunkiympäristön toimiala maaomaisuuden kehittäminen ja tonttipalvelu  
Kaupunkiympäristölautakunta

**Päätöshistoria**

Kaupunkiympäristölautakunta 12.04.2022 § 235

HEL 2022-003832 T 10 00 00

Päätös

A

Kaupunkiympäristölautakunta päätti

- hyväksyä liitteenä 1 olevan kaupunginvaltuuston päätöksen 2.2.2022 (22 §) mukaisia asuntotonttien sekä niitä palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleisiä periaatteita koskevan soveltamisohjeen käyttöön 1.7.2022 alkaen.
- että asuntotonttien sekä niitä palvelevien tonttien maanvuokrausten osalta edellytettävä vakuus on alkuvuosivuokran kolminkertainen määrä pyöristäen ylöspäin lähimpään tuhanteen euroon 1.7.2022 alkaen.



- kumota asuntotonttien sekä niitä palvelevien tonttien maanvuokrausten osalta Helsingin kaupungin kiinteistölautakunnan päätöksen 22.11.1994 (836 §) indeksisidonnaisten vuokrasopimusten vuokravakuuksista ja sen soveltamista koskevan kiinteistöviraston kansliaosaston osastopäällikön päätöksen 4.2.1997 (1 §) maanvuokrasopimusten mukaisista kiinnityksistä. Edellä mainitut päätökset jäävät voimaan muiden tonttien osalta.

## B

### Kaupunkiympäristölautakunta päätti

- hyväksyä liitteinä 2 - 9 olevat asuntoalueen, omakotialueen ja autopaikotusalueen maanvuokrasopimuslomakkeet käytettäväksi pitkäaikaisissa vuokrauksissa 1.7.2022 alkaen.
- oikeuttaa maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttisyksikön päällikön hyväksymään asuntoalueen maanvuokrasopimuslomakkeita myös muiden rahoitus- ja hallintamuotojen osalta vastaavin vakioehdoin ja soveltuvin vakioluonteisin lisäehdoin käytettäväksi pitkäaikaisissa vuokrauksissa.
- oikeuttaa maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttisyksikön päällikön tekemään edellä mainittuihin maanvuokrasopimuslomakkeisiin muutoksia, korjauksia ja täydennyksiä.

## C

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginvaltuuston päätöksen 2.2.2022 (22 §) täytäntöönpanossa noudetaan seuraavia siirtymäaikoja:

- Kaupunginvaltuuston hyväksymät yleiset periaatteet tulevat voimaan 1.7.2022, ja niitä sovelletaan sen jälkeen päätettävien maanvuokrasopimusten osalta ottaen huomioon seuraavat poikkeukset:
  - Vuokra-ajan päättymisen perusteella uudistettavien asuntotonttien vuokrausten ja maanvuokrasopimusten vuokraaikojen jatkamisen yleisistä maanvuokrausperiaatteista ja niiden käyttöönotosta päätetään erikseen.
  - Velvoitepaikoitukseen tarkoitettujen autopaikkatonttien ja näitä vastaavien maanalaisten alueiden maanvuokran määrittelyperiaatteiden tarkistamisesta ja niiden käyttöönotosta päätetään erikseen.



- Kaupunkiympäristölautakunta päättää myöhemmin erikseen maanvuokran tasotarkistusmenettelyn käyttöönotosta ja siihen mahdollisesti liittyvistä siirtymäajoista. Ennen käyttöönottoa koskevaa päätöstä asuntotonttien maanvuokran määrittelyssä noudatettava tuottotavoite on kaupunginvaltuuston päätöksen 2.2.2022 (22 §) periaatteiden mukaisesti 4 prosenttia.
  - Niiden tonttien osalta, joille kaupunginvaltuusto on jo aiemmin vahvistanut maanvuokrausperiaatteet tai joiden vuokrausperiaatteiden vahvistamista koskeva asia on saatettu päätöksentekoon kaupunkiympäristölautakuntaan ennen 1.7.2022, noudatetaan päätettyjä/päätöksentekoon tuotavia periaatteita kuitenkin niin, että vuokrausperiaatteet ovat voimassa enintään kolme (3) vuotta päätöksentekohetkestä lukien.
  - Mikäli tontin luovuttaminen perustuu kilpailuun, noudatetaan tontin vuokrauksessa kilpailun ratkaisemisen hetkellä noudatettua käytäntöä ja mahdollisesti tehtyjen esisopimusten tai muiden mahdollisten sopimusten mukaisia ehtoja.
- Kaupunkiympäristölautakunnalla on oikeus päättää edellä mainittujen siirtymäaikojen tarkennuksista ja vähäisistä poikkeamisista.

## Käsittely

12.04.2022 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mia Haglund: "Kaupunginvaltuuston hyväksymiä uusia yleisiä periaatteita sovelletaan niihin Hitas-tuotannon tontteihin, jotka on varattu kyseiseen tuotantoon 31.12.2022 tai sen jälkeen."

Kannattaja: Tuomas Nevanlinna

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Silja Borgarsdottir Sandelin, Atte Kaleva, Olli-Pekka Koljonen, Jenni Pajunen, Amanda Pasanen, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen



02.05.2022

Ei-äännet: 2  
Mia Haglund, Tuomas Nevanlinna

Tyhjä: 1  
Jenni Hjelt

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 2 (1 tyhjä).

05.04.2022 Pöydälle

29.03.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Martti Tallila, johtava kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 36449  
martti.tallila(a)hel.fi

Tiina Aitta, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 73889  
tiina.aitta(a)hel.fi

Miia Pasuri, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 34439  
mii.pasuri(a)hel.fi

Timo Laiho, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 35201  
timo.laiho(a)hel.fi



**§ 340**

**Kaupunginvaltuuston 27.4.2022 tekemien päätösten täytäntöönpano**

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 27.4.2022 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

94 §, Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ei toimenpidettä.

95 §, Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ei toimenpidettä.

96 §, Kyselytunti

Ei toimenpidettä.

97 §, Kaupunkiympäristölautakunnan jäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle.

98 §, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainitulle ja Helsingin käräjäoikeudelle.

99 §, HUS-yhtymän perussopimuksen hyväksyminen

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle, Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle, Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle, HUS-kuntayhtymälle, väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän jäsenille sekä sosiaali- ja terveysministeriölle.

Tiedoksi sosiaali- ja terveystoimialalle sekä kaupunginkanslialle.

100 §, Vuokrauseriaatteiden määrittäminen asuinkerrostalotontille (Kalasatama tontti 10658/10)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote varauksensaajalle ja kaupunkiympäristön toimialalle.



Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle ja kaupunkiympäristön toimiala maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palveluille.

101 §, Vuokrauseriaatteiden määrittäminen asuntotonteille (Honkasuo, tontit 33359/1 ja 2, 33361/2 sekä 33363/10)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote varauksensaajille ja kaupunkiympäristön toimialalle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle ja kaupunkiympäristön toimiala maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palveluille.

102 §, Valtuutettu Mari Holopaisen aloite yökaupunginosan tai -korttelien perustamisesta

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

103 §, Kokouksessa jätetyt aloitteet

Aloitteet 10-14 kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



**§ 341**

**Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen**

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 17.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto 25.4.2022
- elinkeinojaosto
- sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto 27.4.2022
  - ruotsinkielinen jaosto 26.4.2022
- kaupunkiympäristölautakunta 26.4.2022
- ympäristö- ja lupajaosto 28.4.2022

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

pelastuslautakunta 26.4.2022

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.4.2022

- kulttuuri- ja kirjastojaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta 26.4.2022

- sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos 27.4.2022

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos 28.4.2022

- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari



02.05.2022

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027  
henri.kahonen(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027  
henri.kahonen(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano





02.05.2022

## MUUTOKSENHAKUOHJEET

### 1

#### MUUTOKSENHAKUKIELTO

**Pöytäkirjan 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340 ja 341 §:t.**

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

### 2

#### OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

##### **Pöytäkirjan 333 §.**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

#### **Oikaisuvaatimusoikeus**

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

#### **Oikaisuvaatimusaika**

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.



02.05.2022

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

### Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi  
Postiosoite: PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13  
Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

### Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

### Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.



02.05.2022

---

## Kaupunginhallitus

Juhana Vartiainen  
puheenjohtaja

Saara Nirkko  
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Johanna Nuorteva

Paavo Arhinmäki

Daniel Sazonov

Nasima Razmyar

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa  
[www.hel.fi](http://www.hel.fi) 16.05.2022.

---

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
[helsinki.kirjaamo@hel.fi](mailto:helsinki.kirjaamo@hel.fi)

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566